

PODKUPNINE / ZAPORI PRENATR PANI

V ječi podtajnik PLI Bastianini

Aretiran tudi vrh družbe Castalia (IRI)

MILAN - Po jamstvenem obvestilu na naslov tajnika Altissima, je liberalno stranko včeraj zadelo nova »nesreča«: milanski karabinjerji so v Rimu navsezgodaj aretirali podtajnika stanke in bivšega parlamentarca Attilia Bastianinija, za katerega so milanski sodniki izdali nalog za preventivni pripor v okviru preiskave Anas. Bastianinija, ki je univerzitetni docent urbanistike na turinskem Politehniku, dolžijo korupcije v obteženih okoliscinah in krsitve zakona o finansiranju strank, ker naj bi v letih 1990/91 prejel vsoto 100 milijonov lir in izplačilo racu-

na za neobstoječe operacije v znesku 150 milijonov lir v zameno za favoriziranje družbe Itinera pri podeljevanju zakupov.

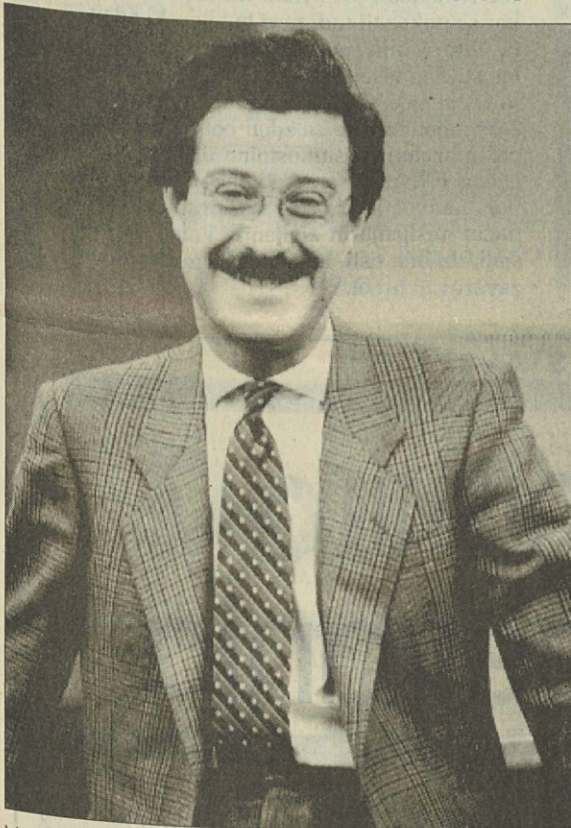
Renato Altissimo, ki je - kot znano - zaradi jamstvenega obvestila odstopil s položaja tajnika PLI, je Bastianinijevo aretacijo pospremil z izrazi zgražanja in trdnega prepričanja v njegovo nedolžnost, medtem ko je predsednik liberalnih senatorjev Luigi Compagna odločitev milanskih sodnikov kritiziral kot dejanje, ki ni v skladu s pravili pravne države.

V zvezi s sanacijo Genovskega zaliva po onesnaženju, ki ga je povz-

ročil brodolom tankerja Haven, sta včeraj koncala za resetke pooblaščenih upravitelj in generalni direktor družbe zaokolje Castalia iz grupe IRI, Roberto Ferraris in Emidio Santucci. Obdolžena sta korupcije v obteženih okoliscinah in izsiljevanja, ker naj bi za sanacijo Genovskega zaliva plačala podkupnine za okrog milijardo lir.

Z rimskega tožilstva pa je včeraj priložil jamstvenih obvestil na naslov generalnega direktorja in starih bivših visokih funkcionarjev zveze Federconsorzi, ki so obdolženi ponarejanja bilnc in namernega bankrota, kar naj bi privelo do primanjkljaja v višini okroglih 5 tisoč milijard lir in sedanje komisarske uprave.

Sodniki iz Foggie so medtem na parlament naslovili zahtevo za pooblastilo, da sprožijo sodni postopek proti poslancu in predsedniku PSDI Antoniu Carigliu, ki je obdolžen sodelovanja pri izsiljevanju. Njegov parlamentarni kolega Craxi pa je včeraj s protinapadom komentiral zadnje jamstveno obvestilo, ki naj bi tako kot vsa ostala slonelo preprosto na domisliji in ki naj bi se uokvirjalo v zaroto proti njegovi osebi. Italijanski zapori se medtem polnijo s približno tisoč novimi »gosti« na mesec, tako da je že 20 tisoč zapornikov več kot jih zmorejo sprejeti, je »kralj mineralne vode« Ciarrapico očitno raje izbral udobnejšo namestitvev in izginil neznano kam.

Vsedržavni podtajnik PLI Attilio Bastianini (Telefoto AP)

ITALIJANSKA POLITIČNA SCENA

Velika zaskrbljenost italijanskih politikov

Izjave bivšega predsednika republike Francesca Cossiga vzbudile val reakcij in povečale napetost

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Ljudje so zaskrbljeni. »Klima ni zelo spodbudna, rekel bi da se nam ne obeta nič dobrega.« Uslužbencu press centra italijanskih dopisnikov v Rimu je očitno vprašanje že nekaj dni ležalo na želodcu. Spremljanje agencijskih novic in poročanja italijanskih dnevnikov je se povečalo skrb, ki izhaja iz vsakodnevnega doživljanja italijanske krizne situacije. Francesconi absolutno merilo in v primerjavi s poprečnim državljanom je njegova opazovalnica dogajanja privilegirana, najbrž pa tudi ni edini, ki ga razpletanje, pravzaprav zapletanje dogodkov skrbi.

Bolj izrazita je skrb pri politikih. Včeraj se je k izjavam Francesca Cossiga povrnil tajnik DSL Achille Occhetto, ki je ponovil, da »osebno se mi zdi zaskrbljujoče dejstvo, da bivši predsednik republike, ki se kandidira za predsednika vlade, nakazuje možnost napadov in nasilja«. In od kod nevarnost za demonstracijo? »Vidim precej premikov v delu KD, v MSI in v nekaterih delih Lige - ne v vsej Ligi. Ni mi se povsem jasno kam, očitno pa težijo k resitvam, ki niso ravno kristolno ciste,« je menil Occhetto, ki je ponovil svoj poziv levici in demokracičnim silam, naj se ne izčrpavajo v podtalnem boju.

Tajnik DSL se skratka boji, da bi zaradi sibičnosti sedanje vladne koalicije »močne oblastniške strukture« lahko preusmerile politično os države in poiskale avtoritarne rešitve, ne v pucističnem smislu pač pa v smeri krepke predsedniške republike.

Occhetto ni edini, ki v teh dneh svari. »Klima je zelo napeta,« je Republiki zaupal Michele Agrusti (KD), »in umor kaksnega socialističnega voditelja me ne bi presenetil. Vse me močno spominja na »obsodbe« nekdanjih rdečih brigad: najprej rušenje ugleda, zasvoženost med ljudmi, nato »ljudski procesi« in eksekucije...« In medtem ko lider Sevrne lige Umberto Bossi vztraja v predstavljajanju svojega gibanja kot jezusa proti nasilju (»Brez nas bi na

Severu že izbruhnilo nasilje. Lega zajema destruktivne težnje in jamci demokratično spreminjanje republike,« je spet ponovil), priletni lider Krcanske demokracije Flaminio Piccoli ze nekaj časa znancem in prijateljem podčrtuje nevarnost sedanje situacije. Tudi on se je povrnil k izjavam bivšega predsednika Cossiga. »Nedvomno ni bilo zelo elegantno navajati takšno zaporedje katastrofalnih okoliscin, ob katerih bi prevzel dolžnost predsednika vlade. Predvsem pa bi kdo lahko razumel njegove besede kot signal. Kdo? Ljudje z napetimi živci, mislovci na primer. Ne pozabimo, da Fini obljublja na milijone fasistov v Rimu pred referendumom.« Ob drugih priložnostih je opozoril se na nevarnost stavk brezposelnih, mislovci pa pozivajo vse k treznosti in umirjenosti, ker je igrackanje z ognjem lahko nevarno. Predvsem pa je treba paziti, da ne bi z neodgovornimi izjavami in intervjuji razburjali duhove.

Izrazitih zunanjih znakov, ki bi strah opravičevali, zaenkrat ni opaziti. Zaznavno pa je vsekakor, da se na italijanski politični sahovnici igra zakulisna partija s potezami in protipotezami, katerih smisel ni zelo jasno dojemljiv. Iz nejasnega okvira izstopa nekaj dejstev. Predvsem nejevolja dela KD in PSI proti predsedniku republike Oscarju Luigi Scalfaru, ki je večkrat poudaril svojo podporo sodnikom in njihovi akciji »ciste roke«. To mu močno očitajo, kot mu zamerjajo tudi, da je ustavil »politično rešitev« podkupniške afere, ko ni podpisal Amatovih in Consiovih vladnih odlokov. Proti predsedniku Scalfaru je pred nekaj dnevi dvignil svoj glas tudi bivši

premier Giulio Andreotti, ki se spet vrača na politično sceno in ki je kot združujoco osebnost na celu vlade predlagal prav Francesca Cossiga. Tednik Europeo pa je pisal o domnevni preiskavi milanskih sodnikov zaradi morebitne Scalfarove vpletenosti v podkupniško afero. Nacelnik milanskega državnega pravdistva Francesco Saverio Borelli je bil prisiljen k odločnemu demantiju, glasilo KD Il Popolo pa je objavilo na prvi strani noto, s katero je potrdilo polno zaupanje KD Kviralu.

Klima je očitno zgoca, ce je tudi predsednik poslanske zbornice Giorgio Napolitano cutil potrebo, da sefu države potrdi svoje zaupanje. »Predsednik republike opravlja res ključno vlogo tako v odnosu z ljudmi kot v odnosu z institucijami,« je Napolitano izjavil glasilu DSL L'Unità in poudaril, da je Scalfaro »odločen zagovornik srediscne vloge parlamenta«. Zato Napolitano ocenjuje »insinuacije na racun sefa države kot odraz nesprejemljive politične in novinarske razvade, obenem pa odraz velike neodgovornosti«.

In medtem ko mislovec Gianfranco Fini kusa likvidirati to zaskrbljenost kot »shizofrenijo levice«, bivši tajnik KD Ciriaco De Mita zaskrbljeno ugotavlja, da »marsikdo razmišlja, da bi sprejel na pol avtoritaro vlado, le da bi ubranil, kar je se ubranljivo«.

Neutemeljen strah? Samo neosnovani občutki ali pa zaskrbljenost temelji na realnih nevarnostih? Tezko je reci. Dejstvo pa je vsekakor, da se danes iz razmišljanja strank, ki so se opredelile za DA na referendumih zdi manj nerealna perspektiva, da bi takoj po 18. aprilu sedanji sibki Amatov kabinet nadomestila vlada, ki bi bila odraz sirse koalicije in bi imela ravno DA ter težnjo po reformi volilnega zakona v večinskem smislu kot enega glavnih skupnih imenovalcev.

Taka vlada naj bi vodila Italijo v čim manj travmatskem prehodu iz prve v drugo republiko.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Debelis o problemih Kmečke zveze

Jutri bo v Trstu občni zbor osrednje zamejske kmečke organizacije. Ob tej priložnosti se je Joze Koren pogovarjal s predsednikom KZ z Alojzom Debelisom, ki je orisal poglavitne teme jutrišnjega dnevnega občnega zbora.

stran 5

Delegacija SKGZ na Občini Dolina

Delegacija SKGZ je obiskala dolinske občinske upravitelje, s katerimi je izmenjala mnenja o sedanjem delikatnem trenutku za slovensko narodnostno skupnost. (f. KROMA)

stran 6

Seghene pred sodniki

Tržaskisodnik za predhodne preiskave D'Amato je včeraj skoraj poldrugo uro zasliševal bivšega tržaškega občinskega odbornika Augusta Segheneja, ki je vpleten v afero o podkupovanju pri oddaji v zakup del za gradnjo čistilne naprave pri žavljah.

stran 6

Zopet upad vpisov

Po podatkih tržaškega šolskega skrbništva se je v januarskem roku vpisalo v prve razrede osnovnih šol na Trzaskem 130 prvošolčkov, to je 30 manj, kot jih obiskuje prve razrede v tem šolskem letu. Manjši upad predvpisov so zabeležili v državnih otroških vrtcih.

stran 6

Na Goriškem združitev avtobusnih podjetij

Na Goriškem bo vendarle v doglednem času prišlo do združitve dveh javnih avtobusnih podjetij in sicer podjetja APT in medobčinskega konzorcija na Trzaskem.

stran 8

NIZOZEMSKA / EKSPLOZIJA

Požar na tankerju: za las preprečili ekološko katastrofo

AMSTERDAM - Bliiskovit poseg reševalnih skupin s helikopterji in hitrimi ladjami z gasilnimi napravi je verjetno preprečil novo ekološko katastrofo. Včeraj popoldne je namreč prišlo do močne eksplozije na 17.000-tonski petrolejski ladji Shiokaze, ki je plula kakih 90 milj od nizozemske obale z 10.000 tonami petroleja v tanku. Vzrokov eksplozije niso pojasnili; takoj po eksploziji se je ladja vnela in posadka je sprožila alarm. Reševalci so pršli s helikopterji in resili 19 članov posadke, enega pa pogresajo. Stirje člani posadke so ranjeni, vendar njihovo stanje ni zaskrbljujoco.

Sinoci so bili se na delu nizozemskih gasilci z ladjami opremljenimi za gasenje velikih požarov. Mnenja o nevarnosti ekološke katastrofe so deljena. Po eni strani je nizozemska ministrica za prevoze Hanja Maji Weggen zatrdila, da je

stanje pod nadzorom in da ni nevarnosti, da bi razlit petrolej pobzročil hujšo ekološko škodo. Drugačnega mnenja je predstavnik organizacije Greenpeace Francse Verdeuzeldonk, ki je opozoril, da je v neposredni bližini kraja eksplozije morski naravni rezervat, z velikim številom delfinov, kitov in morskih levov.

Včerajšnja nesreča je ze peta v zadnjih treh mesecih: najhujši katastrofi sta povzročila brodoloma tankerjev pri Shetlandih in pri Sumatri, kronika pa beleži se dva manjša brodoloma. Iz vsega tega izhaja, da so varnostne norme preveč ohlapne in jih bo treba verjetno poostriiti, nato pa izvajati kontrolo. Evropska skupnost je o tem vprašanju že začela razpravljati, kot obicajno pa so se ministri razšli brez dogovora. Včerajšnji dogodek je ponovno opozorilo, da so novi ukrepi nujno potrebni.

WASHINGTON GROZI BRUSLJU

Evropa in Združene države Amerike na robu trgovinske vojne

Zadnje petkovo sporočilo iz Washingtona je umirilo položaj, a ni odpravilo sporov

Bill Clinton

WASHINGTON, BRUSSELJ - Združene države Amerike so v petek zagrožile, da bodo v začetku naslednjega tedna države Evropske skupnosti kaznovale z gospodarskimi ukrepi.

V ponedeljek bo namreč potekel rok za kompromis v sporu med Evropo in Ameriko, ki je nastal zaradi nove evropske gospodarske zakonodaje. Washington meni, da Bruselj z njo se bolj sciti evropske »proizvajalce pred tujimi proizvajal-

ci kot doslej, zato je ze ob sprejemu evropske zakonodaje predstavil povračilne ukrepe. Ameriška administracija namerava prekiniti vse vladne pogodbe s podjetji držav Evropske skupnosti, kar bi Evropo stalo približno 50 milijonov dolarjev, predvsem pa bi odprlo bojno polje za izbruh trgovinske vojne med najrazvitejšimi državami na svetu. Washington obtožuje, da so zaradi evropskih subvencij v velikih težavah predvsem ameri-

ski proizvajalci jekla in letal. Zaradi obtoževanj prek Atlantika so v zastoju tudi pogajanja o liberalizaciji svetovne trgovine in carin (Gatti).

V petek pozno ponoci pa sta ameriški trgovinski predstavnik Mickey Kantor in predsednik Evropske komisije Jacques Delors sporocila, da bodo Združene države Amerike še pocakale s povračilnimi ukrepi proti državam Evropske skupnosti. Francoski opozicijski voditelj Jacques Chirac, ki

mu mnogi napovedujejo zmago na bližnjih francoskih volitvah, pa obljublja se hujše trgovinske spopade med Evropo in Ameriko.

Francija, ki se je v Evropi ze doslej najbolj pritoževala nad pogajanjem o svobodni svetovni trgovini, bo v primeru zmage desničarskih strank zahtevala spremembe v delovanju Evropske skupnosti in samostojnejše francosko odločanje o pravih mednarodne trgovine. (Reuter)

Jacques Delors

BALKAN / MORILLONU JE USPELO

Konvoj pomoči prispel v Srebrenico

SREBRENICA, MALI ZVORNIK, NEW YORK - Francoski general Philippe Morillon je dobil stavo, so v petek zvečer objavile tiskovne agencije, potem ko se je poveljniku modrih celad v Bosni in Hercegovini posrečilo izsiliti od srbskih generalov, da so po devetih dneh končno dovolili vstop konvoja s človekoljubno pomočjo v Srebrenico. V to vzhodnobosansko mesto, kjer je pred vojno živel komaj devet tisoč ljudi, zdaj pa jih je najmanj 60.000, je za Morillonom pripeljal osemnajst tovornjakov s 175 tonami

hrane in zdravil.

Sibi so dovolili pot konvoju samo brez oroženega spremstva enot Unproforja, ki so morale ostati v Malem Zvorniku. Tam so bili prisiljeni ostati tudi dva belgijska zdravnikar in trije opazovalci Organizacije združenih narodov.

Ceprav je general Morillon dosegel dogovor s srbskimi generali, so srbski vojaki na poti med Bratuncem in Srebrenico streljali na konvoj, vendar pri tem ni bilo ranjenih, konvoj pa je nadaljeval pot z največjo možno hitrostjo.

General Morillon, ki je zapustil Srebrenico samo za nekaj ur, da je lahko v mesto pripeljal konvoj, je izjavil, da ne bo odšel iz mesta, dokler Srbi opazovalcem Združenih narodov ne bodo dovolili nadzorovati vzhodne Bosne. Opazovalci o srbskem popuščanju dvomijo, se zlasti potem, ko so srbska letala v petek bombardirala Srebrenico in okolico, srbski topovi pa so te kraje obstreljevali več ur. Srbi so hudo obstreljevali tudi Sarajevo, kjer je bilo v petek trinajst mrtvih in skoraj sto ranjenih.

Iz New Yorka poročajo, da utegne Varnostni svet Združenih narodov ze v začetku prihodnjega tedna sprejeti resolucijo, s katero bi dovolili tudi oborožen nadzor nad zračnim prostorom Bosne in Hercegovine, ki ga sistematično krsijo srbska vojska letala.

NOVICE

Cossiga obiskal
pletrsko kartuzijo

LJUBLJANA - Bivši italijanski predsednik republike in doživljenjski senator Francesco Cossiga se je včeraj pogovarjal s predsednikom Slovenske akademije znanosti in umetnosti akademikom Francetom Bernikom, ki mu je podelil plaketo SAZU. Nato je obiskal kartuzijo Pletreje, kjer ga je sprejel pater priore Janoz Hollenstein, Kostanjevico, Formo vivo in cistercijski samostan.

Danes se bo Francesco Cossiga sestal s predstavnikoma italijanske skupnosti v Sloveniji. Opoldne mu bo slovenski predsednik Milan Kucan podelil zlati častni znak svobode za njegov prispevek k osamosvojitvi Slovenije. To bo obenem tudi priložnost za vsebinski pogovor in za javni izjavi obeh državnikov o italijansko-slovenskih zapletih. Francesco Cossiga se bo danes sestal tudi z nadškofom in metropolitom Alojzijem Susterjem. (B. S.)

Nov bombni atentat v Kalkuti

NEW DELHI - Ena oseba je izgubila življenje, 12 pa jih je bilo ranjenih v včerajšnji eksploziji bombe na peronu kalkutske železniške postaje Sealadah. Preiskovalci so mnenja, da je žrtev atentator, ki mu je peklenski stroj nehote eksplodiral. Indija že živi v neprestanem strahu pred novimi terorističnimi atentati. Bojazen je upravičena, saj je celo ameriško Državno tajništvo opozorilo indijsko vlado na nevarnost atentatov v samem glavnem mestu, ameriška letalska družba Delta Airlines pa je zacasno prekinila polete za Indijo. Po mnenju preiskovalcev je treba iskati krivce za niz bombnih atentatov 12. marca v Bombaju med »krajevno mafijo«. (Ansa)

Italija gosti 1.880 beguncev
iz nekdanje Jugoslavije

RIM - Po podalkih italijanskega zunanjega ministrstva Italija gosti na državne stroške 1.880 beguncev iz nekdanje Jugoslavije. Drugih 240 so v breme Dezel (Aosta, Piemont in Lombardija). Poleg tega je notranje ministrstvo izdalo 9.000 dovoljenj za zacasno bivanje ljudem iz nekdanje Jugoslavije. Kmalu naj bi se beguncem pridružil še 400 oseb iz srbskih koncentracijskih taboršč v Bosni. Italija pa prispeva za oskrbo beguncev tudi v Sloveniji in na Hrvaškem, tako da bo do prve polovice prihodnjega leta porabila več kot sto milijard lir. (Ansa)

Z električnim stolom
usmrtili večkratnega morilca

WASHINGTON - V Greenvilleu (Virginia) so prejšnjo noč na električnem stolu usmrtili 36-letnega Svaskyja Poynerja, ki je oropal in ubil pet žensk. Poyner je zamen prosil pomilostitev ali vsaj drugacno smrt od tiste na električnem stolu. (Ansa)

Dobrodelni koncert

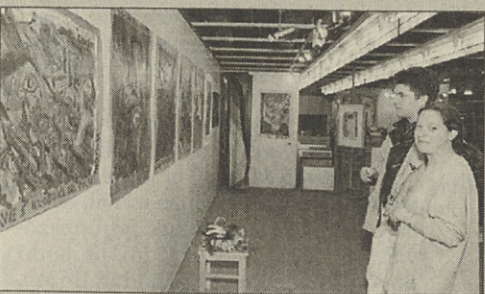
za žrtve v nekdanji Jugoslaviji

DUNAJ - Claudio Abbado in sir Georg Solti bosta v okviru Salsburskega festivala dirigirala orkester Berlinske Filharmonije na dobrodelnem koncertu, ki bo za veliko noč, 11. aprila. Izkupiceke bodo namenili rehabilitaciji žrtev vojne v nekdanji Jugoslaviji. Nastopili bodo znani solisti kot Sylvia McNair, Martha Argerich, Marjana Lipovšek, Carol Vaness in Leo Nucci. Program bo vodil britansko-ukrajinski igralec Peter Ustinov in ga bo predvajala Evrovizija. (Ansa)

Helikopterja trčila pri Gradcu:
dva mrtva, dva ranjena

GRADEČ - V bližini letališča Graz-Thalerhof se je včeraj popoldne zgodila helikopterska nesreča, ki je terjala dve človeški življenji. Dva helikopterja letalske sole sta trčila v višini 50 metrov in strmoglavila. Nesreča je terjala življenji pilota in učenca, dvoclanca posadka drugega helikopterja pa je preživela s težkimi poškodbami. Vzrok nesreče se raziskujejo. (I.L.)

Sicoe v Labirintu in Arsu

LJUBLJANA - V dveh galerijah, vmes pa med pohodoma po večjih nakupovalnih centrih - je sinoči mladi slovenski slikar Silvester Plotajs Sicoe izvedel dva performancea s figurami, jajci, voskom in drugimi sestavinami: celota je se najbolj spominjala na obred žrtvovanja oziroma darovanja. Obenem je Sicoe odprl razstavi svojih slik, v katerih se izogiba slikarstvu kot samostojni in od drugih ločeni umetniški praksi. Umetnost namreč pojmuje širše - na poti do modernega samanstva oziroma zdravilstva družbe, zato je nadvse logično, da si je avtor za dvojno otvoritev izbral prehod v pomlad. (T.D.V.)

SESTANEK GLEDALIŠKIH HIŠ

Boršnikova
srečanja
na razpotju

Veliko kritičnih pripomb

MARIBOR - Kot je na seji sveta povedala direktorica Boršnikovega srečanja Olga Jancar, so imele kritike lanskega festivala, na katerem zaradi spremenjenega koncepta niso mogla sodelovati vsa slovenska gledališča, iracionalne korenine. Seje so se udeležili skoraj vsi direktorji slovenskih gledališč, manjkal je le direktor mariborske Drame Teo Pajnik. Jancarjeva je povedala, da se iz nevoščljivosti govori o »pandurizaciji« Boršnikovega srečanja, vendar je treba priznati, da je bila najkvalitetnejša gledališka produkcija v zadnjih letih delo mariborskega gledališča. Stevilo nagrad, ki jih je dvanajst, pa bi morali zmanjšati, saj se njihov pomen morda res zvoeni, je dejala. Polde Bibic je govoril o konceptu naslednjega BS, potem ko je podal stališče kolegija direktorjev slovenskih gledališč (to pa ni tudi stališče direktorja mariborskega gledališča), ki so ga oblikovali na Tednu slovenske drame v Kranju. Če BS ne bo zadovoljilo potreb vseh gledališč, bodo festival preselili drugam. Poleg pripomb, da so selektorji in člani žirije iste osebe, pa si nekateri direktorji želijo srečanje brez tekmovalnosti in nagrad. Borut Alujevič je pritegnil, da je BS revija slovenskih gledališč, vendar je lanski poudarek na internacionalizaciji obrnil vse na glavo. Morali bi ga

vrniti vsem slovenskim gledališčem. Tone Partljic je razložil, da BS financirajo ministrstvo za kulturo, mariborski izvršni svet in sponzorji. Za Maribor pomeni identiteto in bil bi hud udarec, če bi ga izgubili. Pavle Ravnohrib, predsednik Združenja dramskih umetnikov Slovenije, je sporočil stališče igralcev in povedal, da naj bo BS vse-slovensko srečanje slovenskih gledališč, nimajo pa nikoli proti vzporedni internacionalizaciji. Če bo Maribor vztrajal pri svojem konceptu, ki ga zagovarja Tomaž Pandur, zupanja pa to dopušta, bodo iskali najti prostor za srečanje kje drugje, je nadaljeval Polde Bibic. Zvone Sedlbauer je okral slabo opravljeno delo selektorjev, ki niso videli vseh predstav, Andrej Inkret se je vprašal, ali naj bo srečanje le slovenski nacionalni festival, saj imamo kvalitetno produkcijo zunaj velikih hiš. Dalibor Foretič je pohvalil BS in zelel, da bi ponudili svetu najboljšo, kar se v Sloveniji dogaja.

Sejo so končali s mislijo, da ne smejo ogroziti tako pomembne prireditve, ki naj kljub vsemu ostane v Mariboru. Sklenili so, da bo letosnje BS srečanje vseh slovenskih gledališč in da bodo pripravili poslovniki za selektorje. V trilateralno komisijo so poleg Vasje Predana in Dalibora Foretiča izbrali se Jerneja Novaka. (P. T. Dobrila)

ISTRA / IZSELJEVANJE

Dežela doživlja
že tretji eksodus

Ocenjujejo, da se je izselilo že 20000 Istranov

GORAN MORAVEC

REKA - Domnevajo, da se je v minulih dveh letih se je iz Istre izselilo blizu 20.000 ljudi. Vsak deseti prebivalec polotoka je poiskal srečo zunaj Hrvaske, države, ki ob bremenu vojne ječi tudi pod bremenom brezposelnosti in hiperinflacije. Odšli so večinoma srednji strokovni kadri, prav tako pa tudi visoko izobraženi predstavniki vseh strok, ki niso mogli pristati na mesečno plačo 100 mark ali na to, da bi kot brezposelni več mesecev čakali po zavodih za zaposlovanje. Predstavniki Italijanske unije menijo, da je iz Istre odšlo največ Italijanov. Govorijo celo o novem eksodusu tega naroda, tako da je ta primer dobil tudi mednarodne razsežnosti.

Alarmni zvonec se je oglašil po zlorabi zakona Boniver, ki državljanom italijanskega porekla daje neposredna pooblastila, predvsem zaposlitev v Apeninih. Skupnosti Italijanov so se dušile zaradi velikega števila zahtev tistih, ki so hoteli izrabi to priložnost in se zaposliti v Italiji. Med njimi je bilo tudi veliko Hrvatov, ki so podpisali izjavo, da se »čutijo kot pripadniki italijanske kulture«.

Največ, kakih 2000, jih je odšlo iz Buj, v Italiji pa

je svojo delovno srečo poiskalo tudi 500 prebivalcev Buzeta. Luciano Delbianco, zupan Pulja in budoči zupan Istrske županije, je zaskrbljen zato, ker odhajajo predvsem mladi. Pravzaprav odide vsak, ki more, tako da je bujski Digitron že moral zmanjšati obseg svoje proizvodnje. Istrski politiki zaenkrat samo skomigajo z rameni, ne vedo, kaj naj storijo, ker je stanje v drugih predelih države prav tako slabo. Po uradnih podatkih Zavoda za zaposlovanje je v Istri 9600 brezposelnih, vendar ta številka ni prava.

Ta žalostni položaj v Istri je spolitiziran do skrajnih možnih mej, kar je povsem razumljivo sprico revizije osimskih sporazumov. Italijani so strahotno nezadovoljni s svojim položajem - z mizernimi dotacijami, s slabimi plačami profesorjev... Hrvaske oblasti, ki so zasute z drugimi, zelo resnimi težavami, pa se opravičujejo, češ da tudi drugi prebivalci »lipeje nase« ne živijo bolje od istrskih Italijanov. Omenjajo tudi, da je Hrvasko v iskanju lepše prihodnosti, zapustilo veliko število univerzitetnih profesorjev, znanstvenikov, zdravnikov, medicinskih sester. Vsi ti terjajo boljše

življenjske razmere in višje plače. V Zagrebu zato klice iz Istre neredko sprejemajo kot pritisk na osrednjo oblast, ki naj bi jo ti kompromitirali. Zelo velik je namreč strah pred italianizacijo Istre. Politika regionalistov, ki so zbrani okrog Jakovčičevega IDS, ki ga v velikem številu podpirajo tudi Italijani, zahteva istrijanizacijo polotoka, kar v Zagrebu že doživljajo kot odkrito romanizacijo. Luciano Delbianco, eden prvakov IDS, ob tem pripominja, da 30 oziroma 40.000 Italijanov med 200.000 prebivalci Istre - ni skrb zbujajoče število. »Pravi Hrvati« pa vendarle mislijo drugače. Svojim sonarodnjakom namerjajo, da so izrabili Zakon Boniver in odšli v Italijo. V odmevih na razprave o reviziji osimskih sporazumov, je na polotoku znova slišati politične nalepke iz preteklosti, govorijo o »italijanasihi«, o »iredentistih« in podobno. Ni dvoma, da se bo položaj v Istri se bolj zaostril, saj je hrvaski izhod iz krize in vojne daleč, število brezposelnih vse večje, plače vse bolj mizernе, zato nekateri »jastrebi« iz IDS ne izključujejo možnosti, da bi po sedmih desetletjih v Istri ustanovili novo »Labinsko Republiko«.

KOMENTAR

Recept za
slovensko
rabo

BOZO KOVAC

Francesco Cossiga je nemara ponudil najboljši recept, kako odpraviti napetosti, ki so se pojavile med Rimom in Ljubljano. Ravnanje na evropski način, je v bistvu sporočil Slovencem, potem se bo vse srečno izšlo. Slisi se lepo, ceprav v Sloveniji zaradi pogostega sklicevanja na podalpsko evropejstvo nekoliko obrabljeno. Gotovo pa na tem nasvetu nekaj je, le da bo treba pitjsko sporočilo se razvozlati. V zunanem ministrtvu, vladi in morda tudi parlamentu se najbrz že bodo nasli ljudje, ki bodo to znali storiti, takсна je vsaj njihova služba. V vsakem primeru pa bodo prileteli na trda in se ne povsem trdna tla, to je že mogoče napovedati.

Spor z Rimom namreč opozarja, da se je enkrat za vselej končalo obdobje revolucionarne romantizacije, ko so se visoki slovenski sli prebijali mimo svicarske garde v Vatikanu in čez pekinski Trg nebeskega miru z enim samim sporocilom v diplomatski torbi. Okoliscine so bile prijazne in dobro se je izšlo. Slovenija se je hitro zaslala v knjigah, kamor države vpisujejo svoje ambasade.

Zdaj so prisli na površje vsakdanji problemi v odnosih z drugimi državami, kar med drugim pove, da je napočil čas normalnega življenja. Italija pri tem ravna povsem praktično. Doma ima hude težave, za sosedo pa novo državo, ki si neizmerno zeli v Evropo, vendar ravna ksenofobno in se po stari navadi zapira vase. V takšni razdvojenosti je seveda na moč ranljiva, kar so pokazali tudi prvi ljubljanski odzivi. Iz njih ni bilo mogoče razbrati do podrobnosti domisljene strategije, prej zbežanost in zacudenje, da se nekdo tako pogovarja s Slovenijo. Zato so se zdeli bolj ponizni kot pa uporabni za samostojno državo, ki ne govori o Evropi samo, kadar potrebuje denar, temveč ji je evropska pragmatičnost način mislenja in življenja. Vanjo pa tudi sodi, da ima tisti, ki se pogaja zunaj, doma zavarovan hrbet.

VELIKA BRITANIJA / KONEC »OTOŠTVA«

Decembra prvi vlak
skozi rokavski predor

Iz Pariza v London v dobrih dveh urah

MIRKO TEBALDI / ANSA

FOLKESTONE (VELIKA BRITANIJA) - Predor pod Rokavskim prelomom in nova hitra železniška povezava z Londonom, ki bo stala več kot 6.500 milijard lir, bo Veliko Britanijo spremenila v »evropski polotok«. Sklepe britanske vlade so odgovorni britansko-francoskega konzorcija Eurotunnel sprejeli z vidnim navdušenjem. Le redki se bodo v bodoče odločili za trajektno povezavo, ko bo lahko nekdo iz Pariza prispel v London v dobrih dveh urah, ne da bi stopil v vlaka.

Nova »super železniška proga« pa je že povzročila polemike na britanskih tleh. Odločno

ji nasprotujejo ekološka gibanja in del prebivalstva v Kentu. Ljudje se namreč bojijo, da bi ta nova železniška proga prizadela del se neokrnjene narave, kljub temu da bo dobršen del proge speljan pod zemljo. Prvotno bi moral predor postati operativen letošnjega maja, kasneje so navajali junij, nato oktober, sedaj pa je skoraj gotovo, da se bo to zgodilo 15. decembra, saj so dokončali kar 95% del, zakasnitvam so namreč botrovali predvsem strožje varnostne norme. Uradno bodo predor izročili svojemu namenu decembra 1994. v začetku bodo skozi predor peljali

navadni vlaki in to s precej dolgiimi presledki, ki se bodo postopoma krajšali, tako da bo že prvo leto »zacasnega obratovanja« trajektno odvoz vsaj polovico potnikov. V teoriji lahko skozi predor pelje po en vlak vsake tri minute, nacrtovalci pa predvidevajo, da bo ob konicah s terminalov odpeljal vlak vsakih 15 minut. Predor je dolg 50 kilometrov, od katerih je 38 pod morjem. V bistvu gre za tri predore, dva glavna s premerom 7,6 metra in manjšim vmesnim, ki bo služil servisnim službam. Vsakih 375 metrov bodo trije predori med seboj povezani.

G L O S A

Obrtniški
vidiki občevarjanja

TONE HOČEVAR

Zunanjepolitčna uredništva slovenskih časnikov, radijskih in televizijskih postaj so v petek prejela prijazno pismo ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije. Ljubeznivo ministrstvo vljudno razlaga, da med novinarji ni bilo »kaksnega posebnega zanimanja« za to, da bi se od ministrstva kaj več naučili o »vprašanjih diplomatskega občevarjanja med državami«.

Ker nismo bili primerno radovedni in znanja zejni, se nam je novinarjem pripetilo »najnovejša zmeda«, ki jo ministrstvo »opaza

okolli pojmov, kot so diplomatska nota, sporočilo za tisk, diplomatski kanal sporočanja ipd.«. Ministrstvo si zato »dovolilo izraziti vtis, da pretežni del pisocih ni prav seznanjen z »obrniskimi« vidiki diplomatskega komuniciranja med državami«.

Grebi smo po sebi in pripoznamo, da smo bili res tudi mi med tistimi, ki se jim je primerila »najnovejša zmeda«. Bralcu smo pravzaprav dolzni drobno pojasnilo, saj ni dolzan razumeti »obrniskih vidikov« in »vprašanj diplomatskega občevarjanja«.

ze pred dnevi se je v Strasbourgu razvedelo, da Italijani pripravljajo predlog resolucije, s katero naj bi Svet Evrope pogojeval vstop Slovenije v Evropo. O tem smo prebrali v italijanskih časnikih. Potem je v sredo italijanska državna agencija obvestila tisk o not, ki jo je italijansko zunanje ministrstvo poslalo slovenskemu. V sredo zvečer je italijanski veleposlanik na brniskem letališču delil listič s »sporočilom za tisk«, na njem pa je pisalo vse, kar je razburilo slovensko javnost in o cemer smo poročali za-

dnja dva dni. Marsikaj smo izvedeli, objavili masikatero mnenje, tudi mnenje slovenskega zunanjega ministra. Prijavili se bomo tudi na informativne tečaje, na katerih se bomo bolj poglabljeno izobrazili tudi o »obrniskih vidikih«. Morda celo o tem, kakaj je slovensko zunanje ministrstvo v lastni jasnosti povzročilo zmedo, ki mu je pršla prav, da se lahko razpiše o »obrniskih vidikih« in mu ni treba govoriti o morda usodni vsebini groznice iz Italije, pa naj se ji reče »nota« ali pa »sporočilo za tisk«.

POGLED

Kam te pripelje pristni protikomunizem!

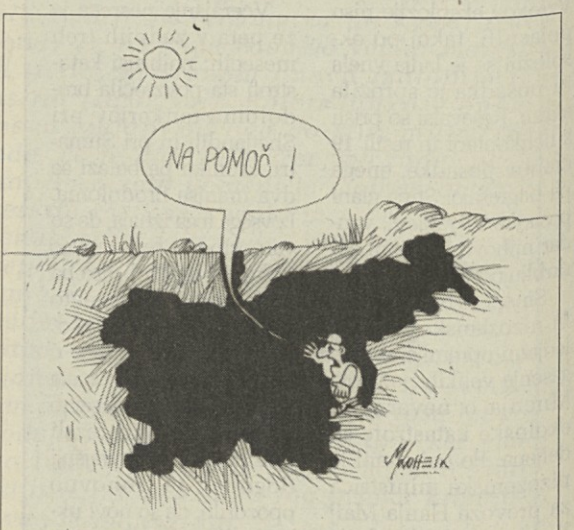
MARTIN IVANIC

vnaj poginilo, pa ceprav zaradi lastne malovernosti. Cloveka namrec presune, ko vidi, kako Mesijo po vrsti zapuscajo vsi naravni zavezники, kako potuhnjeno prehajajo v nasprotnikovo tabor, kako neusmiljeno se okrog Mesije krči bojno polje in kako, ko vzdružijo fronto na vse stiri strani neba, razumljivo, ne opazi, da bje boj le se sam s sabo. Drugi pa se že davno ubadajo s tem, kako po nerodovitem boju preživeti in bolje živeti.

Ko sem priznanega slovenskega zgodovinarja Ziva Ajdela poznal zgolj po imenu in njegovih poglobljenih raziskavah slovenske rekonkviste, sem se večkrat vprašal, ce ni bil morda tudi on med drugo vojno vojskac in mu najbrz nihce ni povedal, da je vojne že davno konec. Zatrdili so mi, da ni in da je stvar narocena. Pa sem si mislil, da je ze lepo, ce nekdo dogovorjeno resno vzame.

No, ki je nekaj ljudi, na katerih znanje in delo nekaj dam, izvajalec skusal malce povaljati po blatu, me je zanimalo, ce

pustimo celo poslednjega Mohikanca! Saj je znano, da vsaka velika stvar zre - celo svoje najboljše otroke. Gre za to, da komunizem na sončni strani Alp v resnici dviga glavo. O tem ne govori le bridka usoda poslednjega pravega protikomunističnega bojovnika. Pojav brezsrčno dokazuje tudi ponovno osnovanje neprikrite komunistične stranke, kar je očitno zgolj dimna zavesa za svobodno rovarjenje vseh drugih prikritih komunistov. In vse kaže, da je teh približno 160.000 več kot Slovenec.

LIKOVNA UMETNOST / RAZSTAVA, PODALJŠANA ZARADI VELIKEGA ZANIMANJA OBISKOVALCEV

Slika kot optično dejstvo

Ob slikarski razstavi Marka Pernharta, ki je postavljena v ljubljanski Narodni galeriji, se zastavlja vprašanje, kakšno je bilo razmerje med slikarstvom in fotografijo ob koncu prve polovice 19. stoletja, torej v prvih desetletjih po njeni iznajdbi.

Pogled s Triglava Marka Pernharta se odpira na vse štiri strani neba - na vzhod, zahod, sever, jug. V realističnih nadrobnošnih in s topografsko natančnostjo odsliskana panorama dosledno ponavlja gledalcev pogled s centralne točke, ki jo predstavlja vrh gore. Z nje je slikar opazoval obzorje, ki ga je obkrožalo in je podozrivet iste poglede, da želel ohraniti tudi za gledalca.

Samozavest slikarja, da si je za motiv izbral pogled z »vrha sveta« in je sebe postavil v njegovo središče, prica o stopnjevanem antropocentrizmu devetnajstega stoletja. Najvisja in središčna točka v hierarhiji

sveta je bila vedno rezervirana za mesto božje osebe. Slikar, ki v svojih slikah ustvarja svet, izenaci svojo funkcijo z božjo.

Pernhartov Pogled s Triglava je slika kot optično dejstvo, brez naracije, simbolnih konotacij, je nevtraliziran zapis nekega pogleda, ki za slikarja predstavlja predvsem fiziološko in ne toliko psihološko dejstvo. V iluzionističnem slikarstvu devetnajstega stoletja se slikarska iluzija ne kaže več v obliki skonstruirane realnosti, ki jo zasnuje umetnikova imaginacija, temveč slikar zavaja gledalca s tem, da uprizorja realnost samo in postane njen surrogat. Da bi bil realitetni

učinek panoramskih kvadrantov se poudarja, so zanje v začetku devetnajstega stoletja postavljali posebne paviljone, kjer je bil vsak od delov obesa na steno, ki je kazala v njegovo smer neba. Na ta način je dobil gledalec v razmerju do slike mesto, ki je po svoji koncepti blizu modernemu pojmovanju razmerja slika - gledalec: postavljen je bil v njeno središče. Tak položaj je od gledalca zahteval sodelovanje v procesu gledanja. Gibanje je postalo tako lastnost ocesa kot tudi subjekta, nosilca tega pogleda. Prejane mesto pasivnega je zamenjal aktivni gledalec, ki si z gibanjem sam izbira točko

pogleda. Uzivanje v pogledu na naslikano je postalo skoraj enako živjetju v obdobju narave same z izbrane panoramske točke.

Ce Pernhartove panorame pogojno lahko opredelimo kot zvrst realističnega slikarstva, pa se ostali njegovi pejsazi oddaljujejo od posnemanja realnosti in so, meščanskemu okusu sledec, polepsani, torej idealizirani bidermajerski portreti krajine.

Poglede v naravo, ki niso krajinsko slikarstvo, saj njihov ideal ni ponovitev konkretnega izseka iz narave, lahko vrednotimo pred-

vsem kot reprezentativni in dekorativni objekt, rekvizit meščanskega interierja in ne kot umetniški predmet.

Kriterij izbora motiva pri Pernhartu ni bila njegova vizualna privlačnost, temveč reprezentativnost, o čemer nam prica večkratne ponovitve enega in istega motiva.

Kraji, ki jih je upodabljal, so postajali v času okoli sredine devetnajstega stoletja priljubljeni cilji prvih turistov. Bled je na primer eden od motivov, ki ga Pernhart večkrat ponovi. Ob vračanju k istemu prizoru ni le-tega niti variiral

niti ni spreminjal izbrane točke pogleda, iz katere je bil upodobljen. Odločal se je za preprosto razmnoževanje, torej kopiranje enega in istega motiva, kot da slikarstvo ne bi bilo medij unikaten, temveč reproduktivne umetnosti. Na ta način je slikarstvo predstavil iz sfere »visoke« umetnosti v zvrst uporabne umetnosti, kjer ima ali funkcijo dekorativnega predmeta ali pa določeno dokumentarno vrednost kot topografsko gradivo.

Na tak tip slikarstva moramo gledati kot na zadnjo fazo v razvoju mimetične umetnosti, ko se je v polju rocne produkcije slikarskega medija odprl prostor

in potreba po nastanku novega tehničnega pripomočka z vsemi atributi umetniške prakse. To je bila fotografija, ki je umetnost razbremenila njene funkcije posnemanja realnosti.

Da jo je za svoj pripomoček pri slikarstvu verjetno uporabljal ze Pernhart, nam prica v grizaju (crnobelo z rahlim rožnatim pridihom) naslikana veduta Bleda, saj nam je drugace zamenjava privlacne živopisne barvne skale z monotonim crno-belim kontrastom težko razumljiva.

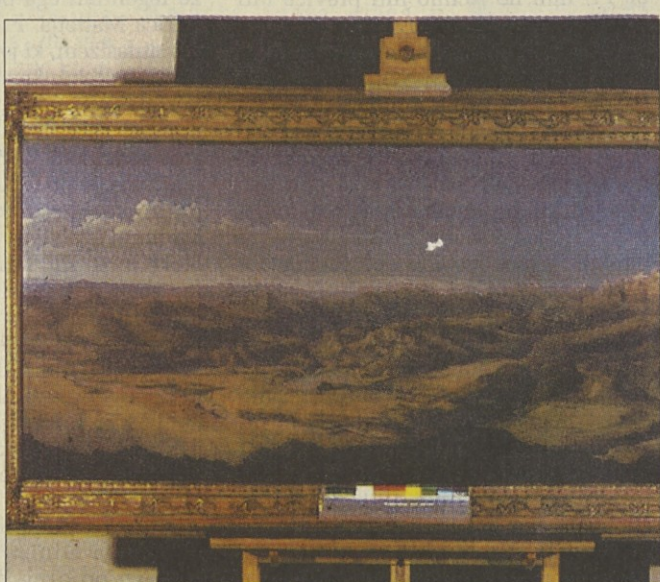
Vendar obstaja se ena razlaga: slikar je s svojim likovnim izrazom, ki spominja na fotografijo, želel občinstvu pokazati svojo vir-

tuoznost v tekmi s strojem, fotografsko kamero, s katerim se je po podrobnostih v detajlu lahko enakovredno kosil. Fascinacija tedanjega občinstva s tehnologijo je bila tako velika, da je podobna s pečatom tehnologije pomenila tudi višji estetski ideal od rocne izdelka.

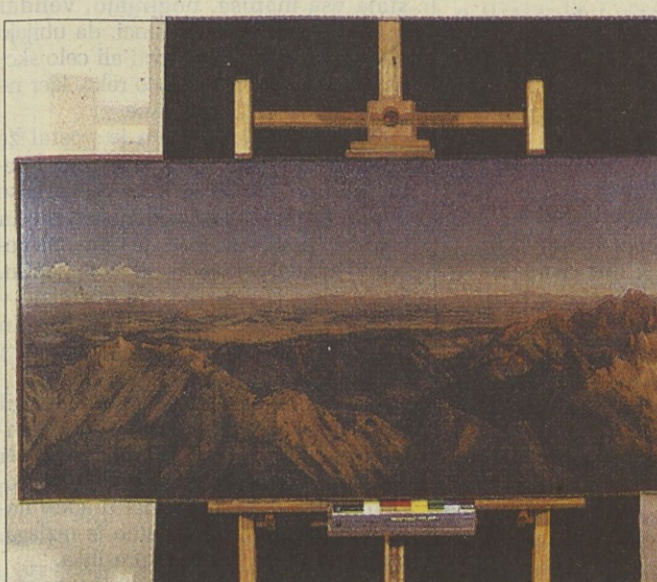
Kar nekaj razlogov torej obstaja, da lahko začnemo na prvi pogled dolgočasno veristične Pernhartove slike v današnjem času razširjenega pojma umetnosti gledati kot objekte, ki nas sicer ne morejo prepričati s svojo umetniško vrednostjo, so pa toliko bolj verodostojen dokument in simptomatičen odraz casa, v katerem so nastajale.

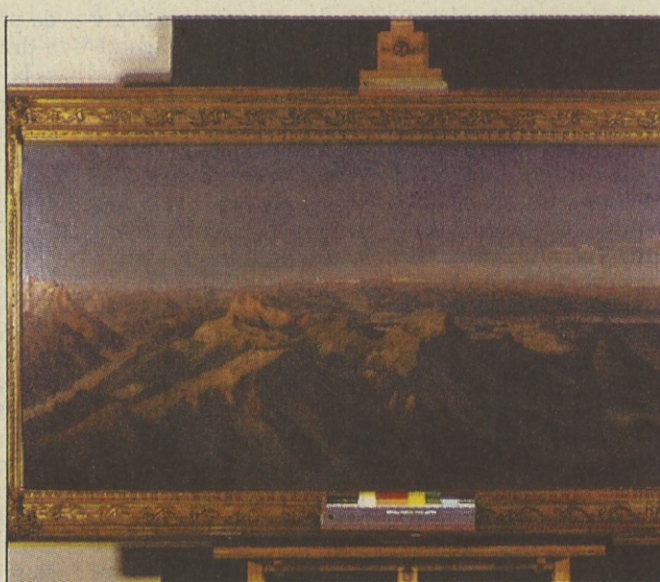
Marko Pernhart, Panorama s Stola I., Pogled proti Kranju in Ljubljani (Foto: arhiv Narodne galerije)

Marko Pernhart, Panorama s Stola II., Pogled proti Bledu in Triglavu (Foto: arhiv Narodne galerije)

Marko Pernhart, Panorama s Stola III., Pogled proti Turam z Velikim Klekom (Foto: arhiv Narodne galerije)

Marko Pernhart, Panorama s Stola IV., Pogled na Koroško, Dravo in Rož (Foto: arhiv Narodne galerije)

MEHKO IN TRDO

Domrealizem

SLAVENKA DRAKULIČ

Priznam, da v zadnjem času nisem preveč razmišljala o moski menopavzi. Priznam celo to, da mi to sploh ni prišlo na misel, a sem vseeno prebrala besedilo v najnovejši številki Vanity Fair z velikim zanimanjem. Ali to sploh obstaja? (Seveda, dragi bralci, obstaja: »The sex isn't that great as it was,« pravijo sami moski, ne pa tudi zlobne ženske.)

Potem nisem vedela, da v Hollywoodu pravkar snemajo film o primeru kanibalizma, potem ko je letalo strmoglavilo v Andih leta 1972, ko je 16 mladih ljudi preživelo tako, da so jedli meso svojih prijateljev. Nisem imela pojma, da je angleška režiserka Sally Potter posnela izvrsten film po romanu Virginie Woolf Orlando in da je to ključni kulturni dogodek v Angliji, niti o tem, kaj ta hip pocne in misli Elvis Costello. Te primere bi lahko nastevala v nedogled. Gre preprosto za tisk, ki sem ga prebrala nekega vikenda, ko sem bila v Londonu: The Independent, The Guardian, The Time, Time Out, Vanity Fair...

Seveda bi morala tu vriniti tudi nekaj vrstic o Slobodni Dalmaciji, o tem, kako je zdaj uničena tudi poslednja oaza svobodnega tiska na Hrvaškem. Ker pa so to tako ali tako vsi pričakovali - raje ne bom. Poleg tega je Slo-

bodna Dalmacija irelevantna za tisto, za kar gre.

Na prvi pogled gre za kulturno izolacijo. V tem smislu so si nasi casopisi podobni kot jajce jajcu in cisto vseeno je, ali berete Vjesnik, Vecernji list ali kaj tretjega.

Ce bi sodili po casopisih in ce zivite na Hrvaškem, se vam zdi, da se ne dogaja nic drugega kot vojna, politika, strajki, zmage in beda. Iz dneva v dan se pogrezamo v provincializem in - kar je najpomembneje - to nikogar ne zanima.

Ne gre za to, da ne izvemo nic o tem, kaj se dogaja na svetovni sceni, razen tistega, kar je neposredno povezano s Hrvaško - v politiki je to absolutno pravilo in v kulturi prav tako, ce ta sploh se obstaja. Zadeva se se bolj zakomplicira, ker zacenjamo izgubljati parametre, namesto njih pa nastajajo lastna krajevna in nujno poljubna merila tudi za vse to, od politike do kulture.

Tezko je reci, komu to bolj skoduje. Tako se na primer pojem demokracije v interpretaciji lokalnih elit, moci, sprevraca skoraj v svoje nasprotje. V kulturi je to se bolj nevarno, saj tega ne opazimo takoj.

Kulturni dogodki komajda obstajajo v medijih, ce jim ni mogoce pripisati domoljubja. V socializmu je bila kultura bodisi v

funkciji drzave bodisi skrajno sumljiv pojav sovraznikov dejavnosti. Zanimivo (in nevarno) je, da je v postkomunisticni drzavi ohranila povsem identicen shizofreni status, ki ga je nevarnost vojne se bolj zostrila.

A vseeno in ceprav tega ni mogoce sklepati po casopisih, mora obstajati zivljenje in potemtakem tudi umetnost, ki ni nujno v funkciji vojne. Moda, slikarstvo, fotografija, poezija, video. Mora obstajati v nekaksnem novem undergroundu, med ljudmi, katerih obstoj ni legitimen v obdobju vladajocega domrealizma.

Obstajajo, skratka, umetniki, katerih ustvarjalnost tece v celoti socasno z vsem, kar se dogaja v Evropi. A v tej drzavi je njihova prihodnost prelozena.

Hrvaška kratkovidno ne prepozna lastnih potencialov, lastne vstopnice v Evropo, v katero si tako zelo zeli, najkrajše in najbolj neposredne in hkrati najcenejše poti ustvarjanja lastne identitete v tujini. Kot da jo je sram, ker obstaja umetniška ustvarjalnost vojni navkljub - ne tista uradna, v prvi vrsti rezervirana za politike, ampak mlada in drugačna.

Clovek ne pade v depresijo zaradi samega dejstva, da stvari so, kakrsne pač so - saj Hrvaška seveda ni Anglija, London ni Za-

greb, in The Independent ni Vjesnik - ampak zato, ker ni nobenega upanja, da bo drugace.

Znamenja, ki pricajo o tem, prihajajo z vseh strani, samo prepoznati jih je treba.

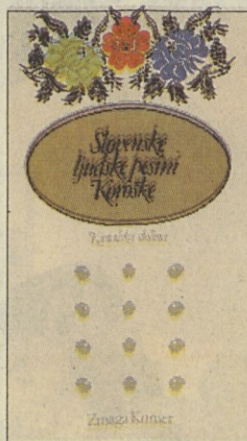
Pred kratkim so v predsedniških dvorih v Zagrebu, predsedniku Tudmanu predstavili ciklus skulptur Ljudje za vse hrvaske case kiparja Kruna Bosnjaka. Tematski ciklus prikazuje bronaste kipe Genscherja, papeza, Kohla, Mocka, Margaret Thatcher, Franja Tudmana in hrvaskega vojaka, ki drži v naročju otroka. Predsednik si je seveda s primerno pozornostjo ogledal razstavo, katere skupni imenovalec je (kot pravi kritik) »humanizem, globoko zakoreninjen v zahodnoevropskem nazoru«.

Do izvedbe ni prišlo, toda ideja se je zacela uresnicovati z zbirko Slovenske ljudske pesmi Koroske. Od petih nacrtovanih knjig so izsle tri. Gradivo je zbrala in uredila Zmaga Kumer, raziskovalka Instituta za slovensko narodno zgodovino pri SAZU. Malo pesmi je dosledno napisanih v narecju. Delo je namenjeno širokemu krogu ljubiteljev, zato skusa strokovno neoporečnost združevati z dovoljeno mero poljudnosti in temu podreja redakcijsko načelo besedila in melodije. Delo razkrije, da so v Kanalski dolini najštevilnejše ljubezenske in pripovedne pesmi. (T. L.)

In vse dokler bo tako, dokler bodo casopisi objavljali fotografije podobnih razstav in molcali o moski menopavzi, bo Evropa ostala samo sen.

IZŠLO JE... / KNJIGE

Slovenske narodne s te in one strani državne meje

Slovenske ljudske pesmi Koroske - Kanalska dolina, Zalozba Drava, Celovec 1986, platno, 172 strani, cena: 4.830 sit

V začetku 80. let je deželni muzej začel objavljati Anderluhovo zbirko nemških koroskih pesmi, kot dodatek pa naj bi v zadnjem zvezku izsle slovenske. Do izvedbe ni prišlo, toda ideja se je zacela uresnicovati z zbirko Slovenske ljudske pesmi Koroske. Od petih nacrtovanih knjig so izsle tri. Gradivo je zbrala in uredila Zmaga Kumer, raziskovalka Instituta za slovensko narodno zgodovino pri SAZU. Malo pesmi je dosledno napisanih v narecju. Delo je namenjeno širokemu krogu ljubiteljev, zato skusa strokovno neoporečnost združevati z dovoljeno mero poljudnosti in temu podreja redakcijsko načelo besedila in melodije. Delo razkrije, da so v Kanalski dolini najštevilnejše ljubezenske in pripovedne pesmi. (T. L.)

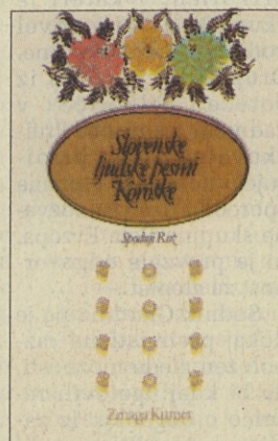
Slovenske ljudske pesmi Koroske - spodnji Rož, Zalozba Drava, Celovec 1986, vezano v platno, 630 strani, cena: 4.830 sit

Druga knjiga zbirke Slovenskih ljudskih pesmi Koroske prinaša pesniško izročilo Ziljske doline.

Pesmi so razvrščene v več skupin; pripovednim pesmim sledijo pesmi ob življenjskih mejnikih, nato pa se zvrstijo se tiste, ki se vežejo na vsakdanje življenje in na praznovanje koledarskih praznikov.

Na koncu druge knjige Slovenskih ljudskih pesmi je za vse tiste bralce, ki imajo težave z razumevanjem narečnih besedil, urednica dopisala opombe in slovarček narečnih izrazov.

Zanimivo je, da ni veliko dosledno v narecju napisanih pesmi, veliko pa je tudi takih, ki jih poznaajo in prepevajo ljudje po vsej Koroski, pa tudi po Sloveniji, le da se besedila od pokrajine do pokrajine nekoliko razlikujejo. (T. L.)

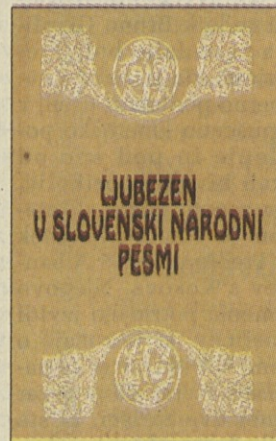
Slovenske ljudske pesmi Koroske - spodnji Rož, Zalozba Drava, Celovec 1986, vezano v platno, 630 strani, cena: 4.830 sit

Po prvotnem nacrtu naj bi tretja knjiga zbirke slovenskih ljudskih pesmi s Koroskega vsebovala zapise iz vsega Roza. Izkazalo pa se je, pojasnjuje v uvodu urednica Zmaga Kumer, da jih je za eno knjigo prevec.

Ker koroski Slovenci sami razlikujejo Spodnji in Zgornji Rož, se je tako razporeditev zdela smiselna tudi avtorjem tretje knjige Slovenskih ljudskih pesmi.

Bolj kakor v Ziljski dolini je v Rožu cutiti vpliv pevskih zborov in javnega mnenja, ki vidi v zborovskem petju pravo izročilo koroske ljudske pesmi.

Pozornost zbujajo veliko stevalo poskocnic med Rozani, za katere so ze nekateri nemski strokovnjaki domnevali romunsko ali slovansko poreklo, znacilno za celotno vzhodnoalpsko območje. (T. L.)

Ljubezen v slovenski narodni pesmi, zbral in uredil Stanko Prek, Drzavna zalozba Slovenije, 1993, 139 strani, kartonska vezava, cena: 990 sit

Na knjižnih policah slovenskih knjigarn se je ponovno pojavila zbirka narodnih in ponarodnih melodij.

Prvic je pri Drzavni zalozbi Slovenije ta zbirka izsila ze decembra 1986. Urednik zbirke Stanko Prek je nekoc ze uredil podobno zbirko, ki je izsila pri Cankarjevi zalozbi, z naslovom Tristo narodnih.

V zbirki Ljubezen v slovenski narodni pesmi je zbranih sto pesmi z razlicnih narečnih podroci nase dezele, ki opovajo ljubezen. Posvecajo se srečni in nesrečni ljubezni, cakanju na ljubljeno osebo in hrepenju, vasovanju in poroki. Zalozniki so ze v prvi izdaji dodali besedilom pesmi se notni zapisi, novost zadnje izdaje pa je predvsem nova likovna oprema, delo Vilija Vrhovca. (A. C.)

Skrjanček poje, zbral in uredil Stanko Prek, Drzavna zalozba Slovenije, 1993, 277 strani, kartonska vezava, cena: 990 sit

Knjiga je neke vrste dopolnilo k zbirki slovenskih ljubezenskih pesmi. Naslov Skrjanček poje je zamisel urednika; v njej je predstavljena vsa tista narodna in ponarodela poezija, ki v ljubezensko poezijo nekako ni sodila. Prvic je zbirka izsila leta 1987. Kot v prvi izdaji je tudi tokrat urednik k pesmim pridal zapis melodije, njen urednik je bil profesor kitare na zagrebški Akademiji za glasbo.

Knjiga je napredaj posebej ali pa skupaj s prej predstavljeno v ovitku. Knjigi bosta do brodosli prav vsem, tistim najmlajsim, ki sele spoznavajo zakladnice nase preteklosti, pa tudi malo starejšim, ki so na to pozabili. Uporabni bosta v solah kot učni pripomoček ali pa doma za popestritev vsakdana. (A. C.)

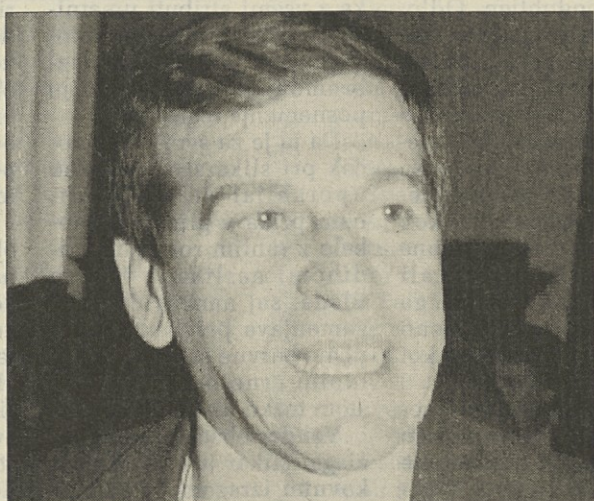

ITALIJA / TEŽAVNA POT PRENOVE

Socialisti izvolili novo tajništvo

Operativno telo sestavlja 11 članov

VOJIMIR TAVCAR

Socialistični tajnik Giorgio Benvenuto

RIM - Z izvolitvijo novega tajništva je socialistična stranka včeraj končala prvi, krajši del poti, ki ga je začela z odstopom Bettina Craxija in z izvolitvijo Giorgia Benvenuta za novega političnega tajnika. Na Benvenutov predlog je nacionalna skupščina izvolila novo vodstvo, to pa izvršni odbor, ki je imenoval tajništvo. Vodstveno strukturo stranke dopolnjuje se predsednik Gino Giugni.

Novo tajništvo, ki bo dejansko Benvenutovo operativno telo, sestoji iz 11 članov. Za to dolžnost so bili poleg Enza Mattine, ki je vodja tajništva, določeni se Paolo Babbini, Giuseppe Garesio, Giuliano Cazzola, Marica Cironi De Marco, Mauro Sanguinetti, Mario Raffaeli, Felice Borgoglio, Stefano Caldoro, Mauro Del Bue in Riccardo Nencini. Večina članov tajništva sodi v sklop koalicije, ki je glasovala za Giorgia Benvenuta, trije (Del Bue, Sanguinetti in Raffaeli) pa v levicarsko strujo prenoviteljev, ki je nastala ob nekdanjem pravosodnem ministru Claudiu Martelliju, preden je sledni odstopil in zapustil tudi PSI, potem ko so mu milanski sodniki naslovili jamstveno sporočilo. Giuseppe Bor-

goglio pa se spoznava v stalicah Claudia Signori-
leja.

Izvolitev tajništva je bila soglasna. Poleg tega pa so včeraj dopolnili izvršni odbor s štirimi članicami (zenske so določile Roberto Bredo, Franco Prest, Lauro Sturlese in Marico Cironi De Marco), sklenjeno pa je bilo tudi, da bodo v izvršnem svetu tudi predsednik vlade Giuliano Amato in socialistični ministri.

In z izvolitvijo vodilnih organov se bo PSI vrnila v politično areno, iz katere je bila nekaj tednov skoraj odsotna. Za ponedeljek dopoldne je predviden sestanek tajništva, popoldne pa izvršnega odbora,

da preuci politično stanje v državi, se isti teden pa se bo vodstvo spet sestalo, da pretrse finančni položaj stranke.

Sestava vodilnih organov nakazuje, da je socialistična stranka se vedno razpeta med starim in novim. To je spet jasno poudaril predsednik Gino Giugni, ki je podčrtal, da »sestava novih teles ne odraža povsem zelje najbolj živega strankinega krila, toda prenavljanje je vedno dolgotrajen proces. Vodilna telesa so kombinacija novega in starega, vendar upamo, da bo novo prevladalo nad starim. To je za stranko resnični izziv«.

Tiskovno sporočilo italijanskega zunanjega ministrstva je zaostrilo slovensko-italijanske odnose. Po osamosvojitvi Slovenije, uvajanju demokratičnega sistema, zasebne lastnine itn. bi lahko upravičeno pričakovali, da bosta obe državi medsebojna odprta vprašanja reševali strpno, razumno, uravnovešeno. Zgodilo pa se je nasprotno - odnosi ob nekdanj tolikokrat proslavljeni odprti meji so tako zaostrili, kot niso bili desetletja.

Zakaj? Odgovorov je mnogo, morda so naslednji prepričljivi.

1. Trst je staro, zaprto, vedno bolj nostalgicno mesto. Italijanski kolega Paolo Rumiz ga je v odmevnem uvodniku dnevnika Il Piccolo primerjal z mlakuzo, polno vedno starejših paglavcev. Zmanjkuje jim zraka, mlakuzi postaja vse manjša, poginjajo, vendar imajo se vedno toliko moči, da ubijajo mlajše, ki bi hoteli novosti ali celo skopati jarek v bližnjo tekoto reko, kjer ne primanjkuje kisika in hrane.

Trzaski nacionalizem je postal že kronična bolezen mesta, ki je pred desetletjem imelo se tristo, zdaj pa samo se dvesto petdeset tisoč vedno starejših in betežnih prebivalcev. To je kronična bolezen, zdravila zanjo resnično ne vidim. Vendar pa je res tudi, da obstajajo v istem mestu povsem drugačne sile in osebnosti. Prehudo poenostavljanje bi bilo tudi napacno.

Trzaski sindrom se je tokrat razširil na Italijo, nacionalistični ton in irendentistična utemeljevanja so prevzeli osrednji italijanski dnevniki in navsezadnje postali sestavni del uradne italijanske diplomacije. Očitno je razlaga, oprta na trzaski sindrom, presibka.

2. Italijanski politični sistem razpada. Razlogov je dosti - od tangentopolisa,

Zaostritev ob nekoč najbolj odprti meji v Evropi

BOGO SAMS

kot Italijani slikovito označujejo sistem podkupnin, prek sistema prevlade političnih strank. O razpadu poročamo v dnevni kroniki. Burno se prenaša oblast, na koga? To je veliko vprašanje. Pri teh prenosih, ko politika nima več odločilne besede, pa sta vedno glasna in odločilna dva dejavnika: birokracija in nacionalizem. Politika si ne upa odločati, zato namesto nje upravlja birokracija. Vse birokracije tega sveta pa so zaprte, ravnaajo podobno kot Rumizevi paglavci. Pri njih ne iščimo niti pravice niti smelih in odprtih resitev.

Burni premiki po vsem svetu dokazujejo, da je stalni spremljevalec vseh sodobnih sprememb poudarjeni nacionalizem. Vsi pogoji so ustvarjeni za italijanski desničarski preobrat, manjka samo se nacionalistični naboj. Odkrili so ga v istrskih beguncih, trzaskih tradicionalno irendentističnih prostozidarjih, v birokraciji vseh vrst in v splošnem evropskem ozračju.

3. Slovenija ni brez resnih krivd. Nastejmo nekatere:

a) V Italiji ni nobene promocije Slovenije. Slovensko javnost zanima samo Sever, nemško govoreci, kot da bi resnično hotela postati avstrijska ali nemška provinca. Se pred dobrim letom bi ob takih dogodkih Slovenija zbornala vesoljni italijanski tisk, radio in televizijo. Vsi bi prišli in vsi bi dokaj korektno poročali tudi o slovenskih talcih. Zdaj pa se vse ustavlja na ravni

obtoževanj.

b) Foibe in ideologija. Večkrat uradno in javno razglasana teza, da so dogodki leta 1945 odsev ideološke vojne med komunisti in protikomunisti, ni samo zgodovinsko netočna, pač pa tudi državniško, politično in clovesko nevarna. V Italiji so bile fronte povsem drugačne. Genova sta osvobodila slovenski partizan in komunist Tone Ukmar-Miro in kasnejši italijanski obrambni minister demokristjan Emilio Taviani ob pomoči ze legendarnega borca demokristjana Enrica Matteija. Fronta je bila fašizem in antifasizem, ki je imel v Italiji organizirano večstrankarsko podobo. Ta fronta velja vsaj naceloma se zdaj. Če so komunisti pobijali italijanske ljudi, delali grde stvari leta 1945 in je treba popraviti krivice, je po tej logiki treba popraviti najhujšo »krivico«, saj so odvzeli ogromno ozemlja: celo Primorsko, Istro, otoke in se kaj. Končno: pred dnevi so me povabili k sodelovanju: Trzaski AN-PI (Združenje nekdanjih italijanskih partizanov) je prejel poziv 32 italijanskih visjih gimnazij, ki bodo obiskale Rizarno, edino uničevalno taborišče v Italiji, kjer so sežigali Zide, slovenske, italijanske in hrvaške partizane. Povsem zamenjujemo fronte in slabimo sami sebe.

4. Tiskovno sporočilo italijanskega zunanjega ministrstva s ultimativno zahtevo po ozemljih postavlja stvari tako, da se noben parlament na svetu ne

more ukloniti diktatu. Toda zakonski predlog, ki ustvarja desetkilometrski pas, na katerem noben tujec ne more imeti nicesar, ni med najbolj modrimi. Na tem področju ne bo niti mesanih podjetij niti novih produktivnih pobud; to odseva slovensko omejenost in nezaupanje do tujcev. To je nekaj povsem drugega kot odpiranje v Evropo, sodoben razvoj ali predek na temelju sodelovanja.

5. Gospodarsko sodelovanje bi najbrž sodilo na prvo mesto na lestvici. Je že res, da je veliko in obsežno, toda na najbolj občutljivejši točki skupnih vlaganj ni pravega napredka.

Uspehi so vidni in pomembni, kjer so v igri mali in povsem neobremenjeni podjetniki, ki se ne ozirajo na države in birokracije, banke in finančne sisteme. Dejstvo je namreč, da v Sloveniji poslujejo nemško govoreče banke, italijanskih pa ni. Pravni argumenti za tako stanje so morda nesporni. Toda prav banke, finančni zavodi in zavarovalnice so tradicionalni instrumenti družb zasebne pobude, da utirajo pot, odstranjujejo težave, prispevajo k sodelovanju. Slovenija je zaprla vrata tovrstnim italijanskim pobudam. Držnim si trdit, da bi se nekatere sporne stvari prav gotovo urejale povsem drugače, če bi velike finančne družbe v Sloveniji ze utirale pot produktivnemu kapitalu.

6. Podobne ugotovitve veljajo tudi za slovensko narodnostno skupnost in delno za italijansko skupnost v Sloveniji. Obe sta in morata biti dragocen prispevek k utrjevanju odnosov. Sta na primer način izkoriščeni? Nekateri izjave govore nasprotno. Slovenci v Italiji so preprosto obravnavani kot grozec tujek, kot nekaj nepotrebnega in ne kot dragocena pomoč, ki ji je treba dati pravo vrednost.

RIM

Pomembna zadolžitve za senatorja Darka Bratino

RIM - Ob mnogih zalostnih paradoksov je včasih mogoče zabeležiti v italijanskem parlamentu tudi nekatere, ki so samo nenavadni. Med slednje nedvomno sodi dejstvo, da so v senatni zunanje-politični komisiji slovenskemu senatorju Darku Bratini zaupali vlogo poročevalca o zakonskih predlogih, ki zadevajo utrjevanje in širjenje italijanskega jezika in kulture med italijanskimi zdomci.(VT)

TRENTO / UGOTOVITVE PREISKOVALCEV

Požar je Albancem nekdo podtaknil

TRENTO - Preiskovalni sodnik Bruno Giardina je cedalje bolj prepričan, da je nekdo namerno podtaknil ogenj v opušeno kmetijsko poslopje in pod eno od treh bivalnih prikolic, ter zanetil požar, v katerem je v noči na četrtek v Trentu umrlo 5 Albancev s Kosova. Njegovo mnenje potrjujejo izvidi gasilcev, ki poročajo o tem, kot smo sicer že napisali včeraj, da je požar imel dve žarišči, ki sta bili dokaj oddaljeni drugo od drugega. Med domnevmami, o katerih govori sodnik, naj bi bil spor znotraj kosovske skupine, ki je organizirana v zelo togo hierarhično strukturo. Zanimivo je, da je eno od žarišč bilo pod bivalno

prikolico, v kateri je skupaj z družino zivel vodja albanske skupine. Družina se je resila iz goreče prikolice v zadnjem trenutku. Preiskovalci pa ne pripisujejo nobenega pomena sporočilu neke samozvane skupine Bela Evropa, ki je prevzela odgovornost za atentat.

Sodnik Giardina pa je dokaj pesimistično razpoložen glede možnosti, da bi kdaj ugotovili resnico o dogodku. Iz zasliševanja Albancev, ki so ziveli v opustošeni kmečki hiši, jasno izhaja, da vedo marsikaj, vendar nočejo nič povedati. »Imam vtis, da marsikdo nekaj ve,« pravi preiskovalni sodnik, ki je zaslišal vse vodilne osebnosti v skupini,

»vsi pa zanikajo, da bi se kdajkoli sprli, nikoli ni bilo nobenega prepričanja, vse je vedno teklo v najlepšem redu. Nikoli niso odrekli gostoljubnosti pripadnikom drugih narodov, nikoli niso nikogar izgnali. Skratka, življenje v albanski skupnosti v Trentu je bilo domala idilično.«

Sodnomoedični izvedenci so včeraj izvedli obdukcijo nad trupli petih umrlih. Ugotovili so, da so umrli zaradi zadusitve z ogljikovim monoksidom. Zdravniki na truplih niso ugotovili nikakršnega znamenja nasilja, izvide pa so omejili na nujno potrebno, da ne bi prisli navzkriž z muslimansko vero, saj so bile vse žrtve muslimani.

TRST / NA POBUDO DEŽELNEGA VODSTVA ZDRUŽENJA ACLI

Prvi italijansko-slovenski seminar o mednarodni zaščiti beguncev

Obpravnavali bodo juridično in socialno zaslombo pribežnikom

Z včerajšnje tiskovne konference na trzaskem sedežu ACLI (foto Ferrari/KROMA)

DRAGO GASPERLIN

TRST - V konferenčni dvorani Ekonomske fakultete bo 26., 27. in 28. marca italijansko-slovenski studijski seminar o mednarodni zaščiti beguncev in pribežnikov. Prirejajo ga deželno združenje Acli, Ipsia-Acli in Italijanski svet za begunce (Cir) v sodelovanju z Rdecim križem Slovenije in Slovensko Caritas ter pod pokroviteljstvom Univerze v Trstu in deželne vlade FJK. Namen seminarja sta predstavila včeraj tisku na pokrajinskem sedežu ACLI vodja sekcije za begunce Walter Citti in podpredsednica združenja Leda Zocchi v spremstvu predsednika

Franca Codege. Pobudo za seminar je sprožilo krvavo dogajanje v bivši Jugoslaviji, zaradi česar je pribežalo v Italijo okoli 9.000, v Slovenijo pa 50.000 beguncev, medtem ko znaša skupno število oseb, ki so morale od doma, 3, 5 milijona. ACLI namerava s svojo pobudo omogočiti temeljito razpravo med strokovnjaki na juridičnem in socialnem področju z obeh strani meje, da bi izmenjali izkustva in poglobili sodelovanje; zlasti pa naj bi italijanska stran pomagala slovenskim pravnim izvedencem, ki na tem področju zaostajajo za sosedi, kot so poudarili na tiskovni konferenci ob pripombi, da bo treba v vidiku bodočih množičnih selitev krepko utrditi dvostransko sodelovanje. Seminar se bo začel v petek, 26. t. m., ob 15. uri po pozdravih rektorja Giacomu Borrusa in predsednika deželne vlade Vincija Turella, obravnavali pa bodo naslednje teme: mednarodni instrumenti za zaščito beguncev v Evropi, problematika beguncev v Italiji in Sloveniji, pravna in socialna zaščita beguncev v primeru množičnega dotoka, vloge nevladnih organizacij pri zaščiti pravnega in socialnega položaja beguncev.

Upati je, da bo seminar pomagal posredovati nacionalne-revansističnemu delu Trsta dostojnejše poglede na balkansko tragedijo.

FINANČNI LIZING / SPORAZUM MED DRUŽBAMA LEASEST IN SKB N&L

Lizing tudi za nizke vsote

TRST - Predstavniki trzaskе družbe za mednarodni lizing Leasest in ljubljanske družbe SKB N&L iz okvira SKB Banke so včeraj v Trstu podpisali sporazum o sodelovanju na področju srednjih in malih finansiranj za podjetja v Sloveniji. Gre za prvi tovrstni sporazum, ki ga je sklenila neka italijanska lizingška družba, njegova vrednost pa dosega 3 milijone mark oziroma 2, 9 milijarde lir. Na tej osnovi bodo imela podjetja in zasebne družbe v Sloveniji možnost, da pridejo do mednarodnega lizinga tudi za srednjevelike in male vrednosti, torej za zneske, ki so bili doslej pre nizki, da bi pritegnili zanimanje finančnih družb. Podjetja, ki vlagajo nizke vsote, sicer ne bi mogla priti

niti do tradicionalnih medbancnih kreditov, saj bi le-ti za operacije, ki lahko dosežejo tudi skromno vrednost okrog 20 milijonov lir, zahtevali daleč prevec zapletene in zamudne postopke.

Včeraj podpisani sporazum nedvomno pomeni znaten impulz za razvoj nove ekonomske strukture v Sloveniji in torej zlasti drobnega gospodarstva, za italijanske proizvajalce in izvoznike pa siri možnosti za transakcije s slovenskimi zasebnimi in državnimi podjetji na področju orodnih strojev, tehnologije in instrumentarnih dobrin.

Trzaska družba Leasest, ki se je bila že pred leti specializirala za sodelovanje z vzhodnoevropskimi državami, ima med svojimi del-

ničarji tudi Trzasko kreditno banko in Goriško hranilnico (Cassa di Risparmio di Gorizia), katerih sodelovanje je bilo odločilno pri sklenitvi sporazuma z družbo SKB N&L. Gre namreč za obsejna kreditna zaveza, ki sta po tradiciji se posebej občutljiva za ekonomsko preobrazanje bivših socialističnih držav. Sporazum bo seveda ugodno vplival tudi na krajevno-gospodarstvo v Furlaniji-Juljski krajini, predvsem kar zadeva izvoz in komercialne dejavnosti, medtem ko bodo operaterji v Sloveniji dobili prilžnost za tesno sodelovanje z lizingško družbo, ki deluje po najodobnejših trznih kriterijih, kar jim bo omogočilo pridobiti nove in koristne izkusnje in spoznanja.

ČEDAD / OBOGATITI SODELOVANJE NA KULTURNEM PODROČJU

Ista usoda za Furlane in za Slovence

Tudi letos avgusta v Petjagu prijateljsko srečanje med obema narodoma

CEDAD - Furlani in Slovenci delijo v videmskem pokrajini isto usodo, se borijo za podobne cilje in v prvi vrsti za zakonsko ureditev manjšinskih pravic. Spoznanje, da je treba združiti moči, obogatiti sodelovanje se zlasti na kulturnem in informacijskem področju ter utrjevati politično solidarnost, je privedlo v četrtek zvečer do srečanja v Cedadu med Zvezo Slovencev in Institutom furlanske kulture. Gre za dve sorodni organizaciji, ki sta nastali pred letom dni in povezujeta del

slovenskih oziroma furlanskih skupin na Videmskem. V furlanskem institutu delujeta med drugim tudi skupina duhovnikov »Glesie furlane« in privatna radijska postaja Onde furlane.

Srečanje, pobudo za katerega je dala Zveza Slovencev, je bilo pretežno delovnega značaja. Prišlo je do izmenjave konkretnih predlogov za skupne pobude in do oblikovanja programa, ki naj bi ga v teku leta uredili, pri čemer izstopa srečanje prijateljskega med dvema narodoma, ki se bo letos avgusta po-

novilo v Petjagu. Imenovana je bila tudi mešana delovna komisija, prva naloga katere je oblikovanje skupnega dokumenta, ki naj bi ga predstavili ob prihodnjih deželnih volitvah.

Sedanj politični trenutek nam ni naklonjen. Upi slovenske narodne skupnosti, da se z demokratizacijo Slovenije ustvarijo pozitivnejši odnosi med državama, kar naj bi pospešilo reševanje slovenske problematike, se razblinjajo, je ugotavljal na srečanju predsednik Instituta Federico Rossi, medtem ko

Furlanom ne uspe premakniti z mrtve točke v parlamentu zascitni zakon za jezikovne skupnosti. Od tu potreba, kar je bilo večkrat poudarjeno, da z večjim prepričanjem, novimi vsebinami in prijemi obogatimo sodelovanje. Nujen je danes tudi kakovostni skok, zato da začnemo graditi Evropo pri nas doma, podirati pregrade s prepletanjem pobud, z uveljavitvijo celovite etnicne, jezikovne in kulturne podobe Furlanije, kjer se srečujejo slovenska, furlanska in nemška skupnost. (jn)

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM ALOJZOM DEBELISOM

Močno kmetijstvo, enotno in kakovostno, odgovor Kmečke zveze na izzive časa

RAZGOVOR ZAPISAL JOŽE KOREN

Kmečka zveza, katere člani se bodo jutri zbrali na svojem rednem letnem obnem zboru v Prosvetnem domu na Opcinah, je med nasimi manjšinskimi organizacijami in ustanovami nedvomno ena tistih, ki odigra se posebno pomembno vlogo kot stanovska sindikalna ustanova pri obrambi primarnega gospodarskega sektorja v trzaski pokrajini, to pa je v najtesnejši zvezi ne samo s krepitvijo gospodarske baze pomembnega dela slovenskega prebivalstva, temveč tudi z obrambo samega zgodovinskega življenjskega prostora, na katerem del slovenskega prebivalstva živi že stoletja.

Predsednik Kmečke zveze Alojz Debelis je v razgovoru pred obnim zborom to uvodno misel se tako dopolnil:

»Kmetje smo našo zemljo podredovali od naših prednikov, izročena nam je bila v varstvo, da jo ocvamamo tudi za naše naslednike. Vsakodnevno poseganje po tej naši, in rekel bi - skupni dobrini, nas je skoraj privedlo do obupa. Ne le dosedanje, marveč tudi že napovedane nove razlastitve, vedno nove zakonodaje in birokratske ovire, krčenje finančnih spodbud, itd., preprečujejo, da bi kmet lahko ostal trden in samostojen gospodar. Če je bil odnos do državnih, deželnih in drugih oblasti se pred leti kolikor toliko sprejemljiv do kmetijskega sektorja, se je v zadnjih letih bistveno spremenil v negativnem smislu. Namesto, da bi pristojne oblasti ukrepale spodbudno, so se spremenile dobesedno v pikolovske nadzornike našega dela in v predpisovalce glob, v izvrševalce jasno razvidne poli-

tike. Tako stanje nam ne obeta zlasti dobrega, ne kot kmetom in ne kot Slovincem.«

Kateri so sprito tega glavni problemi, s katerimi se je doslej in se bo očitno morala tudi v bodoče ukvarjati Kmečka zveza?

»Kmečka zveza se zaveda, da je kriza kmetijstva svetovni problem in da doživlja kmetijstvo v Italiji se posebej težke case, če samo pomislimo, da je v zadnjih treh desetletjih prenehalo obstajati v državi kar 1.217.000 kmetijskih obratov, kar predstavlja 30 odstotkov vseh kmetij v državi. Navajanje vseh vzrokov in vidikov te krize bi nas privedlo predalec, nas pa zanimajo v prvi vrsti naši problemi. Naloga Kmečke zveze je in bo, da vse svoje sile vlaga v reševanje kmetijstva v naši pokrajini, ki ima seveda svoje specifičnosti in tudi prav zaradi njih. Pri nas ni pogojev za ekstenzivno kmetovanje, so pa dobri pogoji za zlahne kulture in ena od dejavnosti naše zveze je v tem, da namenja veliko pozornost prav razvoju zlahtnih kultur kot so vinogradništvo, vrtnarstvo, oljkarstvo, cveticarstvo, tudi govedoreja, itd. To pa predpostavlja v prvi vrsti obrambo obdelovalnih površin, zlasti v kmetijstvu tradicionalnih predmetnih predelih pa seveda tudi tistih na Krasu. Boj je težak ker imamo na nasprotni strani močne politične sile, ki z zaseganjem vedno novih površin za

takoimenovane "javne koristi" zasledujejo drugačne cilje.

Je pa se drugi vidik. Za razvoj zlahtnih kultur in uspešnost njih uveljavljanja na tržiscu, je nujna kakovost proizvodov, ki je danes osnova uspešne konkurenčnosti. Kmečka zveza vlaga v utrjevanje in dviganje kakovosti naših proizvodov veliko pozornost s svojo strokovno službo, ki je s svojimi posegi in pobudami že dala nadvse razveseljive rezultate. Ker so za intenzivno pridelovanje potrebna tudi znatna spodbujalna in kreditna sredstva, ki jih naše strukturalno sibe kmetije same ne zmorejo, se mora Kmečka zveza nenehno prizadevati za dodeljevanje teh sredstev. Iz leta v leto bolj zapletena zakonodaja, ki kot hobotnica ovija kmetijsko dejavnost in zbirokratiziranje njenega izvajanja, nalagata Kmečki zvezi, da našim kmetom s svojo službo pomaga izpolnjevati šte-

vilne administrativne obveznosti, ki jim sami ne morejo biti kos, tako na fiskalnem in davnem področju, pri vodenju knjigovodstva, sestavljanju raznih

prošenj, pritožb in drugih vlog. Z zadovoljstvom moram reči, da ta služba Kmečke zveze dobro deluje in da je pri članih delezna odobravanja.«

Eno od vprašanj, ki zdaj ponovno zaskrbijo našega človeka, zlasti kraskega, je nova deželna zakonodaja o urejanju prostora in v tem okviru vprašanje Kraskega naravnega parka. Kakšno je glede tega stališče Kmečke zveze?

»Sprejete norme glede prostorskega urejanja, novi deželni urbanistični nacrt, regulacijski nacrt trzasko občine in podobne zakonske določbe na teritoriju, so skrajno omejevalne in negativne za kmetijski sektor in so vse prej kot izraz želje po aktivni zaščiti Krasa. Novi zakoni in izvršilne

norme težijo k dejanskemu spreminjanju naravni danosti na njem, tradicionalnih dejavnosti ter etnično zgodovinskih danosti. Kmečka zveza se

takim zakonom in normam upira, tudi in zlasti se zato, ker se skoraj sistematično sprejemajo brez vednosti in soodločanja najbolj direktno prizadetih, to je kraskega človeka. Glede Kraskega parka je stališče naše zveze znano. V namenih njegovih snovalcev ne vidimo toliko želje po zaščiti Krasa, kot bolj težnjo po omejevanju suverenosti kraskih občinskih uprav in Kraske gorske skupnosti na njem. Brez neposredne udeležbe kraskega človeka in dežanikov, ki ga predstavljajo, v tem konkretnem primeru pa je to prav Kraske gorske skupnosti, Krasa ni mogoče učinkovito zaščititi pred vsakovrstnimi spekulacijami. In ker smo se pri kraski gorski skupnosti zahtevamo, v nasprotju z drugimi nameni, da se njena pristojnost razširi na vso trzasko pokrajino in da se trzaski pokrajini prizna status manj razvitega oz. hribovitega območja z vsemi ugodnostmi, ki iz tega izhajajo.«

Kmečka zveza je na ravni narodnostne organiziranosti članica Slovenske kulturno gospodarske zveze, na stanovski vsedržavni pa navezana na Konfederacijo kmetov Italije. Ta ji prav zaradi specifičnosti trzaskega teritorija v svojem statutu zagotavlja popolno avtonomijo in v celoti osvaja njena stališča do vseh stanovskih in tudi narodnostnih vprašanj. Obstaja

pa tudi Zveza neposrednih obdelovalcev, ki deluje tudi na Trzaskem in negativen odnos oblasti do njega, nam narekuje povezovanje z vsemi družbenimi in političnimi silami, ki jim je kmetijstvo pri srcu, ne le iz gospodarskega, marveč tudi iz naravovarstvenega in narodnostnega vidika. Se toliko bolj je naravno sodelovanje s sorodno stanovsko in sindikalno organizacijo. V nekaterih primerih smo že nastopali skupno in tudi v zadnjem času smo se sestali o konkretnih vprašanjih kot je Zadrzna kraska mlekarica, ustanovitev Konzorcija za DOC, itd. Kmečka zveza upa in si zeli, da bi se to sodelovanje dobro razvijalo.«

Kaj si pričakujete od jutrisnjega občnega zbora?

Od predstavnikov oblasti manj lepih besed in vsaj nekaj konkretnih obveznosti. Od množice prisotnih članov, da se odkrito pogovorimo o vsem, kar bremeni naše kmetijstvo, naše delo in našo prihodnost. Revolucije ne bomo delali, potrdili pa bomo, z vso demokratično odgovornostjo, ki nam je lastna, da hčemo živeti dostojno in spoštovanja vredno življenje, da hčemo biti enakopravni dežaniki v družbi, da se bomo z vsemi silami borili za obrambo naših interesov in da v teh prizadevanjih pričakujemo podporo vse demokratične javnosti.«

TRST / KONFERENCA ZA FURLANIJO JULIJSKO KRAJINO

Svetovni slovenski kongres mora nadaljevati s povezovalnim delom

Razprava, kritike in predlogi članov za nove, kvalitetnejše naloge

TRST - O dosežkih Slovenskega svetovnega kongresa, njegovih namelih, nacrtih ter organizacijskih in drugih težavah je v četrti zvečer tekla beseda v Domu Brdina na Opcinah, kjer je potekalo srečanje Konferenca za Furlanijo-Juljsko krajino te vseslovenske organizacije. Stevilne prisotne je pozdravil predsednik Konferenca Janez Povše, uvodni prispevek Jožeta Pirjevca pa je v odsotnosti avtorja prebral tajnik Davorin Devetak. »Svetovni slovenski kongres je nastal tudi kot poskus premostitve različnih političnih kultur, v katerih živijo Slovenci. Poskus, ki se ni povsem posrečil, ker je po tako usodni razcepjenosti težko najti skupno govorico ali vsaj kolikor toliko enotno interpretacijo tragčnih dogodkov, ki so jo povzročile,« je med drugim zapisal Pirjavec. Večji del srečanja, ki so mu organizatorji dali naslov: »Kam s Slovenskim svetovnim kongresom«, pa je bil posvečen razpravi, kritikam in predlogom članov ter ostalih udeležencev. Predsednik konferenca za Furlanijo-Juljsko krajino Povše je poudaril, da je SSK postavljen pred nove, kvalitetnejše naloge. nadaljevati mora s svojim delom povezovanja med razseljenimi Slovenci, saj je v tem smislu že marsikaj dosegel.

Udeleženci, ki so posegli v razpravo, so v glavnem dejali, da je bila zamisel za ustanovitev Svetovnega slovenskega kongresa dobra, čeprav ta organizacija se zdalec ni izcrpala vseh programskih točk. Kar zadeva Konfe-

renco za Furlanijo-Juljsko krajino se bo norala slednja tudi v prihodnje zavzemati za pravičnejši zakon o državljanstvu Republike Slovenije ter za priznanje posebnih pravic Slovencev brez državljanstva. Deželni svetovalec Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar je dejal, da je trenutno kongres v krizi. Zamisel povezovanja Slovencev po svetu pa je izredno pomembna in je ena od tistih, ki jih je težko uresničiti, a se teže rusiti. Dejal je se, da organizacija potrebuje skupno revijo ali informativni vestnik. Tajnik osrednjega Svetovnega slovenskega kongresa Ravel Kodric pa je poudaril, da je ta organizacija napravila veliko pomembnih, četudi majhnih korakov. (H.J.)

Zasedanja Svetovnega slovenskega kongresa na Opcinah (Foto Ferrari/KROMA)

RAVENCA / TUDI LETOS TEČAJI SLOVENSKEGA JEZIKA

V Reziji posvečajo veliko pozornost poučevanju slovenščine in narečja

RUDI PAVSIC

REZIJA - V Reziji se več let posvečajo posebno pozornost poučevanju slovenskega jezika, kakor tudi vrednotenju krajevnega narečja. S tem v zvezi velja povedati, da so se tudi letos v zupnišču na Ravenci, na pobudo Zveze slovenskih kulturnih društev in Zavoda za slovensko izobraževanje iz Spetra, pričeli tečaji slovenskega jezika.

Tečajnike, ki so razdeljeni v tri skupine, odvisno pač od njihove stopnje poznavanja jezika, vodi Luisa Cher iz Barda. Zanimivo, da se letosnje pobude ZSKD iz spetskega zavoda udeležujejo tudi nekateri posamezniki iz Pustje vasi in s Trbiza.

Ravno tako zanimiva je pobuda, ki se je prejšnji teden začela na osnovnih in nižji srednji soli v Reziji, kjer so uvedli informativne tečaje o krajevni zgodovini, kulturi in etnografskih značilnostih te doline. Pobudo, ki je že tretja po vrsti, uresničuje občinska uprava ob sodelovanju kulturnega društva Rozajanski dum, ki je postal duša in pobudnik najrazličnejših prireditvev kulturnega značaja v Reziji.

Informativne tečaje so tako solske oblasti kot sami učitelji in profesorji sprejeli z zavzetostjo, veselijo pa se jih tudi učenci in dijaki sami, ki imajo priloznost, da boljše spoznajo rezijansko stvarnost.

TRST / V PRISTOJNI KOMISIJI

Odobrili zakon o razvidnosti deželnih listin

TRST - Dezelna komisija za institucionalne zadeve je odobrila zakon o dostopu javnosti k upravnim listinam dezelne uprave in raznih ustanov, ki jih ta nadzoruje. Odobreno besedilo je v bistvu sredstvo za izvajanje dezelnega zakona 2992 in je povezano z odlokom predsednika republike 35292 oziroma državnim zakonom 241901, ki zadevajo razvidnost javnih aktov, torej pravico slehernega državljana, da se neposredno in v vsakem trenutku seznani s takimi akti. Pri tem se postavlja tudi birokratski problem: mora biti lista, ki jo zahteva občan, kolkovana ali ne? Odbornik Dario Barnaba je pojasnil, da kolek ni potreben, če gre za nefor-

malne dokumente, v nasprotnem primeru (rečimo tedaj, ko je lista v zvezi s sodnim postopkom) pa je. Zazeleno listino je mogoče zahtevati tudi ustno, urad pa mora zahtevo takoj proučiti. Če ni mogoč neformalen postopek, ampak je potrebno zadevo rešiti formalno, mora priti občan do dokumentov, s katerimi se zeli seznaniti, najpozneje v tridesetih dneh po vložitvi prošnje. Prošnja je dolžan proučiti urad, kateremu je bila predložena, in to brezplačno - poravnati gre le stroške za kopije in morebitni kolek.

Za zakon so se izrekli demokristjani in Cecovini (LpT), proti pa DSL, FV in Enrico Bulfone (PSI).

TRST / DEŽELA FJK

Zeleni proti reformi ustanov

Politična prisotnost v ustanovah se mora zmanjšati

TRST - Načelnik svetovalske skupine Federacije zelenih v deželnem svetu Giorgio Cavallo se ne strinja s predsednikom dezelnega odbora Viničiom Turellom glede prihrankov, ki bi jih dezelna uprava imela z ukinitvijo nekaterih deželnih ustanov. To ukinitvev predvideva dezelni zakon št. 442, ki ga je pred dnevi odobrila dezelna komisija za splosne zadeve in o katerem bo za skupščino pripravljen poročilo manjšine.

Gospodarske posledice psevdoreforme - tako jo imenuje Federacija zelenih - bi bili le obrobni; in

to iz enostavnega razloga, ker naj bi slo za simbolično operacijo, ki se ne dotika vseh tistih mehanizmov, ki povzročajo potrat javnega denarja in neučinkovitost javnih služb.

Besedilo zakonskega predloga, ki ga je odobrila komisija -dodaja dezelni svetovalec Zelenih- se omejuje na poenotenje nekaterih ustanov iz kmetijskega sektorja (ERSA, CRSA, Vinogradniški sektor); poleg tega pa teži k temu, da se z letom 1994 ukinita ustanova za gozdarstvo in pa dezelni konzorcij IACP, ki je že dolga

leta v krizi. Pri vseh teh operacijah pa se nihče ni obregnil ob ustanove kot so ESA, Ustanova za izseljeništvu, Ustanova za turistično promocijo, IR-POF in na Agencijo dela. Do tega naj bi prišlo, ker naj bi se scitili določeni in številni interesi delovnih stanov. Poleg vsega tega pa je tudi usoda Ustanove za ribolov se nejasna, ker jo bo treba enkrat za vselej podrobneje razčistiti.

Poleg vsega tega bo potrebno, da bi nekateri deželni uradi prevzeli naloge, ki so jih doslej opravljale ukinjene ustanove.

NOVICE

Italijani iz Hrvaške v Evropskem svetu

TRST - Parlamentarna skupščina Evropskega sveta je izrazila pripravljenost, da se sestane s predstavniki hrvaške italijanske manjšine. Sestanek je zreziral deželni svetovalec DSL Ugo Poli na zasedanju skupščine o krajevnih in deželnih pristojnostih, ki je v teku v Strasbourg. Predsednik parlamentarne skupščine, Spagnec Maartinez, je odgovoril na vprašanje Uga Polija o doslej sprejetih kriterijih, na osnovi katerih se preverjajo prošnje za vstop v Evropski svet; zadnje je v minulih dneh vložila Hrvaška. Strinjal se je tudi z zahtevo, da se bodo poročevalci v pricakovanju na glasovanje o vključitvi Hrvaške sestali z izvoljenimi predstavniki v krajevne in dezelne institucije ter s predstavniki sindikalnih in kulturnih organizacij s posebnim ozirom na manjšinske etnične skupnosti.

Dvomljiva pobuda

RIM - Izzvala sta precejšnje iznenadenje, a malo pozitivnih ocen. Kljub temu pa kaže, da po vzoru Benettona in Sgarbija, politiki golota kot propagandno sredstvo prija. Za lepak z golim fantom in z napisom "Sem socialist in nimam kaj skriti" so se odločili mladi ligurski socialisti, ki bodo od danes preplavili razpoložljive reklamne prostore v Genovi. V pojasnilu k pobudi ligursko mladinsko socialistično gibanje trdi, da zeli pritegniti pozornost javnega mnenja na mlade socialiste, ki se "z navdušenjem zavzemajo za demokratični in reformistični socializem in nočejo biti žrtve procesa, ki je posledica osebnih odgovornosti, ne pa strankinega političnega programa".

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E. d.d. Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništvo: Cedad, Ul. Riston 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica, Publiscit
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirn 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT.
financi in legalni 120.000 LIT. ob praznikih povšek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozjala po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Narocnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIE

SODNA PREISKAVA / MOLK O ODGOVORIH

Seghene: poldruga ura pričevanj, nato v samico

Cividin ostaja v hišnem priporu, Del Monaco v zaporu
Sodnik zaslišuje vidne tržaške politične predstavnike

Bivši tržaški občinski odbornik za proračun in davke Augusto Seghene je včeraj dopoldne v koronejskem zaporu skoraj poldrugo uro odgovarjal na vprašanja sodnika za predhodne preiskave Vincenza D'Amata. Zaslisanje je ovito v tanci-ko skrivnosti: ne od sodnika ne od obtožencevega zagovornika odv. Maria Giordana ni bilo mo- goče izvedeti nicesar o poteku »pogovora« in predvsem o odgovorih nekdanjega vidnega so- cialističnega predstavnika. Vprašanja so cikala gotovo na zadevo, ki je privedla tržaškega politika v zapor: takomenu- vano afero o podkupni- nah pri oddaji v zakup del za gradnjo čistilne naprave pri Zavljah. Bilo je to februarja 1988, za casa Staffierijevega zu- panovanja, ko je bil Se- ghene tržaški podzupan. Socialistični predstavnik naj bi prejel od podjetja Ecologia SpA kakih sto milijonov lir. To naj bi preiskovalcem razkril predsednik upravnega sveta Ecologie Giuseppe Zaccheria, ki je sedel dva meseca v zaporu v Monzi predno so ga - glej naključje - prav v ce- rtek spet izpustili na svobodo.

Po včerajšnjem za- slisanju je odv. Giordano vložil prošnjo za preklc odredbe o aretaciji Se- gheneja in izpustitvi na svobodo, ali pa vsaj, da bi mu sodniki dovolili hišni pripor. Seghene je po svoji strani zaprosil za osamitev v samici, v kar je sodnik privolil. Po aretaciji Augusta Segheneja se je poslabšal pravni položaj drugih dveh obtožencev v tej zadevi: gradbenika Ma- ria Cividina in nacro- valca čistilne naprave v Zavljah, arh. Dorian Del Monaco. Oba sta vpletena v isto afero pod obtožbo podkupovanja: prvi je od prejšnjega ted- na v hišnem priporu, drugi pa je v ječi. Sodnik D'Amato je včeraj zav- rnil prošnji njunih odvet- nikov o izpustitvi Del Monaco iz zapore in o preklcu hišnega pripora za Maria Cividina.

Namestnik javnega tožilca Federico Frezza

je medtem včeraj zaslišal vrsto tržaskih političnih predstavnikov, ki so v preteklih letih opravljali javne funkcije. Sodnik išče pri njih odgovor na vprašanje: kdo je »od- prl« arhitektu Del Mona- cu pot do »tržaskih« jav- nih del? V nekaj letih je namreč postal Del Mo- naco pravač fac-totum na tem področju, o ce- mer med drugim prica tudi dejstvo, da je prav on nacrtoval in direk- tor del za novi upepelje- valnik. Tako bliskovita kariera naj bi - po dom- nevah preiskovalcev - potekala v senci kakega političnega »bota«, prav tega pa skušajo sedaj iz- takniti tržaški preisko- valci.

Povsem možno je to- rej, da bi lahko prišlo v prihodnjih dneh do no- vih »presenečenj«.

Bivši tržaški občinski od- bornik Augusto Seghene je včeraj preživel že drugi dan v koronejskih zaporih (KROMA)

Rovelliju, Cuomu in Marinelliju je sodnik preklcal hišni pripor

Bivši glavni ravnatelj Trzasko pristaniske usta- nove Luigi Rovelli, funk- cionar ustanove Aldo Cuomu in bivši konzul Enotne kompanije prista- niscnikov Vincenzo Ma- rinelli so lahko v cetrtek zvečer zadihali. Sodnik za predhodne preiskave Raffaele Morway je nam- rec preklcal odredbo

trzasko javnega tožilst- va o hišnem priporu trojice, ki je vpletena v nepravilnosti pri poslo- vanju v Novem prista- nišču (takoiimenovani nepisani »dogovor Me- negon«). Sodstvo dolzi osumljence, da so sode- lovali pri fakturiranju dela, ki dejansko ni bilo opravljeno.

Rovelli pa se je moral včeraj spet vrniti v sodno palaco na zaslisanje. Na- mestniku javnega tožilca De Nicolau je moral odgo- varjati na vprašanja o poldrugi milijardi lir, ki naj bi končala v blagajno pristaniskih delavcev kot »nagrada« za povisek proizvodnje v Novem pristanisku.

NOVICE

Drevi v Nabrezini tradicionalni družabni večer obeh društev

V dvorani Igo Gruden v Nabrezini bosta isto- mensko kulturno društvo in SD Sokol danes z začetkom ob 20.30 priredila tradicionalni družabni večer. Poleg družabnega poudarka (po- skrbljeno bo za prigrizek, domačo kapljico in glasbo) bo prireditelj priloznost za poravnavo članarine in pritegnitev novih članov in prija- teljev. V zdajšnjem trenutku je prav to zelo po- membno, saj se društvi pripravljata na prazno- vanje 100-letnice rojstva pesnika Iga Grudna. Poleg praznovanja okroglega jubileja (ta poteka prav letos) pa čakajo društvi se nove naloge, za- to je toliko bolj pomembno angaziranje tako kul- turnih delavcev in aktivnih sportnikov, kot tudi staršev le-teh, sploh pa vseh, ki so kakorkoli po- vezani z nabrezinskima društvoma. (I.V.)

V nedeljo manifestacija Društva Edinost

Kaj je treba narediti, da bi italijanski manjšini na Hrvaški in v Sloveniji zagotovili enako raven zascite? Treba je, da obe republiki pristopita k Evropski konvenciji za deželne in manjšinske jezike, ki jo je pripravil Evropski svet. Kaj je po- leg tega treba storiti, da bi slovenski manjšini v Italiji zagotovili raven zascite, ki jo predvideva popsební statut iz leta 1954? Tudi Italija naj pri- stopi k omenjeni konvenciji. O teh vprašanjih bo jutri, ob 11.30, na Trgu Unità, govoril prof. Samo Pahor na manifestaciji ob 21. marcu, ki je bil ze pred leti proglašen za dan manjšinskih je- zikov. Društvo Edinost je na manifestacijo povabi- lo tudi predstavnike drugih manjšin, začensí z Unijo Italijanov.

VOLILNI REFERENDUMI / SPOPAD MED »DA« IN »NE« BO OSTREJŠI OD PREDVIDENEGA

SKP in Mreža vabita v odbor za »ne«

»Večinski volilni sistem oškoduje manjšine«

Merjenje moči med frontama za »da« in za »ne« na aprilskih volilnih referendumih bo kot kaže veliko ostreje od tistega, ki ga je bilo pričakovati v začetku, saj se vrste na- sprotnikov večinskega vo- lilnega sistema postopo- ma širijo. Včeraj je pre- pričan »ne« prišel od Ko- munistične prenove in Mreže, ki sta tudi v Trstu sprožili pobudo za osno- vanje »odborna za ne« in jo predstavili na tiskovni konferenci.

Fausto Monfalcon in Ja- copo Venier za SKP ter Fabio Persig in Claudio Mitri za Mrežo so podrob- no razčlenili razloge za skupno odklonilno sta- lisce do Segnijevih refe- rendumov, čeprav se sta- lisca obeh političnih sil do celovite problematike

institucionalnih reform si- cer razlikujejo. »Odbor za ne« se torej rojeva kot plu- ralistična fronta, ki naj - pravi Monfalcon - sproži veliko kampanjo za raz- rinkanje lažnivih razlogov za »da«. Pobudniki so se hkrati takoj distancirali od stališča MSI, katere refe- rendumski »ne« izhaja iz bistveno različnih stališč.

Toda poglejmo, kateri so glavni razlogi za »ne«. Za SKP bi uvedba večin- skega sistema omejila de- mokracijo in pomembne izbire prepustila ozkim vladajočim krogom, pre- precila bi zastopanost opozicijskih sil in manjšin vseh vrst ter povzročila za- dušila parlament v izključno korist političnih sil, vpletenih v podku- pninske skandale. Sk- ratka, po mnenju podpi-

snikov poziva za ustano- vitev »odborna za ne« bi Segnijeva volilna reforma pomenila nov korak v smeri druge republike in torej odstranitve vrednot demokratske ustave.

Kot je opozoril bivši se- nator Stojan Spetič, bi uvedba večinskega siste- ma tudi dokoono onemo- gčila izvolitev slovenske- ga parlamentarca, ki so ga Slovenci v Italiji imeli ze v casu kraljevine. Obljuba, da bi ze jeseni volili po novem sistemu pa je po njegovih besedah golju- fija, saj bi bilo treba na no- vo določiti kar 400 enono- minalnih okrožij, to pa je ogromno delo, ki bi nove politične volitve močno zakasnilo. Tako bi se znašli v položaju - je zaključil Spetič - da bi se- danji kompromitirani pa- rlament namesto pet trajal šest ali celo sedem let.

Tudi za deželnega koordinatorja Mreže Persi- ga sedanji parlament ne daje nobenega jamstva, da bo izvedel volilno refor- mo, predlog za ustano- vitev »odborna za ne« pa je priloznost za začetek nove razprave o demokraciji in politiki prav v tem težkem trenutku. Spremembe so več kot nujne - mu je pri- tegnil Mitri - vendar ne s tem parlamentom, ki ne zagotavlja temeljite preo- brazbe politike, kakršno terjajo državljani.

Pobudniki »odborna za ne« so apelirali tudi na ti- sk in na njegovo dolžnost informiranja, se zlasti sprico nevarnosti, da se bo večina velikih medijev opredelila za »da«. Za podporo in pristop k od- boru pa bodo prihodnji te- den priredili javno zboro- vanje. (vb)

ŠOLSTVO / PO PODATKIH S ŠOLSKEGA SKRBNIŠTVA

»Normalno katastrofalni« predvpisi v prve razrede

Blažji upad vpisov v prve letnike državnih otroških vrtcev

MARJAN KEMPERLE

Prvo solsko polletje se je komaj izteklo, ko ko- nec solskega leta tako- rekoc ze trka na duri: s »pomocjo« praznikov, referendumov in uprav- nih volitev bo kot bi tren- til tu. S sabo bo kot vsa ta povojna leta prinesel za nas ze standardno po- membno vprašanje: kako bo v naših solah v prihodnjem solskem le- tu?

Odkar je ministrstvo za solstvo uvedlo predv- pisovanja, da bi pospeši- lo polzji solski aparat, je mogoce vsaj okvirno od- govoriti na to vprašanje ze februarja ali marca. Torej poskusimo.

Slovensko osebje na trzaskem solskem skrb- ništvu nam je včeraj po- slalo seznam predvpisov v prve razrede osnovnih sol in v prve letnike državnih otroških vrt- cev. Stevilke niso spod- budne, predvsem za vpis v prve razrede ne, kar ja- sno izhaja iz prilozenih tabel. Ne smemo pa po- zabiti, da gre za predv- pis, ki ni in ne more biti dokončen. V prejšnjih letih se je ze dogodilo, da je stopilo septembra v solske klopi vec otrok, kot so jih starsi vpisali v predvpisnem roku.

Na prvi pogled bi ka- zalo, da je bil predvpis v prve razrede katastrofa-

len: 30 otrok manj kot la- ni s skoraj 20-odstotnim upadom je za naso solo kar krepka klofuta, ki se toliko bolj boli, ko nam statistika pove, da se je pred 13 leti (v solskem letu 1980/81) slovenska sola ponasala z vec kot dvakratnim stevilom pr- vosolckov (takrat 273, v prihodnjem solskem letu 130). Podobno velja za primerjavo skupnih vpis- ov (-41). Ob pregledu vpisov po didaktičnih ravnateljstvih pa ugotov- imo, da je sedanji upad nesorazmerno poraz- deljen: (Dolina -17, Sv. Ivan -14, Sv. Jakob -4, Nabrezina +1, Opcine +4). Torej ni prizadel enakomerno vseh naših solskih območij.

Vec kot tolazilen je pa drug podatek. Sedanji

upad je sin hudega de- mografskega padca, ki ze desetletja pustosí po raz- redih tržaskih sol.

Septembra bodo stopi- li v razrede otroci rojeni leta 1987. To je bilo sploh najmanj plodno trzasko leto doslej: obro- dilo je le 1429 novih Trzacaenov. 130 sloven- skih prvosolckov pred- stavlja točno 9 odstotkov te mlade populacije, kar je v povprečju sloven- skega deleza zadnjih let (v zadnjih 8 letih je slo- vensko povprečje nihalo med 8, 6 odstotka in 10, 8 odstotka). Prej smo omenili solsko leto 1980/81: takratni sloven- ski vpis je znašal 9, 2 od- stotka celotne popula- cije, rojene sedem let prej. Leta 1974 se je rodi- lo na Trzaskem 2956 otrok, to je vec kot dvak- rat vec od rojstev v letu 1987, ki pogojujejo vpis v prihodnje solsko leto.

Gornje statistično ma- nipuliranje dokazuje, da je letosnji upad sicer hud, a povsem »norma- len«. To naj bi potrjeval tudi predvpis v državne otroške vrtce: upad je minimalen, povsem možno je, da bomo z naknadnimi vpisi prese- gli lanski vpis, medtem ko je skupni vpis ze višji od lanskega, pa ceprav le za enega malčka.

Nespremenjen koledar velikonočnih počitnic

Deželni solski urad je včeraj potrdil, da bodo solske počitnice ob ve- liki noči trajale od 8. do vključno 14. aprila, in to ne glede na dejst- vo, da bodo sole, ki bo- do sedezi volišč, zaprte od 16. do 21. aprila za- radi referendumov.

Aprilski referendumi: tudi Slovenska skupnost se je odločila proti predlaganim volilnim reformam

Slovenska skupnost vabi svoje volivce, naj na aprilskih ljudskih glasovanjih izrečejo svoj NE predlaganim volilnim reformam, ki gredo v smer večinskega sistema. O potrebnosti preustroja se- danje volilne zakonodaje v Italijo lahko razmislja- mo tako ali drugače, beremo v tiskovni noti SSK, saj smo s sedanjim položajem lahko upravičeno nezadovoljni, vendar je vsaka volilna reforma, ki ne predvideva zajamčenega zastopstva narodnih manjših oziroma z novimi »volilnimi pragovi« ce- lo onemogoca njihovo prisotnost v izvoljenih tele- silih, hudo krivična. Ce na referendumih zmaga DA, bo večinski sistem brez vsakega popravka tako za senat kot za občine izredno zmanjšal mož- nosti za prisotnost slovenskih predstavnikov - tako SSK kot ostalih strank. Zato slovenska stranka nikakor ne more podpreti takega nacrta. Ob ljudskih glasovanjih SSK običajno ni zavzema- la stališč, saj je v naravi ljudskega glasovanja, da se ljudje izrečejo o posameznih vprašanjih nepo- sredno, brez strankarskih posrednikov. Vprašanje zajamčenega zastopstva pa je za nas tako življenj- skega pomena, poudarja tiskovna nota, da je ja- sno stališče potrebno. Glede volilnih reform pa SSK kritično ugotavlja, da besedilo zakona o spremembah pokrajinske in občinske volilne zakonodaje, ki ga je odobril se- nat, dokončno pa ga mora potrditi se poslanska zbornica, ne vsebuje nobenega jamstva za zasto- pstvo manjšin.

Vpis v državne vrtce

	1993/94		1992/93	
	1. l.	skupno	1. l.	skupno
Sv. Jakob	6	3	5	12
Skedenj	2	11	5	10
Sv. Ana	3	9	3	9
Lonjer	4	11	5	12
Barkovlje	1	11	0	12
Opcine	14	48	20	50
Bazovica	2	9	6	13
Gropada	4	14	8	17
Trebece	5	12	1	9
Prosek	11	29	11	32
Kriz	6	11	2	12
Dolina	1	13	11	18
Mackolje	2	4	2	6
Domjo	2	6	4	10
Ricanje	6	14	4	11
Borst	4	10	4	6
Boljunec	6	16	4	18
Milje	4	10	4	9
SKUPNO	91	267	99	266

Vpis v osnovne šole

	1993/94		1992/93	
	1. r.	skupno	1. r.	skupno
Sv. Jakob	4	33	6	33
Ul. Donadoni	9	34	4	30
Skedenj	1	13	5	16
Sv. Ana	3	17	6	25
Sv. Francisek	0	0	0	0
Sv. Ivan	11	51	14	50
Barkovlje	1	19	7	21
Rojan	7	32	9	29
Katinara	5	35	8	36
Opcine	14	80	13	82
Bazovica	3	16	1	18
Gropada	7	18	4	17
Trebece	4	19	3	16
Prosek	10	56	12	60
Kriz	5	16	3	19
Repentabor	0	18	3	23
Nabrezina	5	24	6	28
Devin - Sestlan	7	29	6	31
Cervlje	0	0	0	0
Mavhinje	0	0	0	0
Silvno - Sempolaj	6	22	4	22
Zgonik - Salez	5	35	4	37
Gabrovce	0	2	2	6
Brisecki	0	2	0	2
Dolina	5	22	8	26
Mackolje	3	13	3	12
Domjo - Ricanje	9	50	11	47
Borst	0	13	4	16
Pesek	0	9	4	9
Boljunec	5	30	6	34
Milje	1	15	4	19
SKUPNO	130	723	160	764

Vpis po didaktičnih ravnateljstvih

	1993/94		1992/93	
	1. r.	skupno	1. r.	skupno
Sv. Jakob	17	97	21	104
Sv. Ivan	24	137	38	136
Opcine	43	223	39	235
Nabrezina	23	114	22	126
Dolina	23	152	40	163
SKUPNO	130	723	160	764

DELEGACIJA SKGZ SE JE POGOVARJALA Z DOLINSKIMI UPRAVITELJI

Povezovanje za sožitje

Delo Slovenske kul- turno gospodarske zve- ze se funkcionalno po- vezuje z vlogo občins- kih uprav, kar narekuje potrebo po cim te- snejšem medsebojnem sodelovanju, se posebej v casu, ko je naša narod- nostna skupnost po- stavljena pred vrsto ne- lahkih nalog, ki jih pri- nasajo cas in okoliščine, v katerih živimo. Odo- mno med tu živečima narodomata pretijo, tako kot ze večkrat v pretek- losti, umetno zrežirane zaostritve, ki jim je mo- goce klubovati le z vz- trajnimi enotnimi pove-

zovanji za omikano sožitje.

To je ena izmed glavnih misli, ki je izšla iz predsinocnega srečanja med delegacijo Sloven- ske kulturno-gospodar- ske zveze, ki jo je vodil predsednik Klavdij Palcic, in občinskim od- borom Občine Dolina z zupanom Marinom Pe- cenikom na čelu.

Dolinski upravitelji so orisali delovanje uprave, ki v zahtevnih okoliščinah, v katerih deluje, uspešno opravlja svoje delo, ob nekaterih postavkah, ki so bistve- nega pomena. Gre za

politično široko zasno- vano »domačo« upravo, kar je vsekakor jamstvo, da se ob upoštevanju in- teresov vseh občanov dosledno spoštujejo pra- vice nase skupnosti.

Racionalna raba ze teško skrcenega terito- rija je v Dolini s prit- skom industrij eden iz- med glavnih problemov, zato je uprava prisiljena skrbno paziti na vsako novo pobudo, ne da bi se pri tem odpovedala možnostim razvoja. Enega izmed pomemb- nih rezultatov takšne iz- bire vsekakor pred- stavlja obrtniška cona, v

kateri bo ze v teku le- tošnjega leta stekla red- na proizvodnja obrt- nikov v vseh objektih.

Nova zakonodaja o krajevnih upravah je po mnenju dolinskih upra- viteljev dobrodošla, ker bo dejansko silila razli- ne politične sile k zdru- zevanju in večji poveza- nosti. Da je to dobremu upravljanju samo v kori- st, dokazuje tudi sedanji položaj, saj v odboru, kljub različni sestavi ni strankarskih ločevanj ali preprirov, so poudarili dolinski občinski upra- vitelji na srečanju s SKGZ.

ODPRLI SO JO VČERAJ V PROSTORI KULTURNEGA DOMA

Razstava o skavtizmu in gozdovništvu

Gre za skupno pobudo skavtov SZSO in tabornikov RMV - Odprta bo do 13. aprila

V prostorih Kulturnega doma so včeraj odprli zelo zanimivo fotografsko in dokumentarno razstavo o skavtizmu in gozdovništvu na Slovenskem, ki sta jo pripravila kustosa muzeja NOB v Mariboru Mira Grašic in Marjan Matjašic. Razstava je pomembna tu- di zaradi tega, ker gre za skupno pobudo skavtov in tabornikov, se pravi Slo- venske zamejske skavtske organizacije in Rodu mo- dregra vala, medtem ko sta svoje pokroviteljstvo raz- stavi dali obe krovni orga- nizaciji, SKGZ in SSO. Razstava bo odprta do 13. aprila. (Foto KROMA)

PRVI OD DVEH KONCERTOV NA TEJ STRANI MEJE

Primorska poje drevi v Boljuncu

Gledališče Prešeren spet odpira vrata

Oglasila se je najprej onstran meje, pred tednom dni, na Vipavskem, doživela je se nekaj koncertov, dokler se ni sinoči vselila v sovodenjski Kulturni dom: nocoj se Primorska poje končno le oglasa se pri nas. Koncert, ki bo nocoj, ob 20.30, v dvorani občinskega gledališča v Boljuncu, je namreč prvi od dveh, ki bosta v okviru letošnje Primorske poje na Trzaskem. Cez teden dni bomo tako lahko prisluhnili zborom se v Kulturnem do-

mu na Proseku. Na nocošnjem srečanju se bo občinstvu predstavilo šest zborov: stiri iz le-teh prihajajo iz sosednje Slovenije, in sicer oktet France Bevk iz Otaleza (umetniški vodja Pavel Magajna), moski pevski zbor Pergula iz Pirana (dirigent Rozana Grbec), MePZ Adriatic iz Hrvatitov (dirigent Bogdana Borota) in MePZ Stanko Premrl iz Podnanosa (dirigent Loredana Sajovic); ostala dva pa sta zamejska, točneje gre za Sovodenjska dekleta (dir.

Sonja Pelicon) in goriski MoPZ Mirko Filej (dir. Zdravko Klanjscek).

V prirejanju nocošnjega koncerta je k sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev pristopilo boljunsko KD France Prešeren, prireditelj pa uživa tudi pokroviteljstvo Občine Dolina. S tem prvim trzaskim zborovskim srečanjem letošnje Primorske poje pa po dobrem poldrugem letu dni ponovno odpira vrata občinsko gledališče France Prešeren. (dam)

Prihodnjo nedeljo se začne nov niz glasbenih srečanj openskega KD Tabor

Po krajšem zimskem premoru se kulturno društvo Tabor na Opčinah ponovno pripravlja na niz Opernskih glasbenih srečanj, ki se bo tudi spomlad, po uspehu jesenskih matinej, nadaljeval ob nedeljah jutraj.

Prvo glasbeno srečanje bo v nedeljo, 28. marca. Začetek novega ciklusa pa bo obeležil izredni glasbeni dogodek. Gost koncerta bo namreč mednarodno priznana skupina TRIO EKOS, ki jo sestavljajo kitajska klarinetistka Lee I-Nin, avstralska celistka Anthea Scott Mitchell in pianistka Chiara Migliari iz Rima.

Openski koncert je eden izmed starih nastopov, ki jih bo Trio Ekos imel v okviru turnee pri nas in po Sloveniji, in sicer v Sovodnjah, na gradu Dobrovo in v Velenju. Pobudnik turnee je goriski Kulturni dom, ki sodeluje tudi pri organizaciji openskega srečanja. Spored koncerta vključuje klasično delo za tovrstno instrumentalno zasedbo L. Van Beethovna, M. Brucha, kot posebnost pa tudi skladbo sodobnega kitajskega skladatelja Shing Kwei Tzenga.

PISMO UREDNIŠTVU

Nekaj preprostih vprašanj odbomiku Perelliju

Priznam, da kljub vsej moji dobri volji, gosпода Perellija težko razumem.

Zakaj mora dokazovati svoje prijateljstvo do Slovencev, saj ne stoji pred nobenim slovenskim tribunalom in tudi nihče mu ne grozi s cim podobnim.

Ali pa se morda res sooca z najstrožjim sodnikom: s svojo vestjo? Zato se tudi v svojem pismu Primorskemu dnevniku ironično (sic!) samooobtožuje za fasista preblečenega v socialist.

No, da bi hudobni Slovenci vsaj delno spremenili napacno stališče, ki ga imamo o njem, bi prosil gosпода Perellija, naj odgovori na naslednja kratka in preprosta vprašanja:

1) Je bilo volilno sodelovanje socialistov za Listo za Trst in izvolitev Camberja v republiški parlament sklenjeno v imenu vesplošne koristi Trsta, za strpnost in iz spostovanja do Slovencev ali pa iz sovrastva do le-teh?

2) Je bil sporazum z Listo o skupnem upravljanju trzaskе občine sklenjen zaradi istega plemenitega cilja?

3) Ali se je odbornik Perelli izjasnil proti okrožnici zupana Staffierija, s katero je le-ta ponovno prepovedal občinskim uslužbencem sprejemanje dopisov v slovenscini?

4) Ko je občinski odbor sprejel sklep, da se postavi plošca in poiменуje del nabrežja pred trgov Zedinjenja Italije po padlih za italijanstvo Trsta, je bil odbornik Perelli proti ali pa je podprl ta sklep? Ali pa ga je podprl pod pogojem, da se istosčasno postavi podobna

plošca in da se poime-njuje del nabrežja tudi po Trzancanih, ki so padli za slovenstvo Trsta? Ali pa je g. Perelli mnenja, da padli, eni in drugi, niso enakovredni? 5) Je odbornik Perelli glasoval za ali proti sklepu občinskega odbora, s katerim je le-ta odredil, da se društvu Edinost (eno izmed redkih društev in patriotičnih organizacij v Trstu, ki izpolnjuje vse pogoje navedene v tem sklepu), prepove organiziranje manifestacij vsako prvo nedeljo v mesecu na trgu Zedinjenja Italije in to z utemeljitvijo, da se spoustuje Republiška ustava in mednarodne obveznosti, ki jih je sprejela republika Italija glede pravic slovenske manjšine v Furlaniji Juljski Krajini?

V zvezi z rasistično predstavo med oddajo novinarja Gada Lernerja, pa bi moral gos-pod Perelli vedeti, da v trzaski občinski dvorani trajajo taksne predstave že dolgih 150 let (stopenet let) in dokler bo trzaskemu mestu vladal italijanski nacional-fasistično-rasistični blok, katerega eden nosilnih stebrov je Perellijeva socialistična stranka, takih predstav ne bo konec.

Ko bomo dobili odgovor na nastavljen vprašanja, si bomo Slovenci ustvarili svoje mnenje o gospodu Perelliju. P.S.: Prosim, gosпода Perellija, da bi mi v zvezi s priznanjem in ureničevanjem pravic Slovencev v Italiji, ne tvežal o pristojnostih Rima, kajti vsi Slovenci že dolgo vemo, da je za kratenje že doseženih pravic pristojen ze vsak občinski vratar! Lucijan Malalan

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUSTEV pod pokroviteljstvom občine Dolina

v sodelovanju s KD F. PREŠEREN

PRIMORSKA POJE '93

danes, 20. t. m., ob 20.30 v občinskem gledališču F. Prešeren v Boljuncu

Nastopajo: Oktet France Bevk iz Otaleza
MoPZ Pergula iz Pirana
Vokalna skupina Sovodenjska dekleta
MePZ Adriatic od Hrvatitov
MoPZ Mirko Filej iz Gorice
MePZ Stanko Premrl iz Podnanosa

KINO

ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Somersby«, r. John Amiel, i. Jodie Foster in Richard Gere.

EXCELSIOR - 16.30, 19.15, 22.00 »Profumo di donna«, r. Martin Brest, i. Al Pacino.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.00, 18.40, 20.20, 22.00 »Orlando«, r. Sally Potter, i. Tilda Swinton.

NAZIONALE 1 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Trauma«, r. Dario Argento.

NAZIONALE 2 - 15.30, 17.10, 18.45, 20.30, 22.15 »2013 - La fortezza«, i. Christopher Lambert in Loryn Locklin.

NAZIONALE 3 - 15.30, 17.45, 20.00, 22.15 »Twin Peaks - Fuoco cammina con me«, r. David Lynch, i. Sheryl Lee, David Bowie.

NAZIONALE 4 - 15.30, 17.45, 20.00, 22.15 »Gli spietati«, i. Clint Eastwood, Gene Hackman, Morgan Freeman, Richard Harris.

GRATTACIELO - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Il distinto gentiluomo«, i. Eddie Murphy.

MIGNON - 15.00, 18.30, 22.00 »Malcolm X«, r. Spike Lee, i. Denzel Washington.

EDEN - 15.30, 22.10 »Tutto dentro appassionatamente«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 17.20, 19.40, 22.00 »Luna di miele«, r. Roman Polanski.

LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Sex and Zen, il tappeto da preghiera di carne«, r. Michael Mak, prepovedan mladini pod 18. letom.

ALCIONE - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Non chiamarmi Omar«, r. Sergio Staino, i. Ornella Muti, Stefania Sandrelli, Barbara D'Urso, Corinne Clery, Gastone Moschin.

RADIO - 15.30, 21.30 »Eccitazioni oscene«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, SOBOTA, 20. marca 1993

KLAVDIJA

Sonce vzide ob 6.08 in zatone ob 18.17 - Dolzina dneva 12.09 - Luna vzide ob 4.34 in zatone ob 15.49.

Jutri, NEDELJA, 21. marca 1993

NIKOLAJ

VREME VČERAJ: temperatura zraka 13,2 stopinj, zračni tlak 1021,6 mb narasča, brezvetrie, vlaga 60-odstotna, nebo skoraj jasno s slabo vidljivostjo, morje mirno, temperatura morja 8,5 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI

RODILI SO SE: Giulia Valvassori, Giulia Bresciani, Federico Coslovich, Federico Fontanot, Aleks Bachi, Miguel Angel Chavez Gonzales.

UMRLI SO: 77-letna Italia Frauslini, 86-letni Giovanni Poret, 61-letni Peter Deponte, 94-letna Maria Petronio, 74-letni Angelo Bonino, 81-letni Ezio Brumat, 68-letna Iolanda Abrami, 80-letna Santa Iurisevich, 76-letna Silvana Negrin, 65-letna Miranda Musizza, 84-letni Giovanni Zerjal, 70-

letni Mario Carvaglia.

OKLICI: delavec Massimiliano Zudetich in uradnica Maria Cristiana Urizio, uradnik Paolo Fornasaro in uradnica Roberta Turel, skladiscnik Andrea Bandiera in cveticarka Patrizia Cecotti, zaprisezeni cuvaj Romano Padovan in uradnica Antonella Vignini, direktor Roberto Stefanuto in uradnica Giuliana Tenaglia, prodajalec Franco Vattovaz in uradnica Alessandra Porcelluzzi, solnik Tommaso Conte in frizerka Neva Serbo, podcastnik Ennio Raso in gospodinja Barbara Braico, uradnik Giovanni Tonelli in uradnica Ornella Maiorano, delavec Andrea Battista in točajka Katja Arment, elektronski tehnik Mauro Velcich in oskrbnica Roberta Miolli, uradnik Alessandro Toso in uradnica Donatella Sorrentino, agrarni tehnik Luca Balducci in trgovka Alessandra Zennaro, delavec Dario Marussi in cveticarka Maria Bergamaschi, delavec Paolo Colautti in prodajalka Federica Sbisà, zdravnik Enrico Bruno in solnica Manuela Sichich, karabinjer Gabriele Bresin in prodajalka Patrizia Vascotto, uradnik Mauro Gregori in studentka Maria Fabiana Dias, picar Matrizio Sbisà in točajka Vitina Morsellino.

TRZASKI VZPI - ANPI organizira v sodelovanju z ZZZ NOV iz Nove Gorice VSAKOLETNO MANIFESTACIJO v spomin na padle Garbaldince v Temnici na Krasu jutri, 21. t. m., ob 14. uri na ricmanjskem trgu. Dirigira Dario Pobega, sledi ob 18. uri v ricmanjski cerkvi celovečerni koncert TROBILNE SKUPINE GLASBENE SOLE GODBE. Toplo vabljeni!

TRZASKI VZPI - ANPI organizira v sodelovanju z ZZZ NOV iz Nove Gorice VSAKOLETNO MANIFESTACIJO v spomin na padle Garbaldince v Temnici na Krasu jutri, 21. t. m., ob 11. uri. Govorila bosta Giorgio Marzi - podpredsednik trzaskega pokrajinskega odbora VZPI - ANPI in Franc Leskovec - podpredsednik ZZZ NOV iz Nove Gorice. Sodeloval bo TTPZ P. Tomazic. Vabljeni!

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV V TRSTU vlnudno vabi na mladinsko zborovsko revijo PESEM MLADIH 1993 jutri, 21. t. m., ob 17. uri v gledališču Miela Reina (TS-Trg Duca degli Abruzzi).

JUTRI, 21. t. m., ob 17. uri bo v Ricmanjih MLADINSKA MASA. Začetek srečanja bo ob 13.30 v Boljuncu s sprehom po dolini Glinščice do cerkvice na Peceh in po progi do Ricmanj. Fantastična pot, lepo vreme, krasni ljudje, pride z nami! Srečanje sklenemo s slovesno mladinsko maso in družabnim srečanjem. Geslo naših srečanj je: »Skupaj na poti k Bogu«.

GM - sola M. Kogoj vabi v ponedeljek, 22. t. m., ob 17.30 v Gallusovo dvorano v Ul. R. Manna 29 na KONCERT violinske MAJE MARVIN, pri klavirju VLASTA DOLEZAL - RUS (Kocijan, Paganini, Czakowski, Bloch). Vabljeni!

RAZSTAVA SKAVTI IN GOZDOPNIKI NA SLOVENSKEM v Kulturnem domu v Trstu je odprta vsako soboto od 10. do 12. ure, ob predstavi in po dogovoru z organizatorji.

SD SOKOL IN KD I. GRUDEN prireja danes, 20. t. m., ob 20.30 DRUŽABNI VEČER. Ob prigrizku in domaci kapljici bo priložnost za poravnava članarine.

SEKCIJA SLOVENSKE SKUPNOSTI z Repentbari priredi v torek, 23. t. m., ob 20.30 v Kulturnem domu na Colu SIRSE SREČANJE ČLANOV IN SOMISLJENIKOV. Srečanje bo posvečeno krajevnim vprašanjem in obravnavanju sedanjega političnega položaja na Trzaskem ter položaja slovenske narodnostne manjšine v Italiji. Sodelovali bodo krajevni in pokrajinski predstavniki stranke. Vabljeni!

SLOVENSKE VI-SOKOSOLSKI SKLAD SERGIJ TONCIC v Trstu sklicuje REDNI OBČNI ZBOR v torek, 23. t. m., ob 19. uri v pisarnskih prostorih ul. Cellini 2/IV. nadstr. z dnevnim

Na visoki soli za telesno kulturo v Rimu je diplomiral z odliko in pohvalo Mario Čač

Z njim se veselijo in mu iskreno čestitajo vsi pri SZ Sloga.

Sestre in bratje RMV čestitajo bratu

Jeniseju

ob uspešno opravljenem studiju na trzaski univerzi

redom: odobritev bilance, izvolitev novih organov in razno. Vljudno vabljeni!

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUSTEV obvesca udeležence seminarja PORAJAJOCI SE JEZIK TELES, da bo zadnji del seminarja potekal danes, 20. t. m., od 14. do 20. ure v Gregorčičevi dvorani v Trstu, ul. S. Francesco 20/II. nadstr.

SESTANEK za bralno značko bo v torek, 23. t. m., ob 16. uri v osnovni soli na Opčinah.

ZDRUŽENJE LUPUSINFABULA vabi vse člane in prijatelje na PRVI REDNI OBČNI ZBOR, ki bo v petek, 26. t. m., ob 19.30 v prvem in ob 20. uri v drugem sklicanju v prostorih KD I. Grbec, Škedenjska ul. 124.

DRUSTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV prireja v ponedeljek, 22. t. m., ob 20.30 predavanje biblioteka dr. Jozeta Krasovca na temo »Resnica o zapiskih iz Qumran«.

SLOVENSKE DIJASKI DOM S. KOSOVEL sporoča, da je v teku vpisovanje za POLETNO SREDISCE v Trstu, za LETOVANJE NA PTUJU in v ZELENEM CENTRU V VRHPOLJAH. Poletno središče bodo lahko obiskovali otroci od 3. do 14. leta starosti, letovanje v Ptuju od 6. do 17. leta starosti in letovanje v Vrhopoljah od 6. do 14. leta starosti (nas telefon 573141).

SLOVENSKE DOBRODELNO DRUSTVO V TRSTU, Ul. Machiavelli 22, bo v petek, 26. t. m., ob 18. uri na svojem sedzu, podelilo študijske podpore iz sklada Mihaela Flajbana. Vabljeni prijatelji nagradencev in mladine.

IZLETI

KRUT prireja za člane in prijatelje 10-dnevno zdravljenje v zdravilišču Radenci in sicer od 2. do 12.5.1993 in v zdravilišču terme Catez od 16. do 26.5.1993. Vpisovanje in informacije do vključno 26. t. m. na sedežu krožka v Trstu v ul. Cicerone 8, tel. st. 360324.

SOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE obvesca nestalno namescene solnike in pomozno osebo, da 31. t. m. zapade rok za vloženje prošnji za prejem doklade za brezposelnost z omejeno delovitvijo (attributo ridotto). Doklado prejema uslužbenci, ki so v preteklem sončnem letu sklenovali na solah vsaj 78 dni in teden dni pred iztekom leta 1992. SSS opozarja zainteresirane, da se letošnji obrazci razlikujejo od lanskih. Morebitna pojasnila in novi obrazci so vam na razpolago na sedežu sindikata, Ul. Carducci 8, tel. st. 370301, po uradnem uniku: ob torkih od 11.30 do 13. ure, ob sredah od 17. do 18.30, ob četrtkih od 9.30 do 11. ure ter ob petkih od 15.30 do 16.30.

ČESTITKA

Danes praznuje svoj 81. rojstni dan STANISLAV LEGISA iz Prečnika. Iskreno mu čestitajo vsi njegovi dragi in klicejo se na mnoga leta v zdravju in zadovoljstvu.

MALI OGLASI

OSMICO je odprl Milic v Zagradu.

OSMICO je odprl Jurij Stubelj v Sempolaju.

V STEVERJANU smo na Valeriscu 6 odprli osmico. Vabljeni!

OSMICO je odprl Polod Radetic v Medji vasi st. 10. Toci belo in crno

Na visoki soli za telesno kulturo v Rimu je diplomiral z odliko in pohvalo Mario Čač

Z njim se veselijo in mu iskreno čestitajo vsi pri SZ Sloga.

Sestre in bratje RMV čestitajo bratu

Jeniseju

ob uspešno opravljenem studiju na trzaski univerzi

redom: odobritev bilance, izvolitev novih organov in razno. Vljudno vabljeni!

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUSTEV obvesca udeležence seminarja PORAJAJOCI SE JEZIK TELES, da bo zadnji del seminarja potekal danes, 20. t. m., od 14. do 20. ure v Gregorčičevi dvorani v Trstu, ul. S. Francesco 20/II. nadstr.

SESTANEK za bralno značko bo v torek, 23. t. m., ob 16. uri v osnovni soli na Opčinah.

ZDRUŽENJE LUPUSINFABULA vabi vse člane in prijatelje na PRVI REDNI OBČNI ZBOR, ki bo v petek, 26. t. m., ob 19.30 v prvem in ob 20. uri v drugem sklicanju v prostorih KD I. Grbec, Škedenjska ul. 124.

DRUSTVO SLOVENSkih IZOBRAZENCEV prireja v ponedeljek, 22. t. m., ob 20.30 predavanje biblioteka dr. Jozeta Krasovca na temo »Resnica o zapiskih iz Qumran«.

SLOVENSKE DIJASKI DOM S. KOSOVEL sporoča, da je v teku vpisovanje za POLETNO SREDISCE v Trstu, za LETOVANJE NA PTUJU in v ZELENEM CENTRU V VRHPOLJAH. Poletno središče bodo lahko obiskovali otroci od 3. do 14. leta starosti, letovanje v Ptuju od 6. do 17. leta starosti in letovanje v Vrhopoljah od 6. do 14. leta starosti (nas telefon 573141).

SLOVENSKE DOBRODELNO DRUSTVO V TRSTU, Ul. Machiavelli 22, bo v petek, 26. t. m., ob 18. uri na svojem sedzu, podelilo študijske podpore iz sklada Mihaela Flajbana. Vabljeni prijatelji nagradencev in mladine.

IZLETI

KRUT prireja za člane in prijatelje 10-dnevno zdravljenje v zdravilišču Radenci in sicer od 2. do 12.5.1993 in v zdravilišču terme Catez od 16. do 26.5.1993. Vpisovanje in informacije do vključno 26. t. m. na sedežu krožka v Trstu v ul. Cicerone 8, tel. st. 360324.

SOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE obvesca nestalno namescene solnike in pomozno osebo, da 31. t. m. zapade rok za vloženje prošnji za prejem doklade za brezposelnost z omejeno delovitvijo (attributo ridotto). Doklado prejema uslužbenci, ki so v preteklem sončnem letu sklenovali na solah vsaj 78 dni in teden dni pred iztekom leta 1992. SSS opozarja zainteresirane, da se letošnji obrazci razlikujejo od lanskih. Morebitna pojasnila in novi obrazci so vam na razpolago na sedežu sindikata, Ul. Carducci 8, tel. st. 370301, po uradnem uniku: ob torkih od 11.30 do 13. ure, ob sredah od 17. do 18.30, ob četrtkih od 9.30 do 11. ure ter ob petkih od 15.30 do 16.30.

ČESTITKA

Danes praznuje svoj 81. rojstni dan STANISLAV LEGISA iz Prečnika. Iskreno mu čestitajo vsi njegovi dragi in klicejo se na mnoga leta v zdravju in zadovoljstvu.

MALI OGLASI

OSMICO je odprl Milic v Zagradu.

OSMICO je odprl Jurij Stubelj v Sempolaju.

V STEVERJANU smo na Valeriscu 6 odprli osmico. Vabljeni!

OSMICO je odprl Polod Radetic v Medji vasi st. 10. Toci belo in crno

OSMICO je odprl Diko v Borstu.

OSMICO ima Just Skerlj - Salez 44.

OSMICO je odprl Lovrenc Jerulj v Lonjeru. Toci belo in crno vino.

OSMICO ima Jozko Colja v Samatorci 21.

OSMICO je odprl Ivan Antonic, Cerovlje 34. Toci belo in crno vino.

OSMICO ima Dusan Gustin - Repen 22.

PRODAM popolnoma novo enciklopedijo 10 knjig Guida Sanitaria. Cena po dogovoru. Tel. st. 725343.

GUME v odličnem stanju za avtomobil fiat ritmo prodam. Tel. ob uri kosila na st. (0481) 78188.

AKACIJEVE KOLE in drva za kurjavo prodajamo. Tel. st. (040) 421508 od 13. do 13.30.

NUDIM instrukcije iz matematike in kemije. Tel. 212688.

SLOVENIJA BOHINJ. Nudimo apartma do 8 oseb. Tel. 064/723212.

MEDICINSKA SE- STRA isce delo na domu ali nudi varstvo in nego bolnika samo podnevi. Tel. 828251.

MLADO 21-LETNO DEKLE z veliko volje do dela isce kakrsnokoli zaposlitev. Tel. 200542 ali 200882 ali 273645 ob uri obedov.

BOLNICARKE za nego 100-odstotno invalida v Padovi 15 dni na mesec iscem. Nudimo tudi hrano in prenočnice. Tel. st. (040) 361286 ali (040) 420807 od 19.30 do 20.30.

DELAVEN in mlad fant nujno isce delo kot skladiscnik, nudi tudi pomoc pri sestavljanju pohistva. Tel. st. (0481) 78188 v vecernih urah.

HISO na Krasu kupim, tudi potrebno popravil. Tel. st. 660377.

PROSTORE primerne za frizerski salon oddam na Kontovelu. Tel. st. (040) 225786 ob vecernih urah.

PRISPEVKI

Ob 6. obletnici smrti Borisa Kosute darujejo zena in hečki 50.000 lir za TPPZ P. Tomazic in 50.000 lir za Zadrznici center za socialno dejavnost.

Ob 12. obletnici smrti oceta Zeljkota daruje Svetko iz Podlonjerja 50.000 lir za TPPZ P. Tomazic.

V pocastitev spomina Vide Pahor vd. Werk daruje Josip Bolcic iz Boljunca 50.000 lir za KD Ivan Grbec.

V spomin na strica in svaka Andreja Regenta darujeta Danilo in Danila Ukmar 30.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk Prosek-Kontovel.

Ob petju pri pogrebu pok. Milka daruje g. Mila Sosic 150.000 lir za CPZ Sv. Jerneja na Opčinah.

V spomin na

NOVICE

Koncert ansambla
Project Bowling

Ni ravno običajno, da se lotijo igranja učitelji glasbe. Danes bomo lahko prisluhnili izjemni. Ob 17. uri bo namreč v prostorih Goriške glasbene sole nastopil ansambel "Project Bowling", ki ga sestavljajo glasbeni učitelji: Giorgio Tortora (kitarist), Giorgio Samar (flavist), Mariaros Pozzi (pianistka), Francesco Leghissa (kontrabasist) in Giorgio Fritsch (baterist). Sestava ansambla je zanimiva tudi zaradi kombinacije med klasičnimi glasbili in glasbili iz sveta jaza. Ansambel bo izvajal izključno skladbe francoskega skladatelja (živečega v ZDA) Clauda Bollinga, znanega po novi vrsti glasbe, kombinacije med klasično in jazz glasbo. Vstopnine za današnji koncert ne bo.

Iz Osijeka prosijo za pomoč

Nadškofijska Caritas je iz Osijeka, kjer je pomagala na različnih področjih, predvsem pa bila soudeležena pri prenovi, oziroma obnovi otroškega vrta, prejela nov apel sester, ki vodijo omenjeno vzgojno-varstveno ustanovo. Nujno potrebujejo se nekaj denarja za dokončanje vrta, hvalenze pa bodo tudi za pomoč v obliki didaktičnega materiala, opreme itd. Caritas obvešča, da se je na Trziškem že začela nabirka, ki jo vodi skavtska organizacija. Zaključila se bo predvidoma do konca aprila.

Predstavitev dela in letošnjih
pobud ustanove CISV

V uradih tvrdke Orzan, na Trzaski cesti, nasproti letališča, bodo danes ob 16. uri predstavili dejavnost in cilje združenja CISV (Childrens International Summer Villages). Gre za ustanovo, ki je nastala pred 42 leti, ki deluje na svetovni ravni in ki ima kot glavni cilj utrjevanje prijateljstva in sodelovanja med narodi. To je mogoče doseči tudi s spoznavanjem okolja in različnosti mladih v vseh državah sveta. Letos, v poletnih mesecih, bodo stiri enajstletniki gostje v Rimu, stiri bodo odpotovali v Honduras, deset trinajstletnikov pa bo preživel počitnice v ZDA. Danasnje srečanje je odprtega značaja.

Dogovor o poteku
volilne kampanje

Na Prefekturi je bilo včeraj srečanje med predstavniki političnih strank in predstavniki pobudnikov za referendum. Dogovorili so se o poteku volilne, oziroma referendumske propagande (rok se je začel že včeraj), o plakativanju, volilnih zborovanjih in nasploh o vseh zadevah, v zvezi s pripravi na glasovanje, ki bo, kakor znano, 18. in 19. aprila. Srečanja so se udeležili predstavniki KD, PSI, DSL, MSI, Severne lige, PSDI, Gibanja La Rete in Zelenih, s čimer se se sonca ter predstavniki pobudnikov referendumov št. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 in 8.

OB 8. MARCU / NA POBUDO SKGZ ZA GORIŠKO

Debatni večer o položaju žensk
in ženski politiki v Sloveniji

Gostji sta bili Vika Potočnik ova predsednica Komisije za žensko politiko Državnem zboru Slovenije in podjetnica Marta Turkova

Nova politična stvarnost v Sloveniji postavlja tudi žensko pred nove izzive, odgovornosti in izbire. V hitrem rušenju dosedanjega sistema družbene ureditve, je opaziti dokaj različne težnje. Od takih, ki bi slovensko ženo, spet rade konfinirale za stene, do zelo odločnih korakov z nasprotnim predznakom. O teh vprašanjih je tekla beseda na pogovoru, ki ga je v sredo zvečer pripravila SKGZ s predsednico Komisije za žensko politiko v Državnem zboru Slovenije, Viko Potočnikovo in z Marto Turkovo, uspešno podjetnico in eno od najbolj doslednih zagovornic uveljavljanja politike enakih možnosti. Zaradi drugih obvez-

nosti se zanimivega pogovora, ki ga je vodil Boris Peric, ni mogla udeležiti Vera Kozmikova, ravnateljica Urada za žensko politiko pri slovenski vladi.

Pogovor je zajel sirso problematiko, pri čemer je Potočnikova posebej opozorila na prizadevanja slovenskih žena, za graditev novega družbenega in do ženske bolj prijaznega in tudi vsebinsko odprtega sistema, kajti same deklaracije in tudi predpisi ne zadostajo, če ne pride do spremembe v miselnem pristopu ljudi, moskih in žensk.

Turkova je govorila o svojih izkušnjah podjetnice, o naporih ki so potrebni, da ženska doseže uveljavitev in uspešnost.

Vika Potočnik in Marta Turk - Foto Studio Reportage

GORICA / SEJA OBČINSKE KONZULTE ZA MANJŠINO

Šolska problematika
spet na dnevnem redu

Kljub dosedanjim posegom pri občinskih upraviteljih ni opaziti bistvenih sprememb za hitrejšo reševanje

Cetrtkova seja občinske konzulte za vprašanja slovenske narodnostne skupnosti je bila v dobri meri namenjena solskim vprašanjem. Predsednik občinskega posvetovalnega telesa prof. Albin Sirk je najprej poročal o pisnem odgovoru, ki ga je župan Tuzzi dal v zvezi z zaposlovanjem neslovenskega pomožnega osebja v slovenskih vrtcih. Tuzzi ugotavlja, da je do takšne izbire prišlo v okviru splošne reorganizacije in ob upoštevanju starostne lestvice občinskih delavk. Clani konzulte se s takšnim odgovorom niso strinjali, saj izbere niso v duhu zakona 1012, ki predvideva za slovenske sole na Goriškem in Trzaskem osebje, ki pozna slovenski jezik. Stališče, ki so ga osvojili na seji, bodo posredovali goriškemu županu.

Kar zadeva nedokončana dela v slovenskem solskem središču, so na seji konzulte ocenili, da je sklicana tiskovna konferenca le delno prispevala k publicizaciji tega vprašanja. Tudi po srečanju z novinarji ni občinska uprava pokazala pripravljenosti, da bi dokončno rešila vprašanje solskega centra. Zaradi tega so clani goriške konzulte skleni-

Clani konzulte na četrtkovni seji o šolski problematiki - Foto Studio Reportage

li, da bodo protestno noto poslali tako županu kot vsem načelnikom svetovalskih skupin na Obcini ter pozvali zastopnike zavodnih svetov, naj se poslužijo tudi sodnih instrumentov, če se v doglednem času položaj ne bo premaknil z mrtve točke.

Clani konzulte so se v nadaljevanju seje seznanili z noto, ki jo je pokrajinska odbornica za solstvo Devetakova naslovila ministru za solstvo, da bi se končno rešilo vprašanje slovenske sekcije zavoda Galilei. V njej pokrajinska odborni-

ca predlaga, naj bi prišlo do združitve te sekcije z zavodom Ziga Zois in naj bi prostorska vprašanja rešili v okviru solskega središča v Pucinih ulici.

Občinska konzulta bo pri županu posredovala, naj cimerj poskrbi, da se izvedejo popravila stavbe v Kapucinski ulici, kjer ima sedež nižja srednja sola Ivan Trinko. Gre v glavnem za ureditev zapiral in za popravilo strehe.

V zvezi s posvetom, ki ga je konzulta nameravala pripraviti jeseni, so prejeli sporočilo občinske uprave, da ni finančnega kritja. Zaradi tega so na seji sklenili, da za-

prosijo občino, da bi posvet finansirala iz posebnega sklada, oziroma da bi ga vključila v finančni proračun za leto 1994.

Nazadnje je na seji slovenske konzulte tekla beseda o preureditvi pravilnika o pristojnostih in delovanju tega telesa, ki je po mnenju marsikaterega nezadosten in sami konzulti ne zagotavljajo tistih pristojnosti, ki bi jih morala imeti.

Zaradi tega so predlagali, da bi v statut vnesli potrebne popravke.

GORICA / SODELOVANJE MED MANJŠINAMA

Dvodnevni obisk pri
italijanski skupnosti
"G. Tartini" v Piranu

Okrogla miza o manjšinski stvarnosti

Vprašanje narodnih skupnosti je taces se kako aktualno in večkrat sicer z negativnim predznakom v središču pozornosti. Dovolj je, da pomislimo na strumentalne poteze, ki smo jim dan za dnem prica v našem prostoru, se posebno na Trzaskem, kjer je protislovenska gonja postala že paradni konj marsikatero nacionalistično obarvane stranke in gibanja. Tudi v Beneciji položaj ni nič kaj bolj roznat. Ravno obratno. V zadnjem času se je protislovenska kampanja razširila in množijo se primeri protislovenstva: mazanje dvojezičnih tabel, skrinitve grobov, mazaške akcije in fasetični pohodi v obrambo italijanstva dolin.

Z druge strani pa je tudi v Sloveniji zaznati prve znake nasprotovanja do italijanske narodnostne skupnosti, kar doliva olja na ogenj splošni zaskrbljujoči klimi, ki so jo delno poslabšale tudi protestne note italijanskega zunanjega ministrstva v zvezi z vprašanjem beguncev.

V taknem položaju pa je nujno, da vsi, ki si želijo miru in prijateljstva ob meji, povedo svojo in se aktivizirajo. Zveza slovenskih kulturnih društev in Združenje slovenskih sportskih društev sta izbrali takšno pot in se

poobliže seznanili s stvarnostjo italijanske skupnosti v Piranu. To sta storili konec lanskega leta, ko so v Gorici pripravili okroglo mizo o položaju italijanske manjšine v Sloveniji ter kulturno-sportni večer.

V okviru teh stikov bo Skupnost Italijanov "Giuseppe Tartini" iz Pirana priredila 25. in 27. marca srečanje z naslovom "Dve skupnosti ena stvarnost", ki bo v Tartinih hiši v Piranu. Dvodnevno srečanje se bo pričelo v četrtek, 25. marca ob 18. uri z okroglo mizo, na kateri bo prikazan položaj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Sodelovali bodo Rudi Pavšič, predsednik goriške ZSKD, Marko Lutman, predsednik goriške ZSSDI, Boris Peric, tajnik SKGZ, in Karlo Devetak, predsednik SKGZ za Gorisko.

Sobotni popoldan bo posvečen kulturi. Ob 18. uri bodo na sedežu Unije Italijanov odprli razstavo Nadje in Silvana Bevcarja. Briska umetnika, ki sta se pred nekaj meseci ze predstavila goriškemu občinstvu v galeriji Katoliške knjigarne, bosta v Piranu ponudila na ogled svoje grafične liste.

Likovnemu popoldnevu bo v večernih urah sledil koncert moškega pevskega zbora Skala iz

Gabrij. Pod vodstvom Rozine Konjedic bodo predstavili bogat spored slovenskih in italijanskih pesmi.

Kulturno in sportno sodelovanje goriških organizacij s Pirancani se bo nadaljevalo maja meseca, ko bodo na obnovenen Tartinijevem trgu nastopili kotalkarji, članice in clani KSD Vipava s Peči.

OBVESTILA

DRUSTVO SPORTNIH RIBICEV VIPAVA prireja danes, 20. t.m., čiščenje bregov Vipave. Zbirališče ob 14.30 v gostilni Rubijski grad.

SPD GORICA sporoča, da bo redni občni zbor v petek, 26. t.m. ob 20. uri, oziroma ob 20.30 v dvorani KD Briski gric na Bukovju.

D R U S T V O U - POKOJENCEV prireja tradicionalni velikonočni izlet v ponedeljek, 12. aprila, z obiskom vojnega muzeja v Kobaridu, nato kosilo in zabava v Fojdi.

INCA-CGIL je na razpolago strankam za informacije in pomoč (pokošnice, ticketi itd.) vsak torek od 15.30 do 17.30 na županstvu v Sovodnjah.

ČRPALKE

Danes popoldne in jutri so na Goriškem dežurne naslednje bencinske crpalke:

GORICA
IP - Ul. di Manzano
ESSO - Ul. Aquileia
ESSO - Ul. Trieste
MONTEHELL - Trg Municipio
AGIP - Ul. Lungo Isontu

TRZIC
MONTEHELL - Drevored S. Marco
AGIP - Ul. Valentinis
IP - Ul. 4. novembra
KRMIN
ESSO - Drevored Venezia Giulia

FOLJAN
IP - Ul. III Armata
GRADISCE
ESSO
Trg Unità
SKOCJAN
ESSO - Trg Libertà
STARANCAN
ERG - na glavnem trgu

SLOVRENC
AGIP - na državni cesti stev. 56

MEDEA
TEXACO - na državni cesti stev. 305
KOPRIVNO
MONTEHELL - Ul. Verdi
FARA
ERG - Ul. Gorizia

KINO

GORICA
VITTORIA 18.00 - 20.45 - 22.00»Sex and Zen - il tappeto da preghiera di carne«. Preporočila mladini pod 18. letom.

CORSO 17.30-19.45-22.00»Il distinto gentiluomo«.

VERDI 18.00-20.00-22.00»Sommersby«.

TRZIC
COMUNALE 17.30 - 22.00»Gli spietati«

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
BASSI RITA, Ul. don Bosco 175, tel. 32515
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
OBCINSKA 1, Ul. Terenziana 26, tel. 482787.

PROMET / SREČANJE MED POKRAJINO IN OBČINAMI

Načelni dogovor o združitvi podjetja APT
in medobčinskega konzorcija na Trziškem
V torek se sestane posebna tehnična komisija

Za medkrajevni avtobusni promet bi neposredno skrbelo podjetje APT, nekoliko bolj zapleteno pa je vprašanje ureditve mestnega avtobusnega prometa

VLADO KLEMSE

Vprašanje poenotenja javnih avtobusnih podjetij na Goriškem se po dolgi letih zavlecanja vendarle rešuje hitreje. Glede poenotenja, oziroma združitve med pokrajinskim avtobusnim prevoznim podjetjem (APT) in medobčinskim konzorcijem za avtobusni prevoz na Trziškem, so bila na srečanju med predstavniki Pokrajine in občin razrešena v glavnem vsa pomembnejša naelna vprašanja, medtem ko bo tehnične vidike v prihodnjih dneh razčlenila posebna komisija. Dogovor, ki so ga dosegli predvideva, da bo podjetje APT direktno prevzelo opravljanje medkrajevnega prevoza, glede mestnega prevoza na ob-

mocju občin Trzic, Ronke in Starancan pa so vzeli v postev možnost, da bo tudi te storitve, na podlagi konvencije, opravljalo podjetje APT. Doslej je za prevoze skrbel medobčinski konzorcij. Pred tem bo seveda treba rešiti nekaj vprašanj v zvezi z osebjem in akumuliranimi dolgovi. Medtem ko bo APT z lastnimi sredstvi in lastnim osebjem skrbelo za medkrajevni prevoz, zagotavljali bodo enako kakovost storitev, obenem pa celo nekaj prihranili, pa se z nakazano vlogo pa mora od zdaj naprej odigrati Dezel, predvsem tako, da s primerno finančno dotacijo

omogoči ali vsaj olajša uresnitvev nacrtu, za kar se je moralno že obvezala med proračunsko razpravo v deželnem svetu. Problem tici v težkem finančnem položaju medobčinskega konzorcija za prevoze, oziroma v veliki zadolženosti občin članic. Morda bi za pospešitev uresničevanja nacrtu zadostovalo že okrog 500 do 600 milijonov lir.

Na delu je tudi tehnična komisija, ki pripravlja izčrpano gradivo o izpeljavi nacrtu, vključno s finančno konstrukcijo. Komisija se bo sestala spet v torek. V kolikor ne bo prišlo do novih tezi, bi do poenotenja, oziroma združitve dveh podjetij lahko prišlo že v nekaj mesecih.

API / MLADI INDUSTRIJCI

O varnosti

V okviru goriškega združenja malih in srednjih industrijcev (API) deluje tudi skupina mladih podjetnikov. Zadalja si je nalogo seznanjati mlade, ki se lotijo podjetniške dejavnosti, z dolžnostmi delodajalca na različnih področjih njegovega udejstvovanja. Jeseni so v Gorici priredili posvetovanje o davčnih obveznostih. Posvetovanje je lani sponzorizirala Kmečka banka. Prihodnji teden pa pri združenju API pripravljajo drugi posvet. Priredili ga bodo 24. marca ob 17.30 v konfe-

renčni dvorani na letališču v Ronkah. Govor bo o pravni odgovornosti v zvezi z varnostjo na delovnem mestu. Tokrat je sponzor goriška podružnica zavarovalnice RAS. Govorili bodo funkcionar združenja API dr. Edoardo Behman, dr. Tina Zanin, odgovorna za medicino dela pri goriški KZE, inž. Egon Fabian uslužbenec trzasko KZE, odvetnik Giuseppe Campes iz Vidma in zavarovalniški agent dr. Lucio Grušen. Posvetovanje je deželna značaja in zato na njem pričakujejo številno udeležbo. (aws)

PRIREDITVE

SKRD JADRO iz Ronk prireja na sedežu v Romjanu tečaj praktične astrologije. Trajal bo deset lekcij, prva bo v sredo, 24. t.m., ob 20. uri v prostorih društva na Trgu sv. Stefana v Romjanu. Informacije na tel. stev. 779331 in 482015.

POGREBI

Danes, ob 8.30, Alojzija Sivec, iz mrliske veze glavnega pokopališča, ob 9.50, Giovanni Battista de Crignis, iz splošne bolnišnice v Turjak, ob 10.20, Irma Corbatti, iz bolnišnice Janeza od Boga v Trzic, ob 12.45, Ivolina Puntin vdova Tumbur, iz bolnišnice Janeza od Boga.

NOVOST

Mednarodni
sejem mačk

Ljubitelji mačk - teh je veliko tudi na Goriškem - bodo danes in jutri prisli na svoj račun. Na goriškem razstavišču bodo namreč odprli mednarodno razstavo mačk.

Danes ob 15. uri si bodo obiskovalci lahko ogledali vse, kar zanimivega ponuja svet mačk. Najlepše bodo tudi nagradili.

Jutrišnji spored se bo začel ob 9.30 z mednarodnim posvetom zivnozdravnikov, popoldne bodo izbrali najlepší macji par. Obisk: danes od 15.00 do 21.00, jutri pa med 9.30 in 16. uro.

SSK / PRIPRAVE NA VOLITVE

Delo s sekcijami

Srečanja v Števerjanu in Sovodnjah

Do junijskih volitev ni več dalec in stranke se že pripravljajo na to pomembno preizkušnjo. Tako je pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti dalo pobudo za vrsto srečanj in posvetovanj s sekcijami na celotnem Goriškem. Srečanja sta bili do zdaj opravljena v Sovodnjah in Števerjanu, do konca meseca pa bodo sestanki se s sekcijami v Doberdobi, Trzicu in Krmnu.

Kakor znano, se je Slovenska skupnost v Gorici znasla v nelagodnem položaju zaradi sodnega obvestila, ki ga je prejel

odbornik Marijan Brescia v zadevi blagovnice Coop. Brescii je župan Tuzzi, ki je najprej zahteval odstop, odzvel prikladno. Ssk je iz tega zapleta (sodni aspekt zadeve Coop sicer se ni končan), stopila razmerna dobro in bo, kakor kaže, tudi v bodoče sodelovala pri upravljanju Obcine, čeprav je do nedavna grozila z izstopom iz večine in odbora.

Junija bodo na Goriškem volitve za obnovo pokrajinskega sveta, deželne sveta in v nekaterih občinah tudi občinskih svetov.

ZBORNICA / SREČANJE

Poudarjena potreba po
skupnem nastopanju

Tradicionalno dobri odnosi med goriško Trgovinsko zbornico in Gospodarsko zbornico Slovenije se bodo nadaljevali tudi v prihodnje. Nadaljevali se bodo tudi skupni nastopi v korist tesnejšega gospodarskega sodelovanja. To je smisel sodavnega srečanja med dr. Enzom Bevilacqua in novim predsednikom Gospodarske zbornice Slovenije Dagmarjem Susterjem, ki je na tem odgovornem mestu zamenjal Ferija Horvata.

Na srečanju je dr. Bevilacqua poudaril ume-

stnost, da obe ustanovi, ob začetku pogovorov za prenovo dvostranskih dogovorov med Italijo in Slovenijo, pripraviti skupni dokument o gospodarski problematiki ter ga predložiti vladama. Posebno pozornost sra predsednika zbornic nadalje namenila razpravi o možnostih in perspektivah industrijske proste cone na meji. Dogovorila pa sta se tudi za takojšnjo vzpostavitev dela komisij, ki naj preučijo oblike in možnosti tesnejšega gospodarskega sodelovanja.

V Piranu so v zadregi kako lastniniti javne lokale

BORIS VUK

PIRAN - O zapletih okrog prodaje poslovnih prostorov v piranski občini smo že poročali lanskega novembra, ko so prizadeti najemniki lokalov prepričali dražbo. Tedaj so tudi zahtevali od občinske skupščine, da razreši njihov problem, skupščinska komisija, ki je bila tedaj imenovana, je zdaj pripravila poročilo, ki je predloženo skupščini. Zadeva se ocitno zelo počasi premika naprej. V poročilu komisija sprejema najpomembnejše pripombe najemnikov poslovnih prostorov. Tako naj bi občina prodala poslovne prostore neposredno najemnikom, brez dražbe. V primerih, ko lastna vlaganja najemnika dosega 50 ali več odstotkov celotne vrednosti lokala, pa bi temu morali avtomatično priznati status sodelavnika. Pri drugih naj bi ob prodaji priznali poseben popust glede na visino lastnih vlaganj. Podobne zamisli so vključene tudi v predlog za izdajo zakona o lastninjenju poslovnih prostorov, ki ga je pripravila koprška obrtna zbornica. Piranski najemniki poslovnih prostorov so na sestanku v sredo sklenili, da se bodo zatekli po pomoč in so pozvali občinsko skupščino, naj sprejme stalica komisije in naj hkrati da podporo koprskemu predlogu za izdajo zakona, saj gre nedvomno za takšen problem, ki bi ga kazalo reševati enotno za vso državo.

Kako najti pravi recept? (Foto: TRIO)

SLIKARSTVO

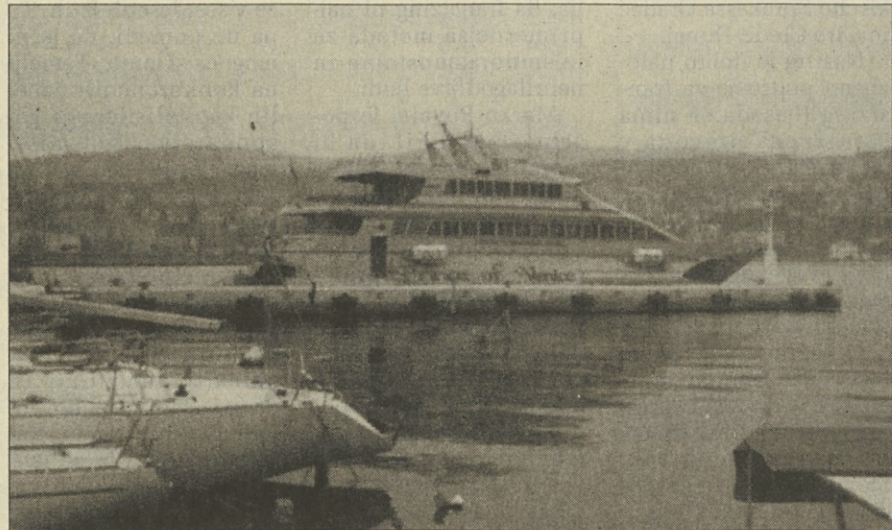
Avtobiografske Tuttove poetične metafore

NIVES MARVIN

PIRAN - Razstavljene slike so avtobiografske poetične metafore, kjer slikar Klavdij Tutta svoj zvedav in nemiren duh ter hotenje realizira v različnih tehnikah, v različnih formatih in na različnih slikarskih podlagah. Njegove v svetlobo ujete podobe nam razodevajo neustavljivi življenjski zagon in optimizem, ki nas, v zdajšnji vsesplosni destruktivnosti in lucidni norosti, popeljejo v meditativni praviljčni prostor, v prostanstvo spontanosti igre linij, barv in ritma.

Meditranska duhovnost v razkosju form in njihovih variant, določeni z neznimi laviranj barvnih celic rumene, rdece, viola, zelene, idr., in spontan infantilni labirint meditativnega rituala crt, je fluid, ki vibrira na Tuttovih podobah. So pejsazi duše in utelesenja notranjega intimnega cutenja in doživljanja, vedno prezetega s senzualnostjo rodnega prostora.

Fizicne in psihološke, asociativne in metaforične, arhetipske in reminiscence forme naravnega reliefa Primorske, faune in flore ter vkomponirane zgodovinske specifične, so likovno interpretirane v neizcrpni fantaziji variant. Pulziranje nasprotujočih si silnic življenja in smrti, dinamike in umirjenosti, odrasle racionalnosti in mladostne radosti so še poudarjeni na beli brezprostorosti površini slikarske površine. V pri-

Za sedaj je katamaran Prince of Venice še privezan ob koprski pomol (Foto: TRIO)

KOPER - Zimski počitek kompasovega katamarana Prince of Venice se blizu koncu, saj bo prvo in hkrati promocijsko vožnjo opravil v petek,

GOSTINSTVO IN TURIZEM / NE V PREPIRU, V SLOGI JE MOČ

Bernardin bo nared do začetka letošnje sezone

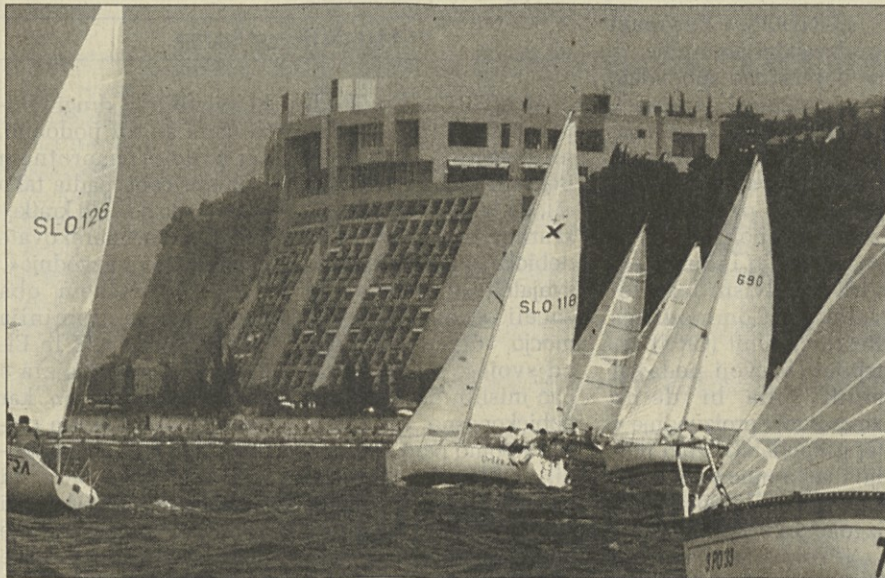
Na poziv Sklada za razvoj so piranskemu bolniku priskočili na pomoč Hoteli Metropol, Casino Portorož in HIT.

VOJKO CUDER

NOVA GORICA - Vesti, da se novogoriški HIT in portoroški Casino tepeta med seboj, kdo bo prevzel hotelski in počitniški kompleks Bernardin, so dvignile na noge Novogorčane, predvsem seveda Hitovce. Njihovo vodstvo je takoj reagiralo in sklicalo tiskovno konferenco ter javnost seznanilo z dejstvi.

Hitov generalni direktor Danilo Kovacic je novinarjem povedal, da so Hitovci sprejeli izziv za vključevanje in aktiviranje Bernardina se v letošnji turistični sezoni. K sodelovanju jih je povabil Sklad za razvoj republike Slovenije in ministarstvo in vodstvo Bernardina. Stekli so pogovori in rezultat teh je dogovor o ustanovitvi novega podjetja. To naj bi startalo z začetnim kapitalom 200 milijonov tolarjev (okoli tri milijone nemških mark), ki bi ga uporabili za potrebna vzdrževalna dela, investicije in obratna sredstva, da bi ta turistični in hotelski kompleks lahko normalno zadilhal. In to že v letošnji poletni turistični sezoni.

Hitivci so bili mnenja, da bi bilo prav pritegniti tudi portoroške turistične organizacije. Odzvala sta se Casino Portorož

Primorski hoteliji bodo strnili vrste in pomagali bolnemu Bernardinu (Foto: TRIO)

in Hoteli MetropolPortorož. Zdaj pripravljajo skupno pogodbo oziroma ustanovitelsko listino družbe za vodenje hotelov Bernardin. Ta družba naj bi po pogodbi izvajala vse dejavnosti v letošnji in se prihodnji turistični sezoni. Hitov delez pri tem bo ena tretjina potrebnega zagonskega denarja (okoli enega milijona nemških mark). Pogodba ta trenutno še ni podpisana.

»Novinarsko konferenco smo sklicali predvsem zato, da povemo resnico okoli nesrečnega Bernardina in da preskakamo pot govoricam. Zal se je že kar nekajkrat zgodilo, da nekdo lansi-

ra lažne govorice o našem delu, zato smo s to tiskovno konferenco morali pohiteti. Javnost bo pravočasno obvečena tudi o tem koraku našega kolektiva, in sicer takrat, ko bo pogodba o Bernardinu podpisana.« je dejal direktor Kovacic. Novinarje je zanimalo tudi to, koliko je resnice v govoricah o tem, da ima Hit, oziroma njegova posojilna služba, v sedanjih Italiji ustanovljenih firmah, ki posojajo denar. Slo naj bi predvsem za tako imenovani »umazani« denar od prodaje Bernardina in da preskakamo pot govoricam. Zal se je že kar nekajkrat zgodilo, da nekdo lansi-

Hit izjavlja, da ima v

Italiji ustanovljeno eno podjetje, in to Hittours International v Gorici, ki nima nobenih aktivnosti v zvezi s posojanjem denarja. »To je edino naše podjetje v tujini, vse ostalo je plod čiste izmiselnosti,« pravi Kovacic. Nekaj besed so povedali tudi o lanskem poslovanju. Bilo je uspešno, pravijo, čeprav stevilki niso ne povedali ne pokazali. Hit je ena redkih slovenskih gospodarskih organizacij, ki plavajo nad vodo. Ocenjujejo, da so dosegli dve tretjini prometa slovenskega igralništva. Pokazalo pa se je, da so manj konkurenčni v gostinskih storitvah.

Hit izjavlja, da ima v

”STAVKA“

Delo teče, rešitve pa še ni

ARTUR LIPOVZ

AJDOVSCINA - Danes (v soboto) bodo prisli na delo delavci za tista dela, kjer so v proizvodnji »ozka grla«, da bi lahko poslali iz tovarne čimveč izdelkov. Tudi člani stavkovnega odbora, nekateri tudi na ključnih proizvodnih mestih, redno delajo zaradi obveznosti do kupcev. Potrebo je, da delavski svet ne zeli sprejeti odloditev, pa tudi informacije o treh možnih variantah razrešitev zapleta. V okviru stavkovnega odbora sprejeto le eno možnost: postaviti vsilica dolžnosti direktorja. Tudi od zunaj, če znotraj kolektiva ni ustreznega cloveka. In takoj začeti izvajati poslovne funkcije, tudi ob pomoči države.

Ocenili so, da bi glede na razpoloženo med zaposlenimi vrnitev direktorja Franca Bostjančiča povzročila tak položaj, da ga na bi mogli obvladati. Zato je ocitno zavlačenje z imenovanjem vedeja slabo. Tudi variante, po kateri naj bi banka pomagala kadrovsko in poslovno, ne sprejemajo. Izvedeli smo, da člani stavkovnega odbora in območnega sindikata dobivajo grozilna sporočila in sikiranja po telefonu domov in v službo.

ŽEJA / KJE SE LE ZATIKA?

Voda postaja vse bolj sporna; delo za bodoče občine

Neurejene razmere na Goriškem

VALTER PREGELJ

-NOVA GORICA - Polanski - za mnoge neupravičeni in nezakoniti - podrazitvi vode so Goriški vodovodi postali naslovnik številnih kritik in odborniških vprašanj. Eno od njih zadeva nizjo ceno vode na Ajdovskem. GV odgovarjajo, da so stroški poslovanja v goriški občini pac višji, ker zahteva tehnološka obdelava stalno uporabo in produkcijo ozona, klor, občasno uporabo aluminijevega sulfata in aktivnega olja, medtem ko Ajdovcem zadostaa le kloriranje. Poleg tega je v goriškem sistemu več za poslenih, višja poraba energije za črpanje (Mrz-

lek, Brda, Trnovska planota) in širši krog potrošnikov. Cena vodnega priključka na goriškem delu Krasa pa je višja zato, ker naselja oskrbuje Kraski vodovod Sezana, ki ima zaradi stroškov ze več let za sto odstotkov višjo ceno vodarine. Zato pa po pogodbi z GV o subvencioniranju plačujejo goriški Kraševci enako ceno vode kot novogoriška občina. Za cenejšo hubeljsko pa morajo prebivalci Branika, Dornberka in Renc placati ceno, ki velja za vodo iz Mrzleka. Temu vprašanju se bodo morale ocitno bolj posvetiti bodoče samostojne občine.

TURIZEM

”Beneški princ“čaka..

7.45, se na kratko ustavil v Piranu in ob 8.00 odplul proti Benetkam. Vracal se bo predvidoma ob 17.45. Cena, ki vključuje tudi vodica po Benetkah, znaša 60 nemških mark za odrasle in 30 za otroke do 12-tega leta starosti. Naenkrat lahko plovilo prepelje 303 potnike, potuje s hitrostjo 29 vozlov na uro, široko je 15, 6 metrov, dolgo pa 39, 6 metrov. Za udobje potnikov bodo poleti skrbela klimatske naprave, na voljo pa jim bosta tudi bar in prostocarinška prodajalna.

VINOGRADNIŠTVO / TRZENJE

”Zelen“ in ”pinela“ dve avtohtoni vipavski trti

NOVA GORICA - Vinogradniki, predvsem tisti iz zgornje Vipavske doline, ki pridelujejo vido iz avtohtone trte sorte ”zelen“, so se skupaj z združniki in vipavsko kletjo ter vrhpoljskimi trsnicarji na predlog Kmetijskega veterinarskega zavoda iz Nove Gorice pogovorili med seboj o ukrepih, s katerimi bi zascitili to vinsko sorto in ohranili njeno pristnost. ”Zelen“, skorajda izginula sorta, v zadnjih letih spet pridobiva na veljavi in tudi na ceni. To bi lahko povzročilo, da trta ”uide“ v prostor in tako izgubi svojo zlastnost. Pod znakom ”zelen“ bi prodajali vsakovrstno vino, je bilo receno med pogovorom.

Imenovali so iniciativni odbor za organiziranje združenja, katerega članstvo bi bilo vpisano v register pridelovalcev in ki bi skozi stroko postavilo kriterije, pod katerimi je zelen poznan kot pravo sortno vino. Po istem postopku bo sla tudi sorta ”pinela“. ”Zelen“ je bil najbolj poznan v predelu Zgornje Vipavske doline do Hublja, O njem je pisal tudi Matija Vrtovec v svoji znameniti knjigi Vinoreja. Stroka bo spremljala dogajanje s priznavanjem sort. (A.L.)

NOVICE

Za čistejše mesto

NOVA GORICA - Goriški vodovodi zaključujejo eno od starih letosnjih investicij v izgradnjo kanalizacijskega omrežja v občini. To je t. im. kanal ”K“, ki poteka v dolžini 664 metrov od gostilne Hrast do Pavsicevega naselja. Namenjen je zbiranju in odvajanju odpadnih voda z industrijske cone v Kromberku, iz stanovanjskih naselij ter s pobočij Kekca in Skabrijela. Z gradnjo projekta so začeli lani in je v celoti vreden petnajst milijonov tolarjev, od cesar so Goriški vodovodi prispevali letos devet milijonov iz amortizacije, dva milijona tolarjev pa je zagotovil Sklad stavbnih zemljisc. S priključitvijo potrošnikov na kanal ”K“ se bo po besedah direktorja GV Franja Batagelja bistveno zmanjšalo onesnaževanje zgornjega dela potoka Korna, medtem ko je v njegovem spodnjem delu potrebno položiti se približno sedemsto metrov kanalizacije. Kanalizacijsko omrežje s tega območja se naveže na glavni sušni zbiralnik ”S“, ki poteka od MIP-a proti državnici meji. Da bi omenjeni zbiralnik dosegel centralno čistilno napravo, ki je predvidena v vrtojbenski gramoznici, je potrebno položiti se stiri sto metrov cevi. (V.P.)

Žvab rastavlja v prenovljeni restavraciji Tabor

SEZANA - Pred kratkim so obnovili restavracijo hotela Tabor kjer poleg hisnih specialitet in preko 30 vrst prvovrstnih slovenskih vin gostom ponudijo tudi kraske in domače jedi, pa tudi raznovrstne ribje jedi. Sedaj obnavljajo hotelsko recepcijo, v kratkem pa naj bi prišel na vrsto se spalni del. Restavracijo so okrasili s slikami domačega slikarja Adalberta Zvaba. (O.K.S.)

TNP razlašcem ne vrača zemlje?

TOLMIN - Devet vasi na Tolminskem je ustanovilo agrarno skupnost v okviru Zveze razlaščenih vasi, s pomočjo katere se namerava prizadevati za vrnitev nekdanje srenjske zemlje. Gre zlasti za območja okoli Grgarja (v novogoriški občini) in Sentviske planote. Predsednik zveze razlaščenih vasi Rudi Simac jim je svetoval naj čimprej ustanovijo podzvezo razlaščenih vasi. Tako bodo delezni vse podpore te zveze. Sedanja zakonodaja namrec ne daje pravih možnosti za takojšnjo vrnitev zemlje. Tisti, ki imajo posest v območju Triglavskega narodnega parka pa bodo imeli še toliko več težav, zato bi morali ob pomoči občin doseči, da se meje TNP pomaknejo iz kultiviranih zemljisc. (M.M.)

Program Glasbene mladine

NOVA GORICA - Kulturni dom pripravlja program za glasbeno mladino za nizjo stopnjo osnovne šole (od 1. do 4. razreda) z naslovom Zvočni svet pravlčevke. Koncerti bodo potekali po osnovnih solah, in sicer v ponedeljek (22. marca) v Kostanjevici na Krasu, Mirmu in Biljah, v torek (23. marca) v Sempetru, Vrtojbi in na Vogrskem, v sredo (24. marca) na Dobrovetu in Kojskem, v četrtek (25. marca) v Sempasu, Desklah in Kanalu ter v petek (26. marca) v Grgarju in Solkanu.

Nova mesnica in delikatesa

BOVEC - V začetku marca so v Bovcu ”Na rejdi“ odprli zasebno mesnico in delikateso. Ker v tem delu Bovca ni bilo trgovine že leto in pol, so tega veselili zlasti starejši ljudje, saj je bilo pesčenje do oddaljenih trgovin v centru mesta, zanje naporno. V novi trgovini se oglašajo tudi italijanski kupci, ki v Bovcu kupujejo tudi bencin. »Meso je sveže, radi pa imamo tudi posebnosti iz domače kuhinje, kot so domače klobase,« pravijo. In se to: v novi trgovini se da kupiti tudi Republiko. In to vsak dan, tudi ob nedeljah. (M.M.)

Invalidi štirih občin v II. Bistrici

ILIRSKA BISTRICA - Ob 14. mednarodnem dnevu invalidov bo v nedeljo, 21. marca, v jedilnici ilirskobistriškega podjetja Transport proslava, ki se je bodo udeležili člani društva iz Vrhnike, Logatca, Cerknice in Ilirske Bistrice. Na srečanje pričakujejo predsednika Zveze društev invalidov Vilijama Medveda in sekretarko ministrstva za delo, družino in socialne zadeve Anko Osterman. (D.P.)

Kmečka zadruza je, zemlje ni

TOLMIN - Nova Kmečka zadruza, ki je nastla po združenju Kmečke in Kmečko-gasilske zadruge, ze posluje. Obdržala je odkup mleka od kmetov (letno okrog 6 milijonov litrov) in ga oddaja naprej starih porabnikom, od katerih ga Tovarna čokolade in mlečnih izdelkov Josip Kras v Kobaridu se vedno kupi 40 odstotkov. Treba je vedeti, da imajo Hrvti v tolminski občini največje premoženje v Sloveniji. Menda dobivajo to mleko tudi po neki stari ceni... (M.M.)

Zaigraj še enkrat, Sam

SEZANA - Člani ljubljanske Drame bodo v ponedeljek, 22. marca, gostovali na odrskih deskah kulturnega centra Srečko Kosovel z delom Woodija Allena ”Zaigraj še enkrat, Sam!“ Realizator te drame je Boris Cavazza. Srednjesolci si bodo delo ogledali ob 16. uri, za odrasle pa bo predstava ob 20. uri. Vstopnice so po 500 tolarjev, abonenti vseh sezanskih abonmajev imajo 20 odstotkov popusta. (O.K.S.)

Občni zbor planincev

TOLMIN - Tolminsko planinsko društvo se ponasa z lepo tradicijo in zlasti s pomembno množičnostjo. Svoje člane ima tudi v novogoriški in idrijski občini. Na obnem zboru pred kratkim so z zadovoljstvom ugotovili, da imajo za letošnje bogato in veselj polno leto. Ob tem so zlasti pohvalili predsednika društva Mileno Bresan, ki bo predsednica tudi za naprej. Razveseljivo je, da imajo od 1158 članov kar 90 mladincev in 550 narasajnikov. Z letosnjim letom je začel delovati tudi športnoplezalni odsek, s katerim bo delala znana domača plezalka Ortarjeva. Pohvale vredna je tudi tradicija planinskih izletov v tem društvu. Lani so jih na primer organizirali kar 35. Na njih je bilo zlasti veliko otrok. Tudi letos imajo v nacrth dovolj izletov in o-hodo, zlasti do svoje koče na Planini Razor. (M.M.)

ELEKTRIKA / OSKRBA

Velik del izpada pokriva TE Šoštanj

Nemotena oskrba kljub dolgotrajni suši
Celoten sistem deluje praktično brez rezerv

Ceprav je zaradi dolgotrajnega sušnega obdobja gladina rek izredno nizka, kar je bistveno zmanjšalo proizvodnjo hidroelektrarn, pa tudi krške nuklearke, slovensko elektrogospodarstvo odjemalcem se zagotavlja nemoteno oskrbo z elektriko.

Poraba električne energije se je v minulih dneh zaradi toplega vremena nekoliko zmanjšala in, kot je povedal vodja operativne dispečerske službe v ELES, Milan Jevšenak, znasa približno 26, 5 milijona kilovatnih ur na dan. Ob zadostni količini padavin proizvedejo slovenske hidroelektrarne dnevno okoli 15 milijonov kilovatnih ur, TE Trbovlje dodatno 2 milijona, ljubljanska toplotna pa približno 1, 2 milijona kilovatov na dan. Celoten sistem deluje praktično brez energetskih rezerv,

pomeni, da v krški elektrarni dnevno pridobijo okoli 11, 5 milijona kilovatov, od tega pa polovico pošiljajo hrvaškemu elektrogospodarstvu. Vse proizvodne zmogljivosti slovenskega elektroenergetskega sistema so ta hip - po Jevšenakovih besedah - popolnoma izkoriščene, največji del izpada v hidroelektrarnah in v jedrski elektrarni pa zdaj pokrijejo z večjo proizvodnjo v sostanjski termoelektrarni. Trenutno obratuje vseh pet blokov, saj je onesnaženost zraka znotraj dovoljenih vrednosti, čeprav povsem na meji. TE Šoštanj proizvede dnevno 12 milijonov kilovatnih ur, TE Trbovlje dodatno 2 milijona, ljubljanska toplotna pa približno 1, 2 milijona kilovatov na dan. Celoten sistem deluje praktično brez energetskih rezerv,

ce odmislimo 120 megavatov moči v plinskih elektrarnah v Trbovljah in Sostanju. V teh izrednih razmerah je slovensko elektrogospodarstvo prisiljeno del električne energije tudi uvazati. V skladu s posebno pogodbo, ki jo iz tedna v teden podaljšujejo, uvozijo iz Švice 1, 8 milijona kilovatnih ur na dan. Ob izpadu katerega koli energetskega objekta v EGS pokrijejo primanjkljaj s priključitvijo rezervnih zmogljivosti (plinskih elektrarn), s sposojanjem ali nakupom elektrike v tujini in z omejevanjem dobave velikim odjemalcem. To so storili denimo prejšnji teden, ko so zaradi povečanih količin zveplovega dioksida v zraku izklopili dva bloka termoelektrarne v Sostanju, pa tudi ob izpadu krške nuklearke pred tremi tedni. (M. C.)

ALUMINIJ / TEŽAVE EVROPSKIH PROIZVAJALCEV

Obratovanje s polno paro ni dobičkonosno

Proizvodnje po vsej verjetnosti ne bodo še bolj zmanjšali
Trebalo se je spopasti s problemom presežne ponudbe

MARTIN HAYES/REUTER

LONDON - Evropski proizvajalci aluminija, ki se neprestano spopadajo s padajočimi cenami v poplavi kovin, ki prihajajo iz nekdanje Sovjetske zveze, po vsej verjetnosti ne bodo proizvodnje zmanjšali bolj, kot so jo že, navajajo industrijski viri. Neodvisni raziskovalci pri Commodities Research Unit (CRU) zatrjujejo v svoji nedavni študiji, da bi delno zmanjšanje proizvodnje v tej gospodarsko zelo ranljivi veji nujno tudi povečalo stroške in operativne izgube pri zalogah.

»Proizvajalci morajo pac malo stisniti zobe. Zaenkrat smo izšli iz zacementa kroga, zato ne mislim, da bo prišlo do pomembnejšega zmanjševanja na tej ravni,« je povedal Lesley Campbell iz londonske borzne posredniške hiše za kovine Rudolf Wolff & Co. Podpredsednik francoskega proizvajalca Pechiney Bernard Legrand je zatrnil, da bi utegnili edinole kratkoročni pogledi na dobičke spodbuditi proizvajalce aluminija, da bi začeli obratovati z vso močjo. »Ce ne vidite dlje od svojega nosu, boste pac mislili, da je najbolj dobičkonosno, ce obratujete s polno paro,« je zatrnil. A filozofija največjega proizvajalca Pechiney je v zmanjšanju kapacitet, kot so napovedali že lani. »Trebalo se je spopasti s problemom presežne ponudbe,« je dejal. Pechiney napoveduje, da bo proizvodnjo po vsem svetu zmanjšal za vec kot 10 odstotkov, na približno 100.000 ton letno. Legrand je prepričan, da

bi morali tudi drugi proizvajalci storiti podobno, saj bodo v nasprotnem primeru cene padle tako strmo, »da bo celo kratkoročna pamet narekovala zmanjšanje proizvodnje.« Na Norveškem oba proizvajalca aluminija Norsk Hydro A/S in Elkem A/S proizvajata s polno zmogljivostjo, kar pomeni 650.000 ton oziroma 200.000 ton aluminija na leto. »Ce bi zmanjšali proizvodnjo, bi izgubili se vec denarja,« je povedal direktor prodaje pri Elkemu Toennes Mygland. Tudi proizvodnja pri Norsk Hydro A/S se zmeraj prinaša dobiček, zato nimajo nobenih namenov, da bi zmanjšali proizvodnjo. »Preživljamo se pac s proizvodnjo aluminija,« je povedal predstavnik Hydra Tor Steinum. »Ce upoštevamo trenutni položaj na tržnici, Hoogovens nima namena povecati proizvodnje. Izraba zmogljivosti bo ostala na sedanji ravni,« je povedal.

Britanski proizvajalec Anglesey Aluminium deluje s polno paro in proizvaja 127.000 ton. »Zelo si prizadevam, da bi znižali stroške, saj v tem vidimo edini izhod za preživetje,« je izjavil direktor Bruce Farmer. »Nenehno imamo pred očmi razli-

cne možnosti. Ena je, da zmanjšamo proizvodnjo, druga, da znižamo stroške,« je povedal. V zadnjih dveh letih so svojo proizvodnjo skrcili za več kot milijon ton, približno za sedem odstotkov svetovne količine.

Na Evropo je odpadel levji delež teh ukrepov, saj deluje približno 25 odstotkov obratov za proizvodnjo aluminija prav v Evropi. Evropski proizvajalci so prispevali 80-odstotni delež v dosedanjem zniževanju proizvodnje. Analitiki se sprašujejo, ali se je sploh se smiselno ukvarjati z nadaljnjimi redukcijami v evropski industriji, ki je po svoji strukturi drugačna od severnoameriške. Evropske livarne so v tej primerjavi veliko manjše, tako da zmanjševanje pomeni tudi zapiranje obratov za daljši čas, medtem ko večji severnoameriški proizvajalci lahko hitreje spravijo v pogon svoje ugasle kapacitete.

Veliko evropskih proizvajalcev zahteva pri Evropski skupnosti omejitvene kvote za rusko kovino, čeprav analitiki menijo, da se bo zacier izvoz iz Rusije upocasnjevali vzporedno s slabšanjem političnega položaja v državi. »Ze v naslednjih dveh mesecih bo jasno, kako se bodo napolnila skladišča,« je povedal Lesley Campbell.

PARLAMENT / PRORAČUN

Vladi se zdaj mudi

V obdobju začasnega financiranja le najnujnejše

LJUBLJANA - Državni zbor slovenskega parlamenta bo o letošnjem proračunu razpravljaval v aprilu, do sprejetja pa bo vlada financiranje javne porabe uredila s posebnim predpisom. Ob tem vlada opozarja, da v obdobju začasnega financiranja porabniki proračunskega denarja lahko opravljajo le najnujnejše tekoče naloge, ne pa novih, ki jih predvideva predlagani proračun za letosnje leto. Poleg tega pa, opozarja vlada, »v obdobju začasnega financiranja ni mogoče izvajati proračunskih nalog z novo zadolžitvijo.« Zaradi nastetih težav vlada, ki je proračun javno prvič predstavila pretekli torek, zdaj sporoc parlamenta: »Zato je treba

proračun za leto 1993 sprejeti po hitrem postopku na seji Državnega zbora v aprilu letos, sicer bi zaradi neusklajenosti med viri sredstev in nujno porabo prislo do večjih motenj v gospodarstvu, v družbenih dejavnostih in na področju ljudske obrambe.« Vlada je parlamentu že predložila natančni razrez proračunskih sredstev po ministrstvih in pa predlog zakona o izvrševanju proračuna in o proračunu za letosnje leto. Predlog med drugim omogoča vladi, da lahko med letom »v okviru obsojelih virov prihodkov usklajuje skupni obseg odhodkov z gibanjem cen na drobno, vendar največ do 80 odstotkov dosežene rasti.« (K.F.)

Medex na zahodnih trgih

LJUBLJANA - Družba Medex International, d. d. je s podjetjem Naturmed Gbr München včeraj podpisala dolgoročno pogodbo za prodajo Apterapije na področju Nemčije, Francije, držav Beneluksa, Kanade in ZDA, kasneje pa pričakujejo, da se bodo razširili tudi na druga področja. Naturmed je v Medexu investiral dva milijona dolarjev, isto vsoto pa bo Naturmed dobil se od nemške vlade, ki zeli tako pomagati mladi državi Sloveniji. Na tiskovni konferenci ob tem dogodku je glavni direktor Medexa Ales Mizigaj med drugim dejal: »Na enem od specializiranih sejmov, ki se jih udeležuje Medex, smo se seznanili s predstavniki Naturmeda. Le-ti so na osnovi svojih analiz prisli do zaključka, da so Medexovi izdelki kakovostni in primerni za prodajo na zahtevnem zahodnem trgu.« (I. P.)

V vodstvu podjetja LTH - OL ne bo kadrovskih menjav

SKOFJA LOKA - Podjetje Loske tovarne hladilnikov - Orodjarna in livarna (LTH - OL) ni bilo podjetje brez trga, pronicljivih programov in podobno, pac pa podjetje s prihodnostjo, je povedala direktorica Mirjam Jan-Blažič. Kot smo poročali že včeraj, je za zdaj 51-odstotni lastnik podjetja pred tremi leti postal avstrijski Unitech GmbH, ki sicer spada v okvir nemškega podjetja Perl Moser Zementwerke. Do konca leta bo z dokapitalizacijo novi lastnik pridobil še dodatnih 16 odstotkov lastništva, s pogodbo pa se je obvezal, da v prihodnjih dveh letih ne bo odpustil nobenega od sicer 353 zaposlenih delavcev. Kot nam je povedala direktorica Blažičeva, tudi ne bo kadrovskih menjav v vrhu podjetja. Za nakup je po besedah direktorice vladalo veliko zanimanje med podjetji iz Nemčije, Nizozemske in Danske.

Del sicer predvidenih naročil so izgubili s prodajo sedanjemu lastniku, vendar se v LTH-OL ne bojijo za prodajo. Okrog 90 odstotkov proizvodnje (tlačna orodja in tlačni odlitki) namreč ze zdaj izvažajo na zahodnoevropske trge, le desetina proizvodnje pa ostaja na prodaj v Sloveniji in trgih nekdanje Jugoslavije. Intenzivno pripravljajo dodaten program za prodajo tovarni BMW, kamor ze sicer prodajajo svoje izdelke, med njihovim kupci pa so tudi Mercedes Benz, Donfoss, IBM in Vaillant. Place zaposlenih so nad obcinskimi povprečjem. Januarja letos je bila povprečna bruto placa okrog 60.000 tolarjev. V delu pogodbe, ki govori o prodaji, ta daje pravico manjšinskemu lastniku (tore) tudi delavcem, da lahko svoj delež proda po določeni ceni, večinski lastnik pa ga mora odkupiti.

MADŽARSKA / POSOJILLO MDS?

Proračunski primanjkljaj

Mednarodni denarni sklad čaka na konsolidacijo državnih financ

BUDIMPESTA - Madžarska in Mednarodni denarni sklad (MDS) bosta konec aprila ali v začetku maja obnovila pogajanja o odmrznitvi novih posojil, je povedal madžarski finančni minister Ivan Szabo. Dotlej bo Madžarska pripravila podroben nacrt, s katerim naj bi izboljšali javne finance in tako prepricali MDS, da lahko obvladajo kronični proračunski primanjkljaj, ki je bil vzrok lanskoletne zamrznitve posojil.

»MDS se hoce prepricati, da bo konsolidacija madžarskih državnih financ stabilna tudi po zmanjševanju državnih stroškov,« je povedal Szabo.

»Hocejo se prepricati, kako bo izvedena reorganizacija sistema v letih 1994, 1995 in 1996, katere stroške je mogoce zmanjšati v posamičnih postavkah in s katerimi je mogoce povecati prihodek. Prav tako jih zanimajo spremembe pri bruto domacem proizvodu in kaksno bo ravnatelj pri državnih financah v naslednjih treh letih,« je dodal.

Madžarska vlada naj bi o teh vprašanjih razpravljala naslednji teden.

Eden od madžarskih uradnikov je izjavil, da je med koraki, o katerih razmislijo, tudi ta, da bi vpeljali solnino za vsijo izo-

brazbo; namesto podpore cerkvi bi bili individualni prispevki vsteti v davčne olajšave, družinske dodatke pa bi omejili samo na najbolj ogrožene.

Szabo, ki je postal finančni minister prejšnji mesec, ko je ob spremembah v vladi odšel Mihaly Kupa, pravi, da se bodo pogovori verjetno začeli proti koncu aprila ali v začetku maja, ko bo obiskal Washington, da bi se udeležil pogovorov v MDS in v Svetovni banki.

»Mislim, da bomo v teh pogovorih dosegli, da delegacija MDS obišce Madžarsko v nekaj dneh ali tednih, da bi podpisali sporazum,« je rekel minister Szabo.

Predstavniki MDS se doslej niso mogli sprijazniti z madžarskim nacrtovanim proračunskim primanjkljajem za leto 1994, ki naj bi znašal približno 6 odstotkov bruto domacega proizvoda.

Ze leta 1992 pa je nekdanji minister Kupa uspel pridobiti mamljivo ponudbo MDS, ki je bil pripravljen znova odobriti posojilo znotraj triletnega programa, ce bi Madžarski uspelo obdržati svoj finančni primanjkljaj znotraj 6 odstotkov domacega bruto proizvoda tudi v letu 1993, kar pa je parlament ze potrdil. (Reuters)

Fantje, s posojilom bi lahko kupili konjel (Foto: Zvezda Strazar - Dolenc)

PODJETNIŠTVO / FRANŠIZING

Zanimiva področja bodo turizem, gostinstvo, trgovina s prehrano...

Za zahodne izdajatelje franšiz bi bila Slovenija lahko posrednica za vzhodne države - Prve pogodbe so se pojavile že pred desetletji

DANICA VELKAVRH

LJUBLJANA - V prizadevanjih, da bi nam bilo jutri bolje, bi morali pospešiti prenos tujih izkušenj v slovensko gospodarstvo, ki potrebuje dodatni kapital za ozivitve. Sem sodi tudi svetovanje o možnostih, ki jih v razvojnem smislu ponuja franšizing. To je le kamencek v mozaiku prizadevanj za uspešnejši razvoj in uveljavitev tržnega gospodarstva v Sloveniji. To so misli avtorja knjige Kako s franšizingom do dobika mag. Marka Povaleja. Od 1991. leta vodi Predstavništvo avstrijskih bank: Kaerntner Sparkasse Celovec (ki je bila 1835. leta ustanovljena v Ljubljani), Steiermaerske Sprakasse Gradec in Giro Credit Dunaj.

Nas trg je dobro naložbeno področje za franšizing (beseda se nima ustreznega prevoda v slovenscino), ki pomeni trženje »po bliznjici«, za tistega, ki ga pridobi, pa pot, kako najhitreje uveljavi svoj izdelek na trgu, zniža stroške za raziskavo trga in uveljavitev izdelka, predvsem pa ne izgublja z zamudo na trgu. Franšizing v ugodnih razmerah prinaša pričakovani dobiček. Stevilni stečajni in gospodarski neuspehi naših podjetij narekujejo hitro in učinkovito povezavo z gospodarsko uspešnimi okolji. To naj bi pripeljalo ne le do odprave dječih stevil v poslovnih obračunih, temveč tudi do večanja izvoznih dejavnosti in s tem

zmanjšanja zadolženosti. V našem okolju je franšizing pot, ki bo pripeljala do uspešnega poslovanja podjetij, predvsem s podporo poslovnih bank in gospodarstvenikov, ki bodo hoteli in znali uveljaviti svoj korak naprej in oplemenititi svoj denar tako, da bodo raje postali prodajalci franšize kot McDonaldovih hamburgerjev. Izbrati je treba posel, ki bi bil lahko uspešen. Laze je zaceti v franšizingu kot v samostojnem poslu. Tudi za zahodne daljce franšiz bi bila Slovenija lahko posrednica za vzhodne države, ki so nastale na tleh nekdanje Sovjetske zveze in Jugoslavije. Poudariti pa velja, da franšizing ni najprimernejša metoda za izjemno samostojne in neprilagodljive ljudi.

Marko Povalej je posebno poudaril, da bi morali slovenski gospodarski subjekti podrobno poznati stroga določila pogodb in pravno okolje držav, kjer pridobivajo franšizing, pri izvozu franšizinga pa določbe nase zakonodaje. Po njegovem so odnosi v tem smislu podobni zakonski zvezi: medeni meseci trajajo vse dotlej, dokler raste obseg poslovanja in dobiček, motnje pa nastanejo takoj, ko se pokažejo negativne težnje. Pogoj za uspeh so torej »cisti racuni - dobri prijatelji«. Pogodba o franšizingu v Sloveniji ni zakonsko urejena, čeprav so se prve podobne po-

Marko Povalej

godbe pri nas pojavile ze v šestdesetih letih. To pa ne pomeni, da je ni mogoce skleniti. Temelji na konkurenčnih naceilih kapitalističnega gospodarstva. Kot misli mag. Povalej, bo nas trg sele prica razvoju franšizinga. Zanimiva področja bodo gostinstvo, trgovina s prehrano, specializirane prodajalne pijace, izposojevalnice osebnih avtomobilov, oblek, videonaprav in drugo. Zanimivo bo hotelirstvo in turizem. Nasa zdravilišca bi se lahko vključila v obliki franšizinga v storitvene dejavnosti, kot so izposoja avtomobilov, cvetličarne, butiki, lepnotilni saloni, rekreacijska središca, delikatese, drogerije itd. Ne bi bilo slabo, ce bi imela ugledna turistična agencija tipski projekt hise na deželi za

Gorenjsko, Stajersko, Primorsko in Prekmurje.

Slovenci imamo coracolo, v Ljubljani imamo Dairy Queen, nimamo pa tipa restavracij, kot je Wienerwald, nimamo Rosenberga, Shella, predvsem pa ne dovolj poguma, da bi naredili kaj radikalnega. Marko Povalej pa je trdno prepričan, da bi lahko uspešno ponudili Fructalove sokove in pijace, imeli Vingove osmice in lokalcke izbranih vini, od Tokajckovega kota do Kupice terana, kjer bi ljudje v prijetnem okolju popili kozarec priznane vina. Ce smo uveljavili italijansko pizzo, bi lahko tudi potico naših starih mam, struklje, domace klobase, tunko, prsut, piva znanih proizvajalcev Uniona in Laskega in se kaj.

MENJALNIŠKI TEČAJI

19. marec 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	64,80	66,80	9,12	9,42	6,60	6,85
Avtohisa	65,20	66,00	8,90	9,50	6,20	6,75
Azur Grosuplje	65,20	66,10	9,20	9,40	6,60	6,89
Banka Vipava	65,00	65,78	9,08	9,32	6,70	6,80
Bobr Fuzine	65,50	65,90	9,25	9,50	6,60	7,00
Bobr Trzin	65,50	65,80	9,25	9,50	6,60	7,00
Brdar Koper	65,00	66,00	8,90	9,45	6,60	6,80
BTC terminal Sezana	65,00	66,00	9,15	9,40	6,60	6,75
BTC d.d. Ljubljana*	65,00	66,30	9,10	9,40	6,60	6,90
Come 2 Us*	65,40	66,40	9,15	9,40	6,50	6,80
Dom Kaffe Domžale	65,70	65,90	9,30	9,40	6,75	6,95
Dom na trgu	65,45	65,84	9,27	9,35	6,72	6,83
Emona Globtour	65,00	66,20	9,15	9,43	6,30	6,75
Eros Ljubljana	65,40	65,80	9,20	9,40	6,70	6,80
Eros Kranj	65,50	66,00	9,20	9,40	6,70	6,80
Eurotours Internacinal	65,30	66,30	9,25	9,50	6,60	6,90
Feniks Markovec Koper*	65,00	66,05	9,08	9,45	6,60	7,18
Feniks Koper*	65,00	66,10	9,10	9,45	6,60	6,90
Feniks Portoroz*	65,00	66,08	9,16	9,46	6,61	6,89
Fiba	65,12	66,10	9,00	9,32	6,62	6,82
Firada	65,20	66,20	9,20	9,36	6,50	6,90
Galileo - Kozina	65,00	65,80	9,00	9,20	6,73	6,80
Golfuist Ljubljana	65,15	66,10	9,15	9,40	6,55	6,85
Golfuist Domžale	65,60	66,95	9,40	9,50	6,65	7,00
Hida	65,60	65,70	9,27	9,32	6,75	6,80
Hipotekarna banka Koper*	64,80	66,30	9,00	9,45	6,55	7,00
Hranino kreditna služba	65,25	66,50	9,17	9,47	6,66	7,05
Hran Rožice	65,60	66,75	9,30	9,40	6,75	6,85
IdilSečovlje	65,30	66,25	9,25	9,50	6,60	6,95
Ilirija Ilirska Bistrica	64,50	66,12	9,00	9,35	6,45	6,77
Ilirija Slovenj Gradec	65,30	66,22	9,23	9,34	6,65	6,85
Ilirija Postojna	65,35	66,00	9,15	9,35	6,71	6,78
Ilirika Sezana	65,48	65,85	9,20	9,35	6,73	6,77
Invest Skofja Loka	65,50	66,20	9,30	9,41	6,60	6,80
Itadesign*	65,20	65,90	9,17	9,37	6,70	6,83
Klub Slovenijales	65,35	66,00	9,25	9,43	6,70	6,90
Komercialna banka Triglav	65,00	66,25	9,12	9,48	6,52	6,88
Kompas Hertz Celje*	65,30	66,00	9,15	9,40	6,50	6,80
Kompas Hertz Velenje*	65,30	66,00	9,15	9,40	6,50	6,80
Kompas Hertz Idrija*	65,30	66,00	9,15	9,40	6,50	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	65,30	66,00	9,15	9,40	6,50	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	65,30	66,00	9,15	9,40	6,50	6,80
Kompas Hertz Krško*	65,30	66,00	9,15	9,40	6,50	6,80
Kompas Hertz Bled*	65,30	66,00	9,15	9,40	6,50	6,80
Kompas Holidays	65,35	66,00	9,25	9,45	6,60	6,90
Libertas Koper*	65,10	65,95	9,12	9,40	6,62	6,83
Ljubljanska banka d.d. Lj.	64,85	66,70	9,16	9,47	6,61	6,90
LB Dolenjska banka d.d.	65,00	66,40	9,10	9,40	6,55	6,90
LB Banka Zasavje Trbovlje	64,50	66,50	9,17	9,45	6,45	6,89
LB Komerčna banka NG d.d.	64,10	66,80	9,01	9,50	6,44	6,84
LB Splošna banka Celje d.d.	65,00	66,10	9,10	9,40	6,54	6,90
LB Splošna banka Koper d.d.*	63,12	66,15	8,85	9,32	6,29	6,78
LB Kreditna banka Mb d.d.*	64,50	66,50	9,10	9,40	6,40	7,00
MA Vir	65,30	66,00	9,00	9,40	6,70	7,00
Madaj*	65,10	65,90	9,15	9,40	6,72	6,80
Media*	65,50	65,90	9,25	9,45	6,70	6,90
Otok Bled	65,08	66,25	9,21	9,39	6,61	6,78
Panna	65,50	65,90	9,20	9,35	6,70	7,00
Petrol	65,50	65,90	9,20	9,40	6,60	6,90
Pigal Solkan Nova Gorica*	64,90	65,80	9,15	9,40	6,65	6,80
Pigal Kobarič*	64,90	65,80	9,15	9,40	6,65	6,80
Pigal Obutek*	64,90	65,80	9,15	9,40	6,65	6,80
Pigal Diskont*	64,90	65,80	9,15	9,40	6,65	6,80
Poslana banka Slovenije*	63,50	65,99	8,96	9,35	6,10	6,79
Probanka d.d. Maribor	64,30	66,40	9,15	9,40	6,65	7,00
Publikum Ljubljana	65,50	65,69	9,27	9,39	6,75	6,89
Publikum Celje	65,30	65,89	9,23	9,35	6,58	6,85
Publikum Dobova	65,20	66,10	9,08	9,29	6,39	6,80
Publikum Kostanjevica	65,20	66,10	9,08	9,29	6,39	6,80
Publikum Maribor	65,70	66,09	9,26	9,31	6,30	6,79
Publikum Metlika	65,60	66,39	9,20	9,35	6,55	6,82
Publikum Mozirje	65,20	66,08	9,19	9,40	6,60	6,90
Publikum Novo Mesto	65,10	66,10	9,08	9,40	6,50	6,80
Publikum Piran	64,30	65,49	9,15	9,29	6,60	6,80
Publikum Tolmin	65,25	65,75	9,19	9,36	6,64	6,76
Publikum Sevnica	65,40	66,00	9,10	9,30	6,45	6,79
Publikum Sentilj	65,60	66,15	9,20	9,33	6,30	6,79
Publikum Šentjur pri Celju	65,32	65,85	9,21	9,31	6,30	6,82
Publikum Trebnje	65,05	66,20	9,10	9,30	6,45	6,79
Publikum Zagorje	65,40	66,35	9,18	9,40	6,65	6,85
Publikum Zalec	65,41	65,89	9,18	9,31	6,58	6,82
SKB d. d. Ljubljana* **	65,45	65,80	9,30	9,35	6,71	6,85
Slovenijaturist Ljubljana *	65,30	65,80	9,23	9,33	6,65	6,78
Slovenijaturist žel. postaja Mb.*	65,00	67,00	9,20	9,45	6,10	6,75
Slovenijaturist žel. postaja Lj.*	65,43	65,88	9,15	9,35	6,50	6,97
Slovenska investicijska banka*	65,30	65,95	8,90	9,35	6,40	6,90
Sonce	65,50	66,20	9,28	9,45	6,68	6,95
SZKB	65,25	66,50	9,17	9,47	6,66	7,05
Tartarus Postojna	64,56	66,11	9,03	9,33	6,56	6,78
Tentours Domžale	65,50	66,00	9,20	9,50	6,70	7,00
Tori*	65,50	66,00	9,20	9,42	6,60	7,10
Trias*	65,50	65,80	9,20	9,30	6,65	6,80
Upimo	65,50	65,70	9,20	9,33	6,70	6,85
Wolf	65,30	65,80	9,10	9,40	6,50	6,85

MENJALNICA HIDA
Pokrita trznica ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANK, KRONE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVŠKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 55 z dne 19. marca — Tečaji veljajo od 20. 3. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	73,7417	73,9636	74,1855
Avstrija	040	šiling	100	896,0614	898,7577	901,4540
Belgija	056	frank	100	306,1276	307,0487	307,9698
Kanada	124	dolar	1	82,9603	83,2099	83,4595
Danska	208	krona	100	1637,8294	1642,7577	1647,6860
Finska	246	marka	100	1737,1396	1742,3667	1747,5938
Francija	250	frank	100	1848,1148	1853,6758	1859,2368
Nemčija	280	marka	100	6305,4070	6324,3801	6343,3532
Grčija	300	drahma	100	—	46,5980	46,7378
Irska	372	funt	1	—	153,3030	153,7629
Italija	380	lira	100	6,5103	6,5299	6,5495
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	7,0000	—
Japonska	392	jen	100	88,7486	89,0156	89,2826
Nizozemska	528	gulden	100	5610,2358	5627,1172	5643,9986
Norveška	578	krona	100	1482,0859	1486,5455	1491,0051
Portugalska	620	escudo	100	67,9093	68,1136	68,3179
Švedska	752	krona	100	1331,0714	1335,0766	1339,0818
Švica	756	frank	100	6848,9331	6869,5417	6890,1503
Velika Britanija	826	funt sterling	1	153,9150	154,3781	154,8412
ZDA	840	dolar	1	103,1438	103,4542	103,7646
Evropska Skupnost	955	ECU	1	121,9528	122,3198	122,6868
Španija	995	peseta	100	88,0234	88,2883	88,5532

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 20. MARCA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1)BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10.JUNIJU 1993:					1.000.000	618,676	621,157	1.240,273
82		123,7352%	124,3104%	131,0279%	100,000	61,868	62,160	124,027

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

19.MAREC 1993	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Azur Grosuplje	6,50	7,90
Fiba	6,00	8,80
Hida	6,00	8,30
Hipotekarna banka Koper	5,00	10,00
Idilia	6,50	8,50
Kompas Holidays	6,00	10,00
LB Banka Zasavje Trbovlje	7,50	11,50
Ma Vir	6,00	9,00
Otok	3,96	8,48
Slovenijaturist	7,00	8,50
Tori	7,00	9,00

Tečaj velja danes: *, Zračunavajo provizijo: **;

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

19. MAREC 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1570,00	1600,00
nemška marka	962,00	977,00
francoski frank	280,00	288,00
holandski gulden	848,00	875,00
belgijski frank	46,00	47,50
funt sterling	2315,00	2380,00
irski sterling	2310,00	2380,00
danska krona	247,00	255,00
grška dramma	6,60	7,50
kanadski dolar	1260,00	1300,00
japonski jen	13,40	13,90
švicarski frank	1043,00	1065,00
avstrijski šiling	135,50	139,50
norveška krona	224,00	230,00
švedska krona	201,00	207,00
portugalski escudo	10,00	10,80
španska peseta	13,00	13,90
avstralski dolar	1125,00	1160,00
madžarski forint	10,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	0,80	1,20

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

19. MAREC 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,30	11,30
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,50	11,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,30	11,30
Avstrija	Posojilnica Ločilo	10,00	11,00
Italija	Kmečka banka Gorica	14,25	14,95
Italija	Tržaška kreditna banka	14,50	15,00

DEVIZNI TRG BEOGRAD

19. MAREC 1993			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6389,6460	6408,8726	6428,0992
Francija	frank	100	13232,1410	13271,9570	13311,7730
Nemčija	marka	100	44971,9320	45107,2540	45242,5750
Italija	lira	100	46,5451	46,6852	46,8256
Švica	frank	100	48840,5170	48987,4790	49134,4420
ZDA	dolar	1	747,7500	750,0000	752,2500
V. Britanija	funt	1	1084,2351	1087,4976	1090,7601

Opomba: povzeta po Reuterju.

NOVICE

Iran nasprotuje arabsko-izraelskim mirovnim pogajanjem

TEHERAN - Vec tisoč Irancev je včeraj v Teheranu demonstriralo proti mirovnim pogajanjem o Bliznjem vzhodu. Pri tem so vzklikali protizidovska in protiameriska gesla ter sežgali izraelsko zastavo. Zadnji petek praznovanja ramadana je namreč pokojni ajatolah Homeini razglasil za dan boja proti sionizmu, saj naj bi Izrael okupiral Jeruzalem, ki je islamsko sveto mesto. Predsednik iranskega parlamenta Rafsanzani je pozval muslimane vsega sveta, naj se uprejo za-hodnim silam, ki hočejo po njegovem mnenju islam uničiti. (Reuter)

Avstrija zadovoljna s potekom pogajanj

KOPENHAGEN - Avstrijski zunanji minister Alois Mock je po sestanku z danskim kolegom Nielsom Petersenom, ki je tudi predsedujoči Ministrskega sveta Evropske skupnosti, izjavil, da pogajanja o vstopu Avstrije v ES potekajo v sproščenem vzdušju in da ni nobene večje ovire, ki bi preprečevala Avstriji vstop v ES. Finančni minister Ferdinand Lacina je namreč v četrti izjavi, da skuša ES Avstriji vsiliti spremembe v politiki subvencioniranja industrije. Mock je trdno prepričan, da se bo za ta problem našla kompromisna rešitev. (Reuter)

Spremembe v slovaški vladi

BRATISLAVA - Tiskovni predstavnik slovaškega predsednika je izjavil, da bo predsednik Kováčik na mesto zunanjega ministra imenoval nekdanjega zunanjega ministra CSR Jozefa Moravčika. Moravčik bo nasledil Milana Knjaza, ki je odstopil zaradi sporov s predsednikom vlade Meciarjem. Mesto ministra za gospodarstvo pa bo zasedel Jaroslav Kubečka, saj je dosednji minister Ludovit Cernak odstopil, ker se ni strinjal z imenovanjem novega obrambnega ministra. V slovaški vladi bodo zdaj izključno člani Gibanja za demokratično Slovaško. (Reuter)

ZAKAVKAZJE / ABHAZIJA

Rusko - gruzinski spor prerašča v spopad

Gruzinci nad Abhazijo sestrelili rusko lovsko letalo

MOSKVA - Napetost med Gruzijo in Rusijo zaradi Abhazije se lahko vsak trenutek izrodi v odkrit vojaški spopad. Gruzijska protiletalska obramba je včeraj pred zoro pri vasi Odisi, na območju severno od Suhumija, sestrelila rusko lovsko letalo SU-27. To je moral včeraj priznati vojaški svetovalec gruzinskega predsednika Sevardnadzeja Vladimir Cikovani, potem ko so v Tbilisiju več ur zaman trdili, da je slo za navadno letalsko nesrečo. Na kraj sestrelitve je že prispel predsednik Sevardnadze, ki je obzvaloval incident in napovedal, da bodo truplo ruskega majorja Vaclava Sipka izročili ruski armadi. Gruzinski voditelj pa je v kratki izjavi za tisk ruskega predsednika Borisa Jelcina po-zval, »naj se ustavi, predno bo prepozno«. Sevardnadze trdi, da je treba cimpred koncati absurdni rusko-gruzinski spopad, da se ne bi ponovil nov Afganistan ali nova Češkoslovaška. Ponovil je predlog, da bi sestel z ruskim predsednikom Jelcinom, a ni ponovil obtožb, da rusko poročila v abhaskem Eseriju sluzi za kritje »abhaskih separatistov«.

Moskva se ni odgovorila na ta novi gruzinski iz-ziv. Po gruzinskem raketnem bombardiranju ru-

skega vojskega laboratorija pri Eseriju, v katerem je življenje izgubilo pet oseb, osem pa jih je bilo ranjenih, je rusko obrambno ministrstvo zagrozilo, da bodo njene enote na abhaskem ozemlju »z vsemi sredstvi odgovorile na vsako provokacijo in napad«. Obrambni minister Pavel Gracov pa je ponovil trditve, da je v sedanjem abhasko-gru-

zinskem spopadu ruska armada »nevtralna«. To je dodatno razsrdilo Tbilisi, kjer navajajo, da je taka nevtralnost nesprejemljiva, ker Moskva postavlja na isto raven »pravice suverene države« z »nesprejemljivimi zahtevami separatističnih upornikov«. Sevardnadze se trudi, da bi spor internacionaliziral, ker se dobro zaveda, da je večina

kavkaskih ljudstev na strani Abhazov pri njihovem boju pa jih podpirajo tudi ruski priseljenci. Ta ugotovitev pa pogojuje tudi nadaljnje ruske korake. Moskva se prav tako zaveda, da je treba cimpred resiti abhasko vprašanje, a ne po južnoosetinskem modelu, kjer je Gruzincem uspelo pred sporazumom etnično ocistiti celotno območje.

Slepa ulica

MOSKVA - Mednarodni spopad v Abhaziji je postal v zadnjih dneh nadvse silovit, saj se je sprevrgel v dolgotrajno pozicijsko vojno med Gruzinci in Abhazci. Z dvema meseca potem, ko so avgusta leta 1992 v to separatistično republiko vkorakale tibiške oborožene enote, ki so prisle neposredno po razglasitvi abhazijske suverenosti. Oktobra lani so Abhazci v siloviti protiofenzivi ponovno zavzeli zahodno polovico te avtonomne republike v sklopu Gruzije.

Abhasko oborožene sile, ki so jih podpirali borci iz severnokavkaskih ruskih republik, zlasti sorodni Kabardi in Cerkezi, so prodrle

do reke Gumista, ki je pozneje postala naravna frontna črta med sprtnimi stranmi in se nahaja zahodno od glavnega mesta Suhumija. Hkrati pa je Abhazom uspelo na vzhodnem delu ozemlja, ki ga nadzorujejo Gruzinci, »osvoboditi« del ozemlja v pokrajini Ocamciria in naselje Tkvarceli na severu.

Spopade se podziga oster spor med Tbilisijem in Moskvijo, saj Gruzija obtožuje Rusijo, da sodeluje na strani separatistov. Rusija, ki vzdrži več oboroženih enot v tej avtonomni republiki, pa prav tako trjuje, da bo odgovorila z ognjem vsakik, ko bodo napadeni njeni vojaiki. Ta spor se je v celoti

razmahnil konec leta 1992, ko je Moskva obtožila Gruzijo, da je sestrelila vojaški helikopter, ki je iz obleganega Tkvarcelija prevahal civilno prebivalstvo. Znova se je spor zaostрил v zadnjih dneh, ko so vojaska letala suhoj-25 bombardirala gruzinske položaje. Gruzinci menijo, da gre za napad ruske vojske, Moskva pa je to zanikala. Ruski obrambni minister Gracov je celo zatrdil, da imajo Gruzinci 7 lovskih bombnikov suhoj-25 z oznakami ruskega letalstva in da se name-noma neučinkovito bombardirali lastne položaje, da bi zvalili krivdo za vojske neuspehe na rusko armado.

SVET / REVŠČINA IN LAKOTA

Petina človeštva na robu preživetja

Razmere se bodo v prihodnjih letih še poslabšale, posebno še v Afriki in Južni Ameriki

LONDON - Včeraj je britanska človekoljubna organizacija objavila podatke, da petina svetovnega prebivalstva živi v skrajni revščini in da se bo predvidoma do leta 2000 število revežev povzpelo na milijardo in pol, pri čemer bo najhujše breme prizadelo ženske in otroke. Skupina Actionaid v svojem poročilu o razvoju revščine v svetu slika temacno podbo narascajočega »globalnega družbenega podzreda« ljudi v najrevnejših območjih sveta, ki se le s težavo preziljavajo, so skrajno dovzetni za vsakovrstne bolezni in umirajo mladi.

Poročilo pravi, da od trenutnih 5,5 milijarde prebivalcev na svetu 1,1 milijarda živi v »popolni revščini«, ki je po definiciji svetovne banke pri zaslužku 420 dolarjev ali manj na leto. Problem je zlasti pereč v Latinski Ameriki in v Afriki, kjer so zadnjih 20 let dohodki strmoglavno padali.

Kot kažejo sedanja gospodarska gibanja, utegne do konca stoletja pasti v revščino najmanj 1,5 milijarde ljudi, če ne bo prislo do »mecnega globalnega napora«, da se pomoč usmeri v osnovne potrebe, kot so zagotovitev hrane, spodbujanje gospodarstev držav v razvoju in lajsanje bremena dolgov tretjega

sveta, poroca omenjena človekoljubna organizacija. Po vsej verjetnosti pa bo revščina še veliko huje prizadela Afriko, ki jo ze unicejuje lakota, državljanska vojna in padec cen nepremicnin.

Kot so ugotovili, ima Afrika južno od Sahare skrajno temacne obete, saj bo po pričakovanju število revnih s 184 milijonov naraslo na 304 milijone, kar pa človekoljubne organizacije ocenjujejo kot optimistična predvidevanja gospodarske rasti.

Poročilo nadalje ugotavlja, da je bil v zadnjih dveh desetletjih dosežen precejšen napredek pri zboljšanju življenjskega standarda za tisoce ljudi, vendar je prepred med svetom bogatih in svetom revnih cedalje večji. »Ce se takoj ne lotimo akcije za premostitev tega prepada, bodo milijoni

ni, ki životarijo v skrajni revščini, se naprej padali skozi mrežo v prepad.«

Ce se bodo nadaljevala sedanja gibanja, bo padlo breme revščine na »tiste, so ga najmanj sposobni nositi - ženske, otroke, etnične manjšine, bolehe, invalidne in brezdomce«, pravi poročilo in ugotavlja, da se je število žensk, ki živijo v popolni revščini, v zadnjih dveh desetletjih skoraj podvojilo.

Actionaid je četrti največja britanska človekoljubna organizacija. Ustanovljena je bila pred 21 leti. Lani je prejela stiri milijone funtov (5,8 milijonov dolarjev) od uprave za razvoj tezmorskih dežel, ki je gencija britanske vlade, prek katere se dodeljuje državna pomoč, saj organizacija deluje med revnimi sloji v 19 državah. (Reuter)

PISMO IZ ŠVICE

Končno ženska v švicarski vladi ali volk sit in koza cela

ZVONE PETEK/ZÜRICH

ministri si namreč med seboj razdelijo sedem sororjev in Felberjev stolček v zunanjem ministristvu, ki so ga desetletja držali »Francozi«, sta si vroče zazelela oba partijska kolega.

Za zaprtimi vrati vladnega kabineta je prislo do vročega spopada, v

katerem je krajso potegnili veliki zagovornik in poznavalec evropskega gospodarskega prostora Arnold Koller, ki mu je tako se naprej ostalo ministristvo za zakonodajo in policijo, medtem ko je veliki mlacnez v evropski politiki Flavio Cotti vplivno in (finan-

cno) pomembno socialno ministristvo prepustil novinki v vladi in tako oslabil pozicijo desnih strank v vladi. Vlogo je zickla na tehtnici je odigral edini predstavnik Švicarske ljudske stranke (SVP) in sedanjji predsednik Adolf Ogi, ki se je na veliko jezo libe-

ralcev (Delamuraz, Villiger) pridružil socialistoma Dreifussovi in Stichu ter Cottiju odprl vrata na mednarodni parket.

Toda vladne zdrahe so že skoraj lanski sneg, saj so politične debate nasle novo kost za glodanje: ta se imenuje F/A-18, nadzvočni lovec, ki si ga vroce želi vojaški minister Villiger. Vendar se Svicarji, ki bodo tudi o milijardnem nakupu odločali na referendumu, zadnje case ne navdušujejo prevec nad hitrimi in dragimi ptici, zdaj pa z Dreifussovo celo v vladi sedi nasprotnica oboroževanja. Kako bodo odločali na voliscih, pa je povsem negotovo. Vsakršne napovedi so zelo tvegane. Spomnimo se samo referendumu o evropskem gospodarskem prostoru ali pa zadnjega ljudskega glasovanja o zvisanju cene goriva.

Verjetno je na svetu malo narodov, ki bi podprli vladni predlog za povišanje cene goriva, in to kar za 25 odstotkov. Pa se je vendarle zgodilo, ceprav prideta na tri prebivalce dva avtomobila. Samomorilska odločitev, kajne? Priznati pa je treba, da je na svetu tudi sila malo držav, ki bi državljane vprašale, ali se strinjajo s podrazitvijo ali ne. Verjetno bo v teh pogledih Svica postala normalna država sele takrat, ko bodo volilno pravico dobili tudi tujci, ki jih je za 20 odstotkov. Ce bi jo imeli, bi bila Svica ze v Evropi, bencin pa se vedno po 0,95 švicarskega franka liter.

PETEK - Drzave ponavadi iscejo prepire v sosescini takrat, kadar pred domaco javnostjo potrebujejo izgovor zaradi notranjih konfliktov. Italija, ki se du-si v korupciji in se ji do temeljev majo politični sistem, si je zato izmislila svoje »vzhodno vprašanje«.

Rimsko zunanje ministristvo je zagrozilo, da bo preprečilo vstop Slovenije (in Hrvaske) v Svet Evrope, se zdaj ogorčeno »resili vprašanja lastnine« povojnih italijanskih beguncev. Slovenska stran trdi, da so premoženje beguncev resili z osimskimi sporazumi. Slovenija plačuje obroke od dogovorjenih 110 milijonov dolarjev, s katerimi so vprašanje nekdanje italijanske lastnine sporazumno prenesli na vlado v Rimu. Toda casi se spreminjajo. Italija je presodila, da sta Slovenija in Hrvaska po razpadu Jugoslavije dovolj sibi, da lahko izsiljuje kljub veljavnim pogodbam.

CETREK - Ali najnovše italijansko delovanje dokazuje, da se balkanski sindrom seli proti Zahodu? Tudi Milosević je pred petimi leti začel s »pravicami« zgodovinskih teznjami srbskega naroda. Ko bo sobotna Republika v kioskih, pa bo

Teden pod povečevalom

BARBARA KRAMZAR

morda oblegana Srebrenica ze zgodovina - in klanje, ce sodimo po dobro znanih srbskih vojaških navadah v Bosni in Hercegovini. Tudi takšne protestne akcije, za kakršno se je s prihodom v oblegano Srebrenico odločil poveljnik Unproforja za BiH Philippe Morillon, so ob srbskih strahotah samo medijski dogodki. Svetu je vseeno, kaj se dogaja v Bosni.

SREDA - Nikogar tudi ne zanima, kaj se dogaja v Rusiji, dokler so konflikti to velja tudi za Balkan - omejeni in vsaj kratkoročno ne ogrozajo zahodne blaginje in miru. V Abhaziji, ki je avgusta 1992 razglasila neodvisnost od Gruzije, se zdaj ogorčeno spopadajo Gruzinci in Rusi, saj je Moskva podprla republiko, ki hoče samostojnost. Stotine mrtvih, sestreljena letala in praktično zasedena prestolnica Abhazije, vse to govori o resnem meddržavnem spopadu na območju nekdanje Sovjetske zveze.

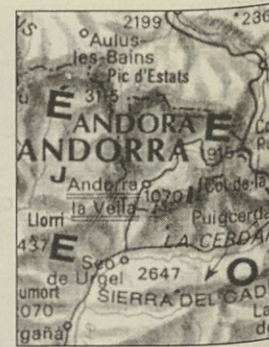
TOREK - Potem ko so vrtočglavi stroški in politični zapleti zaradi vzhodnih pokrajin ze grozili s padcem vlade in s pravo vojno med sindikati in deloda-

jalci, se je Nemčiji končno posrečilo doseči politični kompromis o cimprednji obnovi vzhodnih delov države. Novi koncept v bistvu priznava, da so se združile od vsega začetka lotili popolnoma narobe in da stotimilijardne gore denarja ne morejo prenoviti gospodarstva in spremeniti ljudi. Nemci bodo zdaj placevali višje davke, toda vlada obljublja, da jo je trenutek resnice izučil in da po novem vzhodnim Nemcem ne bo več obljubljal raja na zemlji, zahodnim pa ne bo več lagala o neznosni lahкости združiti-

PONEDELJEK - Hrvasko vodstvo je napovedalo vojno Dalmaciji: potem ko so mimogrede pospravili se zadnji kolikor toliko objektivno hrvaski casopis, Slobodno Dalmacijo, so iz Zagreba pokrajini, ki je ze zdaj cele dneve brez

električne energije, zagrozili se s popolno redukcijo. Poznavalci trdijo, da skuša predsednik Tudman Dalmatince tako prisiliti h gradnji jedrskih elektrarn, hkrati pa se politično zlomiti pokrajino, ki se njegovemu centralizmu poleg Istre najbolj upira.

NEDELJA - Nekateri državci se sele konec dvajsetega stoletja odločajo za obracun s fevdalizmom. Andorra, ena najmanjših držav v Evropi, je na referendumu odločila, da bo sta dosedanja kneza - francoski predsednik in skof iz Urquella - samo se castna vladarja. Prvic v svoji zgodovini bodo prebivalci enklave med Francijo in Spanijo v Pirenejskih samih odločali o davkih in podobnih zakonskih neprijetnostih. Andorci bodo z veseljem poprijeli za delo, saj upajo, da bodo postali drugi Liechtensteini, ki slovi kot evropski bančni raj. Zato se je za neodvisnost odločilo 74 odstotkov od 9123 andorskih volilcev!

SOBOTA - Na dan prihajajo prve številke o razsežnosti podkupniških afer, ki pretresajo sosednjo Italijo: finančnik Mario Casaccia je novinarjem predstavil svoje izracune, po katerih so podkupnine Italijo stale 300 tisoč milijard lir, kar je kar petina celotnega javnega dolga države. Te številke, ki povrh vsega najbrz niso popolne, dokazujejo, da mafija ni bila nikoli samo turistična zanimivost sicilskih vasic, ampak je s svojimi metodami prepletla vso italijansko družbo.

Švicarska idila

ROMUNIJA-MADŽARSKA / MANJŠINA

Ilescu obtožuje Madžare separatizma

Madžarski zunanji minister Jesenski meni, da morata državi premagati predsodke

BUDIMPESTA - Romunski predsednik Ion Ilescu je v intervjuju za madžarski dnevnik Magyar Nemzet izjavil, da Romunija izpolnjuje najvišje evropske kriterije o zaščiti narodnih manjšin. To je utemeljil z dejstvom, da so vse narodne manjšine, ki živijo v Romuniji zastopane v parlamentu, kar celo v večini držav Evropske skupnosti ni pravilo. "Tege demokratičnega nacela ne izpolnjuje tudi večina romunskih sosed, celo tiste ne, ki hočejo stalno Romuniji o tem dati potrdilo", je povedal Ilescu, in pri tem očitno namigoval na sosednjega Madžarsko. Ilescu je tudi označil Madžarsko demokratično zvezo Romunije, stranko, ki predstavlja 1,6 milijona transilvanskih Madžarov kot separatistično in irendentistično organizacijo. MDZR je na srečanju s predsednikom Ilescujem januarja letos zahtevala večjo stopnjo lokalne samouprave v Transilvaniji, kar pa je Ilescu kategorično zavrnil. Romunski predsednik meni, da so zahteve MDZR nerealne in navedenja, saj vodijo v separatizem in dezintegracijo romunske države, in to ravno v obdobju, ko se celotna Evropa združuje. Ilescu je mnenja, da določeni krogi na Madžarskem se vedno kažejo apetite za romunski Transilvaniji, ki je bila do konca 1. svetovne

vojne v okviru dežel madžarske krone Svetega Stefana. Zato veliko Romunov se vedno ne zaupa svojim madžarskim sosedom, to pa nedvomno negativno vpliva na splošno evropsko varnost in sodelovanje.

Včeraj se je madžarski zunanji minister Geza Jesenski sestal s svojim romunskim kolegom Teodorjem Melanescujem. Tiskovni predstavnik madžarskega zunanje ministrstva je povedal, da sta se ministra pogovarjala predvsem o neresenih vprašanjih, ki obremenjujejo odnose med državama. Pri tem sta se posebno pozornost namenila položaju madžarske manjšine v Romuniji. Jesenski je ob tem izjavil, da je ureditev položaja madžarske manjšine predpogoj za normalizacijo odnosov med državama. Madžarski zunanji minister meni, da bi si

morali Madžari in Romuni skupno prizadevati, da bi odpravili breme sovratva in nezaupanja v medsebojnih odnosih, kar je predvsem naloga politikov obeh držav. Geza Jesenski pa ni hotel komentirati zgoraj navedene izjave romunskega predsednika Ilescuja. Romunski parlament pa je medtem glasoval o zaupnici vladi premierja Nicolaja Vacariouja. Manjšinska levicarska vlada je po zadnjih podatkih dobila 260 od 452 glasov in tako dobila zaupnico za nadaljnje delo. Glasovanje je zahtevala desničarsko-sredinska opozicija, potem ko je ministrski predstavnik v parlamentu predstavil štiriletni nacrt gospodarskih reform. Opozicija mu očita predvsem počasen potek privatizacije državne lastnine, kar bo potisnilo državo v se hujšo gospodarsko in socialno krizo. (Reuter)

ZR JUGOSLAVIJA / ODLIV MOŽGANOV

»Izgubil sem prav vse, tudi svoje sanje«

V zadnjih dveh letih se je izselilo 200.000 Jugoslovanov

PAUL HOLMES/REUTER

»Na splošno gre za prisilce z izobrazbo.«

Uradne statistike o izseljevanju ni na voljo, opozicijski viri pa pravijo, da se je od sreda leta 1991 izselilo med 120.000 in 200.000 Jugoslovanov. Diplomati in jugoslovanski izvedenci trdijo, da je imela večina tistih, ki so odšli, univerzitetno izobrazbo. Gospodarstvo Jugoslavije, države, ki se je skrčila na republiko Srbijo in njeno majhno in zaostalo zavaznico Crno goro, rusi hiperinflacija in boleča brezposelnost. Toda izvedenci trdijo, da igrata prav tako močno vlogo pri tem odlivu možganov učinek sankcij, ki so jih lansko leto ZN uvedli proti Jugoslaviji, in pa pesimizem za prihodnost pod nacionalističnimi voditelji.

»Ko se pretrga stik s svetovno znanstveno skupnostjo, se poveča pritisk na izseljevanje,« pravi profesor Vlastimir Matejić, minister za znanost in tehnologijo v nekdanji kratkotrajni vladi strmo glavljenega predsednika Milana Panića. Kot pravi Matejić, je od 5.000 jugoslovanskih raziskovalcev na področju naravoslovnih ved in tehnologije v letu 1992 odšlo 1.000 strokovnjakov, predvide-

va pa, da bi se letos številu utegnili podvojiti. Ocenil je, da znasa potencialna gospodarska izguba za Jugoslavijo, ki jo bo povzročil samo lanskoletni odliv možganov, 30 milijard dolarjev v bruto nacionalnem proizvodu naslednjih 20 let. Ocenil je tudi, da bo prislo do bistvene škode v politični strukturi jugoslovanske družbe. »Demokracije družbe ni mogoče ustvariti brez visoko izobraženih ljudi,« pravi Matejić. »Vsi izobraženci, ki so odšli, so odšli iz dežele del demokracije potenciala.« Matejić je direktor instituta Mihajlo Pupin v Beogradu, vodilne jugoslovanske raziskovalne ustanove za tehnologijo informatike, kjer je odliv možganov že povzročil razdrilne učinke. Od 360 stalno zaposlenih raziskovalcev jih je lansko leto odšlo na tuje 72, večina med njimi v najbolj ustvarjalnih letih poklicne kariere. Na njihovo mesto je prislo samo 26 novih, in to z veliko manj raziskovalnimi izkušnjami.

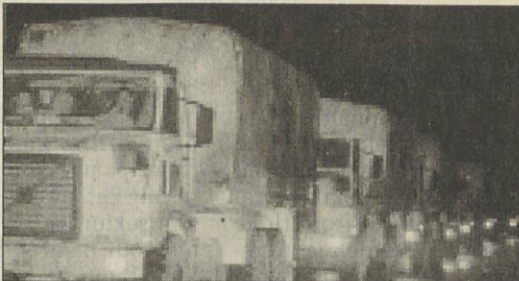
Predsednik vlade Radolje Kostić pravi, da je izguba, ki jo Jugoslavija doživlja, veliko večja od finančne nalozbe v izobraževanje nadarjenih ljudi, ki zdaj obračajo hrbet

svoji domovini. »Do neke mere razumem tisoče mladih strokovnjakov, ki si iščejo prostor pod soncem, ki jim ga Zvezna republika Jugoslavija ne more ponuditi,« pravi Kostić. Toda Matejić in drugi strokovnjaki pravijo, da se izseljenci, ki zapustijo vse in začenejo življenje znova, verjetno ne bodo nikoli vrnili, saj bodo na tujem pogladi korenine. Ugotavljajo tudi, da se razpon tega eksodus siri in zajema izobražence v poznih 30. in zgodnjih 40. letih ter mladino, ki ima šele srednjo izobrazbo, pa se ji že mudi oditi.

Pred kanadsko ambasado je pred kratkim fizik, star kakih štirideset let, govoril najbrž v imenu mnogih, ko je razlagal zapleteno mešanico razlogov, ki motivirajo njegovo željo, da bi s soprogo in otrokom zapustil deželo. »Zdaj nimam več česa izgubiti, ker sem zgubil že vse svoje sanje,« pravi znanstvenik, ki ni hotel povedati svojega imena iz strahu, da ne bi njegovi kolegi izvedeli, da se pripravlja oditi. »Imam službo, a nemogoče je delati, saj nimam tuje literature, ne moremo objavljati, ne moremo potovati. Vedno sem se počutil Jugoslovana, a izgubil sem svojo deželo. To ni več Jugoslavija, to je amputirana Jugoslavija.«

Romunija za pomoč na Donavi

BUKARESTA - Romunija je od Združenih narodov zahtevala pomoč pri razreševanju razmer na Donavi. Gre za nadzor spoštovanja mednarodnih ukrepov proti ZR Jugoslaviji. Romunija namreč ne ve več, kako ravnati ob vse številnejših zaporah in kršenjih, ki jih izvajajo srbske ladje na tej reki. ZR Jugoslavija je prepričana, da Romunija nima pravice ustavljati ali pregledovati njenih ladij in zahteva odpravo prepovedi za plovbo. Romunski zunanji minister je zato od Varnostnega sveta ZN zahteval natančna navodila, kako ravnati v primerih, ko jugoslovanske ladje hočejo prečkati romunsko mejo pri železnih vratih na Donavi. (Reuter)

Wörner v Albaniji

TIRANA - Generalni sekretar zveze Nato Wörner je med obiskom v Albaniji to državo pozval, naj se vključi v prizadevanja za preprečevanje sirjenja vojne na Balkanu, in to tako, da se se naprej vzdrži ukrepanja ceprav so Albanci na Kosovu pod vse večjim srbskim pritiskom. Wörner je prvi visoki predstavnik zveze Nato, ki je obiskal to nekdanjo socialistično državo, govoril pa je tudi v albanskem parlamentu. (Reuter)

Francozi v Makedoniji

PARIZ - Francija bo v Skopje poslala skupino svojih diplomatov, ki naj bi skušali razrešiti spor med Makedonijo in Grčijo v zvezi z mednarodnim priznanjem Makedonije. Tiskovni predstavnik francoskega zunanjega ministra Mauricea Gourdault-Montagne je ob tem poudaril, da ta poteza ne pomeni spremembe francoskega stališa do tega vprašanja, zeli le pomagati pri zglatitvi nesoglasij med omenjenima državama. (Reuter)

HDZ in SKD gradita ozračje zaupanja

ZAGREB - Med zadnjim srečanjem predstavnikov HDZ in SKD v Ljubljani so bili v ospredju pogovorov slovensko-hrvaški odnosi, dogovorili pa smo se tudi za več konkretnih akcij, je na novinarski konferenci povedal član Izvršnega odbora HDZ Anton Kovacev. Poudaril je, da naj bi s takšnimi medstrankarskimi srečanji ustvarili ozračje zaupanja med državama, saj ti stranki imata v rokah pomembne ministrske resorje. (G. G.)

HRVAŠKA - ITALIJA

V Zagrebu se ne razburjajo

Hrvaški premier Šarinić o italijanskem »sporočilu za tisk«

GORDANA GOJAK / ZAGREB

ZAGREB - »Hrvaška ima do osimskih sporazumov drugačen pristop kot Slovenija,« je izjavil predsednik hrvaške vlade Hrvoje Šarinić ob vprašanju o vracilu premoženja italijanskim optantom v Istri. Kot je dejal, je Hrvaska zahtevala verifikacijo osimskih sporazumov v »pake-tu«, sele potem pa naj bi sli na njihovo izboljšanje, če bi se pojavile takšne zahteve na obeh straneh.

Sarinić pravi, da Hrvaska pričakuje od Italije odgovor na hrvaško stališče in se bodo o tem verjetno tudi pogovorili, ko bo čez mesec ali dva italijanska delegacija prisla v Zagreb.

Ta Sarinićeva izjava, ki so jo novinarji ministru kar izsilili, je edi-

na uradna reakcija na Hrvaskem na zahtevo Italije o vrnitvi zaseznega in nacionalizirane premoženja Italijanom. Neuradno se to pojasnjuje s tem, da Hrvaska se ni dobila od Italije nikakršne uradne note o tem.

V nasprotju s predstavnikom uradne državne politike Hrvaske pa je zastopnik italijanske manjšine v hrvaškem parlamentu Furio Radin takoj komentiral najnovejši italijanski pritisk na Hrvasko in Slovenijo v zvezi z vrnitvijo premoženja.

Dejal je, da je napake iz preteklosti treba popraviti in vprašanje premoženja urediti tako, da bodo zadovoljne vse tri države, Hrvaska, Slovenija in Italija.

Po njegovem mnenju je treba dobro preučiti vse možne modalitete, jih vse dati na mizo poosimskih sporazumov in se sele nato lotiti dvostranskih resitev, kar pa mora vključevati tudi celovito ureditev varstva Italijanov v Istri.

Sicer pa je, kot pravi Radin, v interesu italijanske manjšine, da Hrvaska in Slovenija cimprej vstopita v vsa evropska združenja, vstopnica pa je tudi resitev vseh težav, ki mucijo italijansko manjšino v Sloveniji in na Hrvaskem, ki pa so po mnenju poslanca Radina resljive.

Šarinić (Foto: M. Vesović)

HRVAŠKA / ZAHODNA SLAVONIJA

Osijek - mesto na koncu sveta

Možje na meji Hrvaške s SAO Krajino se smejejo, saj se jim zdi zabavno, da lahko zbijajo šale z nasprotniki, s katerimi še niso poravnali vseh računov - Pregnanci se pritožujejo zaradi počasnega reševanja njihovih težav

MILOŠ EKAR,

opozorilni napis: vojna izdaja. Tako bodo naslavljal list, vse dokler ne bodo dobili nazaj vseh zasedenih ozemelj, pravijo odločno.

Seveda sem si moral ogledati, kako poteka življenje na prvi obrambni crti mesta, na krajih, kjer

se hrvaske in srbske straže lahko gledajo s prostim očesom. Kolegi so mi uredili formalnosti pri lokalnih vojaških oblasteh, med potjo smo dobili še dodatno spremstvo in se tako odpeljali v Ivanovac, pri mestno naselje, katerega zadnje hiše, nanizane ob osrednji vaski cesti, označujejo mesto med območje-ma. Sto metrov nize je precej dobro »zdelana« transformatorska postaja nekdanj mednarodnega visokoparnostnega daljnovidca, zdaj postaja »obmejni straz« srbske Krajine. »Bog, dečki,« se pozdravimo s hrvaškimi vojaki, ki se zaslonjeni s kovinskimi omarami zdolgočasno grejejo na pomladanskem soncu. Ko zvedo, kdo in kaj smo, nas povabijo v prvo nadstropje razrusene hiše, odkoder se s prostim očesom vidijo srbski položaji. Na zgradbi transformatorske postaje vihra srbska zastava in s prostim očesom se vidi napis v cirilici SRBIJA. Pogled skozi daljnogled pod omenjeno tablo pokaze se manjšo, na kateri je ročno izpisano: SAO Krajina. Se malo premaknem daljnogled in za stopniščno ograjo vidim nekoga, ki prav tako skozi daljnogled opazuje nas. Seveda, hrvaški strazarji so s svojimi klici zbudili njegovo pozornost. Medtem ko se vzpenjava po stopnicah, nekdo zakrici strazi na drugi strani: »Ej, pokazite se, vas bomo fotografirali.« Smeh. Može in fantje se smejejo, zdi se jim zabavno, da lahko zbijajo šale z nasprotniki, s katerimi se niso poravnali vseh računov. Nekoliko stran od sr-

bskih položajev so beli zabojniki plavih celad. »Kakšne stike imate z nasprotno stranjo,« smo radovedni, »ali kdaj pridejo k vam?« »Seveda pridejo,« se smejejo hrvaški domobranci - to je nekaj podobnega, kot je bila v predvojni Jugoslaviji teritorialna obramba - »seveda pridejo, pripeljejo se z nproforjevci, včasih pridejo po cigarete, pijačo.« Meni ni bilo prav nič do šale: misel, da bi me nekdo z nasprotni strani lahko opazoval skozi daljnogled ostro-strelske puške, se mi ni zdela prav nič zabavna. A tega jim seveda nisem mogel priznati. »Pa nije to ništa,« bi veselo odmahnil z roko, »saj je mirno, moral si bit tu, kad je gručalo.« Eksplozijam vseh vrst granat oni pravijo, da je »gručalo«, in res je moralo hudo »gručati«.

To se vasi, ki je imela pred vojno blizu 1600 prebivalcev, se danes hudo pozna, ceprav so se domaćini začeli vracati na svoje domove že pred pol leta. »Tu je bila moja hiša,« nam brez sovratva v glasu pokaze Marko Dizdār, Bosanec, ki se je sem preselil pred dobrimi dvajsetimi leti, si tu našel službo, zeno in si ustvaril dom. Od hiše je ostala le številka. Zdaj stanuje v Osijeku in domov - se ruševinam, ki so bile nekdanj njegov dom, sploh se lahko tako recemo - se vrača, da bi obdelal sado-vnjak okrog hiše. »Konzerv imam že čez glavo,« pravi, kot da bi se opravičeval, ker se je navelical begun-skega življenja, »veste, jaz nisem rojen za življenje na asfaltu. Tu smo imeli vse,

večino hrane smo si sami pridelali.«

Zvonimir Ranko in Branko Perhat sta sosed. Njuni hiši stojita poleg ostankov vaskе cerkve in zato sta bili morda nekoliko bolj zavarovani pred topovskiimi izstrelki, po drugi strani pa sta morda prav zaradi bližine cerkve, ki so jih Srbi ciljali s posebej velikim veseljem, saj ni vasi v Slavoniji, ki so jo napadli in bi se imela celo cerkev, dobili več zadetkov kot kakšna druga hiša. V vasi sta se vrnila med prvimi, že pred osmimi meseci. Zdaj je prislo nazaj že blizu sedemdeset odstotkov prebivalcev. Vrnili se niso le starejši, ki nimajo niti denarja niti moči, da bi obnovljali, kar je bilo porušeno, ali tistih nekaj srbskih družin, ki so pobegnile na drugo stran.

Morda so Ivanovci med vsemi zalostnimi zgodbami hrvaske »domovinske vojne«, kot se to uradno imenuje, se celo eden srečnej-sih primerov. Včeraj je združenje pregnancev Hrvaske v Osijeku organiziralo prvo konferenco, ki se je je poleg predstavnikov vseh mednarodnih organizacij v mestu (Unprofor, UNHCR, opazovalci ES itd.) udeležil tudi podpredsednik hrvaske vlade Mate Granić in drugi predstavniki hrvaških oblasti. Pregnanci - Hrvati strogo razlikujejo med pregnanci (to so Hrvati, ki so morali zaradi srbskih napadov zapustiti svoje domove), in begunci (to so ljudje, ki so iz istih razlogov pribežali iz BiH) - se pritožujejo predvsem zaradi počasnega reševanja njihovih težav. Se najbolj pa jih moti, da se vedno ni uresničeno določilo Vance-

Osnovega nacrtu o vračanju pregnancev na domove na zasedenih ozemljih, cesar seveda ne dovoli, Srbi, ker bi to praktično pomenilo izgubo ozemlja, ki jih zdaj zasedajo. Če bi se pregnanci lahko vrnili v vasi vzhodno od Osijeka, bi Srbi postali spet to, kar so bili že pred to vojno - namreč manjšina -, torej bi morali pristati na suvereno hrvaških oblasti. Tega pa si seveda ne želijo.

Poleg vseh težav, s katerimi se mora spopadati Hrvaska, saj je kar tretjina njene ozemlja se vedno zasedena, so begunci in pregnanci verjetno nemajhno breme državi. Po hrvaških ocenah je beguncev in pregnancev (»refugees« and displaced persons), za katere mora skrbeti država, približno 600.000, po ocenah predstavnikov Visoke komisariata ZN za begunce (UNHCR) pa se celo sto tisoč več. Samo na področju Osijeka, kamor predstavniki UNHCR pristevajo se naselja Valpovo, Donji Miholjac, Zupanjo in Vinkovce, je takih več kot 13.000. Doslej so bili nastanjeni po hotelih, študentskih domovih, celo v železnih vagonih itd., zdaj pa se na več mestih v državi pripravljajo zanje montazna naselja. V bližini Osijeka je Nemcija financirala postavitev takega naselja, v katero se bo kmalu vselilo tri tisoč hrvaških pregnancev, večinoma z zdaj zasedenih ozemelj. Seveda bi dosti raje kot v zasilne montazne hišice, pa naj bodo še tako dobro opremljene in idealne, odšli domov, pa tudi če jih tam čakajo samo ožgani zidovi ali pa niti to ne več. Da bi le bili na svojem.

Od hiše je ostala le hišna številka (Telefoto: Miloš Ekar)

SLOVENSKA NACIONALNA STRANKA

So izjave in »izjave«... SNS je Slovenska nova stranka - Stanič proti lažem

IVANKA MIHELČIC

LJUBLJANA - Pred današnjim kongresom Slovenske nacionalne stranke Zmaga Jelencica, ki bo v dvorcu Zemono nad Vipavo, so se nekoliko razbohotile tudi politične strasti. V četrtek je v urednosti slovenskih javnih občil priromalo obvestilo za javnost, ki ga je podpisal Peter Humar iz sektorja za informiranje Slovenske nacionalne stranke Marjana Stanica. V njem so zapisali, da se »zadnje case potika po Sloveniji neki Zmago Jelencic, ki se predstavlja kot predsednik Slovenske nacionalne stranke«. V obvestilu tudi piše, da Jelencic trdi, da je SNS porabila za predvolilno kampanjo 28 milijonov tolarjev, kar je menda čista laž, saj so ogromno naredili zastoj.

»Zadevo smo zeleti nekoliko sirse pojasniti, a podrobnejših podatkov takoj nismo uspeli dobiti. V obvestilu so zapisali številko telefona, ki ga je nekdo sicer vsakokrat dvignil, a takoj tudi odlozil, kar je botrovalo rahlemu sumu, da zadeva ni povsem »čista,« nam je včeraj potrdil v. d. predsednika stranke Marjan Stanič. Povedal je, da so številke v obvestilu za javnost sicer verodostojne in da resnično menijo, da

Jelencic zavaja vse, ko navaja tako visoko vsoto, ki naj bi jo bili porabili za predvolilno kampanjo. Ne ve pa niti, kdo je podpisani Peter Humar (njegov sektor za informiranje vodi namrec Ludvik Klavs), niti da bi se kdaj dogovorili, da gre obvestilo s tako vsebino sploh v javnost. »Osebnost sem pravi zalogaj, zato nikoli ne bi privolil, da v javno sporočilo zapisemo, da se po Sloveniji »potika neki« Zmago Jelencic,« je izjavil Stanič in dodal, da se zato ograjuje od takšnega pisanja. Trdno pa stoji za izjavo za javnost, ki so jo sestavili včeraj, podpisala pa sta jo z vodjo samostojne poslanske skupine Sam Lepam.

V tej izjavi so zapisali, da bo današnji kongres, ki ga organizira Jelencic, kongres SNS - Slovenske nove stranke, saj je Slovenska nacionalna stranka svoj izredni kongres imela že 13. februarja letos, ko so razrešili Jelencica. Opozarjajo tudi, da je SNS - Slovenska nova stranka zasebna lastnina družine Jelencic (»sin, mama, Polona«) in da je »edina prava Slovenska nacionalna stranka tista, ki ima do rednega kongresa v. d. predsednika Marjana Stanica, 12-člansko predsedstvo, svet stranke in nadzorno komisijo«.

Vztrajali bodo pri delitvi premoženja Zelenih

Zeleni - Ekološka socialna stranka predstavila svoj program

LJUBLJANA - Vodstvo novoustanovljene stranke Zeleni - Ekološka socialna stranka je po formalni razdružitvi z Zelenimi Slovenije (ZS) predstavilo nekatere programske točke. Kot je povedal njen (nedavno izvoljeni) predsednik dr. Peter Tancig, je stranka pri odcepitvi od ZS doživljala podobne razvojne travme kot slovenska država pri odcepitvi od Jugoslavije. Čeprav so odločitev o ustanovitvi nove stranke sprejeli dokaj hitro, menijo, da je njihov korak edina možna alternativa. Nova stranka, ki regionalno pokriva vso Slovenijo (pristopne izjave so že podpisali predsedniki lokalnih odborov ZS - mariborskega, goriskega, grosupeljskega, ljubljanskega, sevnjskega, belokranjskega, metliškega, crnomalskega, novomeskega, kamniškega in novogoriškega - in podpredsednik ZS iz Kranja), naj bi v nasprotju od prejšnje delovala bolj pragmatično, kar pomeni, da se je opredelila za resno strankarsko delovanje, ekološki realizem, jasnejšo politično umestitev, kot so jo imeli ZS in bolj popolni program. To so po besedah dr. Dusana Pluta tudi temeljni razlogi za odcepitev od ZS, kjer sta v zadnjem času delovali dve nasprotujoči si frakciji (Dusana Pluta in Vaneta Gosnika). Od-

cepitev in ustanovitev nove stranke kot enega od naslednikov ZS je, kot je dejal Plut, posledica normalnega procesa zorenja neke politične organizacije. Učnici so jo spori in različni pogledi na vsebinsko delovanje. Vec kot dveletno izčrpavanje članstva ZS zaradi političnih razhajanj, ki so po decembrskih volitvah popolnoma ohromila delovanje stranke (kljub doseženim formalnim kompromisom na kongresih v Ilirski Bistrici, Ptuj in Ljubljani), in vsebinske razlike v delovanju med gibanjem in stranko, niti niso mogli voditi drugam, razen k izključevanju članstva. To je metoda, ki je po mnenju dr. Dusana Pluta za preživetje. Glavni cilj nove stranke je, da bi politično delovala kot normalna parlamentarna stranka, in sicer v okviru ekološkega gibanja. To pomeni tudi povezovanje z drugimi ekološkimi strankami in morda tudi skupen politični nastop. Prav dejstvo, da ZS ni delovala kot prava politična stranka, ampak je bila potisnjena na pozicijo »ljubitelske in protestne« skrbi za okolje, je vzrok, da stranka tudi ekološko ni bila učinkovita. Zeleni - Ekološka socialna stranka je

BLAZKA KRAMAR

pod tem imenom že vpisana v register strank v občini Center. Vendar pa druga stran (»Gosnikova«) ne priznava formalne ustanovitve te stranke. Statut ZS namrec ne predivideva razdružitve, prav tako pa se ni prislo do sklica izredne skupščine te stranke, ki edina z dve-

tretjinsko večino njenih članov lahko odloča o razdružitvi, pridružitvi ali spremembi imena stranke. Peter Tancig in Dusan Plut si zavoljo tega nista prevec belila glav, saj so člani nove stranke po njunih besedah storili vse, da bi do sklica izredne skupščine prislo, a

zaman. Kljub takšnim nejasnostim nova stranka vztraja pri tem, da je eden od naslednikov ZS, kar pomeni, da bo skusala z legalno izvoljenim novim vodstvom ZS rešiti tudi probleme nasledstva (stare) stranke ZS. »Zakon je v vprašanih strankarskega nasledstva jasen: sredstva gredo tja, kjer so poslanci,« meni dr. Peter Tancig.

Novo vodstvo Zelenih - Ekološke socialne stranke (Foto: Ales Pavletic/TRIO)

Parlamentarna stranka brez poslancev?

V Zelenih Slovenije je po dolgi peripetiji prislo do dokončnega razdora. Skupina zelenih pod vodstvom dr. Dusana Pluta je namrec ustanovila novo stranko z imenom Zeleni - Ekološka socialna stranka. Podpredsednik Zelenih Slovenije Vane Gosnik je včeraj povedal, da razkola pravzaprav ni.

Vane Gosnik

»Dejstvo je, da je skupina članov okoli dr. Pluta vedno zahtevala jasno politično razpoznavnost stranke kot leve stranke,« je dejal Gosnik. Vecina v stranki vztraja pri izvornem vzroku nastanka Zelenih - varovanju okolja. »Nismo klasična politična stranka,« je poudaril Gosnik. »Seveda s tem ne zanikam, da se ne smemo opredeljevati tudi do drugih družbenih vprašanj,« je povedal Vane Gosnik. Na zahtevo dr. Pluta so leta 1990 izglasovali, da so levosredinska stranka. Vendar soglasja v stranki kljub temu se ni bilo.

Po zadnjih volitvah je »Plutova skupina« zahtevala sklic izredne seje skupščine stranke. Ko so spoznali, da jim pesajo moči, so začeli zavlačevati sklic seje sveta stranke, kjer naj bi glasovali o izredni seji skupščine. Ko pa so se 1. marca le sestali, do glasovanja ni prislo. »Dr. Plut je takrat celo izjavil, da ne vidi potrebe po sklicu izredne seje,« je povedal Gosnik.

Kakorkoli ze, usta-

novili so novo stranko. ne da bi izstopili iz stare. »O tem nas niso obvestili. To sem izvedel sele iz medijev,« pravi podpredsednik ZS. Zato bo Gosnik v sredo sklical sejo sveta stranke, kjer bodo v skladu s 27. členom statuta stranke kasno klasična politična funkcije, kar pomeni, da so dr. Plut, dr. Tancig in še nekateri drugi zapustili stranko, saj so vedno povzročali brezplodne napetosti,« pravi Gosnik. Po besedah Vaneta Gosnika je glede poslancev in imetja vse jasno. »Parlamentarna stranka smo mi,« je poudaril. »Sodelovali smo na volitvah, ljudje so volili za naš program in naše kandidate. Nova stranka pa na volitvah ni sodelovala. Tudi naši poslanci v parlamentu lahko zastopajo le nase stranko,« je povedal podpredsednik ZS in dodal, da njihovi poslanci lahko zapustijo stranko in nastopajo kot neodvisni, ne morejo pa zastopati interesov neke druge stranke. (B. H.)

MEDICINA / JUBILEJ

Penicilin nas zdravi že 40 let

Krka pripravila posvetovanje o do sedanjih izkušnjah z oспенom

KATARINA NOVAK

LJUBLJANA - Tudi po starih desetletjih je oспен se vedno eno od najpomembnejših zdravil v zdravljenju in preprečevanju infekcij z beta-hemolitičnim streptokokom. Kljub dolgoletni uporabi se odpornost streptokokov proti temu antibiotiku ni razvila, zato ga medicina se zdaj uspešno uporablja tako pri angini kot pri lymfski borelioz, ki jo prenaša klop.

O epidemiologiji streptokoknih infekcij, njihovem zdravljenju in preprečevanju in o lymfski borelioz, otrok in njenem zdravljenju so včeraj govorili na strokovnem posvetovanju, ki ga je ob jubileju odkritja prvega

oralnega penicilina v Ljubljani pripravila tovarna zdravil Krka, udeležilo pa se ga je okrog 80 zdravnikov iz vse Slovenije. Predavale so dr. Alenka Kraigher iz republiškega inštituta za varovanje zdravja in prof. dr. Marica Marolt-Gomiscek in prim. dr. Dušica Rigler-Pleterski s klinike za infekcijske bolezni in vrocinjska stanja, ki so predstavile praktične izkušnje z oспенom v sodobni kemoterapiji.

S proizvajalko ospena, avstrijsko tovarno Bioc-hemie, Krka sodeluje vec kot 20 let. Zdaj se odlocajo za skupna vlaganja v nove obrate in posle na tretjih tzcisih.

SLOVENSKI KRŠČANSKI DEMOKRATI

Predstavili delo minulega tedna in načrte za prihodnje

Dejavni na domačem in mednarodnem področju

ANTISA KORLIJAN

LJUBLJANA - Na včerajšnjem novinarski konferenci Slovenskih krščanskih demokratov sta glavni tajnik stranke Edvard Stanič in vodja poslanske skupine Ignac Polajnar predstavila delovanje stranke in njenih organov v minulem tednu in napovedala nekaj dejavnosti, ki jih se namerava izpeljati. Tako je bila v četrtek seja politične koordinacije SKD, na kateri so bila v ospredju predvsem kmečkova vprašanja. Zavzeli so se za dosledno uresničevanje dolocil, ki so jih v zvezi s kmečkim vprašanjem podpisale stranke vladne koalici-

je. Med srečanj, ki so jih imeli v minulem tednu, so izpostavili predvsem srečanje s predstavnikom Slovencev v Združenih državah Amerike Jožetom Bernikom in obisk člana venezuelske krščanske demokratske stranke Alberta Meyerja.

V zvezi z mednarodnimi odnosi je Stanič povedal, da so bili v stranki zelo presenečeni nad pismom, ki ga je slovenskim oblastem poslal italijanski zunanji minister Emilio Colombo.

Glede tega vprašanja se strinjajo z izjavo, ki jo je medijem dal zunanji minister Lojze Pe-

terle. V njej se zavzema za strpnost na eni in odločnost na drugi strani. O odnosih s Hrvasko je dejal, da je treba stike med državama obnoviti, odnose pa izboljšati. V ta namen so v stranki ustanovili tri komisije, ki bodo sodelovale predvsem s podobnimi organi hrvaske HDZ.

Vodja poslanske skupine krščanskih demokratov Ignac Polajnar je pojasnil nekatera dogajanja v parlamentu in razložil, zakaj je z vec poslanci te stranke glasoval proti predlogu Ludvika Toplaka, naj vlada v sodelovanju s SDK in drugimi organi

financnega nadzora pripravi podrobno poročilo o potezah, ki so Elan pripeljale v današnji položaj.

Svojo odločitev je utemeljeval s tem, da ima vlada natančno določene naloge, ki naj bi jih opravljala. Vladi torej ne gre kar naprej nalagati novih zadolžitvev. O predlogu sprememb zakona o plačah in pokojninah je dejal, da so se strinjali s predlogom Združenje liste in Socialdemokratske stranke in da bodo tudi v prihodnje podpirali usmeritve, ki bodo natančneje določale oziroma sankcionirale plače menedžerjev.

RTV SLOVENIJA / SEJA SVETA

Končno le sprejeli produkcijske plane

Ivanko Mulec-Ploj so po daljši razpravi imenovali za novo direktorico Radia Maribor

BOJANA HUMAR

LJUBLJANA - Nujno je treba izdelati kriterije, ki bodo določali nacionalnost programov, so povedali na včerajšnji seji sveta RTV. Viktor Blazic je dejal, da morajo biti ob sprejemanju novega zakona o zavodih skrajno previdni, saj po njegovem mnenju vlada hoče dobiti pod kontrolo nekatere zelo pomembne ustanove, zato je nevarno, da je dejal, da se bo s podobnim problemom soočila tudi RTV in bo treba braniti njeno avtonomijo. Vane Gosnik pa je opozoril, da je treba paziti, da ne bi zasli v komercializacijo programov. Vsi pa so bili mnenja, da je naprej potrebno izdelati kriterije, po katerih se bo določala nacionalnost programov.

Člani sveta RTV so tudi sprejeli radijske, televizijske, glasbene in založniške produkcijske programe. Vendar ni slo brez zapletov. Ko je Janez Lombergar, glavni urednik TV programov povedal, da nameravajo program za Slovence v Italiji razširiti za dve uri tedensko (ob sobotah in nedeljah), je Silvano Sau, predstavnik italijanske manjšine zahteval, da se je o tej razširitvi programa potrebno najprej dogovoriti. Janez Lombergar mu je nato pojasnil, da je o tem s koperskimi kolegi govoril že velikokrat, da je o tem spregovoril tudi javno in napisal v casopis, to pa si lahko preberejo tudi v njegovi programski shemi, ki jo je predlo-

venija do imenovanja novega.

V razpravi o programu racionalizacij pa so sklenili, da mora svet dobiti pregled nad uresničevanjem sklepa o namenski porazdelitvi denarja, ki so ga dobili s 30 odstotnim povisanim narocnin. Na koncu je Danijel Malensek se vprašal predsedujočega Rudija Seliga, kako komentira uslanjanja v javnosti, da bo svet RTV v sedanjih sestavi razresen se pred koncem svojega mandata. Seligo mu je odgovoril, da na sejah ne bodo govorili o uslanjanjih v javnosti. Govori se pač marsikaj, je se dodal.

Tokrat o nacionalnih programih (Foto: J. Suhadolnik/TRIO)

Slovesnost ob dnevu invalidov (Foto: J. Suhadolnik/TRIO)

POČASTITEV DNEVA INVALIDOV

Priznanja trinajstim inovatorjem s področja tehnično - rehabilitacijskih pripomočkov

ERIKA REPOVZ

LJUBLJANA - S podelitvijo nagrad in priznanj inovatorjem na področju usposabljanja, življenja in dela invalidov so včeraj na univerzitetnem zavodu za rehabilitacijo (Soca) v Ljubljani zaznamovali mednarodni dan invalidov. Direktor zavoda Franc Hocevar je dejal, da se bo večina inovacij pojavila na trgu kot tehnični pripomočki za najtežje skupine gibalno oviranih oseb, priznanja pa so dobili tudi inovatorji, ki so z izboljšavami pomagali predvsem pri premagovanju ovir v bi-

valnem in delovnem okolju. Predsednik odbora ustanoviteljev sklada za nagrajevanje inovacij Franc Dolenc je poudaril pomembnost razvoja tistih inovacij, ki invalidom omogočajo neposredno uporabnost izboljšave, prilagoditev tehničnega pripomočka za individualno uporabo in vseh tistih enostavnih, hitro uporabnih rešitev, ki ne zahtevajo veliko finančnih sredstev. Z nagradnimi skladi bi morali spodbujati

tudi inovativnost med strokovnimi delavci v razvojnih oddelkih v vzgojno-varstvenih zavodih, solah s prilagojenimi programi, delovno-varstvenih centrih in invalidskih podjetjih, in to z namenom, da bi strokovnjaki svoje znanje in izkušnje prenosili tudi v druga sorodna okolja.

Letošnje nagrade so prejeli inovatorji: Magda Krajnc in Borut Koprivnikar za projekt racionalnega opismenjevanja slepih in sla-

bovidnih, Marjan Klemencic in Rafael Zupancic za inovativnost na področju zaposlovanja najteže telesno prizadetih invalidov, Vladimir Markovic za nov pogonski sistem pri uporabi invalidskih vozičkov, Toni Rifelj za vozilo torimobil in skupina oblikovalcev za ortopedski stolec moor, izdelek invalidne mladine v Kamniku. Poleg nagrad je sklad podelil tudi štiri priznanja avtorjem Jožetu Laknerju, Borutu Prezlju, Francu Toriju in posmrtno Danijelu Voglu.

KOROŠKA / DELOVNI TRG

Podpora in kritika

86 milijonov z Dunaja

IVAN LUKAN

CELOVEC/DUNAJ - Koroška bo od tako imenovane milijarde za izboljšanje gospodarskih struktur v Avstriji dobila okoli 86 milijonov silingov. To je izjavil namestnik koroškega deželnega glavarja Peter Ambrozy po razgovoru, ki ga je sredi tedna imel z ministrom za socialne zadeve Josefom Hesounom. Kot je deželni politik povedal, bodo 23 milijonov silingov od skupne vsote uporabili za izobraževanje in usposabljanje delovnih kadrov, nadaljnjih 25 milijonov silingov pa bo socialno ministrstvo dalo na razpolago za modernizacijo podjetij. Hesoun je dalje izrazil svojo pripravljenost, da vloži ministrstvo pet milijonov silingov v novoustanovljen sklad za delo na Koroškem. Tudi za institucije za oskrbo otrok med delovnim časom je zvezna vlada zagotovila tri milijone, katerih bo prenakazala že v naslednjih mesecih. Preostalih 30 milijonov pa bo socialno ministrstvo namenilo za gospodarsko zanimiv projekt v občini Hüttenberg, ki je potrebna posebne strukturalne podpore.

Ambrozy je po vrnitvi

z Dunaja dejal, da so z zagotovitvijo socialnega ministrstva povezani pomembni socialni in gospodarski impulzi za deželo Koroško, ter da so taki anticiklični ukrepi nujni, predvsem v luči mednarodne gospodarske recesije, ki je dokaj močno zajela tudi Koroško. Brezposelnost je tu nadpovprečna, število oseb brez dela je meseca februarja letos dosegla rekordno znamko 26.000.

To dejstvo so Zeleni vzeli za povod za oster obracun z gospodarsko politiko na Koroškem v preteklih letih. Predsednik koroških Zelenih, Franz Marenits, je na včerajšnji tiskovni konferenci menil, da je bila politika zaposlovanja in naseljevanja podjetij na Koroškem napacna in brez inovacij, tako da dežela danes bolec obcuti negativne posledice take politike. Marenits se je tzoato zavzel za nov nacin gospodarske politike in se s tem v zvezi izrekel tudi za gospodarsko sodelovanje, ki bi mocneje zajelo tudi in predvsem sosednje regije kot sta Furlanija Julijska krajina in Slovenija.

CELOVEC / SLOVENCI

Pogovor, ki daje upanje v nov začetek

Udeleženci optimisti

IVAN LUKAN

CELOVEC - Na se-dezu Narodnega sveta koroških Slovencev so se na prvem od predvidenih starih pogovorih sestali predstavniki Narodnega sveta, Zveze slovenskih organizacij, Enotne liste in Delovne skupnosti slovenskih socialdemokratov, da bi nasli izhod iz globoke organizacijske krize, v katero sta zasle predvsem obe osrednji politični organizaciji koroških Slovencev. Na krog koordinacijskih sestankov sta se domenila predsednika NSKS in ZSO Matjez Grilc in M. Sturm v slovenski televizijski oddaji "Dober dan, Koroška".

Udeleženci sestanka, prvega je sklical NSKS, so po pogovoru menili, da je bilo vzdusje konstruktivno, glavna tema pa da je bilo zastopstvo slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem v javno-pravnih institucijah kot je to na primer koroški deželni zbor. Konkretnih rezultatov pa da zaenkrat ne bodo posredovali javnosti, ker ne želijo obremenitev nadaljnjih pogovorov.

Podpredsednik NSKS Marjan Pipp je prvi raz-

govor med političnim organizacijam koroških Slovencev ocenil za pozitiven in dejal, da je osebno prepričan, da bodo razgovori privedli do takega rezultata, katerega si pričakujejo pripadniki narodnostne skupnosti na podeželju.

Tudi predsednik ZSO Marjan Sturm je v prvem razgovoru videl "konstruktiven začetek, predsednik Delovne skupnosti "Avstrijske narodnosti v SPÖ" Tomaz Ogris pa je dejal, "da je to bil mogoče začetek za novo narodnostno politiko med koroškimi Slovenci". Za Enotno listo je predsednik Andrej Wakounig menil, da daje prvi krog upati, da se bo konkretno in stvarno razpravljalo naprej.

Delegacije starih političnih organizacij so sestavljali: M. Grilc, M. Pipp, F. Wedenig (za NSKS), M. Sturm, S. Wakounig, H. Weiss (za ZSO), A. Wakounig, R. Vouk, P. Waldhauser (za EL), T. Ogris in A. Blatnik (za DS slovenskih socialdemokratov). Drugi krog pogovorov med političnimi organizacijami koroških Slovencev bo 31. marca.

AVSTRIJA / AFERA NORICUM PRED SODIŠČEM

Peti dan pri iskanju resnice

Tudi Gratz se ima za nedolžnega

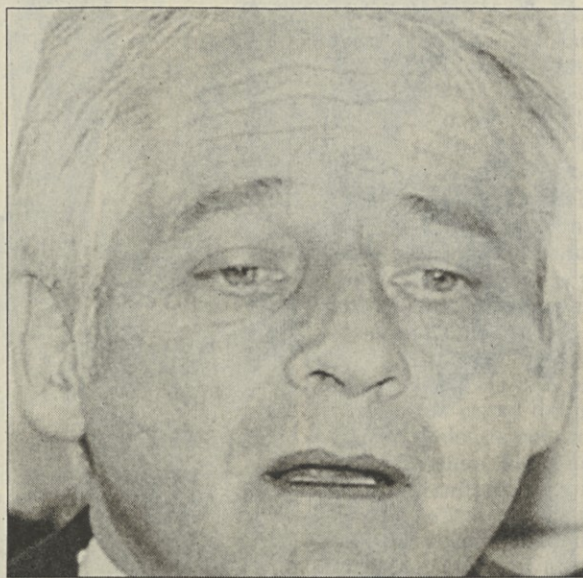
IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Prav tako kot bivši kancler Sinowatz, se je tudi bivši zunanji minister Leopold Gratz včeraj na petem dnevu sodne obravnave afeze Noricum izrekel za nedolžnega. Intervencijo Sinowatzovega branitelja Schuppicha, ces njegov mandat ne sme govoriti o državnih tajnostih, je sodišče dan poprej zavrnilo. Sinowatz se je v četrtek v poteku zasliševanja pred sodiščem med drugim skliceval na svoj natrpan termiski nacrt in na obveznosti, ki mu sploh niso dopuščale, da bi se v tej meri ukvarjal s prodajo orožja Iranu, oziroma s prikrivanjem te ilegalne transakcije, kot mu očitava državno tožilstvo. Skliceval pa se je tudi na umrlega predhodnika, bivšega kanclerja Bruna Kreiskega, ki mu je baje zatrjeval, da Libija res potrebuje Noricumove topove.

Nekdanji zunanji minister in poprejšnji dunajski zupan Leopold Gratz je včeraj začel svoj zagovor z enournim predavanjem o avstrijski nevtralnosti in problemih v zvezi z zakonom o vojnem materialu, ki vsebuje dosti nejasnih

formulacij. Nato je razlagal, kako se je 1985. leta na njegovi mizi znašel certifikat o Libiji kot koncnem odjemalcu posiljke orožja, o cigar pravilnosti minister ni podvomil. Zunanje ministrstvo tudi nima kompetence, da v tujini ali na licu mesta v Avstriji preverja pravilnost danih podatkov. Tudi na osnovi mednarodnega prava naj bi lahko zaupal dokumentu. Gratz je nadalje izjavil, da o državnih tajnostih pred sodiščem ne bo dajal izjav.

Sodnik je nato spraseval, kaj je takrat Gratz mislil o manipuliranem certrem teleksu - del dokumenta je bil odrezan - atenskega ambasadorja Amryja (le-ta je tedaj v diplomatskih depesah opozarjal na ilegalno kupcijo z Iranom). Gratz si tega ne more razlagati, domneva lahko le, "da je nekdo nekaj odrezal". Ali je vedel, da je teleks najprej bil pri notranjem ministru (le-ta to taji)? Gratz: »Krozenia razlicnih dokumentov nikoli nisem osebno preverjal.«

Nekdanji avstrijski zunanji minister Leopold Gratz

KOROŠKA / VOLILNA ZAKONODAJA

ZAL zahteva znižanje procentne ovire

V nasprotnem slučaju ljudska zahteva?

IVAN LUKAN

CELOVEC - Zelena alternativa na Koroškem v njeni borbi za volilno reformo, ki bi dala večje možnosti tudi manjšim skupinam oz. volilnim gibanjem, se ni obupala. S podporo zvezne stranke zahteva uvedbo 4-odstotne klavzule za vstop v koroški deželni zbor, saj bi taka ureditev odgovarjala tudi novemu volilnemu zakonu za avstrijski parlament.

Kot znano, je vstop v koroški deželni zbor manjšim strankam in volilnim gibanjem s trenutno zakonodajo popolnoma onemogočen, saj je dežela razdeljena na stiri volilna okrožja, cena za

dosego osnovnega mandata pa je okoli 10 odstotkov glasov. Ta volilna ureditev je tudi vzrok za to, da tudi slovenski narodnostni skupnosti v zadnjih petnajstih letih ni uspelo priti v koroški deželni zbor.

Zvezni poslovodja Zelenih Peter Altendorfer in deželni predsednik Franz Marenits sta za to na tiskovni konferenci zahtevali znižanje procentne ovire na stiri odstotkov in to ne na osnovi volilnih okrožij, marveč za drugi ugotovitveni postopek, ki zajame celotno deželo.

Altendorfer je s tem v zvezi izjavil, da so Zeleni

deželnemu glavarju Zernattu in tudi njegovemu namestniku Ambrozyju predali konkreten predlog za novelacijo volilnega zakona za deželnozborske volitve, ter da se da kakaj na odgovor. Za primer, da bosta oba politika zavzela odklonilno stališče, je zvezni poslovodja Zelenih napovedal politične akcije, na primer ljudsko zahtevo. Altendorfer dobesedno: "Demokraci- politična stopnja na Koroškem že dolgo ne več odgovarja sodobnim ureditvam v srednji Evropi, rekel bi celo, da se skoraj počutim v srednjem veku..."

AVSTRIJA / INFORMACIJSKA OFENZIVA

Skupno proti JE v Temelinu!

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Kako preprečiti gradnjo JE Temelin? - O potrebnem ukrepanju proti obmejnemu jedrskim elektrarnam so si enotni domači vsi politični tabori v Avstriji, o vprašanju pravilnega postopanja ne. Včeraj je s tem v zvezi avstrijsko vlado rahlo napadel vodja zelenih Peter Pilz, ki je dejal, da vlada v vprašanju jedrskih central vzhodni Evropi nastopa sicer s pravnimi stališči, vendar prevec neodločno. Konkretno naj bi Avstrija izstopila iz vseh oblik sofinanciranja tehnične adaptacije zastarelih in nevarnih

vzhodnih jedrskih elektrarn (v posebnem programu Euratom letos predvideva tozadnje investicije v višini 14 milijard silingov!). Hkrati naj bi bolj odločno nastopila proti Cehiji in drugim vzdrževalcem nevarnih jedrskih reaktorjev - ce ne drugega, pac pred mednarodnim sodiščem. Pilz prav tako kot drugi avstrijski politiki odklanja gospodarske sankcije.

Josef Cap, centralni sekretar avstrijskih socialdemokratov, je vladno branil pred očitki Pilza. Zanj so pritožbe pri sodišču prav tako neustrezno sredstvo

proti grednji JE Temelin kot izvajanje gospodarskega pritiska. Pridobiti je treba razum in srce ceskega prebivalstva, in to ne bo slo potom konfrontacij, poudarja Cap, ki s tem v zvezi izpostavlja argument o ekonomski smiselosti plinske namesto jedrske energije. Centralni sekretar je nato napovedal, da bo SPÖ sprožila informacijsko kampanjo v Cehiji in da bo oglašala tudi v ceskih medijih. Hkrati hoce pridobiti ceske socialdemokrate. To naj ne bi bilo nikakršno vmesavanje, marvec podpora gibanju proti jedrski energiji.

Obresti: Avstrija sledila ukrepu Nemčije

DUNAJ - Banke v Avstriji bodo obrestne mere tako na posolija kot tudi na hranilne vloge ze v prihodnjem tenu znižale. Avstrija je s tem sledila koraku Nemčije, ki je zacetka tedna znazal obrestne mere.

Diskontne obresti se bodo znižale od 7,5 na 7 odstotkov, lombardne obresti pa od 8,75 na 8,5 odstotka. Znižala se bo tudi osnovna obrestna mera, ki trenutno znaša 31/8 odstotka.

Konkretno sklepe bodo banke sprejele v teku prihodnjega tedna.

DUNAJ / PROMETNI MINISTRI

"Ne smemo postati hiša s prehodom"

DUNAJ - "Ne smemo postati hiša s prehodom za Evropo!" S temi besedami je avstrijski minister za prometne zveze Viktor Klima karakteriziral srecanje prometnih ministrov Slovaske, Ceske, Madzarske, Hrvaske in Slovenije sredi tega tedna v avstrijski prestolnici.

Ministri so se na sestanku dogovorili, da je treba prenesti velik del tranzitnega prometa s ceste na železnico, soglasali pa so tudi v tem, da je največji pro-

blem pri reševanju tega vprašanja financiranje infrastrukture za tako temeljito prestrukturiranje. Za to naj tu predvsem pomaga tudi Evropska banka za ponovno izgradnjo in razvoj s ustreznimi finančnimi sredstvi, politiki pa s primernimi sklepi v njihovih državah so menili ministri.

Glede cestne obvoznice Dunaja je avstrijski prometni minister Klima menil, da bi bila najboljša varianta prehod pod mestom.

Lovci-prestrelniki tipa "Draken" bodo opremljeni z raketami tipa zrak-zrak

AVSTRIJA / ZVEZNA VOJSKA

Rakete zrak-zrak za zastarelega »zmaja«

DUNAJ - Avstrijska zvezna vojska bo opremila svoje lovce-prestrelnike - gre za 24 zastarelih letal modela "Draken" švedskega proizvajalca Saab - z raketami tipe zrak-zrak.

Nove raketa ameriškega proizvajalca naj bi imele domet do pet kilometrov, uporabne pa naj bi bile tudi za naslednjo (prav ne najnovejšo) generacijo prestrelnikov tipa "Virgen", ki jih avstrijska vojska misli odkupiti švedski v nekaj letih. Po doslej znanih informacijah naj bi oborožitev av-

strijskih prestrelnikov stala okoli 250 milijonov silingov.

Učinkovitost obrambe domačega zračnega prostora je v avstrijski javnosti dokaj sporna: zagovorniki močne vojske zavešajo opozarjajo na veliko boljše opremljenost Švicarjev (okoli 200 lovcev), nasprotniki cestokrat opozarjajo na to, da ni bilo duha ne sluha ok kakem avstrijskem lovcu-prestrelniku, ko se je med vojno v Sloveniji nad Gradcem "obračal" Mig...

NOVICE

Globašani čez Veliko lužo

GLOBASNICA - Slovensko kulturno društvo v Globasnici obhaja letos svojo 90. obletnico. V ta namen društvo prireja vrsto prireditev, zgodovinskega pomena pa bo nastop mesanega pevskega zbora "Peca" in folklorne skupine pri rojajkih v Združenih državah Amerike od 28. julija do 12. avgusta. Ravno tako bo zbor "Peca" izdal svojo prvo kaseto. Višek praznovanja bo jubilejna prireditev dne 23. maja v Globasnici, na kateri bodo sodelovali tudi pevske skupine iz Slovenije, južne Tirolske in iz sosednjih občin.

Rekordna zimska sezona v Zgornji Zilji

KÖTTSCHACH-MAUTHEN. Zimska sezona 1992/93 je bila v Zgornji Zilji bila rekordna! V primerjavi s zimsko sezono 1991/92 se je število gostov oz. nočitev povisalo za kar 12 odstotkov. Skratka, velike investicije, tudi privatnikov, so se že v prvi zimi obrestovali. Poslovodja turistične zveze za Zgornjo Ziljo, Hannes Berger, je medtem že napovedal nove investicije na področju nadaljnje izboljšanja turistične infrastrukture.

Koroška vodi v statistiki nezgod na delovnem mestu

CELOVEC - Po sedaj objavljeni statistiki o številu delovnih nezgod v Avstriji je Koroška na prvem mestu. Leta 1992 se je na Koroškem ponesrečilo pri delu okoli 14.000 oseb, kar pa pomeni, da je število za dobrih 14 odstotkov nad avstrijskim povprečjem. Največ nesreč je bilo v gradbeništvu, kjer je bil vsak peti delavec žrtev delovne nezgode.

Stingl izvoljen za župana

GRADEC - Občinski svet mesta Gradec na avstrijskem Stajerskem je na svoji prvi seji po občinskih volitvah potrdil dosedanjega župana Alfreda Stingla v funkciji župana. Stingl je bil kandidat socialdemokratske stranke, ki je na volitvah v občinski odbor sicer doživela občuten poraz, toda kljub temu ostala najmočnejša frakcija v občinskem svetu. Za novega starega župana so poleg socialdemokratov še glasovali ljudska stranka in Alternativna lista Gradec, Haiderjevi svobodnjaki, komunisti in lista avtomobilistov, ki je na volitvah osvojila tri mandate, so se vzdržali.

Ambrozy govoril pred konferenco občin in regij

CELOVEC - Namestnik koroškega dezelnega glavarja in deželni referent za občina na Koroškem, Peter Ambrozy, je na zadnjem zasedanju Stalne konference občin in regij v Evropskem svetu v Strassbourgu podprl cimprenjsni vstop Avstrije v Evropsko skupnost. Podprl je tudi nacrt, po katerem bi iz Stalne konference občin in regij nastala lastna "zbornica občin in regij". Ta zbornica naj bi bila deljena v dve sekciji, in sicer v sekcijo za občine in mesta ter v sekcijo za regije vseh kategorij.

Ljudska stranka za podaljšanje civilne službe

DUNAJ - Državni poslanec ljudske stranke v avstrijskem parlamentu Pirker se je izrekel za podaljšanje civilne službe v avstrijski vojski od trenutno deset na najmanj dvanajst mesecev. Pirker je svoj predlog utemeljil s tem, da avstrijska vojska de facto ne doseže več polno obrambno pripravljenost, saj se je lansko leto od 45.000 nabornih obveznikov odločilo za civilno službo. Generalna skerterka stranke, Korosec, pa je s tem v zvezi izjavila, da gre tu za privatno mnenje Pirkerja, stranka kot taka do tega vprašanja se ni izoblikovala dokončne stališča. Temu je dodala, da bodo odgovorni v vojski morali razmisljati tudi o tem, kako bi naredili sluzenje vojaskega roka privlačnejšo za nabornike.

Leta 1994 davčna reforma

DUNAJ - Avstrijski minister za finance Ferdinand Lacina vztraja pri temu, da se leta 1994 izvede druga etapa davčne reforme. Lacina je ta svoj nacrt branil v pogovoru za avstrijsko televizijo ter dejal, da je reforma potrebna predvsem pri manjših in srednjih dohodkih. Reforma bi zvezni proračun obremenila s približno 1) milijardi silingov, nadalje je predvideno, da bi država s povisanim odbiteknega zneska pozivila investicijsko dejavnost pri podjetjih.

Proti dvojezičnim napisom

ROZEK - V občinskem odboru dvojezične občine Rožek v Rožu so večinske stranke preperele dvojezični napis na ljuski soli, tako da bo sola se naprej brez zunanjega napisa. Predlog za dvojezični napis je v občinskem odboru predložila slovenska enotna lista. Odbornik EL, Mirko Oraz - tako piše v najnovejši izdaji slovenskega tednika "nt" - je bil nad postopanjem ostalih frackij v občinskem odboru upravičeno razočaran, saj so mu se lani obljubljale, da se bodo o tem vprašanju pogovarjale na skupni "rozeški mizi", do katere pa ni prišlo. Mirko Oraz, profesor na Zvezni gimnaziji in Zvezni realni gimnaziji za Slovence v Celovcu dobesedno: "Večinske stranke imajo se vedno raje solo brez napisa kot solo z dvojezičnim napisom!"

Nov občinski otroški vrtec

SMARJETA V ROŽU - V občini Smarjeta v Rožu bodo po soglasnem sklepu občinskega sveta se leto začeli z gradnjo novega občinskega otroškega vrtca. To je na zadnji občinski seji poročal zupan Johann Ogris. Vrtec bo stal približno pet milijonov silingov, občinski odbornik EL Hubert Ogris pa je v zvezi z novim vrtcem zahteval, da bo le-ta tudi dvojezičen. Na seji so odborniki sklenili tudi proračun občine za leto 1993 z obsegom skoraj 12 milijonov silingov. Občinski svet je prav tako soglasno odobril računski zaključek za leto 1992.

NOVICE

Rasistični spodrsrlaj japonskega politika

TOKIO - Japonski politiki so znani za svoje rasistične spodrsrlaje. Član vladne Liberal-demokratske stranke Masao Kokubo pa je nedvomno prekosil vse svoje predhodnike. V biogorskem pokrajinskem svetu je namreč izjavil, da je rasizem zgrešen, tega se dobro zaveda, a ko se rokuje s črncom ima občutek, da si bo umazal roke. Kokubo pa je sel se dlje, saj je pakistanskim in indijskim priseljencem očital, da držijo skupaj in se ne družijo z Japonci, kar povzroca negotovost med prebivalstvom.

»S socializmom zmaga brez njega le smrt«

SEUL - Juzna Koreja je včeraj po 40 letih izročila severni sosed 76-letnega Li In Moma, ki so ga zajeli med korejsko vojno in ga obtožili, da je vohun. Li In Mom je zavrnil te obtožbe in trdil, da je le novinar. V dolgem ujetništvu ni zatajil komunistične ideologije, tako da so mu severnokorejske oblasti pripravile veličasten sprejem. Dnevnik Rodong Simun je na prvi strani objavil njegovo sliko, nad njo pa naslov: »S socializmom zmaga, brez njega le smrt.«

Kraljica Elizabeta nosi s seboj kroznike in pribor

LONDON - Kot pise včerajšnji Daily Mirror je kraljica Elizabeta vzela s seboj svoje kroznike in pribor, ko je šla na večerjo k nekemu staremu prijatelju. Da ne gre za novinarsko raco, pričajo posnetki fotoreporterja, ki je ujel trenutek, ko služničad odnasa kraljčin pribor in srebrnino v parkirani avto. Casopisu ni uspelo ugotoviti, kaj botruje tej neobičajni navadi. Se kraljica boji, da tuji krozniki in pribor ni dovolj čist? Vprašanje je ostalo brez odgovora, casopis je le izvedel, da je to običajno, ko gre kraljica k nekemu na kosilo ali večerjo.

Eddie Murphy se je oženil

NEW YORK - Znani temnopolti komični filmski igralec Eddie Murphy si je v newyorskem Plaza Hotel nadel zakonski jarem. Njegova žena je dosedanja njegova neporočena življenjska sopolnica, 24-letna Nicole Mitchell, ki je mati njegovih otrok, Bria in Myles.

PARIZ / KLASIČNI SAINT-LAURENT ZAKLJUČIL TRADICIONALNI TEDEN MODE

Okus po ironiji

Prevladala ekscentričnost in spogledovanje z leti 70

Ekscentrični model Japonca Isseya Miyakeja (AP)

Poudarjeno čutni stil Leocaneta Heurenta (AP)

PARIZ - S svojim preprostim in klasičnim stilom, s katerim ostaja daleč od zmagujočega ekstravagančnega in agresivnega looka, je Yves Saint-Laurent včeraj zaključil pariski teden mode za sezono 1993/94. Njegove manekenke imajo se naprej poudarjena ramena, krila, navadno črna, so ozka z vratolomnimi razporki, srajce visoko zapete in bogato okrašene v zapetju. Skratka, Saint-Laurent ostaja strog in enostaven, medtem ko pariski teden predlaga izredno razgibano modo, slonečo na močnem spogledovanju s sedemdesetimi leti, z lahki in prozornimi tkaninami in nenavadnimi detajli.

Skupni imenovalac pariskega modnega »tour de force« je vsekakor ta, da bo obleka leta 1994 dolga, iz prožne pletenine, ali pa lahka, polzeca in prozorna. Uveljavlja se tudi kombinacija med moskim in ženskim stilom, med krilom in hlačami, med figurami, ki se zdijo fantovske in onimi, ki spominjajo na dame iz 16. stoletja. Posebno poglavje so italijanski kreatorji, ki so se predstavili z visokokvalitetnimi izdelki in za razliko od francoskih modelov veliko bolj uporabnimi, kar jim daje občutno prednost predvsem pri prodaji konfekcije, tim. »pret à porter«.

NEPAL / OB 40-LETNICI

Everest je dostopen tudi turistom

KATMANDU - »Everest je postal cilj organiziranih izletov: sem več kot zadovoljen, da sem nanj prispel prvi, tako da mi ni bilo treba se s komolci prerivati, da sem lahko užival v panorami.« S temi grenkimi besedami je sir Edmund Hillary komentiral vest, da je po 40 letih od prvega vzpona najvišja gora sveta v dometu organiziranih turističnih skupin.

Hillary in njegov serpa Tenzig Norgay sta na vrh Everesta prispela 29. maja 1953. Vest je takrat presenetila ves svet, danes pa je 8.543 metrov visoka gora dostopna vsem, ki imajo dovolj telesne kondicije in dovolj denarja.

Med najbolj znanimi »profesionalci«, ki vodijo turistične odprave, sta Novozelandsca Robert Hall in Gary Ball ter vnuč Hillaryjevega serpe 29-letni Tashi Wangchuk Tenzig.

Za Garyja Balla je Everest le nekoliko višja gora, ki pa jo lahko s sodobno opremo premaga tudi neizredni plezalec. Edina kritična točka je kakih sto metrov pod vrhom, tako imenovana »Hillaryjeva stopnica«, ki pa jo premagajo v petih minutah. Diletski planinec, ki bi rad na najvišjo goro sveta, mora le odšteti

kakih 40 milijonov lir. Ball je lansko pomlad vodil navezo 32 planincev iz kakih desetih držav sveta, kar je nedvomno pravi podvig.

Tudi Hall je zadovoljen s tem »turističnim« razvojem, ker Everest ni več dostopen le omejeni eliti. S tem se strinja tudi Tashi Wangchuk Tenzig, ki bo prav na obletnico prvega vzpona na vrh Everesta popeljal navezo Avstralcev, Grkov in Nepalcev.

Ball, Hall in Tenzig priznavajo, da tak naval (to pomlad je najavljeno več odprav iz 18 držav) ima tudi sence plati. V glavnem gre za ekološke probleme, saj se na strehi sveta nabirajo celi kupi nesnage od obrabljenih jeklenk za kisik do odvrzene embalaze in skatel hrane. To pa je cena, ki jo večina domaćinov rada plačuje, saj ta turizem prinaša ogromne vsote denarja.

Ker je Everest postal dostopen tudi za petične nedeljske planince, je njegovo nekdanjo vlogo elitne gore prevzel »mlajši brat«, 8.611 metrov visoki K2 (Cogori), ki sta ga leta 1954 osvojila Italijana Lacedelli in Compagnoni. Ob njem so težko dostopni tudi ostali himalajski osemtisotniki.

ZDA / ZDRAVNIKI OVRGLI OBTOŽBE MIE FARROW

Woody Allen ni spolno zlorabil svoje 7-letne posvojenke Dylan

NEW HAVEN (CONNECTICUT) - Filmski igralec in režiser Woody Allen je dobil pomembno in brzokone dokončno bitko v osemesečnem

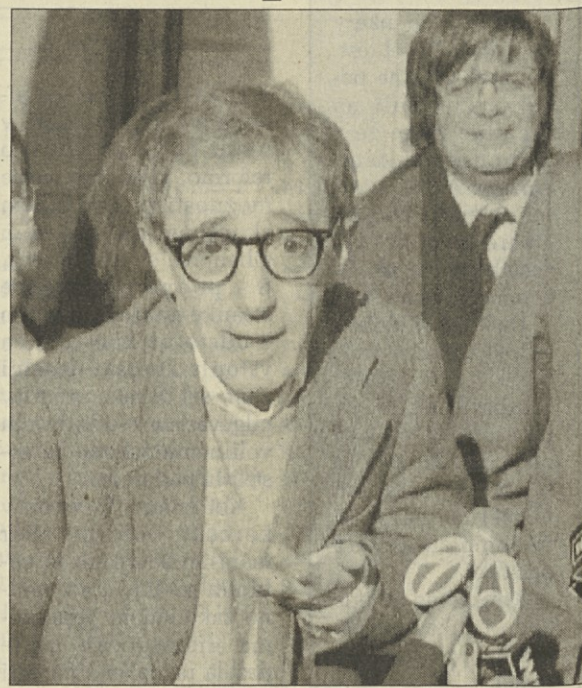
spopadu s svojo bivšo zeno Mio Farrow. Trije izvedenci zdravstvenega centra v New Havenu (Yale New Haven Medical Center) so v izdat-

nem poročilu ovrgli trditve Mie Farrow, da je Woody Allen spolno nadlegoval in zlorabljal 7-letno posinovljeno Dylan. Se več, izvedenci so svetovali, naj se gre Mia Farrow zdraviti k psihiatru, da se reši svoje fobije.

Ta za Allena pozitiven izid bo nedvomno imel odločilno tezo v preiskavi connecticutske policije, ki jo je sprožila Mia Farrow. Connecticutski državni pravdnik Frank Maco je že prejel kopijo poročila treh izvedencev, tako da bi lahko že v kratkem arhiviral vso zadevo. S tem bo brzokone konec spora med bivšima zakoncema glede usode njunih otrok, saj je skoraj gotovo, da jih bo sedaj sdst-

vo poverilo Allenu. Poleg 7-letne Dylan sta se 14-letni posinovljenec Moses in 5-letni Satchel, edini otrok, ki se je rodil iz njunega razmerja.

Pred newhavenskim zdravstvenim centrom se je trlo novinarjev, televizijskih operaterjev in reporterjev. Spor Allen-Farrow je namreč bil v ospredju pozornosti ameriške javnosti. Večina se je bolj nagibala na stran Mie Farrow, tako da je moral Woody Allen pozreti marsikatero pikro. Nic cudnega, da je z vidnim olajanjem, a tudi z odločnostjo povedal, da se sedaj končuje zanj in za njegove otroke osemesečna mora, med katero se je njegova bivša žena vsestransko trudila, da bi ga strla.

Igralec in režiser Woody Allen ni skrival zadovoljstva

ŠPANSKA IZBRANA DRUŽBA

Plemič, orgije, mamila in ugrabitev deklice

CLAUDE CASTERAN, AFP

MADRID - Pustolovstvene španskega plemiča Rafaela Medine Fernandeza de Cordoba, kneza ferie, vpletenega v zgodbo o mamilih in ugrabitvah otrok, vzbuja veliko pozornost vse španske javnosti, se predvsem pa aristokracije, ki je njegovo vedenje ocenila za »gnusno«. Njegov brat Luis Medina je o njem dejal, da gre za brezupen primer.

52-letni Rafael Medina je obtožen, da je dal ugrabiti 5 let staro deklico, jo dal pripeljati v svoje stanovanje in jo prisilil, da prisostvuje orgiji z njim in tremi ženskami. V stanovanju so našli slike gole deklice, zdravniki pa so ugotovili, da deklica ni bila posiljena.

Alarm je sprožila mati deklice Anne Marie, ki je

opazila, da je deklica šla z neko žensko, ki se ji je približala v parku v Seville, in se z njo oddaljila s takšnim.

Preiskovalci so na osnovi njenih izjav in drugih pričevanj odkrili stanovanje in v njem našli tudi veliko količino kokaina. Aretirali so tri ženske, ki so izjavile, da jim je Medina dajal mamilo v zameno za sodelovanje na orgijah in da jim je dal razumeti, da je deklica že bila pri njemu.

Preiskavo otežekca dejstvo, da je oče Anne Marie v zaporu in da je bila njena mati že enkrat obsojena na dve leti zapora zaradi posesti mamil. Vendar se je ženska prostovoljno predstavila pred televizijskimi ekrani in povedala svojo zgodbo.

Rafael Medina tvega od 6 do 12 let zapora zaradi ugrabitve, obtožen pa je tudi nedovoljene posesti mamil. Pred sodiščem se je znel že leta 1990, ko je bil obtožen posesti mamil in izkoriščanja prostitucije, vendar so price, krajevne prostitutke, preklicale svojo prvotno obtožbo.

Medina pripada eni najbogatejših španskih plemiških družin. Poznan je se zlasti v Seville, se bolj znana pa je njegova bivša žena, Nati Abascal, bivša manekenka, bivša navdihovalka newjorskega podzemlja, bivša igralka, bivša prijateljica predsednika nogometnega kluba Real Madrid Ramona Mendoze in se sedaj ena izmed kraljic noči španskega »jet-seta«.

Mia Farrow z drugo posinovljeno Daisy Previn (AP)

krak reke Menam v Indokini.

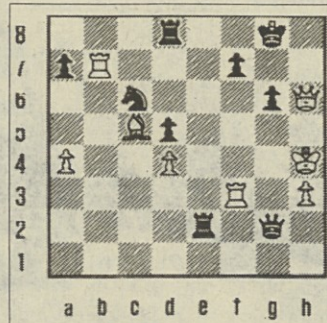
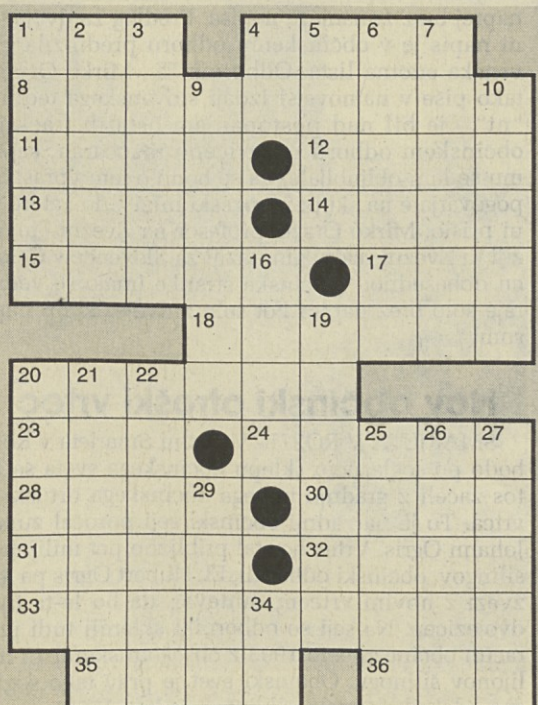
Navpčno:

1. grenka sol, ki se imenuje po angleškem mestu Epsom, 2. grška boginja usode, 3. gorovje v Sahari, 4. pijaca starih Slovanov, 5. reka v Južnoafriški republiki, pritok Oranija, 6. slovensko mesto z rudnikom živega srebra, 7. glavno mesto ameriške zvezne države Colorado, 9. vrtna ustnatka, iz katere listov kuhajo čaj, 10. grški jezik helenistične dobe, 16. latinski izraz za vodo, 19. nastavek pri pihalih in trobilih, 20. arabski pozdrav, 21. triogelna kirurška igla za jemanje tekočin iz telesnih votlin, 22. španski slikar (Jusepe de), 25. antični prebivalec Lacija, 26. mesto v jugovzhodni Turčiji, 27. večja soba za sprejem gostov, 29. Perzija, 34. začetnici makedonskega književnika Dražula.

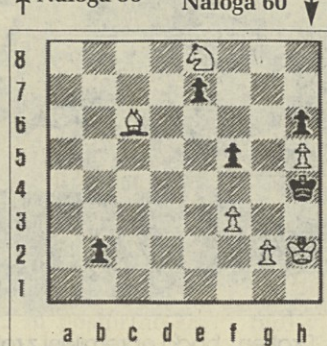
Vodoravno:

1. ime slovenske pevké Prodnik, 4. rimski pesnik, ki ga je cesar Avgust izgnal v Tome ob Crnem morju (Publius Naso, rojen na današnji dan leta 43 pred našim stetjem), 8. narascaj, 11. nekdanji naslov in nagovor francoskih kraljev, 12. reka, ki teče skozi Firence, 13. stara površinska mera, 14. pravi priimek francoskega sansonjerja in filmskega igralca Yvesa Montanda, 15. ime italijanske sopraniške grskega rodu Callas, 17. japonska denarna enota, 18. manjši javni nasad med zgradbami ali sredi trga v angleških mestih, skver, 20. slovenska slikarja na Stajerskem v 17. in 18. stoletju, oče Franc Mihael in sin Janez Andrej, 23. ime finskega voznika rallyja Vatanena, 24. knjiga zemljevidov, 28. vplivna interesna skupina, 30. up, 31. angleška površinska mera, acre of land, 32. nekdanji prebivalec Apeninskega polotoka, 33. liker iz visnje maraske, 35. denarna enota v Južnoafriški republiki, 36. izvirni

RESITEV: Struus, Art, atlas, lobl, nada, akter, Ital, maraskino, rand, Nan. Vodoravno: Ema, Ovid, podmiadek, sire, Arno, oral, Livit, Maria, jen, square.

Naloga 59

Naloga 60

Sahovska naloga st. 59 Judit POLGAR - HANSEN / Kopenhagen 1989

16-letna madžarska sahistka Judit Polgar dosega tudi na moskih turnirjih izredno dobre rezultate. V dvorezni poziciji, ki je na diagramu, ima bela ugodnejši razpored figur. Kako je Polgarjeva, ki je na potezi, učinkovito premagala nasprotnika, je naloga reševalcev!

Sahovska naloga st. 60 Problem »Českoslovaški sah« 1927

Na diagramu je zanimiva pozicija. Ali beli se lahko zaustavi prostega črnega kmeta na polju b2, ki se bo spremenil v damo? Medsebojno sodelovanje skakaca, lovca in belih kmetov lahko prispeva k rešitvi naloge, ki se glasi: Beli na potezi zmaga! Vendar kako? V pomoč belemu je malce neroden položaj črnega kralja na robu sahovnice.

Resitev naloge st. 57

Nezavarovane črne kralja je vlemojster Planinc najprej napadel s skakcem 1.Sc7+! Odločilna zrvet, ki je uvod v zmagovito zaključno kombinacijo. 1...Dc7: Na 1...Ke7 sledi 2.Te5+ Dc5: 3.Dd7+ z zmago. 2.Tc5! zrvet kvalitete! 2...De7 Po 2...Dc5: je črni matiran 3.Dd7+ Kf8 4.Tf1+ Kg8 5.Df7 mat. 3.Te5! Dc5: Po izsiljenem umiku črne dame na polje e5 je sledilo: 4.Dd7+ in črni se je vdal! Na 4...Kf8 sledi 5.Tf1+ z zmago belega.

Resitev naloge st. 58

Samo s potezo 1.Dd8+! lahko beli racuna na uspeh. Na 1.Td8+ Kh7! je beli v dilemi, kako nadaljevati z napadom. Na 2.Tc8: sledi 2...Lb3+ 3.Kb1 (Kb2) Da2+ 4.Kc1 Dc2 mat. Na 2.Dh5+ gh5 3.Th5+ Kg6 in črni kralj je na varnem. 1...Kh7! Seveda ne 1...Td8: 2.Td8+ Kh7 3.Th8 mat. 2.Th5+! Črni obroč je razbit! 2...gh5 3.Th6+! se druga zrvet, ki odloči. 3...Kh6: 4.Df6+ in po 4...kh7 5.Dg7

PRIPRAVILA: SILVO KOVAC

domači sport

DANES

Sobota, 20. marca 1993
ODBOJKA
MOSKA C-1 LIGA
 18.00 v San Giovanniju al Natisone, sportna palača: La Sedia - Valprapor Insa
ZENSKA C-1 LIGA
 18.00 na Opcinah: Koimpex - Kennedy; 20.30 v Villi Vicentini, Ul Duca d'Aosta: Car Friulana Vivil - Bor Tombolini Drinks
MOSKA C-2 LIGA
 17.30 v Musi, Ul. della Sport: Mossa Candolini - Bor; 20.30 v Tolmecu: Petris - Olympia CDR
ZENSKA C-2 LIGA
 20.30 v Nabrezini: Sokol Indules - Fiume veneto; 20.30 v Cervinjanu, Ul. Lancieri d'Aosta: Ausa Pav Cervignano - Kmečka banka
MOSKA D LIGA
 19.00 v Sovodnjah: Soca Sobema - Volley ball Videm

ZENSKA D LIGA
 20.15 na Opcinah: Koimpex - Sanson Ločnik; 20.30 v Trstu, sola Suvich: Bor Friulexport - Paluzza
1. MOSKA DIVIZIJA
 18.00 v Trstu, Ul. Zandonai: Nuova Pallavolo - Sloga

1. ZENSKA DIVIZIJA
 19.30 na Proseku: Kontovel - Sgt; 20.30 v Trstu, Ul. Locchi: Sant'Andrea - Breg Union Beton DECKI

18.00 v Trstu, sola Morpurgo: Nuova Pallavolo - Bor Furlani
NARASCAJNIKI
 15.00 v Trzicu, Ul. Boito: Fincantieri - Valprapor CDR; 15.30 v Trstu, sola Morpurgo: Nuova Pallavolo - Sloga

NARASCAJNICE
 15.30 v Trstu, Monte Cengio: Cus - Kontovel
NOGOMET
UNDER 21 TURNIR BOZ

16.00 na Opcinah, Ul. Alpini: Opicina - Breg
DEZELNI MLADINCI
 15.00 v Ločniku, Ul. della Mocchetta: Lucinico - Juventus
MLADINCI
 15.30 pri Briscikih, dom Ervatti: Portuale - Zarja Adriaimpex
ZACETNIKI
 15.00 v Trstu, Ul. Flavia: Chiarbola - Zarja Adriaimpex A
NAJMLAJŠI

16.30 na Proseku: Primorje B - Fani Olimpia; 15.30 v Doberdobu: Mladost - San Marco
CICIBANI

15.00 v Trstu, Ul. Pascoli: Fani Olimpia - Bor; 15.00 v Trstu, Sv. Alojzij: San Giovanni A - Primorje

HOKEJ NA KOTALKAH
MOSKA C LIGA
 21.00 v Sandrigu: Sandrigo - Polet

NAMIZNI TENIS
MOSKA B1 LIGA
 17.00 v San Pancarziu pri Veroni: Borgo S. Pancrazio - Kras

KOSARKA
MOSKA D LIGA
 20.30 v Briscikih, dom Ervatti: Kontovel - Intermuggia
PROMOCIJSKA LIGA

18.00 v Dolini: Breg - Inter 1904; 18.00 v Nabrezini: Sokol Warm - Fiamma; 18.00 v goriskem Kulturnem domu: Dom Simek - Pol. Isonzo
1. MOSKA DIVIZIJA
 16.00 na Proseku: Prosek - Basket Mureto; 16.00 v Briscikih, dom Ervatti: Polet - la Talpa

DRŽAVNI KADETI
 18.00 v Briscikih, dom Ervatti: Bor Radenska - Arte Bittesini
DEZELNI KADETI
 15.30 v Dolini: Breg - Intermuggia
NARASCAJNIKI
 15.30 v Nabrezini: Sokol - Ricreatori
MINIBASKET
 17.30 v Trstu, Prvi maj: Bor - Polet

JUTRI

Nedelja, 21. marca 1993
KOSARKA
MOSKA B LIGA
 18.00 v Porto San Giorgiu: Campli Lavaal - Jadran TKB
MOSKA D LIGA
 18.00 v Porci: Porcia - Bor Radenska
PROMOCIJSKA LIGA
 11.00 v Trstu, sola Morpurgo: Stella azzurra - Cici-bona Plasteredilizia
DRŽAVNI KADETI
 11.00 v Trzicu, Trig Isonzo: Italmonfalcone - Kontovel
NARASCAJNIKI
 9.00 v Trstu, sola Suvich: Bor - Inter 1904
PROPAGANDA
 11.00 v Briscikih, dom Ervatti: Jadran - Intermuggia
NOGOMET
PROMOCIJSKA LIGA

15.00 v Gorici, Ul. Baiamonti: Juventus - San Luigi; 15.00 v Flumignanu: Flumignano - Primorje
1. AMATERSKA LIGA
 15.00 na Proseku: Vesna - Zarja
2. AMATERSKA LIGA

15.00 v Trebcah: Primorec - Santamaria; 15.00 v Repnu: Kras - Morsano; 15.00 v Poljanu: Fogliano - Sovodnje; 15.00 v Dolini: Breg - Pro Farra
3. AMATERSKA LIGA
 15.00 na Padricah: Gaja - Grado; 15.00 v Trzicu, Ul. Boito: Romana - Mladost
NARASCAJNIKI
 10.30 na Proseku: Primorje - Sant'Andrea
ZACETNIKI

10.30 v Gradiscu: Itala San Marco - Sovodnje; 10.30 v Bazovici: zarja Adriaimpex B - Fani
NAMIZNI TENIS
ZENSKA A LIGA
 10.00 v Vareseju: Angera - Kras Corium

ROKOMET
MOSKA C LIGA
 11.00 v Zgoniku: Kras Trimac - San Vito
ODBOJKA
DEKLICE
 9.45 v Trstu, sola Visintini: Virtus - Bor Friulexport
NARASCAJNICE
 11.00 na Opcinah: Koimpex - Bor Friulexport

JADRAN / V PORTU S. ELPIDIU

Kontrolirana igra je pogoj

IGOR CANCIANI

V nedeljo zvečer je bilo gledalcem na Jadranovi tekmi jasno, da je razlika med mostvi zgornjega in spodnjega doma v letosnji B-2 ligi precejšnja. Razvidno je bilo iz napora in prekomernega naprežanja, ki so ju v svoje delovanje vlagali jadrancovi ter po drugi strani s bistveno večje ekonomičnosti gibanja in učinkovitejše izvedbe osnovnih taktičnih postavk, ki so jih bili zmogni gostje. Poskodba Klavdija Starca po pesčici sekund igre ter njegovo posledično neigranje sta seveda se dodatno obremenila že itak težaven posel nase združene ekipe, ki se je znašla brez standardnega play makerja ravno v dnevu, ko so ostali nosilci te vloge bolj ali manj odpovedali. Za razred boljši od soigralcev je bil po našem mnenju Merlin, ki letos verjetno igra svojo najspešnejšo sezono, odkar je oblekel Jadranov dres.

Položaj »modrih bojevnikov« je seveda vse prej kot razveseljiv in zbuja zaskrbljenost, cimbolj se približuje iztek letošnjega prvenstva, saj morajo kosarkarji TKB v preostalih šestih tekmah zbrati vsaj šest točk, zato da lahko imajo dejanske

izglede za obstanek. V preteklem kolu je vse potekalo po napovedih. Izjemo predstavlja edino zmaga ze zdavnaj opisane San Marina, ki si je doma privosil Pordenone z nepričakovno visokim izidom (124:93). Jutrišnji Jadranov nasprotnik Lavaal Campli pa je v gosteh potegnil krajši konec v spopadu z Montecchiam (89:82). Jadranovci bodo v pičlih osmih dneh kar dvakrat zapored obiskali prijeten kraj Porto Sant Elpidio v Markah. Jutri bo na vrsti dvoboj s postavo Campli, ki mora na tem igrišču igrati iz disciplinskih razlogov (zaradi navijaških izgrediv), naslednjo nedeljo pa se bo Drvariceva vrsta drugič podala v Porto Sant Elpidio in se spoprijela z istoimenskim mostvom. Proti Campliju so naši v prvem srečanju slavili, čeprav so gostje takrat nastopili brez svojega prvega strelca Capisciottija. Jadran TKB pa se bo podal v Marke ze spet nekoliko oslabilen, saj bo disciplinskih razlogov, ce bo sploh lahko, edino le z zaščitno masko. Delno razveseljiva novica pa zadeva vrnitev v ekipo mladega Kristjana Rebutle, ki se vrača po dolgotrajni odstotnosti zaradi

Vrnitev Kristjana Rebutle

bolezni.

Trener Drvaric je zelo jasno povedal svojim fantom, da bo treba zastaviti tekmo v Porto Sant Elpidiu predvsem v obrambi. Igrati bo treba tako igro, ki ji v kosarkarskem zargonu pravimo »kontrolirana«, se pravi dolgi in premišljeni napadi in znatno večja angažiranost v obrambi in v zapiranju prostora pod košem kot običajno.

V nobenem primeru ne smejo naši kosarkarji dovoliti, da gostitelji prevzamejo pobudo v svoje roke, videli smo ze v Trstu, da je tudi Campli taka ekipa, ki rad predvaja hitro in atraktivno igro, ki sloni predvsem na učinkovitosti posameznikov v napadu.

ODBOJKA / C-1 LIGA

Valprapor pri La Sedii po točki

Za odbojkarje Valpraporja Imse je zdaj prav vsaka tekma izredno pomembna, istocasno pa se nekaj kol ne bo menda nobena odločilna. Prav lahko se zgodi, da bo razplet pri vrhu znan sele v zadnjem kolu. Brisko-standreska sesterka za zdaj zavzema izredno ugoden položaj, v katerem sama sebi kuje usodo. Dve točki naskoka pred tretjevrščenim Montecchiam predstavlja sicer res piclo prednost, lahko pa bi bila tudi zadostna. V Valpraporovem taboru imajo sicer »na muhi« se vedno tudi vodilno Riviero, ki ima stiri točke prednosti. Ze nekaj kol napovedujejo njen padec, a ga za zdaj se niso docakali, čeprav je sesterko iz Veneta v zadnjih treh kolih kar dvakrat rešil tie break. Ker bo Riviera danes gostila Nova gens, se zdi, da bo treba na njen poraz počakati se teden dni, ko bo gostovala v Standrežu...

Danes bodo kapetan Ales Feri in tovariši igrali v bližnjem San Giovanniju al Natisone, kjer jih čaka deželni derbi z ekipo La Sedia. Položaj Furlanov (6 točk na lestvici) je v boju za obstanek ze skoraj brezupen, a se vedno tak, da bi jim zmaga proti Goricanom, ce ze drugega ne, vsaj »podaljšala agonijo«. To stanje pa je v sportu, kljub vsemu, se vedno bolj priljubljeno od »smrti«. Zato ni pričakovati, da se bodo valpraporci znasli pred bolnikom z ravnim encefalogramom. Ce k temu dodamo se »rahlo ozracje« derbija, je pričarljivo, da se fantje na pot podajo osveženi s spominom na prvo tekmo proti La Sedii v Standrežu, ko se je prvi set končal na razliko v korist gostov, čeprav je tudi res, da so ti v naslednjih treh setih zbrali skupno samo 21 točk.

V San Giovanniju al Natisone bodo valpraporci spet nastopili v nepopolni postavi, saj bo Damjan Lutman odsoten zaradi družinskih obveznosti. Nadomestil ga bo mladinec Robert Paoletti, ki ima letos za sabo ze celo serijo nastopov v standardni postavi.

Ker bo pričetek srečanja ze ob 18. uri, verjetno ne bi bilo napak, ce bi se gostovanja udeležil vsaj del navijacev, ki ob sobotah polnijo stopnišca komaj obnovljene, a ze pretesne standreske telovadnice. S svojo prisotnostjo bi brzkone se dodatno opogumili igralce in jim dali razumeti, da v tezkem boju za napredovanje v B ligo niso osamljeni. (ak)

ODBOJKA / V SOVODNJAH POMEMBEN DVBOJ ZA NAPREDOVANJE

Preporod Soče Sobema proti VBU? Sokolovke naskakujejo 4. mesto

Od naših šesterk doma le še četrtoligašice Bora Friulexporta in Koimpexa

ANDREJ MAVER

V moški C-2 ligi danes počiva Sloga, medtem ko igrata Olympia CDR in Bor v gosteh.

Bor gostuje v Mossi. Domača ekipa je v prejšnjem kolu presenetila v Gorici Olympijo in se je tako dokončno oddaljila od nevarnega dela razpredelnice. Prav zato nimajo več velikih problemov z lestvico in nimajo niti zelo velikih motivacij v tem prvenstvu. Na to računajo tudi borovci, ki v zadnjih kolih igrajo vedno boljše. Med tednom so imeli nekaj težav. Marega je imel probleme s koleonom, Chert pa je bil na solskem izletu, a oba bosta danes gotovo prisotna. V dvomu je nastop Bresicha (studijske obveznosti) in Stulleja (poskodba). Gotovo pa bo odsoten poskodovani Rutter.

Olympia CDR igra v Tolmecu proti ekipi, ki ima na lestvici samo šest točk in je ze obsojena na izpad. Tekma torej ne bi smela predstavljati velike ovire za Olympijo. Edina nevarnost je demotivacija goriskih odbojkarjev, za katere je prvenstvo praktično ze končano. Danes bi morali biti prisotni pri Olympiji vsi igralci, čeprav je imel med tednom težave s poskodbo Andrej Terpin. Trener Petejan pa na teh tekmah preizkusa ze nove variante v igri goriskega tretjeligaša.

V ženski C-2 ligi čaka oba naša predstavnika teška nastopa. **Kmečka banka** igra v Cervinjanu

proti tretjevrščenim ekipi Ausa Pav, ki je v drugem delu prvenstva se neprimagana. Domačinke vsekakor nočejo izgubiti stika z vodilnima, zato odkrito računajo na zmago. Tekma bo torej zelo trezka. Na srečo pa so bile po dolgem času ta tedne prisotne na treningih vse igralke razen Savine Zbogar. Igralke Kmečke banke bodo skušale potrditi pravilo, da proti močnejšim nasprotnikom igrajo vedno z dvojnimi močmi.

Nasprotnik **Sokola Indules** Bo Frost je v šestih tekmah drugega dela bil poražen samo enkrat in to proti Kmečki banki. Tekma je za sokolovke se toliko bolj pomembna, saj bi se z morebitno zmago lahko znasle same na četrtem mestu na lestvici. To mesto pa bi lahko potem obdržale do konca prvenstva, saj imajo po tem srečanju lažji razpored tekem.

V nabrežinskem taboru imajo se vedno nekatere težave s poskodbovami in boleznijo. Ze daj casa je odsotna Skerova, Pertotova je spet zbolela med tednom. Kosutova pa ima se vedno težave s poskodovanim gležnjem. Nasprotnik je vsekakor dobra ekipa, v kateri izstopa bivša prvoligašica Spagnoli, ki v odločilnih trenutkih tekme vzame vaje igre v svoje roke.

V moški D ligi igra **Soca Sobema** doma proti vodilnemu VBU iz Vidma. Ta ekipa je v celem prvenstvu doslej izgubi-

Sokolova podajačica Martina Vidali (Studio reporta-

la samo enkrat in je zato favorit tudi v današnjem srečanju. Posebno sedaj, ko igralci Soce niso v pravi formi in so v zadnjih šestih tekmah zmagali le dvakrat. Te težave gre sicer pripisati tudi poskodbam, boleznim in drugim nevsečnostim, ki so trenerju onemogocile, da bi poslal na igrišče vedno standardno postavbo. Ta teden pa so bili na treningih prisotni vsi igralci, kar vliva upanje v sovođenjskem taboru, da je težko obdobje za ekipo mimo. Videmska ekipa je homogena ekipa, v kateri igra tudi Vedovi, ki je igral tudi v A ligi. Naloga Socanov je torej izredno težka.

Pri dekletih čaka težja tekma **Bor Friulexport**, ki igra proti solidni ekipi iz Paluzze, ki je v prejšnjem kolu premaga-

ODBOJKA / ŽENSKA C-1 LIGA

Z zmago bi si naši šesterki zavarovali hrbet

Koimpex brez Ukmarjeve!

Z zmago na drevisnjem gostovanju v Villi Vicentini bi si dekleta Bora Tombolini Drinks menda dokončno zavarovali hrbet pred nevarnostjo »plavajoč mine«, kakor lahko označimo Bieneneseja, ki je z dobrimi nastopi v povratnem delu začel napredovati z dna proti sredini lestvice, da bi se izognil končni uvrstitvi na 10. mesto, ki vodi v nezajeljen podaljšek sezone z igranjem play outov za obstanek. V podobnem položaju kot borovke je se celo vrsta sesterk (praktično vsa, razen prvih treh, torej tudi Koimpex), med temi pa tudi drevisnji gostitelj plavih Vivil, ki je se nekoliko bolj zaskrbljen, saj ima na lestvici dve točki manj in torej le stiri več od omenjenega Bieneneseja. Borovke lahko torej pričakujejo motiviranega nasprotnika in tekma v nobenem pogledu ne sodi med takimenovana polletna srečanja. V Borovem strokovnem taboru cimprenjsko matematično rešitev nestrpno pričakujejo tudi zato, da bi lahko v prihodnjih dneh in tednih več pozornosti namenili mladinskim vrstam »mladink« in »deklic«, ki stojijo v svojih kategorijah pred pomembnimi meddeželnimi oz. dežel-

nimi fazami. V podobni luči je treba gledati tudi na domači nastop Koimpexa proti videmskemu Kennedyu. Obema taboroma bi točki ze kako pršli prav, saj bi prav tako pomenili zavarovalni akt pred morebitnimi nevsečnostmi, ki so v sportu zmeraj za voga-lom. Kennedy je muhasta ekipa, ki pa zna biti izredno nevarna. Dovolj je, da opozorimo na dejstvo, da je pred par tedni kar v Trentu premagala drugouvrščenim Marzola. Na lestvici ima isto število točk kot Koimpex. Za slogašice sodi ta tekma tudi v okviru »programa mascevanje«, saj je Kennedy ena od tistih ekip, ki so v prvem delu gladko premagala slogašice, ko so bile te se dalec od sedanjih odlične forme. Zal bo Koimpex drevi nastopil brez svoje najboljšie folkacice (in ene najboljših v ligi sploh, ce ze ne najboljšie) Martine Ukmar, ki ima gripo in je se včeraj imela visoko temperaturo. K sreči je zdaj nared Zottjeva, ki bo lahko tako vsaj delno zapolnila vrzel v ekipi, delno pa zato, ker je Ukmarjeva menda res edina nenadomestljiva igralka Koimpexa. To pa se zdalec ne pomeni, da slogašice niso brez možnosti.

Obvestila

SD BREG - SMUCARSKA SEKCIJA
 organizira avtobusni izlet v Sappado ob priliki zamejskega smučarskega prvenstva 28. marca. Vpisovanje bo 22. in 23. marca, od 20.30 do 21.30, v prostorih dolinske občinske telovadnice. Za informacije lahko kličete Alesia Stefancica na tel. št. 6700201, od 8.30 do 16.30, ali Mirana Zobca na tel. št. 228297 po 20. uri.
 SK DEVIN
 vabi v nedeljo, 28. t. m. ob priliki zamejskega prvenstva na avtobusni izlet v Sappado v veseli družbi. Pohitte s prijavi na tel. št. 200236 (Bruno).

SMUČANJE / PREDZADNJI ŽENSKI SLALOM SEZONE

Veselje in žalost

Urška Hrovat je s 4. mestom dosegla svoj najboljši rezultat v svetovnem pokalu, a je bila po prvem teku celo pred vsemi!

VENDALEN - V predzadnjem slalomu ženskega svetovnega pokala v alpskem smučanju, zadnji bo čez teden dni v Areju, je bilo slovensko smučanje blizu novemu velikemu uspehu. Najboljša slovenska slalomistka Urška Hrovat je bila na pol poti do svoje prve zmage v svetovnem pokalu. Na prvi, zelo trdi progi je vodila s 26 stotinkami prednosti pred mladinsko tekmičko, Italijanko Moreno Gallizio. Se desetinko sekunde je zaostala Francozinja Patricia Chauvet, dovolj blizu za preboj na vrh, kot ji je to že tolikokrat uspelo, pa je bila tudi četrtouvrščena Svicarka Vreni Schneider z 41 stotinkami za Hrovatovo.

Teza napetosti pred

drugim nastopom, ko je drugo progo Schneiderjeva že odlično presmucala, pa je bila za Urško Hrovat, 18-letno članico ljubljanskega smučarskega kluba Olimpija, očitno zopet prevelika. Prav nič ni računala, silovito je zacela, pa vseeno ni uspela pokazati vsega, kar zna in kar bi ji brzas tudi prineslo prvo zmago v svetovnem pokalu. A nekaj napak je bilo dovolj, da so ji usle tudi stopničke za zmagovalce. Tako kot v januarskem slalomu za zlato lisico na Pohorju, ko je bila po prvem nastopu sedma, ali pa na svetovnem prvenstvu v Morioki, ko je bila celo četrta, obakrat pa je nato odstopila.

Dvakratna mladinska svetovna prvakinja

Včerašnji zmagovalni oder v Vemdaleju (Telefoto AP)

v slalomu se je morala zadovoljiti s četrtim mestom, kar pa je še vedno njen največji uspeh na tekmi za svetovni pokal, uvrstila pa se je tudi na finale v Are, kjer bo nastopila le najboljša petnajsterica iz svetovnega pokala, mladinska prvakinja in zmagovalke evropskega ter severnoameriskega pokala.

Drugi nastop se ni najbolj posrečil niti letošnji mladinski svetovni prvakinja v slalomu Moreni Gallizio, ki je na koncu zasedla 8. mesto, toliko bolje pa sta se odrezali Schneiderjeva, ki je zmagala, in Novozelandska

Annelise Coberger, ki je s tretjim mestom obdržala vodstvo v skupni slalomski razvrstitvi. Cobergerjeva letos sicer se ni zmagala na nobenem slalomu, Schneiderjeva pa je tretja. V dvoboju za slalomski globus bo v Areju se vroce.

Na startu so bile se tri slovenske smučarke - Mojca Suhadolc in Spela Pretnar, ki sta odstopili že na prvi progi, ter Nives Sitar, ki se s 37. časom prvega nastopa ni uvrstila v finale.

Danes je v Vemdalu na sporedu veleslalom.

Rezultati: 1. Schneider (Svi) 1:43.36, 2.

Chauvet (Fra) 1:43.69, 3. Coberger (NZ) 1:44.01, 4. Hrovat (Slo) 1:44.03, 5. Wachter (Avs) 1:44.26, 6. Köllner (Avs) in Parisien (ZDA) 1:44.49, 8. Gallizio (Ita) 1:44.53, 9. Filio (Fra) 1:44.58, 10. Vogt (Nem) 1:44.82.

Svetovni pokal - slalom: 1. Coberger (NZ) 434 točk, 2. Schneider (Svi) 390, 3. Chauvet (Fra) 366, 4. Wachter (Avs) 248, 5. Parisien (ZDA) 230 ... 13. Hrovat (Slo) 132.

Skupno: 1. Wachter (Avs) 1155 točk, 2. Seizinger (Nem) 1016, 3. Merle (Fra) 886, 4. Vogt 665, 5. Maier (obe Nem) 543.

SMUČANJE / MOŠKI SMUK

Slaba vidljivost v Lillehammerju ustavila favorite

Zmagal 24-letni Duvillard

KVITFJELL - Dolgi skokov polno smukasko progo za olimpijske igre leta 1994 v Lillehammerju so včeraj preizkusili tudi moski. Na tekmi, ki je nadomestila prekinjeni smuk v Aspnu v ZDA, je presenetil tekmovalc s startno številko 24, 24-letni Francoz Adrien Duvillard. Prav ob njegovem nastopu se je vidljivost bistveno izboljšala, to pa je zatem izkoristilo se kar nekaj tekmovalcev. Na koncu so med petnajsterico ostali le trije tekmovalci prve jakostne skupine. Izmed Francozov, ki so družno zboleli za gripo, se je ob odsotnosti poskodovalih Alphanda in Reya med deseterico uvrstil se Christian Ple. Adrien Duvillard, v dosedanjih smukih za svetovni pokal najbolj uvrščen na 8. mesto, prihaja iz znane smučarske družine, ze njegov oče, prav tako Adrien, pa je v šestdesetih letih dobil smuk v Kitzbühlu.

Drugi je bil italijanski smukac Werner Perathoner, med petnajsterico pa so bili se trije Italijani: Luca Cattaneo, Josef Polig in Luigi Colturi. Tretji je bil lokalni heroj Atle Skaardal.

Drugi »veliki« so bili razocarjeni Girardelli se je komaj izognil padcu in bil 28., Aamodt je zgrešil vrata, Heinzer je bil le 24., nesojeni zmagovalci

Aspna A. J. Kitt pa 29.

Danes bo v Kvitfjellu se en smuk, jutri pa superveleslalom.

Rezultati: 1. Duvillard (Fra) 1:42.32, 2. Perathoner (Ita) 1:42.68, 3. Skaardal (Nor) 1:42.72, 4. Rzehak (Avs) 1:42.74, 5. Kernen (Svi) 1:42.96, 6. Assinger (Avs) 1:43.16, 7. Ple (Fra) 1:43.25, 8. Socher (Kan) 1:43.26, 9. Höflehner (Avs) 1:43.36, 10. Cattaneo (Ita) 1:43.38, 12. Polig in Colturi (oba Ita) 1:43.63; **svetovni pokal - smuk:** 1. Heinzer (Svi) 501 točka, 2. Skaardal (Nor) 398, 3. Mahrer (Svi) 321, 4. Besse (Svi) 316, 5. Girardelli (Luks) 286; **skupno:** 1. Girardelli (Luks) 1208 točk, 2. Aamodt (Nor) 822, 3. Heinzer (Svi) 729, 4. Tomba (Ita) 692, 5. Mader (Avs) 686 ... 19. Jure Kosir (Slo) 276.

Urška Hrovat

Rojena: 18. 2. 1974

Klub: Olimpija Ljubljana

Največji dosežki: mladinska svetovna prvakinja v slalomu 1991 in 1992;

svetovni pokal: 4. Vemdalen 93, 6. Maribor 92, 6. Grindelwald 92 (vse slalom); olimpijske igre 92: 10. mesto slalom.

DANES

Na startu dirke od Milana do Sanrema jih bo 200

SANREMO - Na startu današnje ze 84. kolesarske dirke od Milana do Sanrema, ki meri kar 294 kilometrov in šteje tudi kot prva preizkusna za svetovni pokal 1993, bo okrog 200 kolesarjev, pripadnikov 20 mestev, med temi pa skoraj vsi svetovni asi, posebno pa velika tekmeča zadnjih dveh sezon, »gospodar« etapnih dirk Miguel Indurain in svetovni prvak Gianni Bugno.

Med velike favorite te včasih uvodne, se vedno pa najpomembnejše spomladanske dirke za poklicne kolesarje, poznavalci omenjajo posebej Francoza Jalabarta, Svicarja Zuelllea in najboljšega italijanskega sprinterja Maria Cipollinija, ce pa pri ocenah upostevamo vrsto dirke in formo kolesarjev ni mogoče zanemariti niti nekdanjega svetovnega prvaka Maurizia Fondriesta, ki po nekaj sivih sezonah objublja vrnitev v sam vrh, letos pa je zmagal ze na petih dirkah.

Udeleženci bodo tekmovali tudi za točke svetovnega pokala, ki obsega deset dirk in končno preizkusno na kromometer za najboljšo petnajsterico, prihodnja pa bo ze 4. aprila po Flandriji.

NOGOMET / ŽREB EVROPSKIH POKALOV V ŽENEVI

Atletico Madrid - Parma Juventus - Paris St Germain

ZENEVA - Včerašnji zreb dveh evropskih klubskih nogometnih pokalov ni bil ravno najbolj naklonjen italijanskima ekipama Parmii, oz. Juventusu. Ko pa gre za polfinale teh evropskih tekmovalcev, upati na t.i. »lahke nasprotnike«, je skoraj nemogoče.

V pokalu pokalnih zmagovalcev bo namreč Parma igrala proti Atleticu iz Madrida, Juventus pa se bo v pokalu UEFA spoprijel s francosko ekipo Paris Saint Germain.

Madridski Atletico je v cetrtek v povratnem četrtfinalnem srečanju zanesljivo premagal Olympiakos s 3:1 (1:0) in se tako uvrstil v polfinale, saj je bil na prvi tekmi izid 1:1. Strelca za Spance sta bila Manolo v 10. in 59. ter Alfaro v 67. min. Za Grke pa je dal gol Tasluguidis v 61. min.

»Zeleti smo se izogniti moskovskemu Spartaku, radi pa bi bili igrali z Antwerpom, zreb nam je dodelil Atletico Madrid, ki je gotovo neugodno nasprotnik, ni pa nepremagljiv. Nedvomno je Atletico z odhodom Futreja precej manj učinkovit, navijaci tega kluba pa so med najbolj vročimi v Evropi. Sreča je, da bomo povratno tekmo igrali v Parmii,« je dejal predsednik Parme Giorgio Franceschi.

Glavni tajnik Atletica Clemente Villaverde pa meni, da je celo prednost igrati prvo srečanje doma: »Ze na prvi tekmi moramo visoko zmagati in nato bo seveda vse lažje. Mislim, da bo prav polfinalno srečanje s Parmo pravzaprav finale tega pokala.«

V drugem polfinalu bo moskovski Spartak, ki je na obeh četrtfinalnih tekmah premagal Feyenoord, igral proti Antwerpnu.

»Paris Saint Germain je zelo dobra ekipa, doslej pa smo jo ze dvakrat premagali in ce v tretje gre rado ...« pravi Juventusov tehnični direktor Morini. Demantiral je tudi novice, da bo Trapattonijev obstanek na Juventusovi klopi odvisen od uvrstitve v finale tega pokala.

»Juventus je gotovo ekipa z največjim prestižem od vseh v letošnjem polfinalu in zato smo tudi zadovoljni, da se lahko potegujemo s tem klubom. Ce bi ga premagali, potem bi postali ena najmocnejših evropskih ekip. Sicer pa bi bila moja želja, da bi bil finale francoski, to je, da bi igrali z Auxerreom,« je pristavil tehnični vodja Parizanov Jean-Michel Moutier.

Auxerre pa se bo v polfinalu pomeril z Borussia iz Dortmundunda, ki je v četrtfinalu izločila Romo.

POKAL POKALNIH ZMAGOVALCEV
Atletico Madrid (Spanija) - Parma (It)
Spartak Moskva (Rusija) - Atwerpen (Belgija)
Tekmi 7. in 21. 4. Finale 12.5. v Wembleyu.

POKAL UEFA
Juventus (Italija) - Paris Saint Germain (Francija)
Borussia Dortmund (Nemcija) - Auxerre (Francija)
Tekmi 7. in 21. 4. Finalni tekmi 5.5. na igrišču zmagovalca drugega para in 19. 5. na igrišču zmagovalca drugega para.

Izbrali so tudi datum in sedež finala pokala prvakov: tekma bo 26. maja v Münchnu.

Paris St Germain je proti Real Madridu (4:1) dosegel nenadejano uvrstitev v polfinale pokala UEFA, do živega mu ni v cetrtek mogel niti slovit Butragueno (Telef. AP)

NOGOMET

J. Crujff trener Barcelone do leta 1995

BARCELONA - Johan Crujff bo se naprej trener Barcelone.

Obnovil je namreč pogodbo do 30. junija 1995. Koliko denarja bo Crujff vnovil za to novo pogodbo, ni znano. Ve pa se, da bo prejel približno 6 milijard lir, ce ga bo Barcelona predcasno »odslovila«. V pogodbi je baje tudi zapisano, da bo katalonski klub dovolil Crujffu, da vodi nizozemsko reprezentanco na svetovnem prvenstvu v ZDA leta 1994, seveda ce se bodo »tulipani« nanj sploh uvrstili.

TENIS / NA TURNIRJU V KEY BISCAINEU

Prvi favorit Jim Courier je izpadel

ALES FEVZER

ci in izvrstnimi volleyi. Najbolj se je nad odpovedjo igranja na osrednjem igrišču razburjala Jana Novotna, ki je po petih urah cakanja izgubila z Gabrielo Sabatini. Mnogi so tiho upali, da bo Cehinja, potem ko je lani novembra na zaključnem turnirju Virginia Slims v New Yorku premagala Steffi Graf, vzela »skalp« se Argentinki. Na začetku drugega niza je sicer uspel break, kar pa je bilo tudi vse. Na tiskovni konferenci se je Novotna zelo pritoževala nad sodniki, ki so ji dosodili pet prestopov pri začetnem udarcu.

Moski del turnirja se se naprej nadaljuje s presenečenji. 21-letni Južnoafričan češkega porekla Marcos Ondruska je po zmagi proti Cangu presenetil se Sticha zopet brez težav v dveh setih. Najbolj pa v novinarskih krogih odmeva poraz prvega nosilca Jima Courierja, ki so ga vsi ze videli kot zmagovalca »Liptona«. V nocnem dvoboju je bil vse boljši Avstralec Mark Woodford boljši v treh nizih. Nemci so povsem panični - Boris

NOVICE

Rusija in Francija za zlato

STOCKHOLM - Na svetovnem rokometnem prvenstvu je prvi poraz doživela tudi Švedska. Kar z desetimi goli razlike jo je premagala Rusija. Za naslov svetovnega prvaka se bosta torej pomerili Rusija in Francija, za bronasto kolajno pa Švedska in Svica.

Rezultati končnice: skupina A (Stockholm): Islandija - Danska 27:22 (13:7), Rusija - Švedska 30:20 (11:8), Nemcija - Madžarska 22:21 (12:7); vrstni red: Rusija 9, Švedska 8, Nemcija 6, Islandija 4, Danska 3, Madžarska 0; skupina B (Halmstad): Francija - Egipt 19:16 (11:7), Svica - Spanija 29:28 (16:10), Češka in Slovaška - Romunija 23:21 (11:12); vrstni red: Francija 8, Svica 6, Spanija 5, Češka in Slovaška 5, Romunija 4, Egipt 2; od 13. do 16. mesta (Eskilstuna): Avstrija - Norveška 23:23 (12:13), Južna Koreja: ZDA 35:28 (18:16); končni vrstni red: 13. Norveška 5, 14. Avstrija 5, 15. Južna Koreja 2, 16. ZDA 0.

Zmagal Björn Dählie

STREBSKE PLESO - Na zadnji posamični tekmi smučarskih tekačev za svetovni pokal je na 15 km dolgi preizkusni zmagal ta čas najboljši tekmovalce na svetu, Norvežan Björn Dählie. Na stopničke za zmagovalce sta stopila se Italijana Marco Albarello in Silvio Fauner.

Rezultati: moski - 15 km (klasično): 1. Dählie (Nor) 41:35.0, 2. Albarello (Ita) 41:57.5, 3. Fauner (Ita) 42:02.1, 4. G. Skjeldal (Nor) 42:12.5, 5. De Zolt (Ita) 42:12.6, 6. Mogren (Sve) 42:33.9, 7. Alsgaard (Nor) 42:36.0, 8. Siversten (Nor) 42:42.4, 9. Smirnov (Kaz) 42:52.2, 10. Palvara (Ita) 42:56.6.

V Atlanti ženski nogomet in odbojka na plaži

ATLANTA - Na olimpijske igre v Atlanti leta 1996 bosta verjetno kot športni disciplini vključena tudi ženski nogomet in odbojka na plaži (beach volleyball). »Čakamo na predloge organizacijskega komiteja iger, o katerih bomo odločali na zasedanju septembra v Monte Carlu,« je včeraj po zaključku seje izvršnega komiteja MOK dejal predsednik Juan Antonio Samaranch. Po Samaranchevih besedah triatlon nima več možnosti, da bi ga vključili na olimpiado v Atlanti. »Upam pa, da bomo ta po celem svetu popularni šport lahko videli na olimpiadi leta 2000.« Predsednik MOK je se povedal, da bo olimpijski program na olimpijskem zasedanju, ki bo leta 1994 v Parizu, močno spremenjen in predelan. »Mesto, ki ga bomo v Monte Carlu izbrali za gostitelja olimpijskih iger leta 2000, bo moralo sprejeti tudi dejstvo, da bo program drugačen,« je dejal Samaranch. (STA/dpa)

Sacchi izbral Mellija

RIM - Zvezni trener italijanske nogometne reprezentance Arrigo Sacchi je objavil seznam kandidatov za ravnno selekcijo, ki bo v sredo, 24. t.m. ob 20.30 igrala v Palermu kvalifikacijsko tekmo za SP v ZDA 94. Tokratna Sacchijeva novost je ta, da je prvič poklical v reprezentanco tudi napadalca Parme Mellija.

Seznam: Albertini (Milan), D. Baggio, R. Baggio (oba Juventus), Baresi, Costacurta (oba Milan), Di Mauro (Fiorentina), Eranio (Milan), Fuser (Lazio), Lentini, Maldini (oba Milan), Mancini (Sampdoria), Melli (Parma), Marchegiani (Torino), Pagliuca (Sampdoria), Porrini (Atalanta), Signori (Lazio), Vierchowod (Sampdoria).

Balbo privabil Basileja

VIDEM - Jutrišnja prvenstveno tekmo Lazio - Udinese si bo ogledal tudi zvezni trener argentinske reprezentance Alfio Basile, da bi preveril formo »Videmcane« Abela Balboa in ga poklical v selekcijo za ameriški pokal. Basile bo prihodnjo nedeljo sledil tudi tekmi Roma - Fiorentina, pri katerih igrata Caniggia in Batistuta.

Doživljenjska izključitev

INDIANAPOLIS - Ameriški metalec diska Kamy Keshmiri je doživljenjsko izključen, ker je jemal nedovoljena pozivila. Ameriški atlet kar dvakrat ni hotel pred antidoping komisijo, kar predvideva izključitev. Keshmiri je bil ze izključen za štiri leta zaradi dopinga. Sedaj pa nov primer in seveda dokončna diskvalifikacija.

Mansell najhitrejši

Zacel je kot pravi sampion. Na treningu prve dirke v formuli indy v Avstraliji je britanski pilot Nigel Mansell dosegel najboljši čas (povp. hitrost 164 km/h) pred Emersonom Fittipaldijem in Kanadcanom Tracjem.

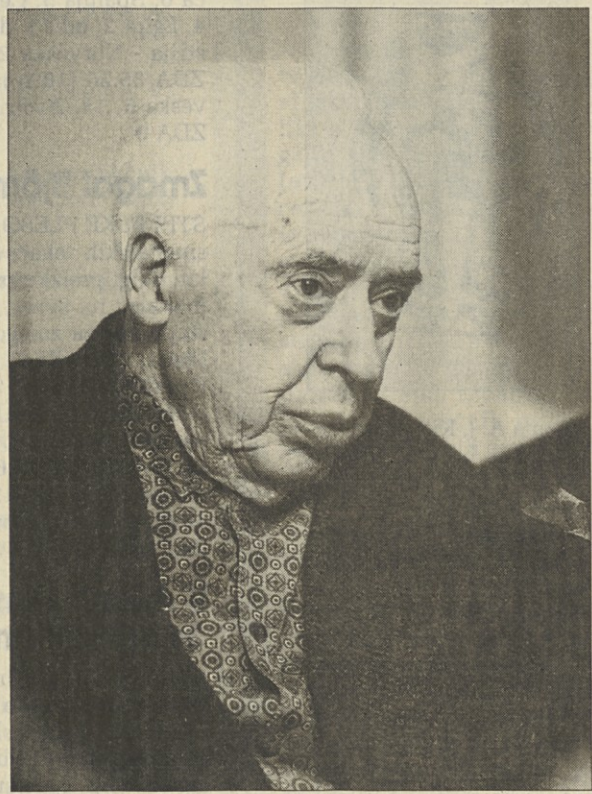
SLIKARSTVO / SREČANJE V MUZEJU REVOLTELLA

Poklon umetniku Lojzetu Spacalu

Dvorana Baroncini je gostila, v organizaciji mednarodne letne akademije lepih umetnosti, umetnika Lojzeta Spacala in umetnostnega kritika ter bivšega ravnatelja mestnega muzeja Revoltella Giulia Montenera v pogovoru o slikarjevem življenju in delu z naslovom »Poklon Spacalu«. Giulio Montenero pa smatra, da je najlepša oblika poklona klepet ob predvajanju diapozitivov, da s tem ponovno prehodimo umetnikovo ustvarjalno pot, razgovor med prijatelji in ljubitelji umetnosti.

Za razumevanje in globlje spoznanje umetnikovega dela pa so potrebni tudi nekateri podatki o slikarjevem življenju in posebno dogajanju, ki so vplivala na njegov razvoj in s tem tudi kasneje na njegovo delo oziroma pot, ki jo je izbral za izražanje. Tako je prehodil kritik v grobih obrisih predvsem začetno Spacalovo življenjsko pot, ko je mladenič v konfinciji začel s slikanjem s povsem neobičajnim povodom. Ko se je vrnil v Trst, je dokončno izbral slikarski poklic ter se lotil studija, ga dokončal kot tudi habilitacijo za poučevanje.

Ker je bil sin kamnoseka, bi pričakovali, da se bo ukvarjal tudi s kamnom. Pa ga je ravno ta vezanost preko očeta na kamen, odvracala od tega, kamen je res uporabljal, a le kot material, prah, katerega je nanasala na svoja platna kot materično snov za upodobitev hrapavosti površin. Ostal pa mu je kamen kot stilni element v slikah in grafikah. In ta stilni element se ponavlja v raznih oblikah v vseh ustvarjalnih ciklikih, za katere kritik Montenero trdi, da so kot letni casi, ki si sledijo, vendar pa ravno tako tudi prepletajo. Niso namreč ti ustvarjalni ciklusi, ki jih ne karakterizira samo tematski element, ampak jih lahko opredeljuje jezikovna komponenta, ali pa tehnična, strogo časovno loceni. Spacal se ob izteku enega loteva novega, pa se obcasno vrača k prejšnjemu tako, da je prepletanje nujno. Od začetnega realizma, pa ceprav stiliziranega, izgledalo bi celo nekoliko naivnega, se počasi Spacal podaja v vode vedno večjega poenostavljanja, pa se spet vrača v nekatere svojih delih do neorealizma, kot v portretu matere. V tem svojem ciklusu se pojavijo, kar Montenero imenuje magični realizem: sanjske pokrajine se polastijo platna, nekoliko gredo tudi v surealizem, vendar je domišljija tista, ki prevladuje. In tu se ze pomaknemo v

SERGIU CESAR

drugi ciklus, karakteriziran po uporabi grafike, predvsem lesoreza. Les mu s svojo neenakomerno strukturo daje zagona, da isto uporabi kot znak, nakazuje mu smernice kompozicije, vodi mu rezilo, ki ne odstranjuje materije, ampak poudarja obstojeko strukturo v pomoč zamisljeni risbi. Znaki se osvojajo formalnih spon in realnosti in se v svoji abstrakciji približujejo prostorski glasu.

sbeni govorici. To je prehod od figurlike do abstraktnosti, ce poenostavimo definicije. Kajti redkokdaj se v zgodnjih obdobjih Spacal podaja v čisto abstraktnost, vedno je, ceprav zabrisana, prisotna figuralna komponenta, ki daje možnost preproste, branja stvaritev. Zato pa se v naslednjih ciklikih umetnik vse bolj približuje preciscenju svojega upodabljanja in prehaja v

znakovno simboliko, posebno v kasnejših grafikah, ko začneja uporabljati govorico neobdelanega lesa in njegovih znakov kot matrico za nanos barvnih kombinacij na papir. Njegova grafična in slikarska govorica gresta vedno bolj v ploskovnost, vendar kompozicija barvnih ploskev in odnos do prostora okoli njih pelje v globinsko zaznavo in s tem, v kontrastu s ploskvami, v prostornost. Les ostane se vedno kot prenosnik likovne ideje na grafični papir, upodobljeni predmet pa se pomakne v drug material in sicer kamen. Kamen kot znak v prostoru, kompozicija v naravi, naravna ali ustvarjena po cloveku, sled in pomnik minljivosti, nagrobnik, okamenela stopinja. Znak pa se pridruži tudi v začetku omenjeni prah ali pesek kot »gradbeni« material slike, ki ji daje hrapavost, materičnost, realno vendar mikro reliefnost. In ko smo ze pri gradnji, vidimo, da Spacal počasi razgradi pokrajino in njene dele na enostavne elemente in jih po lastni presoji spet sestavi v novo celoto, ki z malostevilnimi oblikami zaobjame nov svet, svet domišljije in občutij dopolnjen z minimalnimi, ponavljajočimi se znaki, ki delom dajejo neko magično strukturo in občutek neskončnega potrpiljenja v poetičnem kontekstu.

KNJIGA / LETO ODMRZNITVE

Politični letopis Vinka Beličiča

IVANKA HERGOLD

Vinko Beličič (roj. 1913. leta v Crnomlju) je avtor več pesniških in proznih knjig. Pripovedno delo, »Leto odmrznitve« je l. 1992 izdala Goriska Mohorjeva družba v sklopu svoje koledarske zbirke za leto 1993.

Kot domala ves Beličičev literarni opus je tudi ta knjiga avtobiografska. V dvanajstih poglavjih so popisane politične in družbene spremembe leta 1990 v Sloveniji, kakor jih doživlja in razume Bine Zunič, ki se je kot idejni nasprotnik komunizma in simpatizer domobranstva »umaknil« na tuje ze leta 1945. No, pripoved se zaključuje z Epilogom, iz katerega izvemmo, kako je glavni junak po skoraj polstoletni odsotnosti doživel svojo enodnevno vrnitev v rojstni kraj 24. avgusta 1991.

Pisatelj je pripoved postavil v naselje blizu obmejne postaje, časovno pa jo spretno začel marca, ko se v mrzlih krajih začne sneg taptati. Sploh je tudi drugod v pripovedi več opisov vremenskih prilik in menjavajocih se letnih časov, s čimer pisatelj dogodke in doživetja rahlo simbolno spodbija s težkih tal politične stvarnosti, jih mestoma lirizira in tudi nekoliko privzdigne. »Sneg je lezal pol stoletja na našem narodu,« je rečeno v prvem poglavju v pogovoru med upokoječcem Binetom Zuničem in ostarelim profesorjem Glivarjem, tudi ta je tik pred upokojitvijo. Stara cloveka, oba politična emigranta, se srečujeta na sprehajalnih stezah, kdaj tudi po masi v baru in komentirata politične dogodke v Sloveniji. Oba sta kakor en clovek, ena dusa, kakor da je Glivar služil pisatelju bolj za to, da mu ni bilo treba pisati monologov, s tem pa je dosegel tudi večjo tekstovno razgibanost.

»Odmrznitve« napovedo v začetnem poglavju bližajocih se prve demokratične volitve v domovini. Mozaka se hudejeta tudi na slovensko pornografijo, ker je pač posledica boljjeviskega režima. Vesta, da je levi-

ca na psu, a protilevica je nespretna, revna in ima pod psihološkim vplivom mlade rodove. Nekaj upanja imata ze, saj pretekli greehi in imena komunistov (o pokolih domobrancev in o njihovem potratnem življenju) v tisku počasi prihajajo na dan. Zunič je vznemirljen, zatopljen v davne slike iz albuma... Vznemirljenost se ga drži tudi, ko piše bivši sošolki, emigrantki Anici v Argentino in ji sporoča, kaj pišejo časopisi, predvsem pa, da je »noc rdece more minila«.

Torej na pogovorih (o tem, kaj emigranta bereta v časopisih in kaj sta videla po televiziji) in pisnih kronološko spretno zgrajen politični letopis! Tu je ze predvolilni boj, ob katerem starca skrbi, kako se bodo karte obrnile za Cerkev, ki se v rdecem režimu tudi ni castno držala, recimo v odnosu do spomina na Lamberta Ehrlicha. Spremljata TV boj kandidatov za predsedstvo, komunistično kamaleonsko menjavo barv in odnos cerkvene in posvetne oblasti do zločinov nad domobranci. (Vprašanje demobranstva je v knjigi na več mestih razčlenjeno). Veselita se ob novici, da je Slovenija dobila svobodni parlament in da je levica na tleh. Tako Zunič piše Anici v Argentino o prvi seji parlamenta in o zgodovinskem govoru predsednika F. Bučarja.

Kajpada teh dogodkov se ni konec: ze je tu nova vlada in ze so tu težave: gospodarske in tiste z »včerašnjiki«, ki so zdaj porazenci in grdo gledajo, kako bi se mascevali. Zunič včasih tudi sam pred televizorjem spremlja odkodpavanje kosti pobitih zrtve ali spravne slovesnosti, se o tem pogovarja s prijateljem in piše Anici... Dosti je zgrzanja nad tem, da imajo ljudje demobrance se zmeraj za izdajalce, zaradi cesar se Glivar ne bi rad vrnil v domovino. Tudi Zuničev prijatelj zlatomasnik se je od tam hitro in rad odpravil nazaj v Cile. Zunič in Glivar se lotita tudi zapravljenih kulturnikov in od dalec stojita ob strani minis-

tra Capudra, v smetarski aferi pa tudi držita s se nepokvarjeno novo oblastjo. V decembrskem pismu Anici pa se ze napoveduje nov dogodek: plebiscit za neodvisno državo. V pogovoru s prijateljem nato pretreseta uspešnost plebiscita, a ze ju skrbi, kako se bodo stvari obracale ob pisanju nove ustave, omenjata tudi groznje z Juga. Bojita se tudi, da ne bi dobro organizirani levicariji spet kdaj zmagali na novih volitvah...

Nekaj silno zagatnega je v vsem tem pisanju, v tem politiziranju od dalec. Vmes stoji res cela polovica stoletja, skoraj pol stoletja zivega življenja v zivi, ceprav res rdeci domovini. Tragicnost je v tem, da so se spremembe dogajale ze desetletja in pocasi, se nazadnje zgodile cisto novim ljudem in za nove rodove. Zločinci spred petdesetih let so ostali zločinci (celo bez kazni!), zrtve so ostale zrtve. V zunanjem svetu ni kraja, kamor bi se lahko Zunič in njegovi vrtni po tolazbo in na poravnavo za prestane krivice in gorje. Sprava se je zgodila samo na simbolni ravni in kajpak (kot razberemo iz zgodbe o verjetni vrtni posestveca Zuničeve matere dedicu) na materialni. Ali se naj gre spraviti z Mackom? Vse hudo in strasno se je za Zuniča ze zgodilo. Enodnevna vrnitev v rojstni kraj prica prav o tem, o nezmognosti, da se vrnes v preteklo stanje nedolžnosti in mladosti na neki zunanji nacin. Zunič najde upanje in tolazbo samo pri Bogu in v naravi, kjer se manjave dogajajo na tako pomirjujoc nacin.

Vprašanje vojnih pemagancev, zločina in kazni, sploh velikih, a gotovo ne zadnjih, sprememb v politiki in družbah je v knjigi sicer ujeta, a podano s cisto posebnim optiko. To je pogled od dalec, z roba (socialnega, političnega, pisateljskega), tako rekoc iz fotelja pred TV ekranom, ko so oci od vec desetletij trajajoce bolečine in oprezanja ze zastrite in utrujene.

ŠOLSTVO / IZŠLO JE IZVEŠTJE ZA ŠOLSKO LETO 1990/91, KI GA ŽE VRSTO LET UREJA PROF. ROBERT PETAROS

Izčrpen prikaz stanja in delovanja slovenskih srednjih šol na Tržaškem

Pred dnevi je prišlo iz tiskarne »Izveštje srednjih šol s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem za šolsko leto 1990-91«. Publikacijo izdajajo ravnateljstva slovenskih srednjih šol, ze lepo vrsto let pa jo pripravlja in ureja prof. Robert Petaros. Likovno jo je opremil Fabio Smotlak, natisnila pa tiskarna Graphart v Trstu. Pomembno je se omeniti, da so izid Izveštja podprli slovenski denarni zavodi na Tržaškem.

Vsebinsko je tudi to najnovejše »Izveštje«, ki sicer kasni za eno leto glede na šolsko in koledarsko leto, kar pa je najbrž posledica zamudnega zbiranja gradiva, urejeno po ze usta-

ljenem sistemu: za vsak zavod posebej so najprej navedena imena članov profesorskega zbora in neucnega osebja, potem se zvrstijo sezname dijakov po razredih z grafično oznako njihovega šolskega uspeha vključno z maturitetnimi, sledijo navedbe naslovov slovenskih nalog in nazadnje se pregled spremljevalne dejavnosti vsakega posameznega zavoda oziroma njihovih dijakov na soli iz izven nje.

Iz zaključne razpredelnice, ki pregledno povzema podatke posameznih zavodov o številu dijakov in njihovih učnih uspehov v obravnavanem šolskem letu, je razvidno, da je bilo leta 1990-91 na vseh za-

vodih skupno vpisanih 1425 dijakov od katerih 733 deklet in 692 fantov, da jih je ob koncu šolskega leta bilo prisotnih 1415, da jih je v poletnem roku izdelalo 728 ali nekaj vec kot 50 odst., v jezenskem roku pa 185, da je razred ponavljalo natanko 100 dijakov, neocenjenih pa bilo 8. K zaključnemu izpitu je bilo pripisucenih 359 dijakov, od katerih jih je izdelalo 350.

Iz pregleda izvenucnega delovanja zavodov (manjka le pregled za Znanstveni in klasični licej F. Preserena) je lepo razvidno, da je ta dejavnost bila dokaj razvejana bodisi na zavodnih samih kot izven njih in da je ta dejavnost v širšem smislu pomembno do-

polnjevala tudi samo pedagoško plat učnih programov. Na raznih področnih izletih in ekskurzijah, z obiski razstav ter gledaliških in glasbenih prireditev, z udeležbo na predavanjih, na srečanjih z dijaki drugih zavodov, ne le slovenskih, in z lastnimi nastopi, so si dijaki nabirali dodatno znanje in poglabljali ze pridobljeno, seznanjali so se s pestro družbeno problematiko okolja, v katerem živimo in tudi sirsega. Pohvalno je tudi dejstvo, da so obcasno prihajali na sole nasi pomembni zamejski in matični predavatelji, glasbeni, gledališki in literarni umetniki in dijake v neposrednem soocanju seznanjali s

svojo dejavnostjo. Spoznavati živo življenje izven šolskih klopi, spoznavati ozjo in širo slovensko domovino, državo v kateri živimo in tudi sirsi evropski prostor, vse to ni le koristno, pac pa je sprico dasnje soodvisnosti vsega sveta, takorekoc nujno.

Na koncu dopolnjuje »Izveštje 1990-91 se prispevki podpisanih ali nepodpisanih sodelavcev o udeležbi nabrežinskih srednješolcev na srečanju manjšinskih šol v Walesu, o izletu tržaskih malih maturantov po Sloveniji, o izpolnjevalnem tecaju za profesorje srednjih šol, o publikacijah, ki so jih napisali profesorji sred-

njih šol (vseh je kar 21), o novih šolskih knjigah oziroma prevodih iz italijanscine in se o mladinskih raziskovalnih taborih med Slovenci v Italiji z ustrežno razpredelnico. Na uvodnem mestu »Izveštja« je sestavek-pozdrav samostojni državi Sloveniji. Članek se začneja z razvitiem nove slovenske državne zastave na slovesnosti pred parlamentom v Ljubljani 25. junija 1991, se nadaljuje z omenjanjem obrambe komaj pridobljene samostojnosti pred tanki in oklepniki JLA, nato pa preleti skozi zgodovinska obdobja bojev za narodno samobitnost Slovencev proti tujim navalom od kralja Sama preko Ljudevita Posavskega, celjskih grofov, kneza Koclja in solunskih bratov sv. Cirila in Metoda, preko Velike Karantanije, Habsburzov in Turkov, kmečkih uporov in »pomladi narodov«, gospodarske kolonizacije, grozot prve svetovne vojne in njenih posledic, preko bazoviskih junakov in »epopeje strahot druge svetovne vojne« v kateri so slovenski »sinovi umirali za boljše in cloveka vrednejše življenje, po njej pa ponovno skoraj petdeset let tlačani novim, tujim gospodarjem«.

Lepo in prav, toda mar se epopeji slovenskega naroda med drugo svetovno vojno proti nacifasističnim okupatorjem, ne reče narodnoosvobodilni boj? Cemu megliti preproste stvari? (jk)

POEZIJA / POSEG PROF. BOGOMILE KRAVOS V SLOVENSKEM KLUBU

Rahločutnost narečne pesnice Marije Mijot

Vir Mijotnega navdih je svetoivanska stvarnost na začetku stoletja. Nje lastna rahločutnost in pretresi, ki jih je doživela med II. svetovno vojno, so jo potrjevali v potrebi po ovrednotenju in pomensko globljem prikazu sveta, ki je tonil v pozabo: vaško okolje se je spreminjalo v periferijo in prerascalo v mesto samo. Pesnici idealni svet se je stapljal z vneprej nenaklonjenim svetom in se v njem izgubljal. V tem svetu so živel manderjerji in ..., perice, ki so zjutraj hodili v mesto in se zvečer vracali domov. Enolično-

st, prepleteno z vsakdanjimi skrbmi za obstanek, je plemenitila trdna povezanost vseh članov skupnosti, ki je ustvarjala primereno ozračje za rast in razvoj.

Od polovice prejšnjega stoletja dalje je bilo kulturno delovanje pri Sv. Ivanu izjemno razvejano in plodno. Mijotova je iz tega izobčila zajemala, vendar se je zavedala, da se je ustvarjalnost izobrazenejših opirala na iznajdljivostI malih ljudi, med katere je sama spadala. Del tega bogastva je bil tudi jezikovni kod, ki je omogocal ubesedovanje

vsega važnega in zanimivega. Dialekt je v besedi precej siromasno izrazno sredstvo in se v njem lahko izpoveduje le, kdor je razne odtenske čustev doživljal preko tega jezikovnega koda. Urejenost upovedovanje je težka naloga, se težavnejše je zapisovanje v dialektu izrazenih misli. Pri tem delu se je pesnica oprla na nasvete zanesljivih prijateljev, ki so z njo pretresala pomenski odtенок uporabljene besede in ji pomagale najti ustrezen zapis.

Tako so nastajale pesmi, ki imajo tudi etno-

Narečni pesnici Mariji Mijot je Slovenski klub pred kratkim posvetil lep večer, na katerem je o slavljenci spregovorila prof. Bogomila Kravos. Njen poseg objavljamo v prepričanju, da je prispevek svetoivanske pesnice vreden vse pozornosti.

grfski pomen, saj obravnavajo svetoivansko varijanto ljudskih obicajev. Naj omenimo opis poka pustnih navad (Trzaske pust pred tui lete, Pust je umrou, Pagrjeb oud pusta), ali vasovalsko pomladno razpolozenje mladine (Pomladanska nuč pr' patuoke), pa se priprave na praznovanje vaskega zavetnika (Za kres pr' Svjetne Jevane, Svetje-

vanske s'meni). Zanimivi so tudi opisi peric (Perice se meneju, Papjeu) in ženske problematike v svetoivanski skupnosti (U muaje kuhne, Pamenek, Sisa oud ceste, Na uvinke uozkega klanca). V takem okolju se otroci igrajo s tem, kar jim je na razpolago, izkaže se kreativnost otrok in staršev, ko ustvarjajo igre in igrice (Nrlapse jegrace, Jucka prstek

cucka, Cegane). Skrb za otroke je vedno v ospredju, o cemer prica tudi zapis vec uspavank in pozornost, ki jo odrasli posvecajo vzgojnim momentom (Suhcena miska, Siromak kus, N's Pepcek). Ko v tem svetu posameznika doleti nesreca, doživlja vse trezno, brez patosa, ker se ob njem zgne celotna skupnost (Nepreskrbljena družina, M'rlac u sise). Moska komponenta te družbe pa je osvetljena predvsem ob kozarcu vina (Slabo vreme, Ricmanje suo krive), ali pa ob izpovedovanju ljubezenskih čustev. Pe-

smi z ljubezensko tematiko je dosti in vse so polne miline, pa tudi temperamentnih odloditev, ki so značilne za ljudsko obnašanje, kjer ni casa za objokovanje in tarnanje. Kakorkoli ze, vsaka situacija mora biti razciscevan, ker se sicer porazdelitev vlog članom skupnosti ne izide.

Ob glavnih potezah Mijotine poezije je treba poudariti se radozivost in optimizem, ki vejeta iz vsake pesmi. Pesnici omogoca tak pristop zaupanje v vasko skupnost, iz katere raste solidarnostni princip. Spostljivost in

vzajemnost pa sta po njenem osnova za dobro, urejeno življenje.

Prva Mijotina pesniška zbirka Souze in smeh je izšla leta 1962, druga razširjena izdaja pa leta 1969. Obcasno je Mijotova objavljala se v Jadranskem koledarju in Primorskem dnevniku, pisala je kratke dialoske prizorcke ob raznih priloznostih in skoraj vedno po naročilu. Po izidu prve pesniške zbirke je U. Vrabec uglasil tri njene pesmi, I. Ota pa eno. Sedaj živi Mijotova ze nekaj let v domu za ostarele in tam je maja slavila svojih 90 let.

Gledališča

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 20 uri (Stihova dvotrana) P. Shaffer: Leticija in Lustrek. Vstopnice 500 SIT.

Ob 21. uri (Kosovelova dvorana) Hamlett Packard, koprodukcija Glej in CD. Vstopnice 400 SIT.

Ob 20. uri (Okrogla dvorana) Strniša/Frey: Zabe. Vstopnina je 600 SIT.

JUTRI IN V PRIHODNIH DNEH: 21. in 22. t. m. ob 21. uri (Kosovelova dvorana) Hamlett Packard. Vstopnice 400 SIT.

21. t. m. ob 18. uri, 25. t. m. ob 20 uri (Stihova dvorana) P. Shaffer: Leticija in Lustrek. Vstopnice 500 SIT.

27. t.m. ob 20. uri in 31.t.m. ob 21. uri Strniša/Frey: Zabe. Vstopnina je 600 SIT.

DRAMA SNG

DANES: ob 19.30 J.B.Moliere: Svatba po sili. Za izven.

Ob 20.uri (Mala drama) M.Gad: Samo igra je in ne boli.

Informacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter ured pred predstavo na tel. 061/221-511.

OPERA IN BALET

DANES: ob 19. uri Golob: Krpanova kobila. V PRIHODNIH DNEH: 22.t.m. ob 15. uri Golob: Krpanova kobila. Mladinska.

23.t.m. ob 19. uri Verdi: Don Carlos.

24.t.m. ob 19. uri Strauss: Netopir.

25.t.m. ob 19. uri Verdi: Requiem

Blagajna je odprta med 11. in 13. uro ter med 17. in 19. uro. Rezervacije na tel. 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALIŠCE LJUBLJANSKO

DANES: ob 19.30 G.Zabori: Goldbergove variacije. Za abonma Repriža in izven.

V PRIHODNIH DNEH: 22.t.m. ob 19.30 Frayn: Hrup za odrom. Za izven in konto.

26. in 27. t.m. ob 22. uri CABAreS, CABArei, gostuje Zijah Sokolovic, znameniti sarajevski igralec, dobitnik številnih gledaliških nagrad in priznanj.

Informacije in rezervacije od 10. do 12. ure in ured pred predstavo na tel. 061/210-852.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠCE

DANES: ob 19.30 uri J.Anouilh: Ljubi ticki (vse podrekaio). Premiera. Za abonma premierski in izven. Režija Jurij Souček, prevod Ales Berger, scena Bojan Kapelj, kostumi Breda Kapelj. Igrajo: Jurij Souček, Klemen Dobrota, Mojca Brezar, Maja Wernig, Zoran Mocnik, Mojca Korbar-Hocevar, Bojan Vister, Katarina Batagelj, Tina Obid, Tatjana Rebolj in Tone Bertoneclj.

JUTRI: ob 16. uri J.Anouilh: Ljubi ticki (vse podrekaio) Abonma red Nedeljski popoldanski in izven.

Prodaja vstopnic dva dni pred dnevom predstave od 17. do 19. ure, na dan predstave pa dve uri pred predstavo. Rezervacije po telefonu 061/312-860.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠCE

V PRIHODNIH DNEH: 22. t. m. ob 20. uri plesna prestava skupine Matjaža Farica DERR (Potoples).

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

V PRIHODNIH DNEH: 23.t.m. ob 20. uri Caran: Moz moje zene. Najbolj nora komedija. Rezervacija in prodaja vstopnic c KD SB te. 448-920 in galerija Labirint (pasaza Maximarketa)

KUD FRANCE PRESEREN

V PRIHODNIH DNEH: 23.t.m. ob 20.30 Navpravite mi zanj krsto. Tragicna veseloigra z lutkami.

25.t.m. ob 21. uri Prometej brez skodelice. V izvedbi studentske gledališke skupine Rezares. Informacije na tel. 061/332-288.

CELJE

SLG CELJE

DANES: ob 17. uri P.Corneille: Odrska utvara. Za abonma Sobota popoldan in izven

Informacije na tel. 063/25-332.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠCE

DANES: ob 19.30 uri R. Cooney: Zbezi od zene, zaključena predstava.

V PRIHODNIH DNEH: 22. t. m. ob 19.30 uri R. Cooney: Zbezi od zene. Predstava je zaključena. Informacije na tel. 064/222-681.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠCE

DANES: ob 20. uri (v Solkanu) L.Pirandello: Henrik IV. Za red Sobota in izven.

Informacije na tel. 065/25-326, 25-328.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

DANES: ob 20. uri Jagodic-Pokorn-Tadel: Klinika Tivoli d.o.o., gostuje Mestno gledališče ljubljansko.

RAVNE NA KOROŠKEM

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 27.t.m. ob 19. uri A.P.Cehov: Snubac. Gostuje gledališče Loza. Za abonma in izven.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: v torek, 23. t. m., ob 16. uri (abonma Red I) - Thornton Wilder - Nase mesto. Režija Adrijan Rustja.

Ponovitvi v sredo, 24. t. m. (abonma Red H) in v četrtek, 25. t. m. (abonma Red I), ob 16. uri.

GLEDALIŠCE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v sredo, 24. t. m., ob 20.30 kratna predstava Stalnega gledališča FJK - »Amici devo dirivi«, poezije in proza Patra D. M. Turoldea. Koordinacija in dramaturgizacija Furio Bordon. Nastopa Roberto Sturno. Predstava izven abonmaja, za abonente popust. Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063) in v gledališču Rossetti (tel. 54331).

V PRIHODNIH DNEH: od 26. do 28. t. m. - Sandro Massimini - »My fair lady«. Predstava izven abonmaja. Za abonente popust. Predprodaja vstopnic in rezervacije v gledališču Rossetti in pri osrednji blagajni v Pasazi Protti. Izkaznice niso veljavne.

NAPOVEDUJEMO: od 30. t. m. do 1. aprila gostovanje gledališke skupine Teatro Eliseo z demom Thomasa Bernharda »Il nipote di Wittgenstein«. Režija Patrick Guinand. V glavni vlogi nastopa Umberto Orsini. Predstava izven abonmaja, za abonente popust. Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063) in v gledališču Rossetti (tel. 54331).

DVORANA TRIPCOVICH

V PRIHODNIH DNEH: v torek, 23. t. m., ob 20. uri bo na sporedu premiera Donizettijeve opere Lucia di Lammermoor. Dirigent Liu Jia. Režija Patrizia Gracis. Predprodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripcovich.

GLEDALIŠCE CRISTALLO

LA CONTRADA

DANES: ob 20.30 ponovitev John Osbornejevega dela »Ricorda con rabbia«, v izvedbi gledališke skupine Il Palcoscenico iz Imperije. Režija R. Diego Pesaola. Del izkupicka te predstave gre Italijanskemu združenju slepih, da kupi preprotni računalnik. Zadnja ponovitev jutri, ob 16.30.

GLEDALIŠCE SILVIO PELLICO

UL. Ananias 5

DANES: ob 20.30 Carlo Goldoni - »La casa nova«, v izvedbi gledališke skupine Ex Allievi del Toti. Režija Bruno Cappelletti. Zadnja ponovitev jutri, ob 16.30.

MILJE

GLEDALIŠCE VERDI

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 26. t. m., ob 21. uri zacetek niza komičnega teatra. Na sporedu bo »La signorina Papillon«, ki jo je napisal in režiral Stefano Benni. V glavnih vlogah Antonio Catania in Gigio Alberti.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠCE

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 22. in v torek, 23. t. m., ob 20.30 - Plexus T S.r.l. - Il mistero dei bastardi assassini Roberta Thomasa. Režija Guglielmo Ferro.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠCE

DANES: ob 19.30 - Arthur Schnitzler - Reigen. Ponovitev jutri, ob 15. uri.

JUTRI: ob 11. uri Matinee za Jesus Christ Superstar.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: Cankarejv dom obseva svoje obiskovalce, zlasti tiste, ki so že kupili vstopnice, da napovedani klavirski recital Alexisa Weissenberga, ki bi moral biti 24. marca v Gallusovi dvorani, zd. odpade. Kupljene vstopnice lahko vrnete na blagajni.

25. in 26.t.m. ob 19.30 uri Koncert orkestra Slovenske filharmonije. Modri abonma. Dirigent: Anton Kolar. Solista: Justus Frantz in Christopher Tainton-Frantz. Program: Saint-Saens, Mozart, D.Zebre, A. Skrljabin.

30.t.m. ob 19.30 uri (Gallusova dvorana) koncert Komornega orkestra Orpheus . Program: Haydn, Beethoven, Rossini, Bartok.

Orpheus Chamber Orchestra je po mnenju vseh pomembnih svetovnih glasbenih kritikov eden najboljših komornih orkestrrov na svetu. Vstopnina je 900 in 600 SIT.

Informacije na tel. 061/222-815.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

DANES: ob 19.30 uri zborovski koncert Mesanega pevskega zbora Obala Koper. Dirigent Walter Lo Nigro. Vstopnice 250 SIT.

JUTRI: ob 11. uri koncert Orkestra slovenske policije. Dirigent: Milivoj Surbek. V organizaciji Festivala Ljubljana.

23. t. m. ob 20. uri koncert iz cikla Pro Musica: Gabrioli Quartet in Tartini kvartet. Informacije na tel. 061/150-155.

KRIZANKE

V PRIHODNIH DNEH: 22. t. m. ob 19.30 uri (Viteška dvorana) koncert iz cikla GM Oder 92-93. Nastopata petnajstletni klarinetist Mate Bekavac iz Ljubljane in sedemnajstletna pianistka Adriana Magdovoski iz Maribora. Koncert bi moral biti 24. februarja, a je bil zaradi bolezni izvajalcev odpovedan.

Informacije GM Slovenije, Kersnikova 4, Ljubljana, tel. 061/322-367.

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 23. t.m. ob 22. uri Dihad Warriors jezdiijo na Divji zahod

25.t.m. ob 21.uri Hamise Imlach/Muriel Graves. Škotski folk zabavnjaki.

Vroci telefon Kluba K4: 061/113-282.

SLOVENJ GRADEC

SREDNJA SOLA

DANES: ob 18. uri Obcinska revija odraslih pevskih zborov Koroška poje. Informacije na tel. 0602/42-660.

HRASTNIK

GLASBENA SOLA

DANES: ob 18. uri spomladanski koncert uencev glasbene sole Hrastnik. Sodelujeta otroki in mladinski pevski zbor OS Hrastnik.

VELENJE

DOM KULTURE

DANES: ob 19. uri Večer ljudskih pesmi in viz. Vstopnice lahko kupite v preprodaji v Domu kulture ali uro pred pričetkom prireditve. Vstopnice 250 SIT.

SLOVENJ GRADEC

SREDNJA SOLA

DANES: ob 18. uri Obcinska revija odraslih pevskih zborov Koroška poje. Informacije na tel. 0602/42-660.

HRASTNIK

GLASBENA SOLA

DANES: ob 18. uri spomladanski koncert uencev glasbene sole Hrastnik. Sodelujeta otroki in mladinski pevski zbor OS Hrastnik.

VELENJE

DOM KULTURE

DANES: ob 19. uri Večer ljudskih pesmi in viz. Vstopnice lahko kupite v preprodaji v Domu kulture ali uro pred pričetkom prireditve. Vstopnice 250 SIT.

SLOVENJ GRADEC

SREDNJA SOLA

DANES: ob 18. uri Obcinska revija odraslih pevskih zborov Koroška poje. Informacije na tel. 0602/42-660.

HRASTNIK

GLASBENA SOLA

DANES: ob 18. uri spomladanski koncert uencev glasbene sole Hrastnik. Sodelujeta otroki in mladinski pevski zbor OS Hrastnik.

VELENJE

DOM KULTURE

DANES: ob 19. uri Večer ljudskih pesmi in viz. Vstopnice lahko kupite v preprodaji v Domu kulture ali uro pred pričetkom prireditve. Vstopnice 250 SIT.

SLOVENJ GRADEC

SREDNJA SOLA

DANES: ob 18. uri Obcinska revija odraslih pevskih zborov Koroška poje. Informacije na tel. 0602/42-660.

HRASTNIK

GLASBENA SOLA

DANES: ob 18. uri spomladanski koncert uencev glasbene sole Hrastnik. Sodelujeta otroki in mladinski pevski zbor OS Hrastnik.

VELENJE

DOM KULTURE

DANES: ob 19. uri Večer ljudskih pesmi in viz. Vstopnice lahko kupite v preprodaji v Domu kulture ali uro pred pričetkom prireditve. Vstopnice 250 SIT.

SLOVENJ GRADEC

SREDNJA SOLA

DANES: ob 18. uri Obcinska revija odraslih pevskih zborov Koroška poje. Informacije na tel. 0602/42-660.

HRASTNIK

GLASBENA SOLA

DANES: ob 18. uri spomladanski koncert uencev glasbene sole Hrastnik. Sodelujeta otroki in mladinski pevski zbor OS Hrastnik.

VELENJE

DOM KULTURE

DANES: ob 19. uri Večer ljudskih pesmi in viz. Vstopnice lahko kupite v preprodaji v Domu kulture ali uro pred pričetkom prireditve. Vstopnice 250 SIT.

veljavne; v nedeljo, 4. aprila, ob 21. uri celovečerni koncert Giannija Morandija (predprodaja vstopnic je ze v teku pri osrednji blagajni v Pasazi Protti); v četrtek, 29. in v petek, 30. aprila koncert-predstava Giorgia Gaberja.

SPORTNA PALACA PRI CARBOLI

NAPOVEDUJEMO: 2. aprila celovečerni koncert kantavtorja Marca Masinija. Predprodaja vstopnic je ze v teku pri osrednji blagajni v Pasazi Protti.

MILJE

GLEDALIŠCE VERDI

DANES: od 22. ure dalje Dance the jazz. Nastopil bo saksofonist Maceo Parker & The Roots Revisitedat.

Alpe-Jadran

MESTRE

GLEDALIŠCE TONIOLO

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 29. t. m. celovečerni koncert kantavtorja Eugenia Finardija.

NAPOVEDUJEMO: 6. aprila koncert Fabia Concata, ki pa bo nastopil tudi v diskoteki Hipodrome v Trzicu, 22. aprila.

TREVISO

PALAVERDE

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 26. t. m. koncert Marca Masinija.

NAPOVEDUJEMO: 20. aprila bo v Trevisu otvoril turnejo Vasco Rossi, 12. junija pa bo nastopil na stadionu v Vidmu.

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: zborovski seminar v sodelovanju z ZKOS, Antologija slovenske zborovske glasbe. Informacije ZKOS tel. 061/151-028.

DANES IN JUTRI: ob 20. uri (Linahrtova dvorana) Dvojni Veronikino življenje. Film K.Kie-slovskega. Vstopnina je 350 SIT.

V PRIHODNIH DNEH: 22.t.m. ob 20. uri (Linahrtova dvorana) Igra Solz/The Crying Game. Film Neila Jordana. Vstopnina je 400 SIT.

NARODNI MUZEJ

V PRIHODNIH DNEH: 23. t. m. ob 17. uri spremlevalno predavanje k razstavi Kelti na Celjskem, Tavrishi. Predaval bo Dragan Bozic.

26. t. m. ob 17. uri spremlevalno predavanje k razstavi Kelti na Celjskem. Predaval bo Darja Pirkmajer, avtorica razstave, kustosinja za arheologijo v Pokrajinskem muzeju v Celju. Vabljeni.

TIVOLSKI GRAD

V PRIHODNIH DNEH: 23.t.m. ob 18. uri pogovor o gledališču s scenografko in režiserko Meto Hocevar. Prireditve bo zaključena z družabnim večerom.

30.t.m. ob 18. uri solistični večer kitarista Jerka Novaka. Informacije na tel. 061/225-632.

KLUB K4

DANES ob 18. uri Boljsji trg.

V PRIHODNIH DNEH: 23.t.m. ob 20. uri Praznovanje pomladi. Večer duhovne družine z gosti. Slovo od New Agea.

Vroci telefon Kluba K4: 061/113-282.

KUD FRANCE PRESEREN

V PRIHODNIH DNEH: 24.t.m. ob 20. uri predavanje Vesele znanosti it tematskega sklopa Literatura. Predaval bo Matej Bogataj, njegovo predavanje ima naslov: ... ih ti mi boš krvava tekla! Tel. 061/332-288.

MESTNI TRG

V PRIHODNIH DNEH: 23.t.m. od 12. do 19. ure bo potekala prireditve z naslovom Breziška pomlad, ki bo pospremljena z bogatim kulturnim programom.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE

V PRIHODNIH DNEH: 25.t.m. ob 10. uri predavanje Jurija Hudnika z naslovom Uporaba geodezije in fotogrametrije za prikazovanje stanja naravne in kulturne dediscine

25.t.m. ob 12. uri predavanje Marka Saksida z naslovom Ponudba JUBA za sanacijo objektov kulturne dediscine.

31.t.m. ob 10. uri predavanje z naslovom Prihodnost in realnost krajinskih parkov v Sloveniji.

31.t.m. ob 12. uri Predstavitve novih publikacij Zavoda republike Slovenije za barstvo naravne in kulturne dediscine.

MARIBOR

DVORANA ROTOVZ

V PRIHODNIH DNEH: 25. t. m. ob 18. uri bo Literarni večer s pesniki Kajetanom Kovcem, Cirilom Zlobcem, Janezom Menartom in Tonetom Pavckom ob ponatisu pesniške zbirke Pesmi stihri. Avtorje bo uvodoma predstavila Geraldine Hrelja.

CELJE

DVORANA SPODNJEGA GRADU

DANES: Veronika - predstava v izvedbi Plesnega foruma Celje.

ŽALEC

DOM II. SLOVENSKEGA TABORA

DANES: ob 18. uri prikaz godovanja- ofiranja-resitve Na zdravje, Jože!

Furlanija-Juljska krajina

TRST

POMORSKA POSTAJA

Dvorana Ilirija

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 26. t. m., od 9. do 13. ure zasedanje »Mai pit razzismo«. Zasedanje organizirajo sindikati CGIL-GISL-UIL in Združenje bivših deportirancev ANED pod pokroviteljstvom trzasko občine.

GLEDALIŠCE MIELA

V PRIHODNIH DNEH: od ponedeljka, 22. t.m., do ponedeljka, 19. aprila bodo v gledališču Miela predvajali filme angleških mojstrov Michaela Powella in Emerica Pressburgerja.

22.t.m. ob 17.00 in 20.00 »The Life and Death of Colonel Blimp, i R. Livesey, A. Wallbrook in D. Kerr.

29. t.m., ob 18.00, 20.00 in 22.00: »Black Narcissus, i D. Kerr, D. Farrar, J. Simons, Sabu.

Se bodo štokrkje spet zmotile?

Ko je lani v Prekmurje priletelo več štokrkelj kot kadarkoli prej, je bilo pričakovati deževno poletje, doletela pa nas je katastrofalna suša

Martin Vučko iz Gornje Bistrice ve vse o štokrkljah. Ali skoraj vse. Ve največ, kar sploh lahko ve samouki ljudski strokovnjak. Za tisto, cesar ne ve, tudi sam prizna, da ne ve. Da je zares pravi poznavalec štokrkelj v Prekmurju, pa mu priznava vsi. Če se vse to dogaja v pokrajini, ki je celo svoj grb pocastila z likom štokrklje, in kjer se štokrklje počutijo

kot enakopravni člani človekove družine, potem zasluži posebno spoštovanje tudi to znanstvo novinarja z njim.

Letos bo zakoracil že v osmo desetletje življenja, ki ga je prebil, kot sam pravi, v zdravju in veselju ter skupaj s štokrkljami v njegovi rojstni vasi Gornja Bistrica pri Murski Soboti.

»Tu sem rojen - med štokrkljami,« rece, kot bi

se hotel pripraviti in kot bi ne bili vsi drugi Prekmurci, ki prav tako neizmerno ljubijo štokrklje, rojeni tu, in kot da si sleherni med njimi ne bi zazele naslova najboljšega poznavalca teh zivali, ki ga pač prepustajo njemu, »in nisem nikoli videl, da bi pile vodo iz Mure. Štokrklje pripadajo močvirjem, kjer si tudi gasijo zejo. Lani poleti pa jih je suša prisilila, da so to dele prav v Muri. Ampak to se ni tako cudno. Se pravi, štokrkje so ravnale čisto logično, saj jih je k temu prisilila nepojmljiva suša. Zares cudno pa je, da jih je lani priletelo več kot kdajkoli. To bi lahko pomenilo samo to, da bo poletje bolj deževno kot kdajkoli. Štokrkje nezmotljivo občutijo vreme...« - pripoveduje 69-letni Martin Vučko.

Nastala je torej huda napaka pri voznem letu štokrkelj. Nekaj jih je grdo opeharilo, in če se je taksna pomota lahko zgodila naravnemu bitju - štokrkli - je morala nastati tudi močna okvara v njenem naravnem okolju. Drugace receno, tisto, kar trdijo ekologi, potrjuje tudi primer prekmurskih štokrkelj - človek je ogrozil obstoj življenja na Zemlji.

»Opeharjene štokrkje so lani jeseni odletele prej kot obicajno. In tudi nekako prevec po tistem. Nic slovesno. Bolj naskrivaj, kot bi se hotele odhitapiti,« je se povedal Martin Vučko.

Mogoče bo po tem apokaliptičnem preicvanju obicajni opis selitve štokrkelj videti manj lep. Štokrklje to sicer opravijo zelo obredno, po pravem protokolu. Najprej krožijo v dveh jatah nad zbornim mestom. Kot letala. Sledi razvrščanje na vzletni stezi. Pred vrsto se vstopi glavni strk (prekmurski izraz za samca) in pregleda razvrstitev. Razvrščanje poteka v dveh skupinah. V prvi so močnejši in boljši letalci, v drugi so slabši. Strk nadzornik preprečuje, da bi se kdo vtihotapil v drugo vrsto.

»Ko štokrkje priletijo sem z juga Afrike, se zenijo v Prekmurju. Dvorišje si in si izbirajo družice tako, da sklepatajo s kljuni. Prav enako tudi jeseni napovedujejo svoj odhod, le da je sklepitanje malo drugačno, vendar ga štokrkje ga odlično prepoznavajo. Zelo težko je lociti samca od samice. Tako skladen družinski par sta, da delata vse skupaj. Skupaj popravljata gnezdo ali gradita novo

iz locja in trave, za kar ne potrebujeja več kot deset dni. Cez mesec dni samica znese jajca v gnezdo. Nic vecja niso od gosjih. Potem jih oba valita mesec dni. Toliko potrebujejo mladici, da se postavijo na svoje noge in zacnejo vaje s krili. Starsa skupaj hranita mladice. Toda prejsnje poletje je eden od staršev nenehno ostajal v gnezdu, da je mladice zaslonil pred soncem in tako zmanjšal vročino. Mesec dni, preden odletijo v Afriko, zacnejo mladici zapuscati gnezdo in letati. Ta mesec jih starsa hranita manj, da bi bili na dolgem letu lažji. Mlade štokrkje se naslednje poletje ne vrnejo, priletijo sele tretje leto. Skoraj nemogoče je ugotoviti, kateri je samec in katera samica. A zaradi tega ne bi nihče od nas motil njihove varnosti. V Prekmurju se lahko vtaknete v čisto vse, ampak v štokrkje - nikakor! Jaz pa sem, potem ko sem jih zelo dolgo opazoval, vendarle prišel do sklepa, da so samice tiste, ki imajo posrane noge. Drugi partner ima ciste.«

Martin Vučko ve samo za en primer, ko so štokrkje naredile škodo. To se je pred desetimi leti zgodilo njegovemu

drugemu sosedu. Cela jata štokrkelj je odkrila streho na hiši! Bile so zelo razjarjene in niso hotele odnehati. Ta sosedi je stari dimnik zaščiten z drevesom, gnezdo pa premaknil na drugo stran strehe. Vendar mu ni bilo jasno, kaj je tako raztogotilo štokrkje. Ni namreč opazil, da je drevo preblizu gnezda, štokrkje pa imajo rade pregled. Ko je bila napaka odpravljena in gnezdo vrnjeno na prejšnje mesto, se je prijateljstvo tega Prekmurca in teh ptic nadaljevalo in se zmeraj traja.

»Štokrkje ne uničujejo samo škodljivcev iz močvirij, ampak za oraci prihajajo na njive, pobirajo žuželke iz zemlje in med posevki. Človeku pa se ne oddolžijo samo tako, ampak tudi z najvišjim možnim odrekanjem - s tem, da redno zrtvujejo tudi enega mladica. Ne glede na to koliko jih imajo, stiri, pet ali manj, enega zmeraj vržejo iz gnezda. Ta ptica pogine. To je tako imenovano placilo gospodarju, povračilo za to, ker jim je omogočil prostor za njihovo domovanje...« - sklene svojo zgodbo Martin Vučko, prvi štokrkliar iz dežele štokrkelj.

JEDILNIK

SLAVKO ADAMIJE

nadevan paradiznik
pljučni file na žaru
krompir z ocvrto čebulo
solata po zelji
sveže sadje

Nadevan paradiznik

SESTAVINE:
6 paradiznikov, 200 g spinace, 1 cebula, cesen, 1 zlica olja, 4 zlice olivnega olja, 4 crne olive, 40 g sira mozzarella, 2 zlici drobtin, sesekljani petersilj
CAS PRIPRAVE: 30 minut

Stirim paradiznikom odrezemo pokrove in jih izvotlimo.

Dva paradiznika olupimo, odstranimo pečke in ju drobno narežemo. Spinaco operemo, blansiramo in stisnemo.

Cebulo in cesen sesekljamo in poprazimo na olju. Olive razpolovimo in jih dodamo cebuli, solimo in popramo. Dodamo narezan paradiznik in dušimo. Mozzarella narežemo na kocke. Paradiznike napolnimo s sirom in preostalim nadevom. Potresemo z drobtinami in s sesekljanim petersiljem ter pokapamo z olivnim oljem. V pecici pečemo 10 minut pri 180°C.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJČIČ PREDAN

krompir v kosih
blitva, pripravljena kot spinaca
kroketi iz rdece pese
zeljna solata z lečo

Kroketi iz rdece pese

SESTAVINE:
250 g pese, 500 g krompirja, sol, 1 dl kislesmetane, poper, sladka paprika, 1 jajce, malo cele moke, 2 zlici drobtin, olje

Peso in krompir ločno skuhamo. Krompir pretlačimo, narežemo peso zmeljemo v električnem mesalniku. Začinimo, dodamo smetano, jajce in moko in zmešamo v gosto zmes. Na deski, posuti z drobtinami, oblikujemo svaljke in jih ocvremo v vročem olju.

JUTRI

21. marca

V vseh pogledih izjemna osebnost je bil znameniti organist, skladatelj in kantor Tomazevce cerkve v Leipzigu, Johann Sebastian Bach. Rodil se je 21. marca 1685 v Eisenachu, v rodbini, bogato obdarjeni z mnogimi talenti, resda največ glasbenimi, vendar so bili med Bachji tudi slikarji. Johanna Bacha poznamo seveda kot skladatelja. Manj pa je znano, da so ga sodobniki cenili predvsem kot strokovnjaka za gradnjo orgel, organologa in nekoliko manj kot organista. Njegove skladbe so imele za staromodne in jih nikakor niso fascinalne.

Konec devetnajstega stoletja je ponovno odkrite tega velikana pomenilo pravi »boom«. Izkazalo se je, da Bach svojih neomejenih sposobnosti ni uveljavljal le v družini (imel je množico otrok - celo zbirko od genia do kriminalca), ampak je ustvaril človeštvu neizmerno zakladnico glasbenih mojstrov.

Težko bi našli glasbeno ali programsko obliko, v kateri Bach ni postavil zgleda. Obsesna vokalno-instrumentalna dela so se danes zelezni repertoar povsod po svetu. Kantate, koncerti in simfonije so priboljšek za glasbene sladokusce. Najpogostejše pa se oglašajo orgle, instrument, na katerem skušajo množice organistov po svojih najboljših sposobnostih ujeti prebliske neponovljivega genia.

SLOVENC I KUHAM O

Fast food ali suho sadje?

LUCKA LESNIK

Pred jutrisnjim svetovnim dnevom gospodinjstva smo obiskali Marto Hrovatin, ki se je na Zavodu RS za solstvo in sport vec kot dvajset let ukvarjala s solsko prehrano. Cprav se je pred kratkim upokojila, smo jo srečali na pred dnevi koncanem 13. mednarodnem sejmu igre, vzgoje in izobrazevanja v Ljubljani - v priložnostni restavraciji, kjer so mladi iz gostinskih sol iz Ljubljane, Radencev, Novega mesta in Bleda pripravljali malice. To pa niso bili sendvici, najpogostejši prigrizek, temvec veliko bolj zdrave malice, denimo, zelenjavna loparnica. Tisti, ki so jo poskusili, so bili zelo navdušeni. Zato je Marta Hrovatin recept zaupala tudi nam.

Pripravimo ajdove palačinke. Zanje potrebujemo tretjino ajdove moke in dve tretjini bele (ajdovo najprej poparimo, ko se ohladi, ji primesamo se belo), mleko, jajca in sol. Sestavine zmešamo v zmes za palačinke in jih spečemo v ponvi.

Nadev pripravimo iz sezonske zelenjave - nasa loparnica je bila iz korenja in cvetace. Sesekljano cebulo preprazimo na malo masco, dodamo na drobno zrezano zelenjavo in jo dušimo.

V pomascen pekac (najboljsi je okrogel, ce ga nimamo, uporabimo staro crno zelezno »rajnglo«) nalagamo palačinke in nadev. Zacnemo s palačinko, pa tudi na vrhu mora biti palačinka (ce je pekac vecji, jih zložimo vec). Po vrhu prelijemo besamel (malo moke razpustimo na maslu in preden zarumeni, jo zalijemo s kislo smetano).

Ob zelenjavni loparnici so nam na sejmu postregli s sadnim sokom. Ce boste to jed

dopolnili se s cim (uporabite zanje veliko možnosti), je to lahko izvrstno kosilo. Marta Hrovatin pa je imela - kljub okusni malici - tudi tokrat na dnu svoje torbice suhe slive, jabolka, hruske in lesnike. Tisti, ki jo dobro poznajo, vedo, da si je vsa leta službovanja s suhim sadjem cez dan tesila lakoto. Navada je ostala (zakaj ne, ce je tako zdrava).

Z danasnjo sogovornico ugotavljaja, kako neredno jedo nasi otroci in kako slabe so njihove prehrabene navade: za vecino osnovnosolcev in srednjosolcev spada med najbolj priljubljene jedi hamburger s cipsom; kar 5,3 odstotka ali 11.705 osnovnosolcev nimajo nobenega obroka (ne malice in ne kosila), med srednjosolci pa je taksnih vec kot polovica!

Ogledujeva si videofilm o »sodobni« prehrani in njenih posledicah za zdravje. Koliko bi bilo prizaneseno mladim, ce bi namesto po tako imenovani fast food (hitri hrani) raje segali po suhem sadju!

Vecina mladih tudi ne zajtrkuje. Radi dolgo spijo in po navadi se jim tako mudi v sollo, da ne utegnejo misliti se na hrano. Pri Hrovatinovih je drugace: od nekdanj (ko sta bila zdaj odrasla sinova se otroka) ze zvečer pripravljajo caj in ga v termos steklenici puscajo na pogrnjeni mizi - tako vsaj vsi zajtrkujejo, ceprav po navadi vsak zase (tudi pospravi vsak za seboj). Marta Hrovatin je ponosna na svojo družino, na svoje moške, ki se v kuhinji lepo znajdejo. Kadar je ni, vse postorijo in poskrbijo, da niso lačni. Ko pa je doma, je videti, kot da bi vsi imeli le leve roke ... Sicer pa rada kuha zanje.

Razvaja jih z domacim kruhom, največkrat ajdovim ali koruznim; dober je tudi krom-

pirjev kruh - iz kuhanega in pretlacnega krompirja, poparjene koruzne moke in bele ostre moke. Do kruha (in do hrane nasploh) ima Marta Hrovatin zelo spoštljiv odnos. Odrasla je na Planini pri Sevnici s sedmimi brati in sestrami in pogosto so bili bolj lačni kot siti. Tudi v internatu je bilo hrane bolj malo, pa se ob nepogrnjenih mizah so jedli. Marta Hrovatin si je ze od

nekdanj zelega jesti za pogrnje mizo (kot v otrostvu ob nedeljah, ko je mama pogrnila mizo, ceprav je nanjo položila eno samo skledo), iz lepih kroznikov in z izbranim priborom. To so bile njene sanje ... Danes zivi v Grosupljem in njena jedilnica je zmeraj urejena: pogrnjen prt, prtiki in svece v barvah, ki se ujemajo s sopkom, izbrana posoda, jedilni servis in pribor.

Marta Hrovatin ima do hrane zelo spoštljiv odnos (Foto: Ales Pavletic/TRIO)

CERKNIŠKO JEZERO

Do kdaj še zabetonirano?

HELENA DREWRY

Pravljica o nastanku Cerkniškega jezera, katere jedro bi lahko bilo resnicno, spominja na ljubzensko zgodbo o Heri in Leandru, ljubimcih iz starogrške mitologije, pravi pa takole: Cerkniško jezero je nekoc locilo dva ljubeca se otroka dveh grascakov, ki sta se smrtno sovrazila. Prvi je bil gospod na Steberskem gradu na vzhodni strani jezera, drugi pa je bil gospodar gradu, ki se je dvigal v Jamskem zalivu. Zaljubljeni steberski princ je lahko prihajal vasovat h karlovski princesi sele potem, ko je s svojimi podložniki zamasil poziralnik na dnu jezera in prej suho polje je zalila voda. Ljubezenska romanca ni trajala dolgo, kar je ljubosumni snubec premaknil svetilko, ki je bila princu orientacija pri vecernem veslanju na Veliko Karlovico, torej med vec kot 10 km oddaljenima grascinama. Princa je pozrla Karlovica, princesa pa je v obupu skocila za njim. Prepo-

vedana ljubezen se je zalostno koncala, ostalo pa je jezero - ceprav presihajoce.

Vode Cerkniškega jezera odtekajo skozi številne ponorne jame in poziralnike proti izviru pri Vrhniki, preostala voda pa se pojavja spet v Rakovem Skocjanu kot Rak in se v Plavinski jami zdruzi s Pivko iz Postojnske jame.

Narascanje in upadanje vode je odvisno od

razmerja med dotokom in odtokom. Medtem ko je odtok pogojen s poziralnostjo ponorov, ki jih voda pri določeni visini jezera dosega, pa na dotok vplivajo padavine, deloma z neposrednim odtokom iz kraškega zaledja, deloma pa posredno zaradi kraške in snežne retinence.

Najvecji poziralnik Cerkniškega jezera je Velika Karlovica, to so 6 m visoka in 12 m široka skalna vrata, v katerih zubori in izginja voda. Vhod vanje pa je zabetoniran s 15 m dolgo in 4 m visoko pregrado. Lastniki parcel in naravovarstveniki vsekakor zelijo, da bi odstranili tako to, kot tudi druge betonske pregrade in cepe, s katerimi so leta 1969

kljub nasprotovanju domacinov in Pavla Kunaverja, velikega ljubitelja Cerkniškega jezera, zabetonirali ponikalnice, ki so skozi tisoletja odvajale vodo proti Rakovemu Skocjanu. Kljub temu, da je bila ojezeritev poskusna in je jezero presahnilo s samo 1,5 mesečno zamudo, betonske pregrade se po dobrih dvajsetih letih opravljajo svojo funkcijo.

Nasprotno pa si ribiči zelijo, da bi jezovi ostali, ker si zaradi ribolova zelijo stalno ojezereno jezero.

Svetla izjema je zal le Mala Karlovica, poziralnik v bližini Velike Karlovice, kjer so lani odstranili betonsko pregrado. Kmetje so odvedni material tudi odpeljali. Po dvajsetih letih

si jo lahko jamarji tako ponovno ogledajo.

Janez Kandare, ki se ze vec let sistematično ukvarja s problematiko Cerkniškega jezera, trdi, da sta bili s temi in podobnimi poskusi, ki so bili usmerjeni v spremenitev presihajočega jezera v jezero s podaljšanim zadrževanjem vode, slovenska in celo cerkniška javnost premalo seznanjena, izogibajo pa se ji celotne strokovne institucije.

Toda ce bomo hoteli v prihodnosti se govoriti o Cerkniškem polju, jezeru kot o »najcudovitejšem in najnavečnejšem čudesu v deželi Kranjski«, bo treba vse sile usmeriti v to, da bi jezero čim bolj približalo prvotnemu stanju.

Velika Karlovica (Foto: Helena Drewry)

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1	
09.50	Tedenski izbor
10.05	Radovedni Tacek: Klet
10.40	Érazem in potepuh, 3/5 del otroške nadaljevanke
11.25	Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
13.00	Okoli po mestu, ameriški film
13.05	Poročila
13.05	Tednik, ponovitev
14.20	Filmsko popoldne
14.50	Popolna tujca, 22/28 del am. naniz., ponov., VPS 1420
15.35	Odletel bom, 15/21 del am. nadalj., ponov., VPS 1450
17.00	Ciklus filmov F. Capa: <i>Mozje brez kril, česki film</i> , (CB)
17.10	TV dnevnik 1
18.00	Potovanje po človeškem telesu, 7/8 del nemske poljudnoznanstvene serije, VPS 1710
18.05	RPL
19.10	TV mernik
19.30	Zrebanje 3 x 3, VPS 1912
20.05	Utrip
20.25	Tvariete, VPS 2025
21.30	S.De Abreu: Na dnu, 3/5 del brazilske nadaljevanke, VPS 2130
22.20	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2220; sport
23.05	Sobotna noc
00.15	Videooc, VPS 2305
00.15	Nina Simone, VPS 0015
00.15	Video strani

SLOVENIJA 2	
08.55	Tedenski izbor
09.05	Jakec in carobna lucka, 23/26 del angleske risane serije
09.55	Zgodbe iz školje
10.05	Kloevsjoe: veleslalom (Z), 1. voznja, prenos
11.00	Tedenski izbor
12.30	Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
12.55	Denver - poslednji dinosaver, 20., zadnji del am. naniz.
13.00	Kloevsjoe: veleslalom (Z), 2. voznja, prenos
13.45	Oporne zgodbe: <i>Trubadur</i> , 9. oddaja
14.40	W.Fend: Moja knjiga o džungli, 23/27 del nemske poljudnoznanstvene serije
17.00	Kosarka NBA liga, posnetek: Cleveland Cavaliers-Boston Celtic
17.50	Stockholm: Finale SP v rokometu (M), prenos
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Rojstvo Evrope, 7., zadnji del angl.dokumentarne serije
21.00	Rapsodija v rumenem
21.30	Poglej in zadeni
22.35	Sova
23.00	'Alo, 'alo!, 3/18 del angleske nanizanke
23.45	Odletel bom, 16/21 del ameriske nadaljevanke
23.45	Rapsodija v rumenem, fr./svicarski film (do 01.15)

KANAL A	
09.00	RIS, risanke in spoti
09.25	Ninja zelve, 44. del
10.00	Ples v temi, ponovitev filma
11.30	Rock starine, ponovitev 6. oddaje o starem rocku
18.30	Jazzbina, ponovitev 6. oddaje o jazzu
19.00	Srečni Luka, ponovitev 2. dela
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Avtotimes, oddaja o avtomobilizmu
21.00	Tokio Pop, ameriški glasbeni film
22.40	Dnevnoinformativni program, ponovitev
22.55	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
23.20	Video Grom, glasbena oddaja z Anjo Rupel
00.45	Erotična uspavanka
01.05	Erotični film
02.30	Video strani

KOPER	
18.00	Globus

RAI 1	
7.20	Filma: Il cacciatore del Missouri ('51), 8.40 Auguri e figli maschi (kom., '51)
10.20	Aktualno: Videl bos
10.50	Film: Il sig. e la s.ra Smith (kom., ZDA '41)
12.20	Aktualno: Check-up
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Check-up in izzrebanje lota
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Aktualno: Prizma
14.30	Rubrika za avtomobiliste TG 1 - Avto
14.45	Sobotni sport
16.20	7 dni v Parlamentu
16.50	Variete: Disney club
18.00	Vesti in loto
18.15	Zdravi in lepi
19.25	Nedeljski evangeli
19.50	Vreme in dnevnik
20.30	Sportne vesti
20.40	Variete: Saluti e baci
23.00	Nočni dnevnik
23.15	TG1 Posebnosti
24.00	Dnevnik 1 in vreme
0.30	Filmske novosti
0.35	Poklon Felliniju

RAI 2	
6.55	Aktualno: Mattina 2, vmes (8.00, 9.00, 10.00) kratke vesti
10.05	Evropski dnevi
10.35	Nan.: Lassie
11.00	Tua - O lepoti
12.00	Aktualno: Scrupoli
13.00	Dnevnik
13.20	Dribbling in vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.35 Santa Barbara
15.20	Aktualno: Videl bos, 15.50 Spaziolibero
16.10	Izzrebanje lota
16.15	TGS Parquet, vmes IP v odbojki, 17.45 kosarka
18.45	Nan.: L'espertore Tibbs
19.35	Vreme, vesti, sport
20.20	Variete: Ventieventi
20.40	Film: Per la vita e per la morte (krim., '90)
22.20	Detto tra noi: Kronike v živo
23.30	Dnevnik in vreme
23.45	Senza scrupoli

RAI 3	
6.45	TGR O kmetijstvu
9.10	Otroski dnevnik
9.55	SP v smucanju: veleslalom Z. 1. tek, 10.45 moski smuk
12.00	Dnevnik in dok.
12.55	SP v smucanju
13.45	Drobc
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Okolje Italija
15.15	Samo za sport
18.10	Sportni tednik
18.50	Vreme in dnevnik
19.45	Aktualno: Insieme, 20.15 Lo dico al TG 3
20.30	Aktualno: Ultimo minuto
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Harem
23.45	Variete: Magazine 3

RETE 4	
6.25	Nan.: Druzina Adams, Jeffersonovi, Druzina Bradford
8.10	Nad.: General Hospital, 8.40 Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Amanda, 11.50 Celeste, vmes (9.30) vesti
12.45	Il pranzo è servito
13.30	TG 4 vesti
14.00	Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 15.55 Anche i ricchi piangono, vmes (14.50) rubrika o lepoti
17.00	Aktualno: Lui, lei l'altro, nato (17.30) vesti
17.35	Kviz: Tra moglie e marito
18.15	Nad.: La signora in rosa, vmes (19.00) vesti
19.50	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
20.30	Nad.: Maria
22.30	V parlamentu
23.20	Koncert
0.20	Aktualno: 4 x 7
1.50	Film: Remo e Romolo

CANALE 5	
6.30	Na prvi strani
8.35	Nan.: Casa Keaton
9.05	Aktualno: Sabato 5, 10.30 Nonsolomoda, 11.00 Antepima
11.30	Variete: Ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum giovani, 14.30 Amici
15.30	Kviz: Lingo
16.00	Otroski variete: Topo Gigio in risanke
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Variete: La corrida (vodi Corrado)
23.00	Film: La settimana della sfinge (kom., It. '90, i. Margherita Buy, Paolo Hendel), vmes (24.00) vesti
1.15	Nan.: M.A.S.H.

ITALIA 1	
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Agli ordini papà
14.15	Variete: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Glasba: TopVenti
16.30	Nan.: Ultraman
17.05	A tutto volume
17.30	Variete: Mitico
18.05	Nan.: Tarzan
18.30	Avstrie: Mami faccia il piacere
19.00	Studio sport
19.15	Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke
20.30	Nan.: Star Trek
22.30	Film: Jake Swan, solo per una vendetta (krim., ZDA '89)
0.30	Odprti studio in sport

TMC	
7.00	Euronews
9.00	Rubrika: Snezni planet (pon.)
9.55	SP v smucanju: zenski veleslalom, 1. tek, 10.50 moski smuk
11.45	Nan.: Le isole perdute
12.15	Rubrika o motorjih Crono
12.55	Sport Show, vmes (13.00) zenski veleslalom, 2. tek, (15.00) kolesarstvo Milano-Sanremo, (17.00) kosarka NBA
17.50	Dok.: Mesta sveta
18.40	Vremenska napoved in TMC News
19.00	Kosarka: IP A lige
21.15	Srečanja s predsednikom Confindustrie
22.00	TMC News in sportne vesti
22.30	Film: Si può fare, amico (western, It. '72, r. M. Lucidi, i. Bud Spencer, Jack Palance)
0.25	Variete: Turno di notte (vodi U. Smaila)
1.35	NBA Action
2.10	Aktualno: CNN News

ITALIA 7	
7.30	Risanke
11.15	Gremo v kino
11.30	Nad.: Aspettando il domani
12.00	Glasba in show
12.30	Borsaffari, gospodarstvo
13.10	Nan.: Brothers
13.40	Aktualno: USA Today
14.00	Nad.: Aspettando il domani, 14.30 Il tempo della nostra vita
15.20	Dezelni programi
17.10	Risanke
19.00	Nan.: Brothers, 19.30 Samurai
20.30	Film: I corvi (dram., VB '90, i. Gary Kemp, Martin Kemp)
22.40	Nan.: Glitter
23.55	Profondo News
1.05	Nocni film

TELEFRIULI	
16.55	Kratke vesti
17.00	Dok.: Gulliver
17.30	Rubrika: Mavrica
18.00	Cinquestelle
19.00	Vecerne vesti
19.35	Posebnosti TG
20.00	Nan.: Riuscirà la nostra carovana di eroi...
20.30	Film: Una breve stagione di Peter (dram.)
22.30	Nocne vesti

TELE 4	
(Se povezuje s sporedi Italia 1)	
14.00	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper	
13.00	Mannix, ameriska tv nanizanka
13.50	Mesto obtozuje, ponovitev kriminalke
15.20	Carobna svetilka
17.00	Skrivnost vile Drake, ameriski pustolovski film
17.50	Ponovitev koncerta koncerta Ljubljanskega okteta
18.00	Ponovitev malega koncerta
18.00	Globus
19.00	TV dnevnik
19.25	Verska oddaja
19.35	Mannix, ameriska tv nanizanka
20.30	Zapuščina Henryja Russella, angleska komedija (Stirje) dedici, vsi same cvetke, si bodo lahko razdelili 600 tisoč funtov, ce...)
22.00	TV dnevnik
22.10	Stanje stvari, vodi Natasha Melon
23.10	Vohuna, ameriska nanizanka
00.00	Horoskop

Avstrija 1	
09.00	Cas v sliki
09.05	Hooperman, pon.
10.30	Ljubostunost po italijansko, it./spanski film
13.35	Velika sreča, avstrijski film
15.10	Comedy Capers
15.35	Ko so zivali zapustile gozd: Avtocesta
17.00	Mini cas v slikah
18.05	Alpe-Donava-Jadran
18.30	Prijatelji: Sreca
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Sport
20.15	Stavimo, da...
22.00	Zlata dekleta
22.25	Ultimat, ameriska politična srhljivka (b. Lancaster, R. Widmark in drugi)
00.25	Peklenska igra, ameriska psiholoska kriminalka
02.05	Poročila/Ex libris
02.15	Tisoc mojstrov

Avstrija 2	
09.45	Tisoc mojstrov
09.55	SP, smuk, M, iz Hafjella
14.15	Svobodni kot veter, avstrijski polet z balonom
17.00	Ljuba družina
17.45	Kdo me hoče: Zivali isčejo dom
18.00	Nogomet
19.00	Avstrie: danes
19.30	Cas v sliki
20.00	Kultura
20.15	Se dvomite, gospod branilec, nemski tv film
22.30	Rodni kraj: Hermanček, 9. del
00.50	Manekenka in vohljac, serija

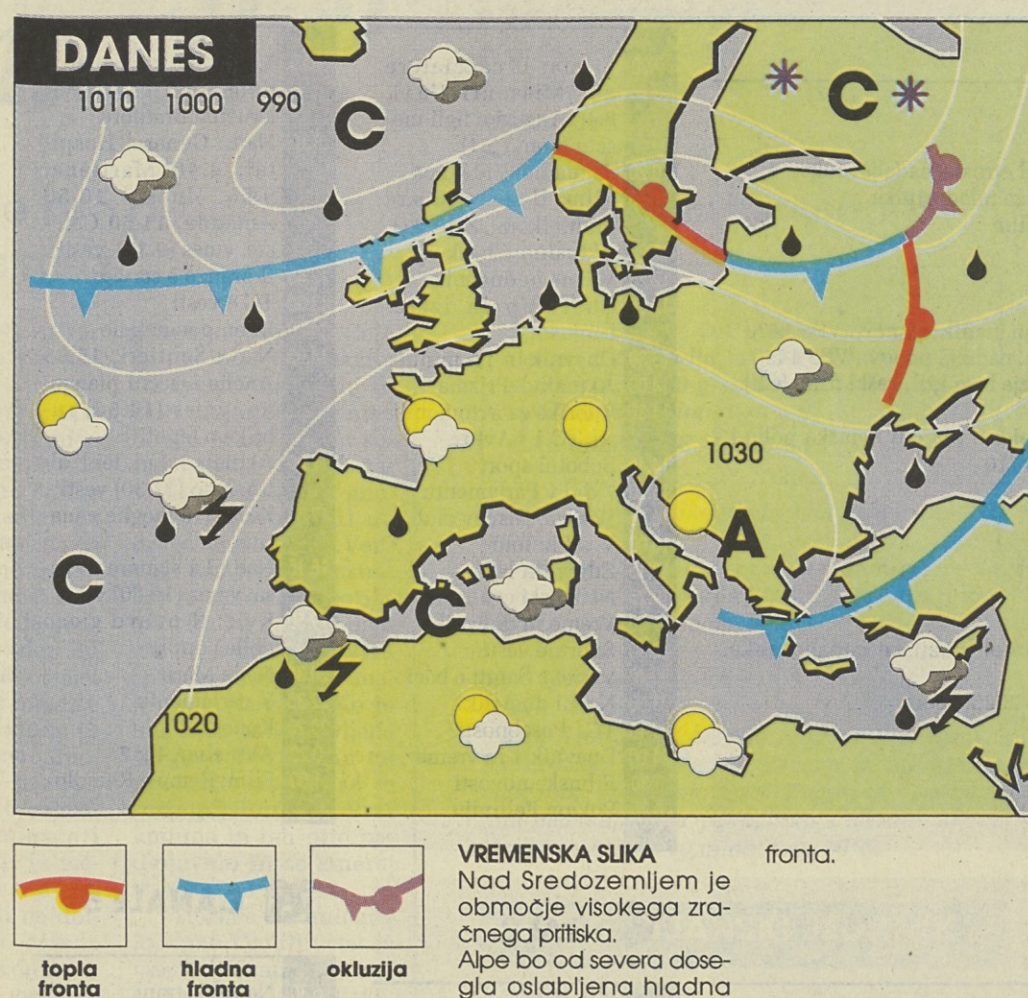
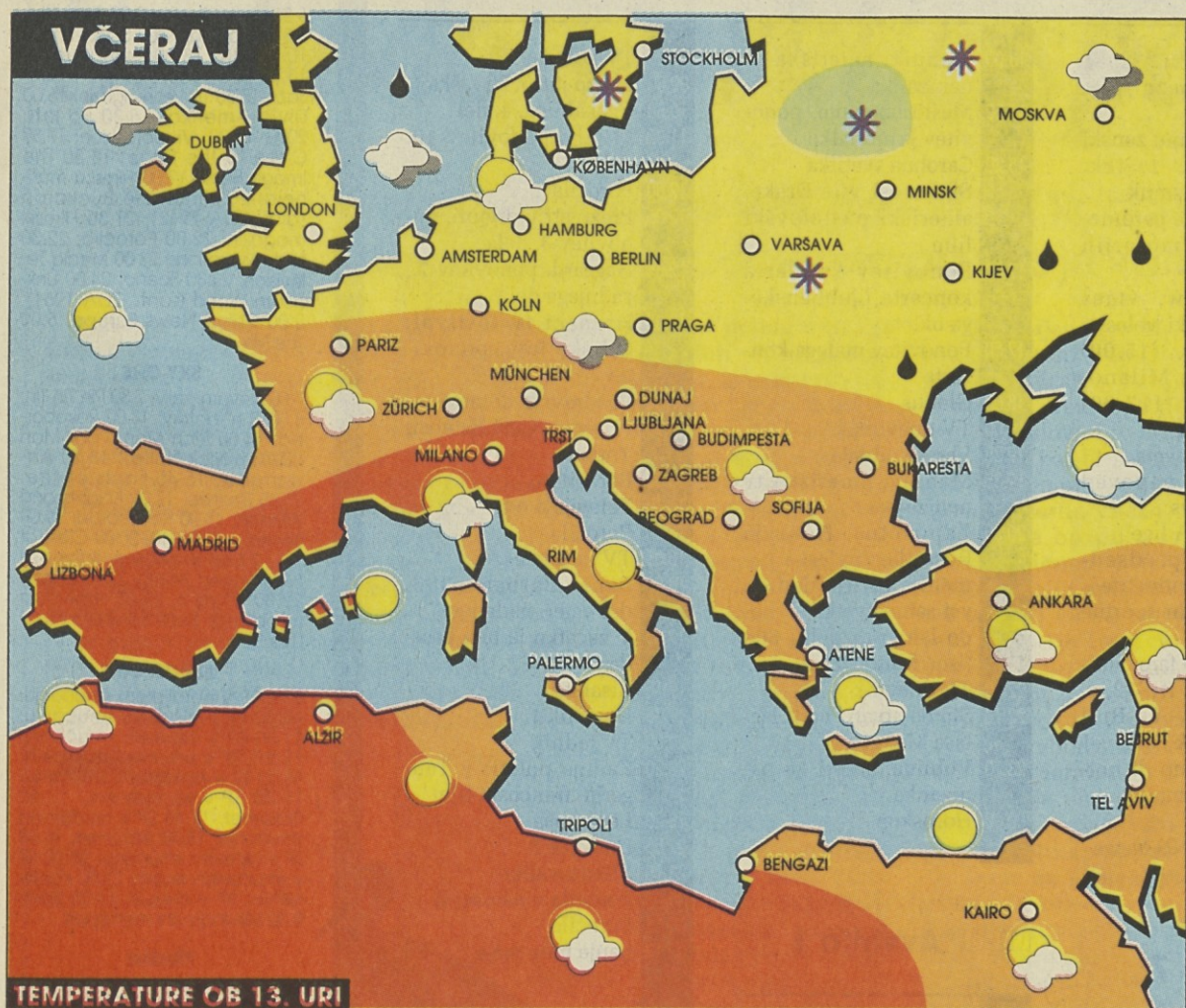
Hrvaška 1	
08.00	TV koledar
09.00	Dobro jutro, Hrvaška
10.30	Cvekalnica, 4. del
11.30	Magija, ponovitev 10. dela
12.00	Poročila
12.05	Prezivetvi v divjini, ponovitev 3. dela
12.35	Haggard, ponovitev 7., zadnjega dela
13.05	Hrvaski tv festival: Odrske luci, ponovitev
13.50	Pozdravi iz domovine
15.15	Prisrčno vaši: Esteban Torbar
16.00	Poročila
16.15	Televizija o tv
18.00	Poročila
18.05	TV razstava
18.20	Santa Barbara, 356. del amer. nadaljev.
19.05	V začetku je bila beseda
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik 1
20.00	TV tehnik
20.20	Zadnje poletje v Tangerju, francoski film
22.20	Lepa nasa
22.55	Dnevnik 2
23.15	Slika na sliko
00.00	Poročila v nemščini
00.05	Poročila
00.15	Sanje brez meja

Hrvaška 2	
19.30	TV koledar
20.05	Cro pop rock, pon. Dnevnik 1
20.05	Crno-belo v barvah: Frater o jazzu, 5/26 del
20.05	Svet sredi šestdesetih, 4/14 del
20.05	V avtobusu, 29/51 del angleske humoristične nanizanke
20.05	Carovnik iz Oza, ameriski film
00.00	Hit depo
02.30	Horoskop

Madžarska	
06.10	Dobro jutro
08.20	Verski program
08.30	Spored za otroke
12.00	TV magister
13.30	Wurlitzer
14.05	Potrpežljivi Maigret, krimi serija
15.30	Pokrajine: Turška os
16.00	Disney: Raca za milijon dolarjev
18.15	Barometer, politični sov
19.10	Kolo sreče, kviz
19.40	Vecerna pravljica
20.00	Dnevnik
20.35	Kumara, politična solata
21.00	Moderna romanca, ameriski film
23.35	Ada v džungli, film

SATELIT	
SUPER	
6.30	Hello Austria; 8.00 Poročila; 8.30 Financial; 9.00 Super Shop; 10.30 Mix; 13.00 Youthquake; 13.30 Eco record; 14.30 Talkin' Jazz; 15.30 Travel magazin; 16.00 Divja Amerika; 16.30 Po lefu 2000; 17.00 Videofashion; 17.30 Close to the Edge; 18.30 The Image Bank; 19.00 Filmska molneca; 20.05 Private Buckaro (glas. ZDA 1942); 21.30 Filmski magazin; 22.00 Poročila; 22.30 High Aspirations; 23.00 Media Television; 23.30 Scena; 24.00 Unknown World (fant., ZDA 1951); 2.00 China News Europe; 5.00 The Mix.
SKY ONE	
7.00	Nevarni zaliv; 7.30 Rin Tin Tin; 8.00 Fun factory; 13.00 Rokoborba; 14.00 Rich Man, Poor Man (ZDA); i. Nick Nolte; 15.20 Ad-damsovi; 15.45 Facts of Life; 16.15 Risanke; 17.00 Knights and Warriors; 18.00 Rokoborba; 19.00 Beverly Hills 90210; 20.00 Class of '96; 21.00 Nerešene skrivnosti (vodi Robert Stack); 22.00 Cops I; 22.30 Cops II; 23.00 Ameriška rokoborba; 24.00 Saturday Night Live.
EUROSPORT	
8.30	SP v nordijskem smucanju; 10.00 SP v alpskem smucanju; 11.00 SP v alpskem smucanju; 12.30 SP v smučarskih skokih; 15.00 SP v nordijskem smucanju; 15.30 SP v kolesarstvu; 17.00 Rokomet; 17.15 SP v nordijskem smucanju; 18.00 Rokomet; 19.00 SP v alpskem smucanju; 20.00 SP v smučarskih skokih; 21.00 Konjenišvo; SP v dresuri; 23.00 Boks; 0.30 Mednarodni motospot.
FilmNet	
7.00	K-TV; 9.00 Världens bästa Karlsson; 11.00 Stanley & Iris; 13.00 Waiting for the Light; 15.00 Nunno pa rymmen; 16.30 Inside sking; 17.00 K-TV; 19.00 Memphis 21.00 Traffikkompaniet; 23.00 Point of Impact; 1.00 Night Club Channel; 3.00 Dead Sleep; 5.00 Länge leve Bernie.
MTV	
8.00	Awake On The Wild Side; 11.00 The Big Picture; 11.30 Voi; 13.30 XPO; 14.30 Video; 17.30 Week in rock; 18.00 The Real World; 18.30 The Big Picture; 19.00 Braun European Top 20; 21.00 Saturday Night Live; 21.30 MTV Sports; 22.00 The Soul of MTV; 23.00 Partyzone; 1.00 Video; 3.00 Nočni video.
SKY MOVIES	
7.00	Pregled programa; 9.00 Aces High; 11.00 Safari 1935; 13.00 Support Your Local Gunfighter; 15.00 Joe Dancer: The Monkey Mission; 17.00 Defending Our Life; 19.00Shipwrecked; 21.00 Killer Clowns from Outer Space; 23.00 Hard to Kill; 0.40 Bolero; 2.25 Cover Up.
MOVIE CHANNEL	
7.00	Never Steal Anything Small; 9.00 The Detective; 10.50 This Earth is Mine; 13.00 Cleopatra; 15.00 Easy Come, Easy Go; 17.00 Colombo: Bird in the Hand; 18.30 Xposure; 19.00 Short Time; 21.00 Hitler's Daughter; 23.00 Let Him Have It; 1.00 Warm Summer Rain; 2.25 Powwow Highway.
PRO 7	
6.15	Serije: Lassie, 6.40 V kraljestvu divjih zivali, 7.25 Tisoc milj prahu, 8.15 Pogrešani med dvema svetovoma; 9.20 Kansas Pacific (vestern, ZDA 1953); 10.05 Hrošča na pohodu (kom., Nem. 1978); 12.25 Mash; 12.55 Booker; 13.45 V kraljestvu divjih zivali; 14.40 Človek z druge zvezde; 15.35 Rhinestone (kom., ZDA 1984); 17.30 Blagoslovljena dvojica (pust., It. 1964); 20.00 Poročila; 20.15 Notranost fant. ZDA 1987, i. Dennis Quaid; 22.40 Profiteriščina četa (krim., ZDA 1984); 0.15 Nero Wolfe; od 1.05 do 5.30 Poročila, Zenska z Wall Streeta; 2.50 T.J. Hooker, Poročila, Mash, 4.15 Vicky.
SAT 1	
5.55	Ponovitve: nogomet; 7.25 Risanke in igre; 10.30 Gospodski forum; 11.00 Kolo sreče; 11.35 Išemo ministra (kom., Nem. 1965); 13.10 Štirje mušketirji (pust., VB 1974); 15.00 Ena prevec v postelji (kom., ZDA 1963); 16.45 5 kraf 5; 17.20 Pojdi na vse; 18.00 Nogomet; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Izdajalci umrejo počasi; 22.05 Ohoho moški; 23.05 Rasputin - Orgije na carskem dvoru (Nem. 1983); 0.45 Ponovitve: Vroče hlače (Nem. 1982); 1.50 Rasputin (pon.); 3.25 Sestanek na slepo; 3.50 Srce je adut; 4.15 Pojdi na vse.
RTL	
6.00	Risanke; 8.00 Pobelega miš; 8.20 Risanke in serije; 12.50 Full House; 13.35 Princ iz Bel Aira; 13.50 Ultraman; 14.15 Policijsko poročilo; 14.45 Knight Rider; 15.45 A-team; 16.40 21, Jump Street; 17.45 Melrose Place; 18.45 Poročila; 19.15 Beverly Hills 90210; 20.15 Samo paroka ne (kom.); 22.00 Božja denarica (Hong Kong 1986, i. Jackie Chan, Alan Tam); 23.30 Boks: SP v polteški kategoriji Henry Maske (ZRN)-Charles Williams (ZDA); 0.45 Bara Bora (Fr.-It. 1969); 2.30 M, moski magazin; 4.35 Sing Sing (kom., It. 1983, i. Adriano Celentano, Desirée Nosbusch); 5.50 Risanke.
Premiere	
7.00	Romeo predstavlja; 8.00 Mr. Destiny (ZDA

EVROPA / VEČINOMA SUHO, LE NA SEVERU NESTALNO IN SVEŽE

TEMPERATURE

PO SVETU

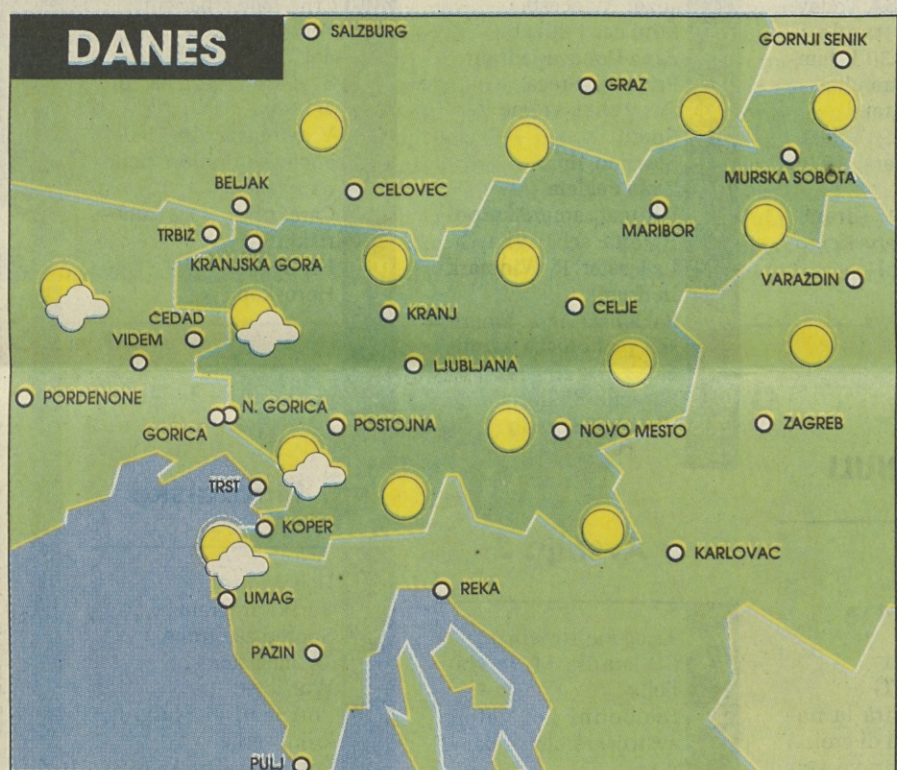
HELSINKI	-1/3
OSLO	-2/9
STOCKHOLM	3/10
KØBENHAVN	8/9
MOSKVA	2/6
BERLIN	9/10
VARSAVA	8/8
LONDON	10/17
AMSTERDAM	8/12
BRUSELJ	9/15
BONN	7/15
FRANKFURT	7/14
PARIZ	5/14
DUNAJ	10/12
MÜNCHEN	8/11
ZÜRICH	4/13
ZENEVA	2/17
RIM	4/16
MILAN	6/21
BEOGRAD	7/13
NICA	10/15
BARCELONA	8/18
BUKARESTA	-2/9
CARIGRAD	1/9
MADRID	4/21
LIZBONA	15/22
ATENE	6/16
LARNAKA	9/17
TUNIS	8/18
ALŽIR	5/19
MALTA	9/17
JERUZALEM	1/10
KAIRO	8/17

ALPE-JADRAN / SONČNO IN TOPLO

TEMPERATURE

VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

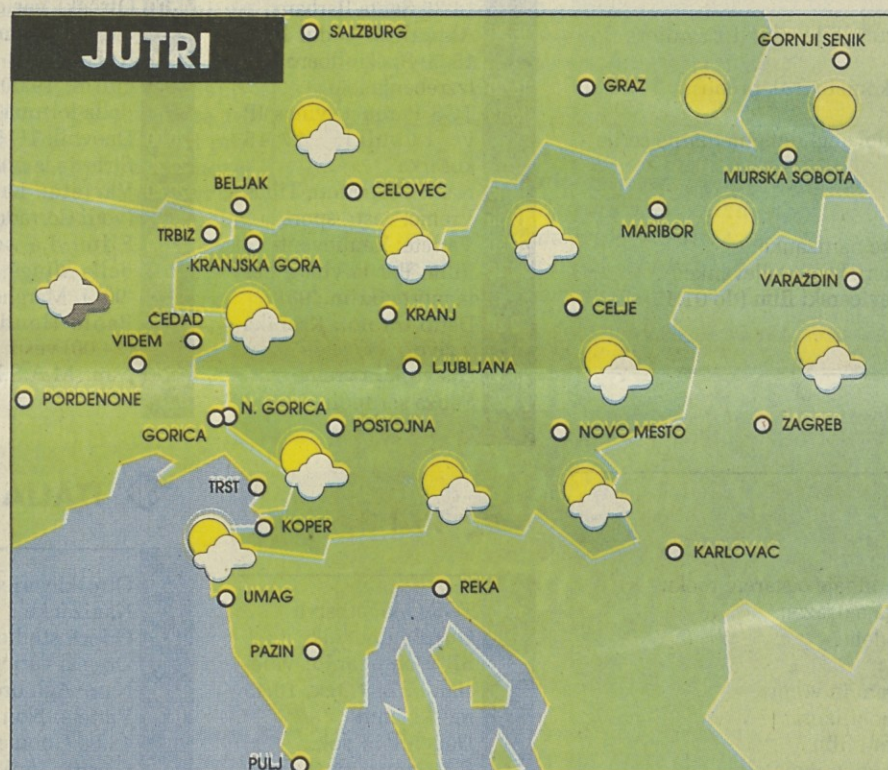
LJUBLJANA	6/16
TRST	9/-
CELOVEC	2/20
BRNIK	5/16
MARIBOR	9/18
CELJE	6/18
NOVO MESTO	5/17
NOVA GOR.	5/21
MUR. SOBOTA	6/19
PORTOROŽ	6/14
POSTOJNA	0/18
IL. BISTRICA	0/18
KOČEVJE	2/16
ČRNOMELJ	7/17
SL. GRADEC	2/18
BOVEC	6/16
RATEČE	2/16
VOGEL	8/9
KREDARICA	-1/0
VIDEM	7/-
GRADEC	12/19
MONOSTER	7/19
ZAGREB	12/16
REKA	11/21

V SLOVENIJI: Sončno bo in razmeroma toplo, začel bo pihati jugozahodni veter. Najnižje jutranje temperature bodo od -1 do 4, najvišje dnevne od 17 do 22, ob močju okoli 15° C.

SOSEDNJE POKRAJINE: Prevladovalo bo sončno in toplo vreme.

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

V SLOVENIJI: V nedeljo se bo v zahodnih krajih poglobilo, drugod bo še sončno in toplo.

OBETI: V ponedeljek bo zmerno do pretežno oblačno, predvsem v zahodnih krajih bodo občasno manjše padavine.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	67
Maribor	89
Celje	103
Trbovlje	113
Hrastnik	96
Zagorje	110
Šoštanj	143

Kritična 24-urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

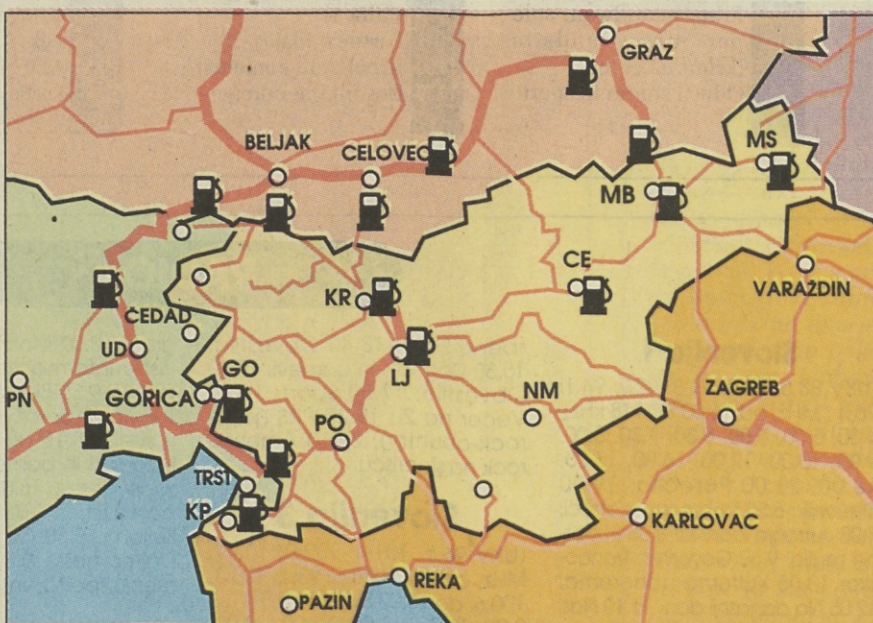
Mura, G. Radgona	110
Drava HE Dravograd	110
Sava Radovljica	30
Sava Šentjacob	—
Sava Radeče	94
Sora	—
Suha	—
Ljubljana	—
Mošnje	39
Savinja	—
Lasko	86
Krka Podbočje	73
Kolpa	—
Radenci	81
Soča	—
Solkan	—

HOROSKOP

Pisr:
Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4:** Najbrž se boste zaradi včerajšnjega denarnega nesporazuma hoteli danes izogniti vsakršnim sočanjem, saj so vam jasno dokazali, da ste potegnili napačno karto.
- BIK 21-4/20-5:** Po neprespani noči, ko ste razmišljali o svoji zvezi, od vas ne bo kaj prida koristi. Zdjaj vsaj veste, kaj morate narediti, da popravite vtis.
- DVOJČKA 21-5/21-6:** Prepričani ste bili, da tokrat vaših načrtov za vikend nič ne more pokvariti, spregledali pa ste obveznost, ki ste jo že nekaj časa prelagnili in se ji zdaj ne morete izogniti.
- RAK 22-6/22-7:** Če razmišljate o nakupih ob koncu tedna, bo najbolje, da na to kar pozabite, ker se bodo okoliščine zarotile proti vam. Tako se boste vsaj izognili težavam doma.
- LEV 23-7/23-8:** Napetosti in pritiski zadnjih dni bodo razlog, zakaj boste večino vikenda poskusili preživeti v postelji in umirjeno. Ze jutri boste potrebovali veliko energije.
- DEVICA 24-8/22-9:** Prav zaradi včerajšnjega razvoja dogodkov in neprijetnosti, ki jih je prinesel, boste preživeli precej nemirno noč in danes dan bo odrazil enako razpoloženje.
- TEHTNICA 23-9/22-10:** Zaradi vseh ekstravagantnosti, ki ste si jih privoščili v zadnjem času, boste večino dneva preživeli ob razmišljanju, kako bi se najbolj neboleče izmotali iz finančne zagate.
- ŠKORPIJON 23-10/22-11:** Minute in ure se vam bodo vlekle. Zeleli si boste samo, da bi vas pustili pri miru. Pretirano uživanje in zabava ima svojo ceno, zato se ne pritožujte.
- STRELEC 23-11/21-12:** Končno ste si nabrali majhno zalogo in ze vas mika, da bi jo zapravili. Ker ne veste, kaj vam prinaša prihodnost, bi se morali pozameje posvetiti načrtom.
- KOZOROG 22-12/20-1:** Doma ste nevede ustvarili eksplozivno ozračje, samo vam pa ni jasno zakaj. Razmislite, če je morda partner uzaljen, ker ga niste povabili s seboj.
- VODNAR 21-1/19-2:** Obvezali ste se, da boste ta vikend komu priskobili na pomoč, zdaj pa vam je žal. Za nikakršno delo niste razpoloženi, ne morete pa se spomniti dobrega izgovora.
- RIBI 20-2/20-3:** V zadnjem trenutku boste morali odpovedati načrtovani izlet, vendar tega ne boste naredili s slabo voljo, kajti obveznost, ki vas čaka, v prihodnje veliko obeta.

CESTE / SUHE IN NORMALNO PREVOZNE

Ceste po Sloveniji so suhe in normalno prevozne. Promet poteka tekoče in tudi na mejnih prehodih ni daljšega čakanja za prestop meje, razen na prehodu Dolga vas, kjer vozniki tovornih vozil čakajo za izstop iz države devet ur.

SLOVENIJA

Kope	-20
Vrhe	-
Lontovž	-
Stari vrh	-
Rogla	30
Kanin	60
Cerkno	35
Soriška planina	-
Vogel	10
Kobla	20
Mariborsko Pohorje	30
Kranjska gora	-
Pokljuka	-
Rog - Črmosnjice	-
Prvine	-
Jezerko	-
Ulovka	-
Krvavec	-
Črni vrh	-

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

FURLANIJA-JK

Cimolais	-
Claut	-
Planavallo	20/30
Zabnice/Ovčja vas	-
Railb	-
Forni Avoltri	-
Forni di Sopra	20/30
Paluzza-Timau	20/30
Paularo	-
Pontebba	35/35
Pradibosco	30/60
Prato Carnico	-
Zoncolan	0/30
Sauris	5/10
Sella Chianzutan	-
Nevejsko sedlo	20/90
Višarje	35/60

KOROŠKA

Podkloster	35
Bad Kleinkirchheim	20/50
Pilberk/Peca	30
Sloveniji Plajberk	50
Dobrač	30
Nassfeld/Mokrine	60/80
Spittal/Goldeck	5/55
Heiligenblut	20/140
Katschberg	60/80
Koralpe/Golica	20/30
Kötschach/Mauthen	20/30
Malnitz	10/150

AVSTRIJA

Arberg	35/330
Seefeld	20/70
Kitzbühel	10/75
Obertauern	120/220
Zell am See	20/100
Schladming/Planai	10/100

V VEDNOST

Izjemno suha koledarska zima

Danes ob 15. uri in 41 minut se konca koledarske zime. V Ljubljani se uradno meri količina padavin od leta 1852 naprej. Letos je bila izmerjena daleč najmanjša količina padavin v koledarski zimi. V Ljubljani smo izmerili le 13,9 litrov padavin na kvadratni meter, kar je nekaj nad pet odstotkov povprečne količine. Prejšnja najnižja vrednost je bila izmerjena v zimi 1879/80, in sicer 63,1 litrov na kvadratni meter. Od zadnjih starih koledarskih zim so kar tri med desetimi najbolj suhimi, v dveh zimah od zadnjih starih pa tudi snega v Ljubljani ni bilo. Med desetimi najbolj suhimi zimami so namreč tudi take, ko je bilo sicer vreme suho, na tleh pa je ležala snežna odeja (npr. 1917/18, 1963/64).

V znamenju suhega vremena je minilo tudi zadnjih sedem dni. Sušno obdobje, ki traja že več kot tri mesece, je poglavitni vzrok za povečano število požarov v naravi. V zadnjih tednih se povečujejo tudi težave pri oskrbi s pitno vodo, predvsem tam, kjer vodovodnega omrežja se nimajo, in tam, kjer so ljudje vezani na oskrbo iz lokalnih vodovodnih sistemov. Zaenkrat suša večje škode na posevkih ni povzročila, če pa se bo še nadaljevala, lahko zaradi pomanjkanja vlage v tleh pusti dolocene posledice. Prognostične karte sicer obetajo nekaj padavin prihodnji teden, vendar na obilne padavine zaenkrat se ne kaže.

Temperature so bile v minulem tednu za ta letni čas previsoke. Sredi tedna je Slovenijo prešla topla fronta, v visinah je k nam pritekal precej toplej zrak. V četrti se se temperatura zraka v notranjosti povzpela krepko nad 20 stopinj. V Ljubljani, Novem mestu in Celju so izmerili 24, v Crnomlju pa celo 25 stopinj. Marsikje so se najvišje dnevne temperature na nekaj desetnih stopinje približale doslej v marcu izmerjenim absolutno najvišjim temperaturam.

Janez Markosek